

OP Företagsbanken Apb:s
verksamhetsberättelse och
bokslut 2018

Innehåll

STYRELSENS VERKSAMHETSBERÄTTELSE FÖR 2018.....	6
Omvärlden	8
Koncernens resultat	9
Viktiga händelser under räkenskapsperioden	10
Koncernens kapitaltäckning	11
Rating	12
Koncernens riskposition	12
Segmentens resultat	16
Bankrörelse	16
Skadeförsäkring	18
Övrig rörelse	21
Koncernens strukturarrangemang	22
Personal och ersättningar	22
Förvaltning och ledning	22
Ansvarskänsla	23
Solidariskt ansvar	23
Skydd från insättningsgarantifonden och ersättningsfonden för investerare	23
Styrelsens förslag till vinstutdelning	24
Händelser efter räkenskapsperioden	24
Utsikter för 2019	24
Centrala resultat- och balansposter samt nyckeltal som beskriver den ekonomiska utvecklingen och nyckeltalen per aktie	25
Formler för nyckeltalen	27
KONCERNBOKSLUT (IFRS).....	30
Koncernens resultaträkning	30
Koncernens rapport över totalresultat	31
Koncernens balansräkning	32
Koncernens rapport över förändringar i eget kapital	33
Koncernens kassaflödesanalys	34
Uppgifter enligt segment	36
Noter till koncernbokslutet	39
Not 1. Principer för upprättandet av OP Företagsbankskoncernens bokslut	41
Not 2. OP Företagsbankskoncernens principer för riskhantering och kapitalutvärdering	66
Not 3. Ändringar i principerna för upprättandet och uppställningen av bokslutet	81
NOTER TILL RESULTATRÄKNINGEN.....	89
Not 4. Räntenetto	89
Not 5. Försäkringsnetto	90
Not 6. Provisionsintäkter, netto	91
Not 7. Nettointäkter från placeringsverksamhet	93
Not 8. Övriga rörelseintäkter	94
Not 9. Personalkostnader	95
Not 10. Avskrivningar och nedskrivningar	95
Not 11. Övriga rörelsekostnader	96
Not 12. Nedskrivningar av fordringar	96
Not 13. Tillfälligt undantag (overlay approach)	97
Not 14. Inkomstskatt	97
NOTER ANGÅENDE TILLGÅNGAR.....	98
Not 15. Kontanta medel	98
Not 16. Fordringar på kreditinstitut	98
Not 17. Derivatinstrument	99
Not 18. Fordringar på kunder	100
Not 19. Investeringsstillgångar	101
Not 20. Investeringar som behandlas enligt kapitalandelsmetoden	104
Not 21. Immateriella tillgångar	105
Not 22. Materiella tillgångar	109
Not 23. Övriga tillgångar	110
Not 24. Skattefordringar och skatteskulder	111

NOTER ANGÅENDE SKULDER OCH EGET KAPITAL	113
Not 25. Skulder till kreditinstitut	113
Not 26. Derivatinstrument	113
Not 27. Skulder till kunder	114
Not 28. Försäkringsskuld	115
Not 29. Skuldebrev emitterade till allmänheten	119
Not 30. Avsättningar och övriga skulder	123
Not 31. Efterställda skulder	128
Not 32. Eget kapital	130
 ÖVRIGA NOTER TILL BALANSRÄKNINGEN	 133
Not 33. Ställda säkerheter	133
Not 34. Erhållna finansiella säkerheter	133
Not 35. Klassificering av finansiella tillgångar och skulder	133
Not 36. Klassificering av poster återkommande värderade till verkligt värde enligt värderingsmetod	135
 NOTER ANGÅENDE ANSVARFÖRBINDELSER OCH DERIVAT	 140
Not 37. Åtaganden utanför balansräkningen	140
Not 38. Eventualförpliktelser och eventualtillgångar	140
Not 39. Operationella leasingavtal	140
Not 40. Derivatinstrument	141
Not 41. Finansiella tillgångar och skulder som dragits av från varandra eller som omfattas av ett rättsligt bindande ramavtal om nettning	145
 ÖVRIGA NOTER	 147
Not 42. Innehav i dotterföretag, strukturerade företag och gemensamma verksamheter	147
Not 43. Närståendetransaktioner	151
Not 44. Rörliga ersättningar	154
Not 45. Förlustreserv för fordringar och skuldebrev	157
Not 46. Händelser efter bokslutsdagen	164
 NOTER TILL RISKHANTERINGEN	 165
Not 47. Länderfördelning för OP Företagsbankskoncernens exponeringar	165
 BANKRÖRELSENS OCH ÖVRIG RÖRELSES RISKPOSITION	 166
Not 48. Nedskrivningar av finansiella tillgångar	166
Not 49. Åtaganden	167
Not 50. Åtaganden sektorvis	168
Not 51. Fordringar på kreditinstitut och kunder samt problemfordringar	168
Not 52. Utvecklingen av kreditförluster och nedskrivningar	171
Not 53. Erhållna säkerheter per säkerhetsslag	172
Not 54. Upplåningens struktur	172
Not 55. Löptidsinformation om finansiella tillgångar och skulder enligt återstående löptid	173
Not 56. Likviditetsreserven	175
Not 57. Löptider för finansiella tillgångar och skulder enligt förfall eller omprissättning	176
Not 58. Ränte- och marknadsriskens känslighetsanalys	177
 SKADEFÖRSÄKRINGSRÖRELSENS RISKPOSITION	 177
Not 59. Skadeförsäkringsrörelsens riskhanteringsförmåga	177
Not 60. Skadeförsäkringsrörelsens riskkänslighet	178
Not 61. Premieinkomstens och försäkringsbeloppens klassfördelning	178
Not 62. Storskadeutvecklingen	179
Not 63. Försäkringsrörelsens lönsamhet	180
Not 64. Information som beskriver försäkringsskuldens karaktär	180
Not 65. Uppskattad löptidsfördelning för försäkringsskulden	181
Not 66. Riskpositionen i skadeförsäkringens placeringsverksamhet	182
Not 67. Känslighetsanalys av skadeförsäkringens placeringsrisker	183
Not 68. Skadeförsäkringens ränteplacerings riskposition	183
Not 69. Skadeförsäkringens placeringars valutarisk	184
Not 70. Skadeförsäkringens placeringars motpartsrisk	185

KAPITALTÄCKNING	186
Not 71. Kapitalbas	186
Not 72. Kapitalbaskravet	186
Not 73. Nyckeltal för kapitaltäckningen	188
Not 74. Företagsexponeringar branschvis	188
Not 75. Företagsexponeringar enligt ratingklass (FIRB)	189
Not 76. Institutsexponeringar enligt ratingklass (FIRB)	190
Not 77. Derivatinstrument och motpartsrisken	191
 MODERBOLAGETS BOKSLUT (FAS)	 192
Moderbolagets resultaträkning	192
Moderbolagets balansräkning	193
Moderbolagets kassaflödesanalys	195
Redovisningsprinciper	197
Noter till moderbolagets bokslut, FAS	215
 NOTER TILL RESULTATRÄKNINGEN.....	 216
Not 1. Ränteintäkter och räntekostnader	216
Not 2. Nettointäkter från leasingverksamhet	216
Not 3. Intäkter från egetkapitalinstrument	216
Not 4. Provisionsintäkter och -kostnader	217
Not 5. Nettointäkter från värdepappershandel och valutaverksamhet	217
Not 6. Nettointäkter från finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via fonden för verkligt värde (Nettointäkter från finansiella tillgångar som kan säljas)	218
Not 7. Nettoresultat av säkringsredovisning	218
Not 8. Nettointäkter från förvaltningsfastigheter	218
Not 9. Övriga rörelseintäkter	218
Not 10. Avskrivningar och nedskrivningar av materiella och immateriella tillgångar	218
Not 11. Övriga rörelsekostnader	219
Not 12. Förväntade kreditförluster från finansiella tillgångar värderade till upplupet anskaffningsvärde, poster utanför balansräkningen samt förväntade kreditförluster och nedskrivningar för andra finansiella tillgångar	219
Not 13. Intäkter, rörelsevinst samt tillgångar och skulder per affärsområde	219
 NOTER TILL BALANSRÄKNINGEN	 220
Not 14. Fordringar på kreditinstitut	220
Not 15. Fordringar på allmänheten och offentlig sektor	220
Not 16. Tillgångar som leasats med finansiella leasingavtal	221
Not 17. Skuldebrev	221
Not 18. Förlustreserv	222
Not 19. Aktier och andelar	222
Not 20. Derivatinstrument	223
Not 21. Immateriella tillgångar och materiella tillgångar och förändringar under räkenskapsperioden	226
Not 22. Övriga tillgångar	227
Not 23. Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	227
Not 24. Uppskjutna skattefordringar och skatteskulder	227
Not 25. Skuldebrev emitterade till allmänheten	228
Not 26. Övriga skulder	228
Not 27. Avsättningar	228
Not 28. Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	229
Not 29. Efterställda skulder	229
Not 30. Eget kapital	230
Not 31. Bundet och fritt eget kapital samt utdelningsbara medel	231
Not 32. Löptidsfördelning för finansiella tillgångar och skulder enligt återstående löptid	232
Not 33. Klassificering i balansräkningen	232
Not 34. Klassificering av finansiella instrument värderade till verkligt värde enligt värderingsmetod	234
Not 35. Tillgångs- och skuldposter i inhemsk och utländsk valuta	235

ÖVRIGA NOTER	236
Not 36. Rörliga ersättningar	236
Not 37. Ställda säkerheter	237
Not 38. Pensionsåtaganden	237
Not 39. Finansiell leasing och övriga leasingåtaganden	237
Not 40. Åtaganden utanför balansräkningen	238
Not 41. Övriga ansvarsförbindelser och åtaganden vid slutet av räkenskapsperioden	238
Not 42. Personal och personer i ledande ställning samt närstående	238
Not 43. Innehav i andra företag	240
Not 44. Ländervisa uppgifter	240
Not 45. Notariatverksamhet	241
Verksamhetsberättelse och bokslut, underskrifter samt revisionsanteckning	242
Revisionsberättelse	

Styrelsens verksamhetsberättelse för 2018

Resultat före skatt
1–12/2018

439 milj. €

Räntenetto
1–12/2018

+2 %

Försäkringsnetto
1–12/2018

+19 %

CET1-
kapitaltäckning
31.12.2018

15,1 %

- Koncernens resultat före skatt var 439 miljoner euro (535). Räntabiliteten på eget kapital var 8,5 % (10,6). Räntabilitet på totalt kapital var 0,54 % (0,67).
- Räntenettet ökade med 2 % till 264 miljoner euro och försäkringsnettot med 19 % till 548 miljoner euro, den jämförbara förändringen var -2 %. Intäkterna från placeringsverksamhet minskade med 46 % till 210 miljoner euro.
- Kostnaderna ökade med 8 % till 611 miljoner euro. I slutet av 2018 överförde OP Gruppen merparten av skötseln av personalens lagstadgade arbetspensionsskydd och försäkringsbeståndet till Ömsesidiga Pensionsförsäkringsbolaget Ilmarinen. Överföringen minskade OP Företagsbankens pensionskostnader och förbättrade resultatet före skatt med 34 miljoner euro samt kapitaltäckningen med 0,1 procentenheter.
- Nedskrivningarna av fordringar var fortfarande små och uppgick till 13 miljoner euro (12).
- CET1-kapitaltäckningen var 15,1 % (16,0). Målet är 15 %.
- Bankrörelsens** resultat före skatt ökade med 3 % till 354 miljoner euro. Utlåningen ökade med 11 % till 22,3 miljarder euro. Kostnads-intäktsrelationen var 31,6 % (31,4).
- Skadeförsäkringens** resultat före skatt minskade med 41 % till 114 miljoner euro då nettointäkterna från placeringsverksamheten minskat med 174 miljoner euro. Sänkningen av diskonteringsräntan för försäkringsskulden ökade försäkringssättningarna under jämförelseperioden med 102 miljoner euro. Den operativa totalkostnadsprocenten var 92,0 (96,1).
- Resultatet för **Övrig rörelse** före skatt var -30 miljoner euro (-2), eftersom nettointäkterna från placeringsverksamheten minskat. Likviditeten och tillgången på finansiering förblev goda.
- Under 2019 väntas kvaliteten på kreditstocken och efterfrågan på krediter vara fortsatt goda, likaså premieintäkterna från skadeförsäkringen. År 2019 ges en uppskattning av utvecklingen i hela årets resultat endast på grupplanen i OP Gruppens bokslutskommuniké och delårsrapporter.

Resultat före skatt, milj. €

	1–12/2018	1–12/2017	Förändring, %
Bankrörelse	354	344	3,0
Skadeförsäkring	114	193	-40,7
Övrig rörelse	-30	-2	
Koncernen totalt	439	535	-17,9
Räntabilitet på eget kapital (ROE), %	8,5	10,6	-2,0*
Räntabilitet på totalt kapital (ROA), %	0,54	0,67	-0,1*

Som jämförelsetal för resultatet har använts talen för motsvarande perioder 2017. För balansräkningstal och andra tal av tvärsnittstyp har som jämförelsetal använts talet vid slutet av 2017 om inte annat nämns. OP Företagsbanken tog 1.1.2018 i bruk standarden IFRS 9 "Finansiella instrument". Som jämförelsetal för resultatet har använts talen enligt standarden IAS 39 för motsvarande perioder 2017. För balansräkningstal och andra tal av tvärsnittstyp har som jämförelsetal använts talet i enlighet med IAS 39 vid slutet av 2017, om inte annat nämns.

*Förändring i relationstalet

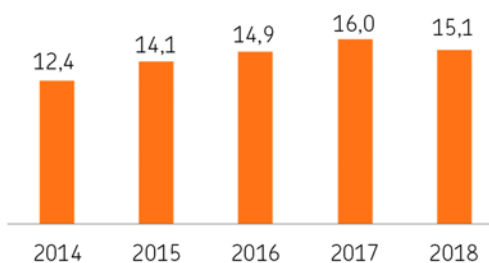
Ekonomiska mål	31.12.2018	31.12.2017	Mål
Kundupplevelse, NPS (-100–+100)	71	69	70
CET1-kapitaltäckning, %	15,1	16,0	15
Avkastning på ekonomiskt kapitalkrav, %	14,4	17,8	22
Kostnader för nuvarande affärsrörelse (12 mån. glidande) *, milj. €	593	534	Kostnaderna 2020 under kostnaderna 2015 (475)
Utdelningsförhållande av räkenskapsperiodens resultat, %	49,9	49,7	50

*Kostnaderna för hälso- och välbefinnanderörelsen samt 34 miljoner euro som intäktsfördes från skötseln och överföringen av det lagstadgade arbetspensionsskyddet har dragits av från kostnaderna.

Resultat före skatt, milj. €

Kärnprimärkapitaltäckning (CET1), %

Omvärlden

Tillväxten i världsekonomin avtog, och förtroendet för ekonomin försvagades under de sista månaderna 2018. Trenden i ekonomin var ändå fortfarande tämligen god. Under hela 2018 växte världsekonomin i nästan samma goda takt som 2017. Skillnaderna mellan ländernas ekonomiska utveckling blev större. I euroområdet avtog den ekonomiska tillväxten betydligt under årets lopp, delvis till följd av temporära faktorer. Arbetslösheten fortsatte att sjunka markant och inflationen ökade.

Europeiska centralbanken fortsatte att normalisera sin penningpolitik. ECB minskade i oktober sina nettoinköp enligt programmet för värdepappersköp till 15 miljarder euro per månad och upphörde helt med dem vid årsskiftet.

Styrräntorna förblev oförändrade hela året. I slutet av året steg euriborräntorna en aning. De längre marknadsräntorna sjönk i slutet av året till följd av en ökad osäkerhet och de slutade på samma nivå som i början av året. Till följd av den drastiska nedgången i slutet av året sjönk aktiekurserna så att de var lägre än i början av året.

I Finland fortsatte ekonomin sin goda tillväxt under den senare hälften av året. Enligt preliminära uppgifter växte ekonomin 2018 något långsammare än 2017. Den ekonomiska tillväxten fokuserades mera än tidigare på konsumtion. Sysselsättningen förbättrades klart och realinkomsterna ökade. I slutet av året blev konsumenternas förtroende ändå svagare. Företagens lönsamhet fortsatte att förbättras, men investeringarna ökade endast något.

På bostadsmarknaden minskade försäljningen av gamla bostäder en aning jämfört med det föregående året. Efterfrågan riktade sig till nya bostäder och antalet nya bostäder var nu störst sedan början av 1990-talet. Bostadspriserna steg endast en aning.

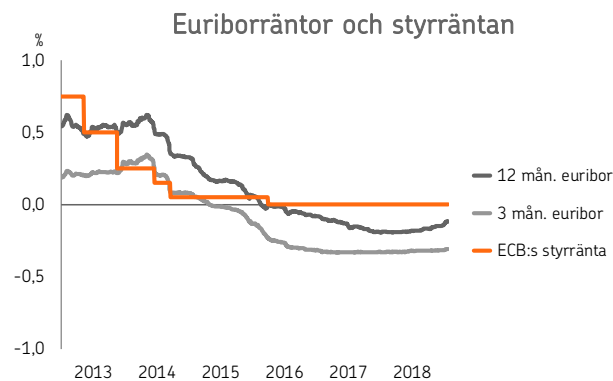
Konjunkturutsikterna håller på att dämpas, och osäkerheten har ökat markant. De största riskerna hänför sig till den internationella ekonomin och politiken. Ränteutsikterna är stabila. ECB har meddelat att den kommer att hålla sin styrränta på nuvarande nivå åtminstone över sommaren 2019.

Utlåningen till hushåll ökade med 2,2 procent 2018. Bolånen ökade med 1,7 procent och nedgången i räntan på nya uttagna bolån stannade upp mot slutet av året. Årstillsväxten i företagskrediter och krediter till bostadssammanslutningar ökade och uppgick i december till 7,5 procent. Resultaten i bankbarometern förutspår att hushållens och företagens efterfrågan på kredit kommer att minska avsevärt.

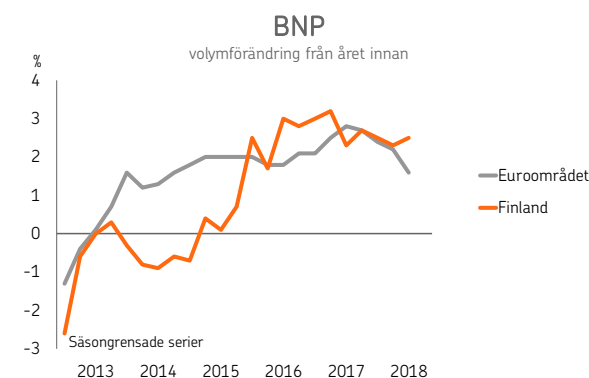
Inlåningen ökade med 2,6 procent 2018. Inlåningen från hushåll ökade med 5,6 procent och inlåningen från företag med 3,5 procent. Inlåningen från offentlig sektor minskade med nästan 13 procent.

Värdet av de placeringsfonder som registrerats i Finland uppgick vid slutet av 2018 till 110,1 miljarder euro. Nettoteckningarna i fonderna var under året 3,9 miljarder euro negativa. Mest inlösningar gjordes i långa räntefonder och aktiefonder.

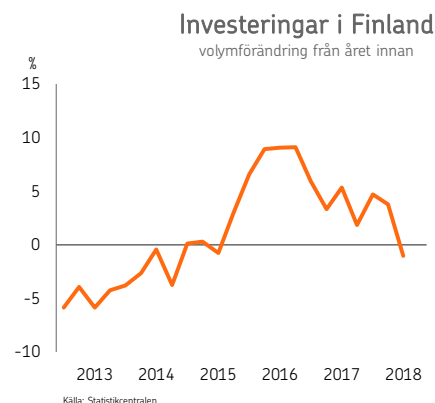
Den goda stämningen i ekonomin gynnade försäkringsbranschen i Finland 2018, men den fortfarande tämligen stränga priskonkurrensen och turbulensen på placeringsmarknaden mot slutet av året dämpade resultatutvecklingen.

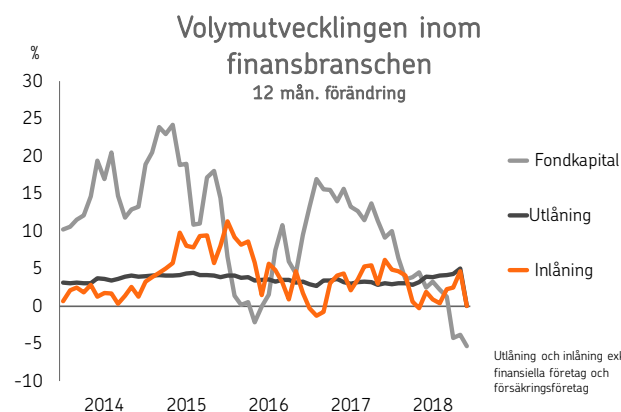
Källa: Finlands Bank

Källor: Eurostat, Statistisk centralen

Källa: Statistisk centralen

Källor: Finlands Bank, Suomen Sijoitustutkimus Oy

Koncernens resultat

Milj. €	1-12/ 2018	1-12/ 2017*	Förändring, %
Räntenetto	264	259	1,8
Försäkringsnetto	548	459	19,4
Provisionsintäkter, netto	-23	-17	34,2
Nettointäkter från placeringsverksamhet	210	390	-46,1
Övriga rörelseintäkter	47	26	81,4
Intäkter totalt	1 046	1 117	-6,3
Personalkostnader (exkl. överföringen av arbetspensionsansvaret)	193	164	18,0
Överföring av det lagstadgade arbetspensionsansvaret	-34		
Avskrivningar och nedskrivningar	83	64	29,0
Övriga rörelsekostnader	369	339	8,6
Kostnader totalt	611	568	7,6
Nedskrivningar av fordringar	-13	-12	2,9
OP-bonus till ägarkunder	-2	-2	3,0
Tillfälligt undantag (overlay approach)	19		
Resultat före skatt totalt	439	535	-17,9

*Jämförelsetalen för 2017 har ändrats på det sätt som beskrivs i not 3 Redovisningsprinciper till följd av att IFRS 15 trätt i kraft.

Koncernens resultat före skatt var 439 miljoner euro (535). Intäkterna minskade till följd av att nettointäkterna från skadeförsäkringsrörelsens placeringsverksamhet samt intäkterna från derivatrörelsen minskade. Ränte- och försäkringsnettot ökade från jämförelseperioden. Realisationsvinsten från försäljningen av skadeförsäkringsrörelsen i Baltikum ökade de övriga rörelseintäkterna. Kostnaderna ökade på grund av myndighetsavgifter och ICT-kostnaderna. Överföringen av skötseln av det lagstadgade arbetspensionsskyddet och försäkringsbeståndet till Ömsesidiga Pensionsförsäkringsbolaget Ilmarinen förbättrade resultatet före skatt. Nedskrivningarna var fortfarande små.

Räntenettet växte till 264 miljoner euro (259). Derivatrörelsen ökade räntenettet i segmentet Övrig rörelse men sänkte det i Bankrörelsen. Bankrörelsens utlåning ökade med 11 procent. Försäkringsnettot växte med 548 miljoner euro (459). Premieintäkterna ökade med 2,4 procent. Under jämförelseperioden försvagade sänkningen av diskonteringsräntan för försäkringsskulden försäkringsnettot med 102 miljoner euro. Utan sänkningen av diskonteringsräntan under jämförelseperioden ökade försäkringssättningarna med 5,4 procent. Den jämförbara förändringen i försäkringsnettot var -2 procent.

Nettoprovisionsintäkterna uppgick till -23 miljoner euro (-17). Provisionsintäkterna ökade med 1,5 procent till följd av att intäkterna från hälso- och välbefinnandetjänsterna samt utlåningen var större än under jämförelseperioden. Provisionskostnaderna ökade med 4,6 procent. Koncernen

betalar provisioner till medlemsbankerna för försäljningen av skadeförsäkringar och derivat, vilket leder till att provisionskostnaderna ökar och nettoprovisionsintäkterna blir negativa. Provisionerna till medlemsbankerna för derivatprodukter ökade från jämförelseperioden. Utan de provisioner som betalades till medlemsbankerna minskade provisionskostnaderna från jämförelseperioden till följd av minskningen i kostnaderna för betalningsrörelsen och värdepappersförmedlingen.

Nettointäkterna från placeringsverksamheten uppgick till 210 miljoner euro (390). På en del av skadeförsäkringens egetkapitalinstrument tillämpas ett tillfälligt undantag (overlay approach), vilket förbättrade räkenskapsperiodens resultat med 19 miljoner euro. Förändringarna i verkligt värde på de placeringar som omfattas av det tillfälliga undantaget bokförs i fonden för verkligt värde bland eget kapital. Totalt minskade intäkterna från placeringsverksamheten med 161 miljoner euro. Intäkterna från skadeförsäkringens placeringar till verkligt värde var 0,1 procent (3,5).

Nettointäkterna från finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultatet uppgick till 167 miljoner euro (220) och nettointäkterna från finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat uppgick till 65 miljoner euro (196). I nettointäkterna från placeringsverksamheten ingick 138 miljoner euro (207) från derivatrörelsen. Realisationsvinsterna och förändringarna i placeringar värderade till verkligt värde via resultatet uppgick till 50 miljoner euro (150). Utdelningarna och vinstandelarna uppgick till 36 miljoner euro (50).

De övriga rörelseintäkterna ökade och var 47 miljoner euro (26). För försäljningen av skadeförsäkringens affärsrörelser i Baltikum bokfördes för räkenskapsperioden realisationsvinster på 16 miljoner euro.

Totalkostnaderna ökade med 7,6 procent till 611 miljoner euro (568). Personalkostnaderna utan överföringen av arbetspensionsansvaret ökade med 30 miljoner euro från jämförelseperioden. Under räkenskapsperioden realiserades överföringen av skötseln av det lagstadgade arbetspensionsskyddet och försäkringsbeståndet till Ömsesidiga Pensionsförsäkringsbolaget Ilmarinen, vilket förbättrade resultatet före skatt med 34 miljoner euro. Avskrivningarna ökade främst på grund av att nedskrivningarna i anslutning till ICT-investeringarna ökat med 16 miljoner euro. De övriga rörelsekostnaderna ökade till följd av att ICT-kostnaderna ökade med 19 miljoner euro och myndighetsavgifterna med 23 miljoner euro. Däremot minskade administrationskostnaderna med 11 miljoner euro. Merparten av utvecklingen gäller nuvarande affärsrörelse. Utvecklingskostnaderna uppgick i januari–december till 97 miljoner euro (98). Kostnaderna omfattar licensavgifter, köptjänster, andra externa kostnader i anslutning till projekt samt eget arbete. Av utvecklingskostnaderna har 34 miljoner euro (46) aktiverats.

Nedskrivningarna av fordringar uppgick till 13 miljoner euro netto (12). De konstaterade och förväntade kreditförlusterna uppgick till 13 miljoner euro (13). Nedskrivningarna av balansposter som bokförs till verkligt värde via övrigt totalresultat samt av åtaganden utanför balansräkningen var inte betydande. Nedskrivningarna av fordringar har 2018 beräknats i enlighet med standarden IFRS 9, så de är inte jämförbara med de nedskrivningar som beräknats enligt den tidigare standarden IAS 39.

Viktiga händelser under räkenskapsperioden

Förändringar i den högsta ledningen

Reijo Karhinen, som varit chefdirektör för OP Gruppen och ordförande för OP Företagsbanken Abp:s styrelse, gick i enlighet med sitt direktörsavtal i pension 31.1.2018. Förvaltningsrådet för OP Gruppens centralinstitut utnämnde 20.9.2017 juris magister, MBA och teknologie doktor Timo Ritakallio till ny chefdirektör för OP Gruppen från 1.3.2018. I och med utnämningen blev han också ordförande för OP Företagsbanken Abp:s styrelse. Timo Ritakallio övergick i OP Gruppens tjänst från uppdraget som verkställande direktör för Ömsesidiga Pensionsförsäkringsbolaget Ilmarinen. Uppdraget som chefdirektör handhades under perioden 1–28.2.2018 av direktören för gruppjtjänster, Tony Vepsäläinen.

Jouko Pölönen var verkställande direktör för OP Företagsbanken till 30.4.2018. Teknologie licentiat Katja Keitaanniemi utnämndes till ny verkställande direktör för OP Företagsbanken från och med 6.8.2018. Hon övergick till OP Gruppen från uppdraget som affärsverksamhetsdirektör vid Finnvera Abp. Affärsområdesdirektör Hannu Jaatinen var tf. verkställande

direktör tills den nya verkställande direktören tillträdde, och han utnämndes till ställföreträdare för verkställande direktören från och med 6.8.2018.

Styrelseledamot Jari Himanen avgick från OP Företagsbankens styrelse 6.5.2018 för att bli verkställande direktör för OP Suur-Savo. Jari Himanen hade varit styrelseledamot sedan 2016.

Direktören för OP Gruppens ansvarsområde juridik och compliance, juris kandidat, LL.M. Eur. Tiia Tuovinen, utnämndes till styrelseledamot från och med 2.7.2018.

Styrelseledamot Harri Luhtala avgick 31.10.2018 från OP Företagsbankens styrelse. Harri Luhtala hade varit styrelseledamot sedan 2014.

Från och med 1.11.2018 består styrelsen för OP Företagsbanken Abp av ordföranden och fyra andra ledamöter i stället för tidigare tre ledamöter. Till nya styrelseledamöter utnämndes från och med 1.11.2018 ekonomie magister Vesa Aho samt agronomie- och forstmagister, eMBA Jarmo Viitanen. I styrelsen fortsätter Timo Ritakallio som ordförande samt Tony Vepsäläinen och Tiia Tuovinen som ledamöter.

Lagstadgade arbetspensionsskyddet och försäkringsbeståndet till Ömsesidiga Pensionsförsäkringsbolaget Ilmarinen

Det lagstadgade arbetspensionsskyddet för OP Företagsbankens och hela OP Gruppens anställda har skötts av pensionskassan OP-Eläkekassa. Representantskapet vid OP-Eläkekassa beslöt 31.7.2018 att överföra skötseln av pensionsansvaret på 1 068 miljoner euro till Ömsesidiga Pensionsförsäkringsbolaget Ilmarinen. Solvenskapitalet som överfördes uppgick till 263 miljoner euro. Det överförda försäkringsbeståndet motsvarar 90,8 procent av OP-Eläkekassas totala pensionsansvar. Överföringen verkställdes 31.12.2018. Enligt den preliminära planen kommer det återstående pensionsansvaret att överföras till Ilmarinen senare, tidigast vid slutet av 2020. Den här återstående andelen består främst av OP Försäkrings pensionsansvar som 31.12.2015 överförts från Ömsesidiga Pensionsförsäkringsbolaget Ilmarinen till OP-Eläkekassa.

Överföringen stärkte OP Företagsbankens CET1-kapitaltäckning med 0,1 procentenheter. Överföringen av pensionsansvaret förbättrade OP Företagsbankskoncernens resultat före skatt med 34 miljoner euro.

OP Företagsbanken förnyar sin verksamhet

Förvaltningsrådet för OP Gruppens centralinstitut fastställde 26.9.2018 de viktigaste prioriteringarna för återstoden av strategiperioden. Samtidigt fastställdes en ny vision. OP Gruppen baserar fortfarande sin verksamhet på den strategi som fastställdes 2016, men till följd av förändringarna i omvärlden har gruppen preciserat fokuseringarna för strategin.

OP Gruppens vision är att vara Finlands ledande och attraktivaste finansgrupp såväl för personalen och kunderna som för samarbetspartnerna och intressentgrupperna. Strategin

prioriterar därför nu en utmärkt arbetstagarupplevelse, den bästa kundupplevelsen samt att antalet ägarkunder ska öka till minst två miljoner. De här prioriteringarna stöds av två andra strategiska prioriteringar: att avkastningen på utvecklingen ska maximeras och att intäkterna ska växa snabbare än kostnaderna.

För att verkställa strategin och visionen har OP Gruppen börjat förnya sina förfaringssätt. Det nya smidiga förfaringssättet ska betona att arbetet är betydelsefullt och öka trivselen i arbetet, vilket leder till att kundupplevelsen och effektiviteten i arbetet förbättras och möjligheter till att minska kostnaderna öppnas.

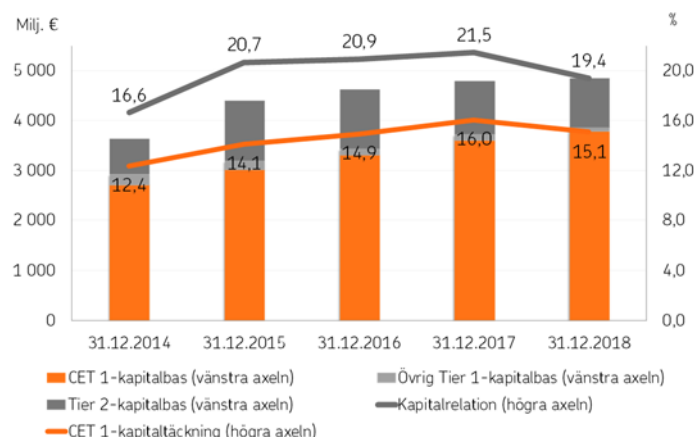
Det smidiga förfaringssättet tas i bruk stegvis i OP Gruppens centralinstitut. I bruktagningen av den nya verksamhetsmodellen började med en omorganisering. I anslutning till omorganiseringen inleddes samarbetsförhandlingar vid centralinstitutskoncernen 1.10.2018 och de slutfördes 13.11.2018. Samarbetsförhandlingarna gällde också OP Företagsbankskoncernen. Den nya organisationen gäller från och med 1.1.2019. Utvecklingen av verksamhetsmodellen och planeringen av förändringen fortsätter på våren 2019. Ändringarna i organisationen är en del av OP Gruppens FIKSU100-sparprogram på 100 miljoner euro.

Namnet Pohjola tas i bruk i skadeförsäkringsrörelsen

OP planerar att ta i bruk namnet Pohjola i skadeförsäkringsrörelsen under 2019. OP Försäkring Ab skulle i fortsättningen ha namnet Pohjola Försäkring Ab. Pohjola Hälsa byter under 2019 namn till Pohjola Sjukhus och koncentrerar sig i fortsättningen på sjukhusverksamheten.

Koncernens kapitaltäckning

Kapitalbasen och kapitaltäckningen

Kapitaltäckning för kreditinstitut

Koncernens CET1-kapitaltäckning var vid slutet av räkenskapsperioden 15,1 procent (16,0). Målet för koncernens CET1-kapitaltäckning är 15 procent.

Kapitaltäckningen i kreditinstitutsverksamheten är stark i förhållande till den lagstadgade kapitaltäckningen och de kapitalkrav som ställs av myndigheterna. Den lagstadgade minimigränsen är 8 procent för kapitalrelationen och 4,5 procent för CET1-kapitaltäckningen. Kapitalkonservationsbufferten på 2,5 procent enligt kreditinstitutslagen höjer i praktiken den nedre gränsen till 10,5 procent för kapitalrelationen och till 7 procent för CET1-kapitaltäckningen.

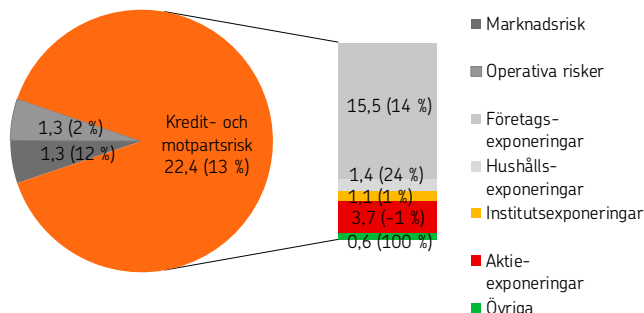
Kärnprimärkapitalet uppgick till 3,8 miljarder euro (3,6) vid slutet av räkenskapsperioden. Resultatet, skadeförsäkringsbolagens utdelningar och överföringen av det lagstadgade arbetspensionsansvaret förbättrade kärnprimärkapitalet.

Det totala riskvägda exponeringsbeloppet uppgick vid slutet av räkenskapsperioden till 25,0 miljarder euro (22,3), vilket är 11,9 procent större än vid det föregående årsskiftet. De genomsnittliga riskvikterna för kreditrisken ökade något. Finans- och försäkringskonglomeratets interna investeringar i försäkringsföretag behandlas i enlighet med ECB:s tillstånd som riskvägda poster. I aktieexponeringarna ingår 3,7 miljarder euro i riskvägda poster för koncernens interna innehav i försäkringsföretag med en riskvikt på cirka 280 procent.

OP Företagsbankskoncernen ingår i OP Gruppen, vars kapitaltäckning övervakas i enlighet med lagen om tillsyn över finans- och försäkringskonglomerat. Som en del av OP Gruppen lyder OP Företagsbanken under ECB:s tillsyn.

Finansinspektionen fattar ett makrotillsynsbeslut kvartalsvis. Finansinspektionen beslöt i december 2018 att tills vidare inte ställa något kontryckiskt buffertkrav för bankerna.

Totalt riskvägt exponeringsbelopp 31.12.2018
totalt 25,0 mrd.€
(förändring från årets början 12 %)

Skulder i enlighet med lagen om resolution

Enligt bestämmelserna om resolution av kreditinstitut och värdepappersföretag har resolutionsmyndigheten rätt att på ett sätt som påverkar placerarens ställning ingripa i villkoren för placeringsprodukter som banken emitterat.

Resolutionsmyndighet för OP Gruppen är EU:s resolutionsnämnd (Single Resolution Board, SRB) i Bryssel. Kravet på OP Gruppens kapitalbas och nedskrivningsbara skulder (MREL) har fastställts till 12,2 miljarder euro, dvs. 27,6 procent, av det totala riskvägda exponeringsbeloppet vid slutet av 2016. OP Gruppens mål är att täcka MREL-kravet med kapitalbasen och övriga efterställda skulder. OP Gruppens MREL-relationstal var ungefär 35 procent vid årsskiftet 2017. SRB har fastställt OP Gruppens resolutionsstrategi, enligt vilken resolutionsåtgärderna riktas till OP Företagsbanken som är Single Point of Entry.

Skadeförsäkringsbolagens solvens

Skadeförsäkringens kapitalbas minskade till följd av försäkringsbolagens förskottsutdelningar. Solvensställningen stärktes av det sänkta kapitalkravet.

Milj. €	31.12.2018	31.12.2017
Kapitalbas, milj. €*	818	902
Kapitalkrav, milj. €*	621	666
Solvensprocent*	132	135
Solvensprocent (utan övergångsbestämmelse)	132	135

*med beaktande av övergångsbestämmelser.

Rating

OP Företagsbanken Abp:s rating 31.12.2018

Ratinginstitut	Kortfristig upplåning	Utsikter	Långfristig upplåning	Utsikter
Standard & Poor's	A-1+	Stabila	AA-	Stabila
Moody's	P-1	Stabila	Aa3	Stabila

OP Försäkring Ab:s rating 31.12.2018

Ratinginstitut	Rating	Utsikter
Standard & Poor's	A+	Stabila
Moody's	A3	Stabila

OP Företagsbanken Abp och OP Försäkring Ab har ratingar från Standard & Poor's Global Ratings Europe Limited och Moody's Investors Service Ltd. Vid bedömningen av företagets rating beaktar ratinginstituten hela OP Gruppens finansiella ställning.

Varken OP Företagsbanken Abp:s eller OP Försäkring Ab:s rating har ändrats under räkenskapsperioden.

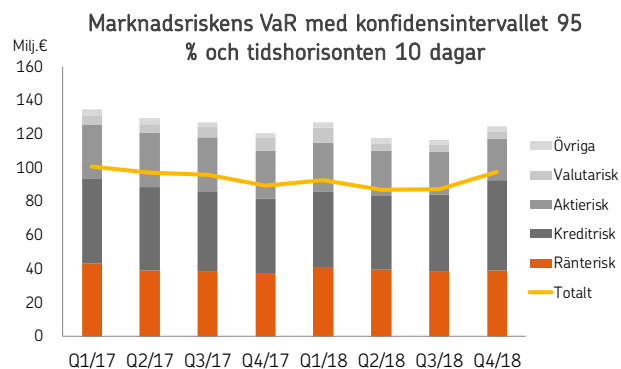
Moody's bekräftade i december 2018 OP Företagsbanken Abp:s rating för den långfristiga och kortfristiga upplåningen och behöll ratingutsikterna stabila.

Standard & Poor's bekräftade i juli 2018 OP Företagsbanken Abp:s rating för den långfristiga och kortfristiga upplåningen samt OP Försäkring Ab:s rating och behöll ratingutsikterna stabila.

Koncernens riskposition

Koncernens finansieringsposition och likviditet är goda. Tillgången på finansiering har hållits god.

Koncernens marknadsriskposition var stabil under räkenskapsperioden. Nyckeltalet VaR, som mäter marknadsrisken, var 98 miljoner euro (89) vid slutet av räkenskapsperioden. I VaR ingår skadeförsäkringsbolagets totala omslutning, trading-funktionen och likviditetsreserven hos övrig rörelse samt gruppens treasurys ränteposition.

Riskerna i förmånsbestämda pensionsplaner ansluter sig till ränte- och marknadsrisken, framtida pensionshöjningar samt till den längre förväntade livslängden. En förändring i den ränta som tillämpas vid diskontering av pensionsåtagandet har en väsentlig inverkan på pensionsåtagandets belopp. Den minskning i nettoskuld för förmånsbestämda pensionsplaner som under räkenskapsperioden bokförts i övrigt totalresultat förbättrade räkenskapsperiodens totalresultat före skatt med 23 miljoner euro (4). Ändringen påverkades främst av att diskonteringsräntan höjdes och att den framtida antagna höjningen av pensionerna sänktes. Överföringen av personalens lagstadgade arbetspensionsansvar minskade den här risken avsevärt.

Compliance-funktionens centrala prioriteringar under räkenskapsperioden anslöt sig till att säkerställa att verksamheten är förenlig med bestämmelserna och till kundkännedomen samt till att stöda affärsrörelsen i hanteringen av de nya verksamhetsmodellernas compliance-risker.

De operativa riskerna uppskattas i enlighet med målet vara moderata. Omorganiseringen och förändringen i verksamhetssätten samt takten för utvecklingen av tjänster ställer dock extra krav på hanteringen av operativa risker under de närmaste åren. De realiserade operativa riskerna medförde kostnader för cirka 0,3 miljoner euro under räkenskapsperioden.

OP Gruppen har i början av 2016 lämnat in sitt svar på Konkurrens- och konsumentverkets utredningsbegäran från 2015. Myndigheterna reder ut OP Gruppens marknadsställning inom hushållsbankstjänster och prissättningen av skadeförsäkringsprodukter. Myndigheterna utreder fortfarande ärendet.

Bankrörelse

Bankrörelsens centrala risker är de kreditrisker som uppstår i kundrörelsen samt marknadsriskerna.

Bankrörelsens kreditriskposition förblev stabil och riskerna måttfulla.

Det totala beloppet av problemfordringar uppgick till 145 miljoner euro (195). Med problemfordringar avses över 90 dagar förfallna fordringar, övriga fordringar med risker och exponeringar med anstånd på grund av kundens ekonomiska svårigheter. Exponeringar med anstånd är fordringar där man på kundens initiativ kommit överens om lättnader i den ursprungliga betalningsplanen för att hjälpa kunden att klara av tillfälliga betalningssvårigheter. Av problemfordringarna utgjordes 36,6 procent (25,1) av presterande fordringar med anstånd (nödlidande fordringar på provotid som redan har förbättrats eller exponeringar med anstånd som gäller avtal som inte har varit nödlidande). De nödlidande fordringarna hölls låga och utgjorde 0,4 procent (0,7) av kredit- och garantistocken. Inom Bankrörelsen var beloppet av nedskrivningarna 12 miljoner euro negativt (-12).

Fördelning av Bankrörelsens exponeringar

	31.12.2018	31.12.2017
Bankrörelsens totala exponeringar*, mrd. euro	34,1	31,6
de bästa ratingklasserna**, %	65,2	66,4
övriga ratingklasser (exklusive fallerande), %	34,4	33,0
fallerande, %	0,4	0,6
fallerande, milj. euro	141,0	187,0
Exponeringar mot företag och bostadssammanslutningar, mrd. euro	30,0	27,8
bankrörelsens totala exponeringar, %	87,8	87,9
de bästa ratingklasserna (IG), %	63,4	65,4
övriga ratingklasser (exklusive fallerande), %	36,1	34,0
fallerande, %	0,5	0,7
fallerande, milj. euro	141,0	187,0
Exponeringar mot privatkunder, mrd. euro	1,9	1,7
Exponeringar mot finansiella institut och försäkringsföretag, mrd. euro	1,1	1,2
Exponeringar mot offentlig sektor, mrd. euro	1,1	1,0

*inklusive derivatkundhandel

**exklusive privatkunder

Exponeringen mot en kund överskred tio procent av kapitalbasen efter förlustreserver och annan kreditriskreducering. De stora exponeringarna uppgick till 0,5 miljarder euro och kapitalbasen för täckning av exponeringarna uppgick till 4,9 miljarder euro (4,8).

De viktigaste branscherna för exponeringar mot företag och bostadssammanslutningar

	31.12.2018	31.12.2017
Energi, %	12,9	14,1
Tjänster, %	11,1	9,4
Handel, %	10,7	10,7
Övriga branscher, %	65,4	64,5
Totalt	100	100

Exponeringarna för affärsrörelsen i Baltikum ökade till 3,3 miljarder euro (2,5), vilket var 9,7 procent (7,8) av de totala exponeringarna i Bankrörelsen.

Skadeförsäkring

Skadeförsäkringens centrala risker är de försäkringstekniska riskerna i anslutning till skadeutvecklingen, marknadsriskerna för de placeringar som utgör täckning för försäkringsskulden, en oväntad förlängning av livslängden för förmånstagare till försäkringsskulden för pensioner, nivån på den ränta som använts för att värdera försäkringsskulden samt differensen mellan försäkringsskuldens diskonteringsränta och marknadsräntorna.

En ökning i den förväntade livslängden med ett år skulle öka försäkringsskulden för pensioner med 45 miljoner euro (45). En sänkning av den räntenivån som används vid värderingen av försäkringsskulden med 0,1 procentenheter skulle öka försäkringsskulden med 23 miljoner euro (27).

Det har inte skett några betydande förändringar i skadeförsäkringens försäkringstekniska risker. Den viktigaste marknadsrisken i skadeförsäkringen är den förhöjande effekt som en nedgång i marknadsräntorna har på försäkringsskuldens värde och kapitalkravet.

Placeringarnas riskposition var stabil under räkenskapsperioden. Nyckeltalet VaR, som mäter risken, var 50 miljoner euro (52) vid slutet av räkenskapsperioden. Inga betydliga förändringar skedde i placeringsportföljens tillgångsslagsfördelning. Försäkringsskuldens ränterisk har skyddats utöver med räntederivat också med obligationslån. Ränte- och kreditrisken i portföljen förblev stabil. Säkringsgraden för ränterisken för försäkringsskulden har höjts avsevärt.

Övrig rörelse

De centrala riskerna inom segmentet Övrig rörelse är likviditetsreservens kredit- och marknadsrisker samt likviditetsriskerna. Marknadsrisken har störst betydelse för skuldebrev som ingår i likviditetsreserven.

Marknadsrisken i relation till marknadsvärdet av skuldebrev i likviditetsreserven (VaR 95 %) förblev stabil under räkenskapsperioden. Inga betydande förändringar skedde i tillgångsslagsfördelningen.

OP Gruppen tryggar sin likviditet med en likviditetsreserv som upprätthålls av OP Företagsbanken och som i huvudsak består av tillgodohavanden på centralbanker och fordringar som godtas som säkerhet för centralbanksfinansiering. Likviditetsreserven räcker till för att täcka finansieringsbehovet på kort sikt för det kända och uppskattade kassaflödet samt för likviditetsstressscenariet.

OP Gruppens likviditet och tillräckligheten hos likviditetsreserven följs upp bland annat med ett LCR-relationstal som mäter likviditetstäckningskravet. Enligt bestämmelserna ska LCR-relationstalet vara minst 100 procent från början av 2018. OP Gruppens LCR-relationstal var vid slutet av december 143 procent (123).

Tillräckligheten hos OP Gruppens långfristiga finansiering följs upp bland annat med NSFR-relationstalet som mäter den

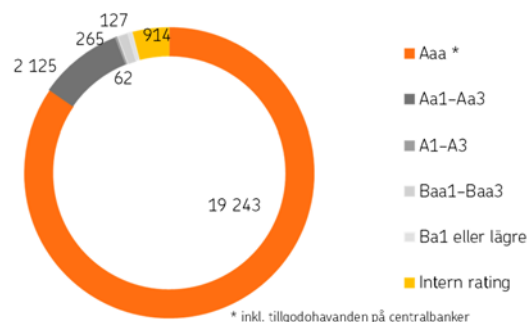
strukturella finansieringsrisken. Bestämmelserna ställer inte ännu upp något minimikrav för NSFR-relationstalet. OP Gruppens NSFR-relationstal uppgick vid slutet av december till 111 procent (116) enligt de nuvarande tolkningarna.

Likviditetsreserv

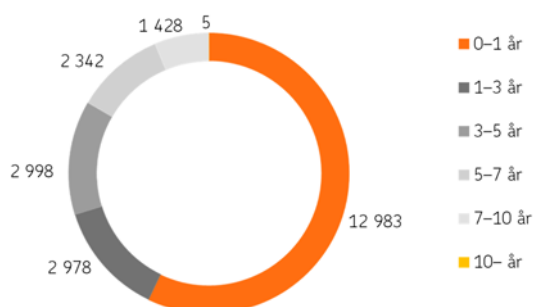
Mrd. €	31.12.2018	31.12.2017	Förändring, %
Tillgodohavanden på centralbanker	12,2	12,8	-4,7
Skuldebrev som godtas som säkerhet	9,2	9,1	1,3
Totalt	21,4	21,9	-2,2
Fordringar som inte godtas som säkerhet	1,3	1,5	-9,3
Likviditetsreserven till marknadsvärde	22,7	23,3	-2,6
Värderingsavdrag (Haircut)	-0,7	-0,7	2,4
Likviditetsreserven till säkerhetsvärde	22,0	22,7	-2,8

Likviditetsreserven omfattar skuldebrev emitterade av stater, kommuner, finansiella institut och företag med god rating samt värdepapperiserade fordringar.

Fördelningen av de finansiella tillgångar som ingår i likviditetsreserven enligt rating 31.12.2018, milj.€

Fördelningen av de finansiella tillgångar som ingår i likviditetsreserven enligt maturitet 31.12.2018, milj.€

Andelsbankerna och OP Andelslag jämte dotterföretag utgör en betydande kundgrupp för OP Företagsbanken Abp som är centralbank för OP Gruppen. Av de totala exponeringarna för segmenten Övrig rörelse och Bankrörelse bestod 14,2 procent av OP Gruppens (exkl. OP Företagsbankskoncernens) exponeringar. De här exponeringarna ökade under räkenskapsperioden med 891 miljoner euro, dvs. med 8,1 procent. Andelsbankernas och OP Andelslags exponeringar hör till investeringsnivån.

Fördelning av Övrig rörelses exponeringar

	31.12.2018	31.12.2017
Övrig rörelses totala exponeringar, mrd. euro	50,1	37,6
Exponeringar mot finansiella institut och försäkringsföretag, mrd. euro	19,3	18,1
Exponeringar mot offentlig sektor, mrd. euro	29,2	18,1
Exponeringar mot företag och bostadssammanslutningar, mrd. euro	1,6	1,4
de bästa ratingklasserna, %	99,4	98,6
övriga ratingklasser, %	0,6	1,4

Segmentens resultat

Förvaltningsrådet vid OP Gruppens centralinstitut beslöt 6.6.2018 om en ny arbetsfördelning för direktionen vid OP Gruppens centralinstitut, vilket förändrade segmentstrukturen från början av 2019. OP Gruppen inleder rapporteringen i enlighet med de nya segmenten i delårs- och bokslutsrapporteringen från och med den första delårsrapporten 2019. OP Företagsbankskoncernens segmentstruktur uppdateras på motsvarande sätt. Under övergångsperioden rapporteras koncernens rörelsesegment enligt den tidigare segmentstrukturen, där koncernens rörelsesegment är Bankrörelse och Skadeförsäkring. Hälso- och välbefinnanderörelsen ingår i rörelsesegmentet Skadeförsäkring. Den rörelse som inte hör till rörelsesegmenten presenteras i segmentet Övrig rörelse, t.ex. funktioner som stöder OP Gruppen och dess affärsrörelse såsom centralbanken och likviditetsreserven. Rapporteringen per rörelsesegment följer principerna för upprättandet av koncernens bokslut.

Bankrörelse

- Resultatet före skatt ökade med 3 procent till 354 miljoner euro (344).
- Utlåningen ökade med 11,0 procent till 22,3 miljarder euro.
- Nedskrivningarna minskade resultatet med 12 miljoner euro (-12). De nödlidande fordringarna uppgick till 0,4 procent (0,7) av kredit- och garantistocken.
- De mest betydande satsningarna inom bankrörelsen gällde utvecklingen av system för finansiering och betalning.

Bankrörelsens nyckeltal

Milj. €	1-12/2018	1-12/2017	Förändring, %
Räntenetto	341	348	-2,0
Provisionsintäkter, netto	54	129	-57,8
Nettointäkter från placeringsverksamhet	121	18	556,5
Övriga rörelseintäkter	19	24	-20,9
Intäkter totalt	536	520	3,1
Personalkostnader (exkl. överföringen av arbetspensionsansvaret)	59	54	9,3
Överföring av det lagstadgade arbetspensionsansvaret	-31		
Avskrivningar och nedskrivningar	15	11	32,4
Övriga rörelsekostnader	127	98	29,3
Kostnader totalt	169	163	3,7
Nedskrivningar av fordringar	-12	-12	-3,3
Resultat före skatt	354	344	3,0
Kostnads-intäktsrelation, %	31,6	31,4	**0,2
	31.12.2018	31.12.2017	Förändring, %
Utlåning, mrd. €	22,3	20,1	11,0
Garantier, mrd. €	2,6	2,4	9,2
Företagskrediternas snittmarginal, %	1,21	1,25	** -0,04
Nödlidande fordringar av kredit- och garantistocken, %*	0,4	0,7	** -0,3
Antal anställda	663	628	5,6

*Med nödlidande fordringar avses över 90 dagar förfallna fordringar, övriga fordringar med risker samt exponeringar med anstånd som beviljats på grund av kundens ekonomiska svårigheter och som har anknutits till sådana fordringar.

**Förändring i relationstalet.

Bankrörelsens utlåning ökade med 11,0 procent till 22,3 miljarder euro. Garantierna uppgick till 2,6 miljarder euro (2,4) och de bindande outtagna kreditlimiterna till 4,3 miljarder euro (4,5).

kategorin för de största företagen, dvs. bland företagen med en omsättning över 1,5 miljarder euro.

Förväntningarna på högre räntor ökade försäljningen av ränteskydd till privat- och företagskunder.

I november nådde OP Företagsbanken Abp första plats i Prosperas undersökning Corporate Banking 2018 Finland i

Bankrörelsens resultat

Bankrörelsens resultat före skatt ökade med 3,0 procent till 354 miljoner euro (344). Intäkterna ökade med 3,1 procent och kostnaderna med 3,7 procent. Trots de ökade kostnaderna hölls kostnads-intäktsrelationen ungefär lika stor som året innan och var 31,6 procent (31,4).

Räntenettot minskade med 2,0 procent till 341 miljoner euro (348). Derivatrörelsen sänkte räntenettot. Bankrörelsens nettoprovisionsintäkter minskade med 57,8 procent till 54 miljoner euro (129). Minskningen i nettoprovisionsintäkterna beror på att vissa kundintäkter från derivatrörelsen under räkenskapsperioden införlivades i nettointäkterna från Bankrörelsens placeringsverksamhet, medan de under jämförelseperioden ingick i nettoprovisionsintäkterna.

Nettointäkterna från placeringsverksamheten ökade med 103 miljoner euro från jämförelseperioden. Nettointäkterna från placeringsverksamheten ökade till följd av en aktierelaterad enskild realisationsvinst på 16 miljoner euro. Nettointäkterna från handel, som ingår i posten, ökade på grund av derivatrörelsen. Derivatrörelsens CVA-justering förbättrade resultatet med 7 miljoner euro (21).

De övriga rörelseintäkterna var 5 miljoner euro mindre än under jämförelseperioden. Inom Bankrörelsen minskade nedskrivningarna räkenskapsperiodens resultat med 12 miljoner euro (-12). De nödlidande fordringarna uppgick till 0,4 procent (0,7) av kredit- och garantistocken.

Bankrörelsens kostnader uppgick till 169 miljoner euro (163). Personalkostnaderna utan överföringen av arbetspensionsansvaret ökade från jämförelseperioden med 5 miljoner euro till 59 miljoner euro. Överföringen av skötseln av det lagstadgade arbetspensionsskyddet och försäkringsbeståndet till Ömsesidiga Pensionsförsäkringsbolaget Ilmarinen förbättrade resultatet före skatt med 31 miljoner euro. De övriga rörelsekostnaderna ökade med 29 miljoner euro från jämförelseperioden. De övriga rörelsekostnaderna ökade av stabilitetsavgifterna på 19 miljoner euro till Verket för finansiell stabilitet. ICT-kostnaderna var 61 miljoner euro (54).

Skadeförsäkring

- Resultatet före skatt minskade med 40,7 procent och var 114 miljoner euro (193).
- Premieintäkterna ökade med 2,4 procent (utan Baltikum 3,8 procent).
- Den operativa totalkostnadsprocenten var 92,0 (96,1) och den operativa driftskostnadsprocenten 21,0 (20,3). Totalkostnadsprocenten var 93,2 (97,6).
- Nettointäkterna från placeringsverksamheten med beaktande av det tillfälliga undantaget var 22 miljoner euro (176). Nettointäkterna från placeringar till verkligt värde var 14 miljoner euro (135).
- Utvecklingssatsningarna riktades till de elektroniska tjänsterna och den pågående förnyelsen av bassystem.

Skadeförsäkringens nyckeltal

Milj. €	1-12/2018	1-12/2017	Förändring, %
Premieintäkter	1 466	1 432	2,4
Försäkringersättningar	915	970	-5,7
Övriga kostnader	3	3	-10,9
Försäkringsnetto	549	459	19,5
Nettointäkter från placeringsverksamhet	2	176	-99,1
Övriga nettointäkter	-35	-68	-48,4
Intäkter totalt	515	568	-9,3
Personalkostnader (exkl. överföringen av arbetspensionsansvaret)	124	102	21,9
Överföring av det lagstadgade arbetspensionsansvaret			
Avskrivningar och nedskrivningar	62	50	22,9
Övriga rörelsekostnader	234	221	5,6
Kostnader totalt	419	373	12,4
OP-bonus till ägarkunder	-2	-2	3,0
Tillfälligt undantag	21		
Resultat före skatt	114	193	-40,7
Totalkostnadsprocent	93,2	97,6	
Operativ totalkostnadsprocent	92,0	96,1	
Operativ skadeprocent	70,9	75,8	
Operativ driftskostnadsprocent	21,0	20,3	
Operativ riskprocent	64,5	69,3	
Operativ omkostnadsprocent	27,4	26,9	
Solvensprocent (Solvens II)*	132	135	
Stora skador med skadekostnad för egen räkning	107	78	
Förändringarna jämfört med skadorna under de föregående åren (run off-resultat)	42	35	
Antal anställda	1 791	1 774	1,0

*Siffran redovisas med beaktande av övergångsbestämmelser.

Premieintäkterna från företagskunder ökade med stöd av den allmänna ekonomiska utvecklingen. Premieintäkterna från privatkunder vände uppåt trots den åtstramade priskonkurrensen.

OP-bonus som samlas för bank- och försäkringsärenden användes för betalningen av 2 371 000 försäkringsräkningar (2 315 000), av vilka 358 000 räkningar (327 000) betalades

helt och hållet med bonus. De försäkringspremier som betalats med bonus uppgick till 118 miljoner euro (114).

De mest betydande utvecklingssatsningarna riktades till utvecklingen av elektroniska tjänster och köptjänster samt den pågående förnyelsen av bassystem. Utvecklingen av nät- och mobiltjänster hör till skadeförsäkringens prioriteringsområden inom såväl försäkringstjänsten som ersättningstjänsten.

Försäljningen av hela aktiestocken i det baltiska dotterföretaget Seesam Insurance AS till Vienna Insurance Group (VIG) slutfördes 31.8.2018. Affärsrörelsen i Baltikum ingår i segmentets resultat till den tidpunkt då affären verkställdes.

Skadeförsäkringens resultat

Resultatet före skatt var 114 miljoner euro (193). Resultatet försvagades särskilt av nettointäkterna från placeringsverksamheten som med beaktande av det tillfälliga undantaget var 154 miljoner euro mindre än ett år tidigare. Nettorealisationsvinsterna från placeringar uppgick till -5 miljoner euro (133). Försäkringsnettot ökade med 19,5 procent till 549 miljoner euro. Sänkningen av diskonteringsräntan för försäkringsskulden ökade försäkringsersättningarna under jämförelseperioden med 102 miljoner euro. Försäljningen av skadeförsäkring i Baltikum ökade de övriga intäkterna med 16 miljoner euro.

Den operativa totalkostnadsprocenten var 92,0 (96,1). De operativa nyckeltalen för jämförelseperioden innehåller effekterna av förändringarna i diskonteringsräntan, men inte avskrivningar av immateriella tillgångar som uppkommit i samband med företagsköp. Sänkningen av diskonteringsräntan försvagade jämförelseperiodens operativa totalkostnadsprocent med 7,1 procentenheter.

Premieintäkter

Milj. €	1-12/2018	1-12/2017	Förändring, %
Privatkunder	798	786	1,5
Företagskunder	624	584	6,8
Baltikum	44	62	-29,0
Totalt	1 466	1 432	2,4

Avyttringen av skadeförsäkring i Baltikum kommer att påverka utvecklingen hos premieintäkterna under slutet av året. Utan siffrorna för Baltikum ökade premieintäkterna med 3,8 procent.

Utan sänkningen av diskonteringsräntan för försäkringsskulden under jämförelseperioden ökade försäkringsersättningarna med 5,4 procent. Skadekostnaden för nya storskador på egendom och verksamhet var större än under jämförelseperioden. Under januari-december registrerades 98 nya (85) stora skador på egendom och verksamhet och skadekostnaden för egen räkning var för dem totalt 107 miljoner euro (78). Till den här klassen räknas skador på över 0,3 miljoner euro. Förändringen i ersättningsansvaret för de lagstadgade pensionerna försvagade resultatet med 1 miljon euro (-8).

Förändringarna jämfört med skadorna under de föregående åren, utan inverkan av förändringen i diskonteringsräntan, förbättrade det försäkringstekniska bidraget med 42 miljoner euro (35). Den operativa skadeprocenten var 70,9 (75,8). Den operativa riskprocenten exklusive indirekta skaderegleringskostnader var 64,5 (69,3).

Kostnaderna ökade med 12,4 procent till följd av de ökade ICT-utvecklingskostnaderna och avskrivningarna samt utvidgningen av hälso- och välbefinnanderörelsen och var 46 miljoner euro

större än under jämförelseperioden. Nedskrivningarna ökade med 12 miljoner euro från jämförelseperioden. Den operativa driftskostnadsprocenten var 21,0 (20,3). Den operativa omkostnadsprocenten, som innehåller också de indirekta skaderegleringskostnaderna, var 27,4 (26,9).

Operativt försäkringstekniskt bidrag och totalkostnadsprocent (CR)

	1-12/2018 Bidrag, milj. €	CR, %	1-12/2017 Bidrag, milj. €	CR, %
Privatkunder	87	89,0	93	88,1
Företagskunder	33	94,8	-41	107,0
Baltikum	-2	104,8	3	95,3
Totalt	118	92,0	55	96,1

Den stramare priskonkurrensen belastade privatkundsrörelsens lönsamhet. Bidraget för Baltikum försämrades av en enskild storskada.

Placeringsverksamheten

Skadeförsäkringens nettointäkter från placeringar värderade till verkligt värde var 14 miljoner euro (135). Nettointäkterna från placeringarna har beräknats genom att från intäkterna från placeringstillgångarna dra av värdeförändringen i försäkringsskulden till marknadsvillkor.

Placeringsbeståndets fördelning

%	31.12.2018	31.12.2017
Obligationslån och räntefonder	71,9	68,0
Alternativa placeringar	5,5	4,7
Aktier	7,6	8,5
Kapitalplaceringar	2,0	1,9
Fastigheter	8,4	8,3
Penningmarknaden	4,6	8,5
Totalt	100	100

Skadeförsäkringsrörelsens placeringsbestånd var vid slutet av räkenskapsperioden 3 730 miljoner euro (3 903). Placeringarna på investeringsnivån stod för 94 procent (95), och 62 procent (65) av placeringarna hade en rating på minst A-. Vid slutet av räkenskapsperioden var ränteplaceringsarnas modifierade duration 4,3 (5,1).

Den genomsnittliga avkastningen på direkta placeringar i obligationslån till förfallodagen beräknad enligt anskaffningsvärdet för instrumenten (running yield) var 1,5 procent (1,7). Beräkningen av nyckeltalet preciserades 2018 och jämförelseuppgifterna justerades retroaktivt.

Hälsa och välbefinnande

Pohjola Hälsa Ab:s sjukhusnät fullbordades i maj 2018 då sjukhuset i Åbo öppnade. Sjukhusen i Helsingfors, Tammerfors, Uleåborg, Kuopio och Åbo erbjuder omfattande bashälsövård och

specialsjukvård, undersökningar, operationstjänster samt rehabilitering. De tidigare planerna på att bygga upp ett nät med läkarcentraler har slopats och Pohjola Hälsa fokuserar i fortsättningen på sjukhusverksamheten. Kunderna har varit nöjda med Pohjola Hälsas tjänster. NPS-talet som operationspatienterna gett var i januari–december 96 (97).

Övrig rörelse

- Resultatet före skatt var 30 miljoner euro negativt. Jämförelseperiodens resultat var 2 miljoner euro negativt.
- I resultatet ingår realisationsvinster på skuldebrev för 20 miljoner euro (19) och intäkter från utdelningar för 8 miljoner euro (11).
- Likviditeten och tillgången på finansiering förblev goda.

Övrig rörelses nyckeltal

Milj. €	1-12/2018	1-12/2017	Förändring, %
Räntenetto	-55	-68	-19,8
Provisionsintäkter, netto	-34	-94	-63,1
Nettointäkter från placeringsverksamhet	87	195	-55,1
Övriga rörelseintäkter	8	8	0,8
Intäkter totalt	6	41	-84,7
Personalkostnader (exkl. överföringen av arbetspensionsansvaret)	10	8	28,2
Överföring av det lagstadgade arbetspensionsansvaret	-3		
Övriga kostnader	28	36	-20,9
Kostnader totalt	35	43	-18,4
Nedskrivningar av fordringar	-1	0	
Resultat före skatt	-30	-2	
Fordringar och skulder till sammanslutningens centralinstitut och medlemskreditinstitut, nettofinansieringsposition, mrd. €	-1,2	-0,1	746,6
Antal anställda	53	50	6,0

Övrig rörelses resultat

Resultatet före skatt för segmentet Övrig rörelse var 30 miljoner euro (-2) negativt. Marknadsriskpositionernas resultatförsvagning försvagade resultatet. Jämförelseperiodens övriga kostnader ökade till följd av intäkter från likviditetsreserven som krediterats koncernens Bankrörelse och OP Gruppens andra kreditinstitut. Resultatet före skatt till verkligt värde var 134 miljoner euro negativt. Under jämförelseperioden var resultatet före skatt till verkligt värde 35 miljoner euro positivt. Då Europeiska centralbanken vid årsskiftet upphörde med sina stimulansåtgärder för ekonomin ökade kreditriskmarginalerna mot slutet av året, vilket försvagade fonden för verkligt värde.

Derivatrörelsen för marknadsriskpositionerna ökade räntenettet och minskade nettointäkterna från handeln, som ingår i nettointäkterna från placeringsverksamheten. Enligt koncernens bokföringspraxis ingår intäkter från derivatinstrument både i räntenettet och i nettointäkterna från handel. Fördelningen av intäkter mellan de här resultatposterna kan variera avsevärt beroende på vilka derivatinstrument som används vid hanteringen av positionen. Nettointäkterna från placeringsverksamheten uppgick till 87 miljoner euro (195). De minskade med 107 miljoner euro från jämförelseperioden till följd av att intäkterna från derivatrörelsen minskat. Dessutom minskade nettointäkterna från placeringsverksamheten för att kundintäkterna från vissa derivatinstrument från början av räkenskapsperioden överfördes direkt till Bankrörelsen. I nettointäkterna från placeringsverksamheten ingick realisationsvinster från skuldebrev för 20 miljoner euro (19) och intäkter från utdelningar för 8 miljoner euro (11). I intäkterna

från utdelningar för jämförelseperioden ingick 7 miljoner euro i ränta på andelskapitalet från Finlands Kreditandelslag.

Nettoprovisionsintäkterna var 34 miljoner euro negativa (-94). Provisioner från försäljningen av derivat intäktsförs på Övrig rörelse, och därifrån krediteras provisionerna på Bankrörelsen. På grund av provisionskrediteringarna blir nettoprovisionsintäkterna inom Övrig rörelse negativa. Nettoprovisionsintäkterna ökade ändå från jämförelseperioden, eftersom kundintäkterna från vissa derivatinstrument från början av räkenskapsperioden har införlivats direkt i Bankrörelsen, vilket minskade de provisionskostnader som krediterades från segmentet Övrig rörelse.

OP Företagsbankens tillgång på finansiering hölls god. OP Företagsbanken emitterade långfristiga obligationslån till seniorvillkor i januari–december för totalt 2,3 miljarder euro. På den internationella kapitalmarknaden emitterades i maj två obligationslån på 500 miljoner euro till seniorvillkor. Lånens löptider är tre och sju år. I augusti emitterades ett obligationslån till seniorvillkor på 500 miljoner euro med löptiden fem år. Under januari–december emitterades dessutom mindre private placement-obligationslån samt strukturerade obligationslån för totalt 0,8 miljarder euro.

OP Gruppen publicerade under årets sista kvartal ICMA:s (International Capital Markets Association) referensram för emissionen av gröna obligationslån enligt Green Bond-principerna (Green Bond Framework) samt Sustainabilitys oberoende värdering (Second Opinion) av referensramen. Referensramen ger OP Gruppen färdigheter att emittera Green Bond-obligationslån via OP Företagsbanken Abp eller en annan

emittent i gruppen. Kapitalet i OP Green Bond-obligationslånen hänförs till objekt som motsvarar den godkända referensramen. De näringsgrenar som finansieras är bland annat förnybar energi (till exempel energi- och elproduktion med vatten- och vindkraft), energieffektivitet, förhindrande och kontroll av föroreningar (till exempel avfallshantering, avfallssortering och återvinning, hållbar vatten- och avloppsförsörjning) samt hållbar markanvändning med hållbart skogsbruk. Referensramen stöder målet i OP:s samhällsansvarsprogram om att främja hållbar ekonomi.

Snittmarginalen för skuldebrev inom marknadsupplåningen till seniorvillkor och för TLTRO-II-finansieringen var i december 14 räntepoäng (19).

Placeringarna från sammanslutningens centralinstitut och medlemskreditinstitut i OP Företagsbanken var vid slutet av räkenskapsperioden 1,1 miljarder euro större än deras finansiering från centralbanken. Nettopositionens utveckling har påverkats särskilt av OP-Bostadslånebankens upplåning med säkerställda obligationslån, som i större grad än förut kanaliseras till centralbanken som placeringar från andelsbankerna.

Koncernens strukturarrangemang

OP Försäkring Ab sålde hela aktiestocken i sitt baltiska dotterbolag Seesam Insurance AS jämte filialerna i Lettland och Litauen till Vienna Insurance Group (VIG). Parterna undertecknade köpebrevet 18.12.2017 och köpet verkställdes slutligen 31.8.2018.

OP Företagsbanken Abp har dotterbolag och filialer som tillhandahåller banktjänster för företagskunder i Estland, Lettland och Litauen. OP Företagsbanken undersöker olika strategiska alternativ för bankrörelsen i Baltikum.

OP Företagsbankskoncernen planerar en fortsatt omstrukturering där segmentet Skadeförsäkring skulle överföras från OP Företagsbankskoncernen till att ägas direkt av OP Andelslag. Inga beslut har fattats om genomföringssättet eller tidtabellen för arrangemanget.

OP Företagsbanken har utrett möjligheten att skilja åt centralbanksfunktionerna till ett dotterbolag som helt ägs av OP Andelslag. Utredningen har slutförts och enligt OP Andelslags direktionens beslut av 4.2.2019 skiljs funktionerna inte åt, utan centralbanksfunktionerna fortsätter som en del av OP Företagsbanken.

Personal och ersättningar

Antalet anställda ökade från årsskiftet inom bank- och skadeförsäkringsrörelsen, främst till följd av gruppintern arrangemang. Dessutom ökade antalet anställda inom hälso- och välbefinnandetjänsterna, sedan Pohjola Hälsas sjukhus i Åbo inlett sin verksamhet i maj. I Skadeförsäkringens siffra för jämförelseperioden ingår de 328 anställda vid det sålda dotterbolaget Seesam Insurance AS.

Antal anställda

	31.12.2018	31.12.2017
Bankrörelse	663	628
Skadeförsäkring	1 791	1 774
Övrig rörelse	53	50
Totalt	2 507	2 452

OP Gruppens och OP Företagsbankens rörliga ersättningar fördelar sig på kortfristiga företagsvisa ersättningar och långfristiga ersättningar på grupplanet. OP Gruppens långfristiga ersättningssystem på grupplanet består av ett ersättningssystem avsett för ledningen samt en personalfond avsedd för den övriga personalen. Ersättningssystemen har upprättats i enlighet med bestämmelserna om ersättningssystemen inom finansbranschen.

Ett långfristigt ersättningssystem har fastställts för ledningen för 2017–19. Ersättningssystemet 2017–19 iakttar huvudprinciperna för den föregående treåriga intjäningsperioden. Dessutom fortsätter OP Gruppens personalfonds ersättningssystem med ettåriga intjäningsperioder.

Som långsiktiga målmätare har OP Andelslags förvaltningsråd uppställt OP Gruppens resultat före skatt, kundupplevelse och digital kommunikation. Målen på grupplanet är desamma såväl i ersättningssystemet för ledningen som i OP Gruppens personalfond.

Förvaltning och ledning

Ledningssystemet vid OP Företagsbanken grundar sig på rörelsesegmenten. OP Företagsbankens verksamhet leds som en del av OP Gruppens ledningssystem.

Till OP Företagsbanken Abp:s styrelse valdes vid den ordinarie bolagsstämman till ordförande OP Gruppens chefsdirektör Timo Ritakallio och till styrelseledamöter valdes direktören för OP Gruppens grupp tjänster Tony Vepsäläinen, OP Gruppens ekonomidirektör Harri Luhtala och direktören för OP Gruppens gruppstyrning och kundrelationer Jari Himanen.

Till bolagets revisor valdes CGR-sammanslutningen KPMG Oy Ab. KPMG Oy Ab har till huvudansvarig revisor utsett CGR Raija-Leena Hankonen.

Styrelseledamot Jari Himanen avgick från OP Företagsbankens styrelse 6.5.2018 och styrelseledamot Harri Luhtala avgick 31.10.2018.

Från och med 1.11.2018 består styrelsen för OP Företagsbanken Abp av ordföranden och fyra andra ledamöter i stället för tidigare tre ledamöter. Till nya styrelseledamöter utnämndes från och med 1.11.2018 ekonomie magister Vesa Aho samt agronomie- och forstmagister, eMBA Jarmo Viitanen. I styrelsen fortsätter som ordförande Timo Ritakallio samt som ledamöter Tony Vepsäläinen och Tiia Tuovinen, som utnämndes till styrelseledamot från och med 2.7.2018.

OP Företagsbanken Abp har lämnat en separat bolagsstyrningsrapport som finns på bolagets internetsidor www.op.fi.

Ansvarskänsla

Företagsansvaret är en fast del av OP Gruppens affärsrörelse och strategi. OP Företagsbanken har förbundit sig till alla OP Gruppens principer för samhällsansvar och samhällsansvarsprogram. Inom vårt arbete kring företagsansvaret beaktar gruppen det ekonomiska och sociala ansvaret samt miljöansvaret. OP Gruppens mål inom företagsansvaret är att vara en föregångare inom branschen i Finland. OP har förbundit sig till att iaktta de tio principerna om mänskliga rättigheter, rättigheter i arbetslivet, miljöprinciper och antikorruption i enlighet med FN:s Global Compact-initiativ. OP har sedan 2009 förbundit sig att iaktta FN:s principer för ansvarsfull placering.

OP Gruppens mål för att främja mångfalden är att det ska finnas minst 40 procent av vardera könet i bestämda chefsuppsatser. Vid slutet av 2018 var kvinnornas andel 24 procent. Vid slutet av 2017 var andelen 21 procent.

OP gick i maj med som medlem i Climate Leadership Coalition (CLC). CLC är en förening på hög nivå som har som mål att påverka den allmänna konkurrenskraften hos näringslivet i Finland och hos forskningsorganisationerna samt deras beredskap att svara på de hot som klimatförändringen och naturresursernas tillräcklighet ställer samt på förmågan att utnyttja de affärsrörelsemöjligheter som uppstår.

OP Gruppen godkände i oktober Green Bond Framework, som gör det möjligt att emittera gröna obligationslån. De näringsgrenar som finansieras enligt referensramen är bland annat förnybar energi, energieffektivitet, förhindrande och kontroll av föroreningar samt hållbar markanvändning med hållbart skogsbruk.

OP Gruppens samhällsansvarsrapport baserar sig på GRI-standarder. Rapporten utgör en del av OP:s årsrapport på adressen op-year2018.fi.

Solidariskt ansvar

OP Företagsbanken Abp är medlem av centralinstitutet (OP Andelslag) för en sådan sammanslutning av inlåningsbanker som avses i lagen om en sammanslutning av inlåningsbanker och hör till en sådan sammanslutning.

Till sammanslutningen hör vid sidan av OP Företagsbanken Abp sammanslutningens centralinstitut OP Andelslag, övriga företag som hör till centralinstitutets finansiella företagsgrupp, medlemskreditinstitutet i centralinstitutet och företagen i medlemskreditinstitutets finansiella företagsgrupper samt sådana kreditinstitut, finansiella institut och tjänsteföretag av vilkas röster de ovan nämnda företagen tillsammans innehar över hälften. OP Företagsbankskoncernens försäkringsbolag hör inte till ovan nämnda sammanslutning.

De medlemskreditinstitut som hör till sammanslutningen (156 andelsbanker, OP Företagsbanken Abp, OP-Bostadslånebanken Abp, OP-Kortbolaget Abp och OP Kundtjänster Ab) och centralinstitutet bär solidariskt ansvar för varandras skulder. En borgenär som inte av ett medlemskreditinstitut har fått betalning för en fordran som förfallit till betalning, kan kräva betalning av centralinstitutet när huvudförpliktelsen har förfallit till betalning. I nämnda fall ska centralinstitutet upprätta en i lagen avsedd fördelningsplan för varje medlemskreditinstituts ansvarsandel. Det solidariska ansvaret fördelas i förhållande till kreditinstitutens senast fastställda balansräkningar.

Medlemskreditinstitutet, inklusive OP Företagsbanken Abp, är skyldiga att i enlighet med kapitel 5 i lagen om en sammanslutning av inlåningsbanker delta i stödåtgärder för att förhindra att ett annat medlemskreditinstitut försätts i likvidation samt i betalningen av skulder som centralinstitutet betalat för ett medlemskreditinstituts räkning.

Om centralinstitutet är insolvent har medlemskreditinstitutet dessutom enligt lagen om andelslag en obegränsad tillskottsplikt för centralinstitutets skulder.

Centralinstitutet övervakar medlemskreditinstitutets verksamhet i enlighet med lagen om en sammanslutning av inlåningsbanker, fastställer för dem de allmänna principer för verksamhet som avses i 5 § i ovan nämnda lag samt ger medlemskreditinstitutet för trygghet av dess likviditet och kapitaltäckning anvisningar om hantering av kapitaltäckningen och riskerna, tillförlitlig förvaltning och intern kontroll samt anvisningar om enhetliga redovisningsprinciper vid upprättande av sammanslutningens konsoliderade bokslut.

Skydd från insättningsgarantifonden och ersättningsfonden för investerare

OP Företagsbanken Abp hör till insättningsgarantifonden och ersättningsfonden för investerare.

Enligt lagstiftningen om insättningsgarantifonden betraktas inlåningsbankerna inom sammanslutningen av andelsbanker (inkl. OP Företagsbanken Abp) som en enda bank vad gäller insättningsgarantin. Av insättningsgarantifondens medel ersätts en kunds fordringar på inlåningsbankerna inom sammanslutningen av andelsbanker totalt högst till ett belopp av 100 000 euro.

Enligt lagbestämmelserna om ersättningsfonden för investerare betraktas sammanslutningen av andelsbanker som en enda bank. Investerares fordringar ersätts upp till 20 000 euro. Fonden ersätter inte förluster till följd av förändringar i värdepapprens kurser eller felaktiga placeringsbeslut. Ersättningsfonden ersätter endast icke-professionella placerares tillgodohavanden.

För insättningsgarantin ansvarar Verket för finansiell stabilitet vid Finansministeriet.

Styrelsens förslag till vinstutdelning

Enligt bokslutet 31.12.2018 uppgår företagets utdelningsbara tillgångar till totalt 1 163 283 554,34 euro, av vilka räkenskapsperiodens vinst utgjorde 277 656 395,96 euro. Företagets utdelningsbara medel var totalt 1 494 664 391,40 euro.

Styrelsen föreslår att i utdelning betalas 0,54 euro per aktie, dvs. totalt 172 557 764,10 euro och att den del som kvarstår efter utdelningen, dvs. 105 098 631,86 euro bokförs som balanserad vinst/förslut från tidigare räkenskapsperioder. Efter utdelningen kvarstår 990 725 790,24 euro i utdelningsbara tillgångar och totalt 1 322 106 627,30 euro i utdelningsbara medel.

Det har inte skett några väsentliga förändringar i bolagets finansiella ställning efter räkenskapsperiodens slut. Bolagets likviditet är god och den föreslagna utdelningen äventyrar inte enligt styrelsen bolagets betalningsförmåga.

Händelser efter räkenskapsperioden

Moody's höjde i januari 2019 ratingen för OP Försäkring Ab:s ekonomiska styrka med ett steg från A3 till A2. Moody's behöll utsikterna för ratingen som stabila. Höjningen av ratingen baserar sig på att försäkringsrörelsen är djupt integrerad i OP:s affärsrörelse och kapitalplanering, att skadeförsäkringens marknadsandel är stark och att den finansiella ställningen är god.

Utsikter för 2019

För finansbranschen är omvärlden som helhet betraktat rätt gynnsam, även om det finns tecken på en avtagande tillväxt i världsekonomin. De låga marknadsräntorna bromsar upp tillväxten i bankernas räntenetto och försämrar intäkterna från försäkringsbolagens ränteplaceringar, men förbättrar samtidigt också kundernas kreditbetalningsförmåga. Nedskrivningarna har länge varit väldigt små. De viktigaste strategiska riskerna inom finansbranschen förknippas för närvarande med förändringen i kundbeteendet, digitaliseringen i omvärlden, konkurrensen utanför den traditionella branschen och den allt mer invecklade regleringen. Brytningsskedet i branschen hotar att under de närmaste åren bromsa upp tillväxten och bryta ner intäkterna. Förändringarna ställer ett klart krav på aktörerna i finansbranschen att förbättra kund- och arbetstagarupplevelsen, öka smidigheten i verksamheten och utvecklingen av den samt förbättra lönsamheten.

Under 2019 väntas kvaliteten på kreditstocken och efterfrågan på krediter vara fortsatt goda, likaså premieintäkterna från skadeförsäkringen. De viktigaste osäkerhetsfaktorerna i resultatutvecklingen ansluter sig till förändringarna i ränte- och placeringsmiljön, tillväxttakten på marknaden, förändringarna i konkurrensläget, nedskrivningarna och storskadornas inverkan på försäkringsersättningarna.

År 2019 ges en uppskattning av utvecklingen i hela årets resultat endast på grupplanet i OP Gruppens bokslutskommuniké och delårsrapporter.

Alla bedömningar som presenteras i den här bokslutskommunikén grundar sig på de rådande åsikterna om utvecklingen av omvärlden, OP Företagsbankskoncernen och dess funktioner och de faktiska resultaten kan avvika betydligt.

Centrala resultat- och balansposter

Centrala resultatposter, milj. €	2016	2017	2018
Räntenetto	228	259	264
Försäkringsnetto	534	459	548
Provisionsintäkter, netto	-4	-17	-23
Nettointäkter från placeringsverksamhet	247	390	210
Övriga intäkter	31	26	47
Personalkostnader	162	164	159
Övriga kostnader	332	404	452
Nedskrivningar av fordringar	37	12	13
OP-bonus till ägarkunder	2	2	2
Tillfälligt undantag (overlay approach)			-19
Resultat före skatt	504	535	439
Centrala balansposter – tillgångar totalt, milj. €			
Kontanta medel	9 336	12 825	12 239
Fordringar på kreditinstitut	9 458	9 294	9 726
Derivatinstrument	4 678	3 426	3 492
Fordringar på kunder	18 702	20 120	22 351
Investeringsstillgångar	16 698	15 506	16 351
Materiella och immateriella tillgångar	883	892	838
Övriga poster	3 218	2 382	1 713
Tillgångar totalt	62 974	64 445	66 710
Centrala balansposter – skulder och eget kapital totalt, milj. €			
Skulder till kreditinstitut	10 332	14 035	15 575
Derivatinstrument	4 398	3 216	3 043
Skulder till kunder	16 178	18 837	16 422
Försäkringsskuld	3 008	3 143	3 157
Skuldebrev emitterade till allmänheten	19 826	16 791	20 336
Övriga poster av främmande kapital	5 228	4 273	4 030
Eget kapital	4 005	4 149	4 147
Skulder och eget kapital totalt	62 974	64 445	66 710

Resultatanalys kvartalsvis

Milj. €	1–3/ 2018	4–6/ 2018	7–9/ 2018	10–12/ 2018	1–12/ 2018	1–12/ 2017
Räntenetto	61	66	66	71	264	259
Försäkringsnetto	129	144	148	127	548	459
Provisionsintäkter, netto	-3	-2	-6	-11	-23	-17
Nettointäkter från placeringsverksamhet	77	67	66	0	210	390
Övriga rörelseintäkter	11	4	20	11	47	26
Intäkter totalt	276	279	294	198	1 046	1 117
Personalkostnader	46	50	42	21	159	164
Avskrivningar och nedskrivningar	15	21	17	31	83	64
Övriga rörelsekostnader	84	96	87	102	369	339
Kostnader totalt	145	167	146	154	611	568
Nedskrivningar av fordringar	10	-5	-11	-7	-13	-12
OP-bonus till ägarkunder	0	0	-1	-1	-2	-2
Tillfälligt undantag (overlay approach)	9	-13	-9	32	19	
Resultat före skatt	150	94	127	69	439	535
Inkomstskatt	30	17	20	19	87	105
Räkenskapsperiodens resultat	120	77	107	49	352	430

Nyckeltal för den ekonomiska utvecklingen

	2016	2017	2018
Räntabilitet på eget kapital (ROE), %	10,4	10,6	8,5
Räntabilitet på eget kapital (ROE) till verkligt värde, %	12,2	9,5	5,3
Räntabilitet på totalt kapital (ROA), %	0,7	0,7	0,5
Soliditet, %	6,4	6,4	6,2
Kostnadernas andel av intäkterna, %	47,6	51,1	58,4
Antal anställda i genomsnitt	2401	2458	2 638
Koncernens nyckeltal per aktie			
Eget kapital/aktie, euro	12,19	12,8	12,7
Utdelning/aktie, euro*	0,63	0,67	0,54
Utdelning/resultat, %*	50,4	49,7	49,9
Antal aktier vid räkenskapsperiodens slut, st.	319 551 415	319 551 415	319 551 415

* Styrelsens förslag 2018

OP Andelslag äger alla aktier i OP Företagsbanken Abp. Antalet aktier har inte ändrats under räkenskapsperioden.

Formler för nyckeltalen

Alternativa nyckeltal redovisas för att beskriva den ekonomiska utvecklingen i affärsrörelsen samt för att förbättra jämförbarheten mellan företag i samma bransch och mellan olika rapportperioder.

Formlerna för de alternativa nyckeltal som tillämpats presenteras nedan. Som nya alternativa nyckeltal presenteras "Nödlidande fordringar av kredit- och garantistocken, %", "Förlustreservens reserveringsgrad (coverage ratio), %" och "Observationsgrad för fallissemang (default capture rate)". De här nyckeltalen togs i bruk 1.1.2018 vid övergången till IFRS 9.

Alternativa nyckeltal

Räntabilitet på eget kapital (ROE), %	$\frac{\text{Räkenskapsperiodens resultat}}{\text{Eget kapital (medeltalet vid räkenskapsperiodens början och slut)}} \times 100$
Räntabilitet på eget kapital (ROE) till verkligt värde, %	$\frac{\text{Räkenskapsperiodens totalresultat}}{\text{Eget kapital (medeltalet vid räkenskapsperiodens början och slut)}} \times 100$
Räntabilitet på totalt kapital (ROA), %	$\frac{\text{Räkenskapsperiodens resultat}}{\text{Balansomslutning i snitt (medeltalet vid räkenskapsperiodens början och slut)}} \times 100$
Soliditet, %	$\frac{\text{Eget kapital}}{\text{Balansomslutning}} \times 100$
Kostnadernas andel av intäkterna, %	$\frac{\text{Kostnader totalt}}{\text{Intäkter totalt}} \times 100$
Eget kapital/aktie	$\frac{\text{Eget kapital}}{\text{Aktiernas emissionsjusterade antal i bokslutet}}$
Utdelning/aktie	$\frac{\text{Utdelning för räkenskapsperioden}}{\text{Aktiernas emissionsjusterade antal på balansdagen}}$
Utdelning/resultat, %	$\frac{\text{Utdelning per aktie}}{\text{Resultat per aktie}} \times 100$
Nödlidande fordringar av kredit- och garantistocken, %	$\frac{\text{Nödlidande fordringar (netto)}}{\text{Kredit- och garantistock vid rapportperiodens slut}} \times 100$
Förlustreservens reserveringsgrad (coverage ratio), %	$\frac{\text{Fordringar på kunder och poster utanför balansräkningen}}{\text{Förlustreserv}} \times 100$
Observationsgrad för fallissemang (default capture rate), %	$\frac{\text{Nya fallerade avtal som var i steg 2 under jämförelseperioden}}{\text{Nya fallerade avtal under räkenskapsperioden}} \times 100$

Skadeförsäkringens nyckeltal:

Skadeprocent (exkl. diskontering av pensionsansvar)	$\frac{\text{Ersättningar och skaderegleringskostnader}}{\text{Premieintäkter (netto)}} \times 100$
Driftskostnadsprocent	$\frac{\text{Driftskostnader + avskrivningar/justeringar av immateriella tillgångar som uppkommit i samband med företagsköp}}{\text{Premieintäkter (netto)}} \times 100$
Riskprocent (exkl. diskontering av pensionsansvar)	$\frac{\text{Ersättningar exkl. skaderegleringskostnader}}{\text{Premieintäkter (netto)}} \times 100$
Totalkostnadsprocent (exkl. diskontering av pensionsansvar)	Skadeprocent + driftskostnadsprocent Riskprocent + omkostnadsprocent
Omkostnadsprocent	$\frac{\text{Driftskostnader och skaderegleringskostnader}}{\text{Premieintäkter (netto)}} \times 100$
Operativ skadeprocent	$\frac{\text{Ersättningar exkl. förändringar i beräkningsgrunden}}{\text{Premieintäkter exkl. förändringar i beräkningsgrunden (netto)}} \times 100$
Operativ driftskostnadsprocent	$\frac{\text{Driftskostnader}}{\text{Premieintäkter exkl. förändringar i beräkningsgrunden (netto)}} \times 100$
Operativ totalkostnadsprocent	Operativ skadeprocent + operativ driftskostnadsprocent Operativ riskprocent + operativ omkostnadsprocent
Operativ riskprocent (exkl. diskontering av pensionsansvar)	$\frac{\text{Ersättningar exkl. skaderegleringskostnader och förändringar i beräkningsgrunden}}{\text{Premieintäkter (netto) exkl. förändringar i beräkningsgrunden}} \times 100$
Operativ omkostnadsprocent	$\frac{\text{Driftskostnader och skaderegleringskostnader}}{\text{Premieintäkter (netto) exkl. förändringar i beräkningsgrunden}} \times 100$

Nyckeltal som kalkyleras separat

Kapitaltäckningsgrad, %	Kapitalbas totalt Totalt riskvägt exponeringsbelopp	x 100
Tier 1-kapitalrelation, %	Primärkapital (Tier 1) Totalt riskvägt exponeringsbelopp	x 100
Kärnprimärkapitalrelation (CET1), %	Kärnprimärkapital (CET1) Totalt riskvägt exponeringsbelopp	x 100
Solvensprocent	Kapitalbas Kapitalkrav (SCR)	x 100
Bruttosoliditetsgrad (leverage ratio), %	Primärkapital (T1) Exponeringsbelopp	x 100
Likviditetstäckningskrav (LCR), %	Likvida tillgångar Likviditetsutflöden - likviditetsinflöden i stressituationer	x 100
Avkastning på ekonomiskt kapitalkrav, %	Resultat + kundbonus efter skatt (12 mån. glidande) Ekonomiskt kapitalkrav i snitt	x 100
Stabil nettofinansieringskvot (NSFR), %	Långfristig upplåning Krav på stabil finansiering	x 100

	1-12/ 2018	1-12/ 2017	Förändring %
Skadeförsäkringens operativa resultat			
Milj. €			
Premieintäkter	1 465	1 431	2,4
Försäringssättningar	-1 039	-1 085	-4,2
Driftskostnader	-308	-291	6,0
Avskrivningskorrigerering av immateriella tillgångar	-18	-21	-16,7
Försäringstekniskt bidrag	100	34	195,9
Placeringsintäkter och -kostnader	2	176	-99,1
Övriga intäkter och kostnader	-8	-17	-55,5
Tillfälligt undantag (overlay approach)	21		
Resultat före skatt	114	193	-41

Vid beräkningen av Skadeförsäkringens nyckeltal används skadeförsäkringsbolagens rörelsevisa kostnader, som inte redovisas enligt samma principer i koncernens resultaträkning.

Koncernbokslut, IFRS

Bokslutskalkyler

Koncernens resultaträkning

Milj. €	Not	2018	2017
Räntenetto	3	264	259
Försäkringsnetto	4	548	459
Provisionsintäkter, netto	5	-23	-17
Nettointäkter från placeringsverksamhet	6	210	390
Övriga rörelseintäkter	7	47	26
Intäkter totalt		1 046	1 117
Personalkostnader*	8	159	164
Avskrivningar och nedskrivningar	9	83	64
Övriga rörelsekostnader	10	369	339
Kostnader totalt		611	568
Nedskrivningar av fordringar	11	-13	-12
OP-bonus till ägarkunder		-2	-2
Tillfälligt undantag (overlay approach)		19	
Resultat före skatt		439	535
Inkomstskatter	13	87	105
Periodens resultat		352	430
Fördelning:			
Periodens resultat hänförligt till moderföretagets ägare		346	424
Periodens resultat hänförligt till innehav utan bestämmande inflytande		7	6
Periodens resultat		352	430

* I slutet av 2018 överförde OP Gruppen merparten av skötseln av det lagstadgade arbetspensionsskyddet och försäkringsbeståndet till Ömsesidiga Pensionsförsäkringsbolaget Ilmarinen. Överföringen minskade OP Företagsbankskoncernens pensionskostnader och förbättrade resultatet före skatt med 34 miljoner euro.

Koncernens rapport över totalresultat

Milj. €	Not	2018	2017
Periodens resultat		352	430
Poster som inte omklassificeras till resultatet			
Vinster/(förluster) av omvärderingar av förmånsbestämda pensionsplaner	29	23	4
Poster som eventuellt senare omklassificeras till resultatet			
Förändring i fonden för verkligt värde			
Värdering till verkligt värde	31	-141	-37
Säkring av kassaflöde	31	-2	-4
Tillfälligt undantag (overlay approach)	31	-19	
Omräkningsdifferenser		0	0
Inkomstskatt			
Poster som inte omklassificeras till resultatet			
Vinster/(förluster) av omvärderingar av förmånsbestämda pensionsplaner	23	-5	-1
Poster som eventuellt senare omklassificeras till resultatet			
Värdering till verkligt värde	31	28	7
Säkring av kassaflöde	31	0	1
Tillfälligt undantag (overlay approach)	31	4	
Periodens totalresultat		241	400
Fördelning av periodens totalresultat:			
Periodens totalresultat hänförligt till moderföretagets ägare		234	394
Periodens totalresultat hänförligt till innehav utan bestämmande		7	6
Periodens totalresultat		241	400

Koncernens balansräkning

Milj. €	Not	31.12.2018	31.12.2017
Kontanta medel	14	12 239	12 825
Fordringar på kreditinstitut	15	9 726	9 294
Derivatinstrument	16	3 492	3 426
Fordringar på kunden	17	22 351	20 120
Investeringsstillgångar	18	16 351	16 144
Immateriella tillgångar	20	722	777
Materiella tillgångar	21	117	115
Övriga tillgångar	22	1 647	1 708
Skattefordringar	23	65	35
Tillgångar totalt		66 710	64 445
Skulder till kreditinstitut	24	15 575	14 035
Derivatinstrument	25	3 043	3 216
Skulder till kunder	26	16 422	18 837
Försäkringsskuld	27	3 157	3 143
Skuldebrev emitterade till allmänheten	28	20 336	16 791
Avsättningar och övriga skulder	29	2 128	2 307
Skatteskulder	23	421	419
Efterställda skulder	30	1 482	1 547
Skulder totalt		62 562	60 295
Eget kapital	31		
Hänförligt till moderföretagets ägare			
Aktiekapital		428	428
Fonden för verkligt värde		-12	164
Övriga fonder		1 093	1 093
Ackumulerade vinstmedel		2 559	2 404
Hänförligt till innehav utan bestämmande inflytande	42	80	60
Eget kapital totalt		4 147	4 149
Skulder och eget kapital totalt		66 710	64 445

Koncernens rapport över förändringar i eget kapital

Milj. €	Eget kapital som hör till ägare					Hänförligt till innehav utan bestämmande inflytande	Eget kapital totalt
	Aktie-kapital	Fonden för verkligt värde*	Övriga fonder	Ackumu-lerade vinstmedel	Total		
Eget kapital 1.1.2017	428	197	1 093	2 179	3 896	109	4 005
Periodens totalresultat		-33		427	394	6	400
Periodens resultat				424	424	6	430
Övrigt totalresultat		-33		3	-29	0	-30
Vinstutdelning				-201	-201		-201
Övriga			0	0	0	-55	-55
Eget kapital 31.12.2017	428	164	1 093	2 404	4 089	60	4 149

Milj. €	Eget kapital som hör till ägare					Hänförligt till innehav utan bestämmande inflytande	Eget kapital totalt
	Aktie-kapital	Fonden för verkligt värde*	Övriga fonder	Ackumu-lerade vinstmedel	Total		
Eget kapital 31.12.2017	428	164	1 093	2 404	4 089	60	4 149
Effekten av övergången till IFRS 9 1.1.2018		-46		2	-45		-45
Eget kapital 1.1.2018	428	118	1 093	2 406	4 044	60	4 104
Periodens totalresultat		-129		364	234	7	241
Periodens resultat				346	346	7	352
Övrigt totalresultat		-129		18	-111		-111
Vinstutdelning				-211	-211	-13	-224
Övriga			0	0	0	26	26
Eget kapital 31.12.2018	428	-12	1 093	2 559	4 067	80	4 147

* Not 32

Koncernens kassaflödesanalys

Milj. €	Not	2018	2017
Kassaflöde från rörelsen			
Periodens resultat		352	430
Justeringar i periodens resultat		-124	92
Ökning (-) eller minskning (+) av rörelsetillgångar		-2 656	623
Fordringar på kreditinstitut	16	-66	617
Derivatinstrument	17	-89	-35
Fordringar på kunder	18	-2 264	-1 443
Investeringsstillgångar	19	-381	763
Övriga tillgångar	23	144	721
Ökning (+) eller minskning (-) av rörelseskulder		-1 027	5 499
Skulder till kreditinstitut	25	1 470	3 730
Derivatinstrument	26	-7	-6
Skulder till kunder	27	-2 415	2 659
Försäkringsskuld	28	58	36
Avsättningar och övriga skulder	30	-133	-921
Betald inkomstskatt		-85	-77
Erhållna utdelningar		39	50
A. Kassaflöde från rörelsen totalt		-3 500	6 617
Kassaflöde från investeringar			
Försäljning av dotterföretag med avdrag för likvida medel vid försäljningstidpunkten		67	
Investeringar i materiella och immateriella tillgångar	21,22	-45	-79
Överlåtelse av materiella och immateriella tillgångar	21,22	1	12
B. Kassaflöde från investeringar totalt		23	-67
Kassaflöde från finansiering			
Efterställda skulder, minskningar	31	-50	
Skuldebrev emitterade till allmänheten, ökning	29	27 007	21 060
Skuldebrev emitterade till allmänheten, minskningar	29	-23 489	-23 468
Betalda utdelningar		-211	-201
C. Kassaflöde från finansiering totalt		3 258	-2 609
Nettoförändring av likvida medel (A+B+C)		-219	3 941
Likvida medel vid början av räkenskapsperioden		13 575	9 633
Likvida medel vid slutet av räkenskapsperioden		13 355	13 575
Erhållna räntor		1 189	1 302
Betalda räntor		-914	-1 060

Milj. €	2018	2017	
Justeringar i periodens vinst			
Poster med transaktioner som inte medför betalningar och övriga justeringar			
Nedskrivningar av fordringar	13	13	
Orealiserade nettointäkter från skadeförsäkringsrörelse	28	81	
Förändring av verkligt värde för handel	-139	-225	
Orealiserade nettointäkter från valutaverksamhet	-34	-36	
Förändring av övriga placeringars verkliga värde	-84	141	
Förmånsbestämda pensionsplaner	-34		
Avskrivningar och nedskrivningar	83	64	
Andel av intresseföretagens resultat	-1	-1	
Betald inkomstskatt	85	77	
Erhållna utdelningar	-39	-50	
Övriga	13	28	
Poster som redovisas på annat håll än i kassaflödet från rörelsen			
Realisationsvinster, andel som hör till kassaflödet från investeringar	-17	0	
Justeringar totalt	-124	92	
Likvida medel			
Kontanta medel	15	12 239	12 825
På anfordran betalbara fordringar på kreditinstitut		1 116	749
Totalt	13 355	13 575	

Uppgifter enligt segment

OP Företagsbankskoncernens rörelsesegment är Bankrörelse och Skadeförsäkring. Rörelsesegmenten bildar tillsammans med Övrig rörelse koncernens segment. Segmentindelningen och presentationen baserar sig på rapporteringen från OP Företagsbanken Abp:s ledning. Segmentens resultat och lönsamhet följs upp på planet resultat före skatt.

Principer för upprättande av segmentrapporteringen

Segmentrapporteringen följer principerna för upprättande av koncernbokslutet. Till segmenten har allokerats de intäkter, kostnader, tillgångar och skulder som direkt anses höra till eller som på goda grunder kan allokeras till respektive segment. De intäkter, kostnader, placeringar och kapital som inte har allokerats till rörelsesegmenten redovisas bland Övrig rörelse. Koncernelimineringar mellan segmenten rapporteras i kolumnen för elimineringar.

Kapitaliseringen av Bankrörelse och Övrig rörelse baserar sig på den kapitaltäckningsanalys som OP Gruppen upprättat i enlighet med kreditinstitutslagen. Kapitalkraven enligt kapitaltäckningsanalysen har fördelats på segmenten. Kapital har allokerats till segmenten så att kärnprimärkapitalrelationen (CET 1) är 21 % (20 %). Till Skadeförsäkringen har allokerats kapital så att solvensprocenten (SII) är 120. Allokeringen av kapital inverkar på den interna ränta som segmentet betalar. Allokeringen av eget kapital till rörelsesegmenten görs med den interna bank som ingår i Övrig rörelse, varvid resultateffekten av eget kapital som överskrider den målsatta nivån visas i Övrig rörelses resultat.

Bankrörelse

Bankrörelsen består av affärsområdet Företagskunder, som omfattar skötseln av företagskunder allt från huvudstadsregionens små och medelstora kunder till riksomfattande stora företagskunder och institutionella kunder samt företagskunderna i Baltikum.

Bankrörelsen tillhandahåller företags- och samfundskunder finansierings- och kassahanteringstjänster samt tjänster för finansiering av utrikeshandeln. Till tjänsteutbudet hör också skuldemissioner, corporate finance-tjänster, custody-, aktie-, valuta-, penningmarknads- och derivatprodukter samt placeringsanalys. I Estland, Lettland och Litauen, där OP Företagsbanken har filialer och dotterbolag, erbjuder finansbolagsprodukter.

Affärsområdets nettointäkter består till största delen av räntenetto, nettoprovisionsintäkter och nettointäkter från placeringsverksamheten. Det mest betydande riskslaget i affärsrörelsen är kreditrisken, men till affärsrörelsen ansluter sig också marknadsrisker och operativa risker.

Skadeförsäkring

Skadeförsäkringsrörelsen bedrivs i tre bolag i Finland. OP Försäkring Ab är ett allround-skadebolag, A-Försäkring Ab koncentrerar sig på skadeförsäkring för den yrkesmässiga trafiken och Försäkringsaktiebolaget Europeiska på reseförsäkringar. Försäljningen av hela aktiestocken i det baltiska dotterföretaget Seesam Insurance AS till Vienna Insurance Group (VIG) slutfördes 31.8.2018. Affärsrörelsen i Baltikum ingår i segmentets resultat till den tidpunkt då affären verkställdes.

Till skadeförsäkringssegmentet hör också Pohjola Hälsa Ab som driver fem Pohjola Sjukhus i Helsingfors, Tammerfors, Kuopio, Uleåborg och Åbo. Sjukhusen erbjuder omfattande bashälsövård och specialistsjukvård, undersökningar, operationstjänster samt rehabilitering.

Till Skadeförsäkringens produkter hör skadeförsäkringar som säljs till företags- och privatkunder. Affärsområdets nettointäkter består till största delen av försäkringsnettot och nettointäkterna från placeringsverksamheten. De mest betydande riskerna i skadeförsäkringsrörelsen är försäkringsriskerna och placeringsriskerna. Resultatet från Pohjola-sjukhusen uppkommer ur läkararvoden samt faktureringen för åtgärder, diagnostik och hälsovårdstjänster. De operativa riskerna är de viktigaste riskerna i hälso- och välbefinnandetjänsterna.

Övrig rörelse

Övrig rörelse omfattar funktioner som stöder OP Gruppen och dess affärsrörelse såsom centralbanken och likviditetsreserven. OP Företagsbanken är en aktiv aktör på den internationella derivatmarknaden, på marknaden för staterna inom euroområdet och marknaden för säkerställda obligationslån samt på företagslånamarknaden. Övrig rörelse ansvarar också för finansieringen av medlemskreditinstituten och centralinstitutskoncernen samt för hanteringen av deras likviditet. Den ansvarar också för gruppens marknadsupplåning tillsammans med OP Bostadslånebanken Abp. Affärsområdets nettointäkter består till största delen av räntenetto, nettoprovisionsintäkter och nettointäkter från placeringsverksamheten. De viktigaste riskerna är marknadsriskerna och kreditrisken.

Dessutom redovisas intäkter, kostnader, placeringar och kapital som inte har allokerats till rörelsesegmenten bland Övrig rörelse.

Ändring i segmentstrukturen 2019

Förvaltningsrådet vid OP Gruppens centralinstitut beslöt 6.6.2018 om en ny arbetsfördelning för direktionen vid OP Gruppens centralinstitut, vilket förändrade segmentstrukturen från början av 2019. OP Gruppen inleder rapporteringen i enlighet med de nya segmenten i delårs- och bokslutsrapporteringen från och med den första delårsrapporten 2019. OP Företagsbankskoncernens segmentstruktur uppdateras på motsvarande sätt.

Uppgifter enligt rörelsesegment

Kapitaliseringen av segmenten baserar sig på den kapitäläckningsanalys som OP Gruppen upprättat i enlighet med kreditinstitutslagen. Kapitäläckningen enligt kapitäläckningsanalysen har fördelats på rörelsesegmenten. Kapital har allokerats till Bankrörelsen så att kärnprimärkapitalrelationen (CET1) är 21 % (20 %). Till Skadeförsäkringsrörelsen har allokerats kapital så att solvensprocenten (SII) är 120. Allokeringen av kapital inverkar på den interna ränta som segmentet betalar.

Resultatet 2018, milj. €	Bank- rörelsen	Skade- försäk- ringen	Övrig rörelsen	Elimi- neringar	Koncernen totalt
Räntenetto	341	-15	-55	-8	264
- varav interna nettoresultat före skatt	-6	-12	17		
Försäkringsnetto		549		-1	548
Provisionsintäkter, netto	54	-41	-34	-1	-23
Nettointäkter från placeringsverksamhet	121	2	87	0	210
Övriga rörelseintäkter	19	21	8	-2	47
Intäkter totalt	536	515	6	-11	1 046
Personalkostnader	28	124	7	0	159
Avskrivningar och nedskrivningar	15	62	7	0	83
Övriga rörelseintäkter	127	234	21	-13	369
Kostnader totalt	169	419	35	-13	611
Nedskrivningar av fordringar	-12	0	-1		-13
OP-bonus till ågarkunder		-2			-2
Tillfälligt undantag (overlay approach)		21		-2	19
Resultat före skatt	354	114	-30		439

I Baltikum var nettointäkterna totalt 10 miljoner euro.

Resultatet 2017, milj. €	Bank- rörelsen	Skade- försäk- ringen	Övrig rörelsen	Elimi- neringar	Koncernen totalt
Räntenetto	348	-15	-68	-6	259
- varav interna nettoresultat före skatt	-18	-12	30		
Försäkringsnetto		459		0	459
Provisionsintäkter, netto	129	-51	-94	-1	-17
Nettointäkter från placeringsverksamhet	18	176	195	0	390
Övriga rörelseintäkter	24	-2	8	-5	26
Intäkter totalt	520	568	41	-12	1 117
Personalkostnader	54	102	8	0	164
Avskrivningar och nedskrivningar	11	50	3		64
Övriga rörelseintäkter	98	221	32	-12	339
Kostnader totalt	163	373	43	-12	568
Nedskrivningar av fordringar	-12	0	0		-12
OP-bonus till ågarkunder		-2			-2
Resultat före skatt	344	193	-2		535

I Baltikum var nettointäkterna totalt 10 miljoner euro.

Balansräkning 31.12.2018, milj. €	Bank- rörelsen	Skade- försäk- ringen	Övrig rörelsen	Elimi- neringar	Koncernen totalt
Kontanta medel	8	249	12 209	-227	12 239
Fordringar på kreditinstitut	118	10	9 616	-18	9 726
Derivatinstrument	406	32	3 057	-3	3 492
Fordringar på kunder	23 002	0	29	-679	22 351
Investeringsstillgångar	525	3 497	12 462	-134	16 351
Immateriella tillgångar	50	646	25		722
Materiella tillgångar	0	41	76		117
Övriga tillgångar	134	744	966	-197	1 647
Skattefordringar	0	12	53		65
Tillgångar totalt	24 243	5 232	38 493	-1 258	66 710
Skulder till kreditinstitut	646		15 608	-679	15 575
Derivatinstrument	165	11	2 876	-9	3 043
Skulder till kunder	11 513		5 228	-319	16 422
Försäkringsskuld		3 157			3 157
Skuldebrev emitterade till allmänheten	1 110		19 260	-34	20 336
Avsättningar och övriga skulder	984	561	774	-191	2 128
Skatteskulder	1	64	356	0	421
Efterställda skulder		135	1 347		1 482
Skulder totalt	14 419	3 927	45 447	-1 232	62 562
Eget kapital					4 147

I Baltikum var nettotillgångarna 34 miljoner euro.

Balansräkning 31.12.2017, milj. €	Bank- rörelsen	Skade- försäk- ringen	Övrig rörelsen	Elimi- neringar	Koncernen totalt
Kontanta medel	10	318	12 807	-309	12 825
Fordringar på kreditinstitut	208	6	9 113	-33	9 294
Derivatinstrument	105	10	3 320	-10	3 426
Fordringar på kunder	20 591	0	29	-501	20 120
Investeringsstillgångar	527	3 543	12 205	-131	16 144
Immateriella tillgångar	63	688	26	0	777
Materiella tillgångar	0	42	73		115
Övriga tillgångar	92	727	1 095	-205	1 708
Skattefordringar	0	17	19	0	35
Tillgångar totalt	21 595	5 351	38 687	-1 189	64 445
Skulder till kreditinstitut	506		14 030	-501	14 035
Derivatinstrument	118	15	3 097	-14	3 216
Skulder till kunder	11 410		7 839	-412	18 837
Försäkringsskuld		3 143		0	3 143
Skuldebrev emitterade till allmänheten	1 178		15 649	-37	16 791
Avsättningar och övriga skulder	976	540	992	-202	2 307
Skatteskulder	1	75	343	0	419
Efterställda skulder		135	1 412		1 547
Skulder totalt	14 189	3 908	43 362	-1 164	60 295
Eget kapital					4 149

I Baltikum var nettotillgångarna 74 miljoner euro.

Noter till koncernbokslutet

Innehållsförteckning

1. Principer för upprättandet av koncernbokslutet
2. Principer för riskhantering och kapitalutvärdering
3. Ändringar i principerna för upprättandet och uppställningen av bokslutet

Noter till resultaträkningen

4. Räntenetto
5. Försäkringsnetto
6. Provisionsintäkter, netto
7. Nettointäkter från placeringsverksamhet
8. Övriga rörelseintäkter
9. Personalkostnader
10. Avskrivningar och nedskrivningar
11. Övriga rörelsekostnader
12. Nedskrivningar av fordringar
13. Tillfälligt undantag (overlay approach)
14. Inkomstskatt

Noter angående tillgångar

15. Kontanta medel
16. Fordringar på kreditinstitut
17. Derivatinstrument
18. Fordringar på kunder
19. Investeringsstillgångar
20. Investeringar som behandlas enligt kapitalandelsmetoden
21. Immateriella tillgångar
22. Materiella tillgångar
23. Övriga tillgångar
24. Skattefordringar och skatteskulder

Noter angående skulder och eget kapital

25. Skulder till kreditinstitut
26. Derivatinstrument
27. Skulder till kunder
28. Försäkringsskuld
29. Skuldebrev emitterade till allmänheten
30. Avsättningar och övriga skulder
31. Efterställda skulder
32. Eget kapital

Övriga noter till balansräkningen

33. Ställda säkerheter
34. Erhållna finansiella säkerheter
35. Klassificering av finansiella tillgångar och skulder
36. Klassificering av poster återkommande värderade till verkligt värde enligt värderingsmetod

Noter angående ansvarsförbindelser och derivat

- 37. Åtaganden utanför balansräkningen
- 38. Eventualförpliktelser och eventualtillgångar
- 39. Operationella leasingavtal
- 40. Derivatinstrument
- 41. Finansiella tillgångar och skulder som dragits av från varandra eller som omfattas av ett rättsligt bindande ramavtal om nettning

Övriga noter

- 42. Innehav i dotterföretag, strukturerade företag och gemensamma verksamheter
- 43. Närståendetransaktioner
- 44. Rörliga ersättningar
- 45. Förlustreserv för fordringar och skuldebrev
- 46. Händelser efter balansdagen

Noter till riskhanteringen

- 47. Länderfördelning för OP Företagsbankskoncernens exponeringar

Bankrörelsens och övrig rörelses riskposition

- 48. Nedskrivningar av finansiella tillgångar
- 49. Åtaganden
- 50. Åtaganden sektorvis
- 51. Fordringar på kreditinstitut och kunder samt problemfordringar
- 52. Utvecklingen av kreditförluster och nedskrivningar
- 53. Erhållna säkerheter per säkerhetsslag
- 54. Upplåningens struktur
- 55. Löptidsinformation om finansiella tillgångar och skulder enligt återstående löptid
- 56. Likviditetsreserven
- 57. Löptider för finansiella tillgångar och skulder enligt förfall eller omprissättning
- 58. Ränte- och marknadsriskens känslighetsanalys

Skadeförsäkringsrörelsens riskposition

- 59. Skadeförsäkringsrörelsens riskhanteringsförmåga
- 60. Skadeförsäkringsrörelsens riskkänslighet
- 61. Premieinkomstens och försäkringsbeloppens klassfördelning
- 62. Storskadeutvecklingen
- 63. Försäkringsrörelsens lönsamhet
- 64. Information som beskriver försäkringsskuldens karaktär
- 65. Uppskattad löptidsfördelning för försäkringsskulden
- 66. Riskpositionen i skadeförsäkringens placeringsverksamhet
- 67. Känslighetsanalys av skadeförsäkringens placeringsrisker
- 68. Skadeförsäkringens ränteplaceringars riskposition
- 69. Skadeförsäkringens placeringars valutarisk
- 70. Skadeförsäkringens placeringars motpartsrisk

Kapitaltäckning

- 71. Kapitalbas
- 72. Kapitalbaskravet
- 73. Nyckeltal för kapitaltäckningen
- 74. Företagsexponeringar branschvis
- 75. Företagsexponeringar enligt ratingklass (FIRB)
- 76. Institutsexponeringar enligt ratingklass (FIRB)
- 77. Derivatinstrument och motpartsrisken

Not 1. Principer för upprättandet av OP Företagsbankskoncernens bokslut

Allmänt

OP Företagsbankskoncernen (OP Företagsbanken) är den ledande skadeförsäkraren och en av de främsta företagsbankerna i Finland. OP Företagsbanken har en etablerad och bred kundkår som består av företag och institutioner till vilka OP Företagsbanken erbjuder ett vältäckande urval av bank- och skadeförsäkringstjänster. Dessutom erbjuder OP Företagsbanken skadeförsäkringstjänster för privatkunder. OP Företagsbanken fungerar också som centralbank för OP Gruppens andelsbanker.

OP Företagsbanken hade tre segment under räkenskapsperioden: Bankrörelse, Skadeförsäkring och Övrig rörelse. Bankrörelsen erbjuder företag och institutioner internationella finansierings-, placerings- och betalningsrörelsetjänster. Skadeförsäkringen erbjuder företags- och privatkunderna både lagstadgade och frivilliga skadeförsäkringar. Utöver de här två rörelsesegmenten presenteras resultatet för centralbanksrörelsen och treasury samt de administrativa funktionerna i segmentet Övrig rörelse.

OP Företagsbanken Abp hör till OP Gruppen, som består av 156 andelsbanker och deras centralinstitut OP Andelslag samt dess dotterföretag. OP Gruppens medlemskreditinstitut utgörs av OP Företagsbanken Abp, Helsingforsnejdens Andelsbank, OP-Kortbolaget Abp, OP-Bostadslånebanken Abp och OP Andelslags medlemsandelsbanker.

I enlighet med lagen om en sammanslutning av inlåningsbanker ansvarar medlemskreditinstituten, inklusive OP Företagsbanken, och OP Andelslag i sista hand solidariskt för varandras skulder och förbindelser. Om kapitalbasen i ett medlemskreditinstitut på grund av förluster minskar så att de i lagen uppställda förutsättningarna för likvidation uppfylls, har OP Andelslag rätt att ta ut extra avgifter av medlemskreditinstituten på basis av den sammanräknade omslutningen i de balansräkningar som senast fastställts.

OP Företagsbankens hemort är Helsingfors och dess registrerade gatuadress är Gebhardsplatsen 1, 00510 Helsingfors. OP Företagsbankens registrerade postadress är PB 308, 00013 OP. En kopia av OP Företagsbankskoncernens bokslut kan fås på internetadressen www.op.fi eller från bolagets kontor.

OP Företagsbankens moderbolag är OP Andelslag och OP Företagsbankskoncernens uppgifter konsolideras i OP Andelslags koncernbokslut.

En kopia av OP Andelslags bokslut kan fås på besöksadressen Gebhardsplatsen 1, 00510 Helsingfors. OP Gruppens bokslut kan fås på internetadressen www.op.fi eller från gruppens kontor på adressen Gebhardsplatsen 1, 00510 Helsingfors.

OP Företagsbankens styrelse godkände 5.2.2018 att bokslutskommunikén offentliggörs.

1 Grund för upprättande av bokslutet

Koncernbokslutet har upprättats enligt internationella IFRS-standarder (International Financial Reporting Standards). Vid upprättandet av bokslutet iaktas de IAS- och IFRS-standarder samt de SIC- och IFRIC-tolkningar, som gällde 31.12.2018. Med de internationella redovisningsstandarderna avses de standarder och tolkningar som har antagits i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1606/2002. OP Företagsbankens noter beaktar också de krav i finländsk bokföringslagstiftning och bolagslagstiftning som kompletterar IFRS-bestämmelserna.

OP Företagsbanken började 2018 tillämpa följande standarder och tolkningar:

- Standarden IFRS 9 "Finansiella instrument". Justeringarna i bokförda värden redovisades på omklassificeringsdagen 1.1.2018 bland eget kapital i den ingående balansen. OP Företagsbanken har inte justerat jämförelseuppgifterna för tidigare år. Effekterna av övergången till standarden IFRS 9 på klassificeringen och värderingen av finansiella instrument har redovisats i not 3 Ändringar i principerna för upprättandet och uppställningen av bokslutet.
- Standarden IFRS 15 Intäkter från avtal med kunder. OP Företagsbanken övergick till att tillämpa standarden IFRS 15 med en fullständigt retroaktiv metod 1.1.2018. Effekterna av övergången till standarden IFRS 15 har redovisats i not 3 Ändringar i principerna för upprättandet och uppställningen av bokslutet.
- Årliga förbättringar av IFRS-standarderna 2014–2016 (tillämpas främst på räkenskapsperioder som börjar 1.1.2018 eller senare). Genom förfarandet med årliga förbättringar samlas mindre ändringar i standarderna till en enda helhet som sätts i kraft en gång per år. Följderna av ändringarna varierar från standard till standard, men de är inte betydande.
- Ändringarna i standarderna IFRS 2 och IFRIC 22 som trädde i kraft 1.1.2018. De har inte haft någon väsentlig inverkan på OP Företagsbankens bokslut.

OP Företagsbankskoncernens bokslut är upprättat enligt ursprungliga anskaffningsvärden med undantag för finansiella tillgångar och skulder värderade till verkligt värde via resultatet, finansiella tillgångar som kan säljas, säkringsobjekt vid säkring av verkligt värde (för den risk som säkras), derivatinstrument och förvaltningsfastigheter.

Uppgifterna i bokslutet anges i miljoner euro. Då det för en post i en tabell i noterna anges en nolla, betyder det att posten har ett saldo, men att det är avrundat till noll. Då ingenting anges för en post (posten är tom), är saldot för posten noll.

För finansiella instrument redovisas i noterna i regel uppgifterna för jämförelseåret 2017 enligt den tidigare standarden IAS 39 på egna rader, undantaget finansiella tillgångar som kan säljas enligt standarden IAS 39, vilka redovisas på samma rad som finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat, vilka redovisas enligt standarden IFRS 9.

OP Företagsbankskoncernens information om kapitaltäckning enligt Pelare 3 som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 publiceras separat i OP-sammanslutningens kapitaltäckningsrapport. I OP Företagsbankskoncernens bokslut redovisas kapitalbasen, kapitalbaskravet och nyckeltalen för kapitaltäckningen, företagsexponeringar branschvis, företagsexponeringar och institutsexponeringar enligt ratingklass samt derivatinstrument och motpartsrisiker.

2 Användningen av bedömningar

Upprättandet av bokslutet enligt IFRS-standarderna förutsätter att ledningen bedömer och överväger tillämpningen av redovisningsprinciperna. De redovisningsprinciper som kräver ledningens bedömning och övervägning behandlas detaljerat nedan i avsnittet 18 "Redovisningsprinciper som kräver ledningens bedömning och centrala osäkerhetsfaktorer i anslutning till bedömningarna".

3 Konsolideringsprinciper

I koncernbokslutet ingår moderbolaget, OP Företagsbanken Abp, och dotterbolag, i vilka moderbolaget har bestämmande inflytande. OP Företagsbankskoncernen har bestämmande inflytande över ett företag när den är exponerad för eller har rätt till rörlig avkastning genom sitt engagemang i företaget och kan påverka avkastningen med hjälp av sitt bestämmande inflytande över företaget (medräknat strukturerade företag). Största delen av dotterföretagen ägs helt av koncernen, varvid koncernens bestämmande inflytande baserar sig på rösträtten.

OP Företagsbanken fungerar som placerare och förvaltare av placeringsfonder i olika placeringsfonder för att få intäkter från placeringar och olika provisionsintäkter. De fonder som klassificerats som strukturerade företag har konsoliderats i koncernens bokslut då koncernens bestämmande inflytande inte baserar sig på rösträtt utan på styrning av relevanta verksamheter, exponering mot fonders rörliga avkastningar samt organisering av fondens förvaltning. Förändringarna i bestämmande inflytande i de fondplaceringar som konsolideras i koncernen följs upp kvartalsvis. Vid granskningen av det bestämmande inflytandet beaktas placerarens inflytande över styrningen av placeringsobjektets relevanta verksamheter samt placerarens exponeringar mot rörliga intäkter.

Då koncernens bestämmande inflytande upphör värderas det återstående innehavet enligt det verkliga värdet på den dag då inflytandet upphört och förändringen i det bokförda värdet resultatförs. Det här verkliga värdet används som ursprungligt bokfört värde då det återstående innehavet senare behandlas som intresseföretag, samarbetsarrangemang eller finansiella tillgångar. Dessutom behandlas belopp i ifrågavarande fond som tidigare redovisats bland övrigt totalresultat som om koncernen direkt hade överlåtit de tillgångar och skulder som ansluter sig till dem. Det här kan medföra att belopp som tidigare redovisats bland övrigt totalresultat omklassificeras till resultatet.

Koncerninterna aktieinnehav har eliminerats enligt förvärvsmetoden. Det vederlag som getts och de tillgångar och övertagna skuldåtaganden i ett förvärvat bolag som kan särskiljas har värderats till verkligt värde vid förvärvstidpunkten. Den andel av anskaffningsvärdet som överskrider nettotillgångarna redovisas som goodwill. Om anskaffningsvärdet är mindre än det verkliga värdet av nettotillgångarna, resultatförs differensen.

Utgifter i anslutning till förvärv kostnadsförs då de realiserats. En eventuell tilläggsköpesumma värderas till verkligt värde och klassificeras antingen som skuld eller eget kapital. En tilläggsköpesumma som klassificerats som skuld värderas till verkligt värde via resultatet på rapportperiodens slutdag.

Intresseföretag där OP Företagsbanken innehar över 20–50 procent av det röstetal som aktiestocken medför och i vilka OP Företagsbanken har betydande inflytande, men inte bestämmande inflytande, konsolideras i koncernbokslutet enligt kapitalandelsmetoden. Då kapitalandelsmetoden tillämpas redovisas en placering vid första redovisningstillfället enligt anskaffningsvärde och den ökas eller minskas genom att redovisa placerarens andel av vinsten eller förlusten för tiden efter placeringsobjektets anskaffningstidpunkt. Om koncernens andel av intresseföretagets förlust är större än placerings bokförda värde, redovisas placeringen i balansräkningen till nollvärde och förluster som överstiger det bokförda värdet konsolideras inte, om koncernen inte förbundit sig till att uppfylla intresseföretagets förpliktelser. De kapitalinvesteringsfonder som behandlats som intresseföretag har värderats till verkligt värde via resultatet i enlighet med standarden IFRS 9 på det sätt som standarden IAS 28 tillåter.

Ett samarbetsarrangemang är ett arrangemang över vilket två eller fler parter har gemensamt bestämmande inflytande. Med gemensamt bestämmande inflytande avses att två eller flera parter i avtal reglerat att gemensamt utöva det bestämmande inflytandet över ett samarbetsarrangemang. Ett sådant inflytande föreligger endast när beslut om relevanta åtgärder kräver samtycke från samtliga parter som utövar det bestämmande inflytandet. Ett samarbetsarrangemang är antingen en gemensam verksamhet eller ett joint venture. Ett joint venture är ett arrangemang genom vilket koncernen har rätt till nettotillgångarna från arrangemanget. En gemensam verksamhet är ett arrangemang genom vilket koncernen har rätt till de tillgångar och har förpliktelser avseende de skulder som rör arrangemanget. Fastighetsbolagen konsolideras i OP

Företagsbankskoncernens bokslut som gemensam verksamhet genom att konsolidera den andel av fastighetsbolagets tillgångsposter och skulder som motsvarar koncernens innehav.

Dotterföretag, intresseföretag eller samarbetsarrangemang som förvärvats under räkenskapsperioden konsolideras i koncernbokslutet från den tidpunkt då koncernen har fått bestämmande, gemensamt bestämmande eller betydande inflytande och företag som avyttrats konsolideras på motsvarande sätt tills det bestämmande inflytandet eller det betydande inflytandet upphör.

Koncerninterna transaktioner, fordringar, skulder och vinstutdelningar elimineras då koncernbokslutet upprättas.

3.1 Innehav utan bestämmande inflytande

Fördelningen av räkenskapsperiodens resultat mellan moderbolagets ägare och innehav utan bestämmande inflytande presenteras i resultaträkningen och fördelningen av totalresultatet presenteras i den separata rapporten över totalresultat.

Räkenskapsperiodens resultat och totalresultatet hänförs till innehav utan bestämmande inflytande också i de fall där det leder till att innehavet utan bestämmande inflytande blir negativt. Eget kapital hänförligt till innehav utan bestämmande inflytande presenteras i balansräkningen som en del av det egna kapitalet. Om ett placeringsobjekts kapital inte uppfyller kraven för eget kapital i IAS 32, ska som skuld redovisas vilken andel av nettotillgångarna som utgörs av innehav utan bestämmande inflytande.

Innehav utan bestämmande inflytande hänförligt till det objekt som förvärfvas kan värderas till antingen det verkliga värdet eller som en relativ andel av nettotillgångarna hos det objekt som förvärfvas. Värderingsprincipen fastställs separat för varje förvärv.

4 Poster i utländsk valuta

Koncernbokslutet upprättas i euro, som är den funktionella valutan och rapportvalutan för koncernens moderbolag. Transaktioner i utländsk valuta redovisas i euro till transaktionsdagens kurs eller rapportmånadens mittkurs. På bokslutsdagen omräknas monetära balansposter i utländsk valuta till euro till den kurs som gäller på bokslutsdagen. Icke-monetära balansposter som värderas till det ursprungliga anskaffningsvärdet redovisas till transaktionsdagens kurs.

Kursdifferenser som uppkommer då transaktioner i utländsk valuta och monetära balansposter omräknas till euro redovisas som valutakursvinster eller -förluster på resultatposten Nettointäkter från placeringsverksamhet.

5 Finansiella instrument

Avsnitt 5 Finansiella instrument i redovisningsprinciperna ändrades 1.1.2018 till följd av standarden IFRS 9, fränsett avsnitt 5.1 Fastställande av verkligt värde, 5.9 Derivatinstrument och 5.10 Säkringsredovisning. De redovisningsprinciper för finansiella instrument som gäller endast jämförelseåret 2017 presenteras i avsnitt 5.8. I rubrikerna för de redovisningsprinciper som gäller jämförelseåret 2017 ingår för tydlighets skull "2017".

5.1 Fastställande av verkligt värde

Det verkliga värdet är det pris som en tillgångspost kunde säljas eller en skuld betalas till på värderingsdagen i en normal transaktion mellan marknadsparter.

Det verkliga värdet av ett finansiellt instrument fastställs antingen med prisnoteringar på en fungerande marknad eller, om ingen fungerande marknad finns, med hjälp av egna värderingsmetoder. Marknaden anses vara fungerande, om prisnoteringar finns att få enkelt och regelbundet och de beskriver faktiska och regelbundna marknadstransaktioner mellan parter som är oberoende av varandra. Som noterat marknadspris på finansiella tillgångar används köpkursen vid respektive tidpunkt.

Om det på marknaden finns en etablerad värderingspraxis för finansiella instrument som inte direkt får ett marknadspris, baserar sig det verkliga värdet på den marknadspriskalkyl och marknadsnoteringarna för de indata som används i modellen.

Om ingen värderingspraxis har etablerats på marknaden, fastställs marknadsvärdet på basis av en egen värderingsmodell för respektive produkt. Värderingsmodellerna bygger på allmänt tillämpade kalkyler och de omfattar alla delfaktorer som marknadsparterna skulle beakta då de fastställer priset. De stämmer överens med de ekonomiska metoder som är godkända vid prissättningen av finansiella instrument.

Som värderingsmetoder används priserna i marknadstransaktioner, metoden med diskonterat kassaflöde och det verkliga värdet vid bokslutstidpunkten på andra till relevanta delar liknande instrument. I värderingsmetoderna beaktas bedömningen av kreditrisk, de diskonteringsräntor som används, möjligheterna till återbetalning i förtid och andra sådana faktorer som påverkar fastställandet av ett verkligt värde för ett finansiellt instrument på ett tillförlitligt sätt.

Det verkliga värdet för finansiella instrument delas in i tre nivåer enligt hur deras verkliga värde har bestämts:

- noterade priser på aktiva marknader för identiska tillgångar eller skulder (nivå 1)
- verkliga värden som bestämts på basis av andra indata än de noterade priser som ingår i nivå 1, som är observerbara för tillgången eller skulden antingen

direkt (t.ex. som priser) eller indirekt (t.ex. härledda från priser) (nivå 2)

- verkliga värden som bestämts på basis av indata för tillgången eller skulden, som inte bygger på observerbara marknadsdata (nivå 3).

Den nivå för verkliga värden som en viss post som värderats till verkligt värde i sin helhet har klassificerats till har fastställts för hela den post som värderats till verkligt värde på basis av betydande indata för den lägsta nivån. Indatas betydelse har för ifrågavarande post som värderats till verkligt värde bedömts genom en helhetsbedömning.

Typiskt för olikvida produkter är att det pris som beräknats enligt en prissättningsmodell avviker från den faktiska köpesumman. Den faktiska köpesumman är dock det bästa beviset på en produkts verkliga värde. Differensen mellan den faktiska köpesumman och det pris som beräknats enligt en prissättningsmodell som använder marknadspris, dvs. Day 1 profit/loss, periodiseras i resultaträkningen enligt avtalets löptid eller en kortare tid med beaktande av produktens struktur och motpart. Den operativiserade andelen intäktsförs dock genast, om ett verkligt marknadspris finns att få på produkten eller om en prissättningspraxis etableras på marknaden. I OP Företagsbankens balansräkning ingår inte betydliga olikvida finansiella tillgångar.

5.2 Finansiella tillgångar och skulder

5.2.1. Upplupet anskaffningsvärde

Upplupet anskaffningsvärde är det belopp till vilket den finansiella tillgången eller den finansiella skulden värderas vid första redovisningstillfället minus återbetalningar, plus eller minus ackumulerade periodiseringar vid användning av effektivräntemetoden på eventuell skillnad mellan det ursprungliga beloppet och beloppet på förfallodagen och, för finansiella tillgångar, justerat med hänsyn till en eventuell förlustreserv.

Effektivräntemetoden diskonterar exakt de uppskattade framtida in- och utbetalningarna under den förväntade löptiden för den finansiella tillgången eller finansiella skulden till redovisat bruttovärde för en finansiell tillgång eller till det upplupna anskaffningsvärdet för en finansiell skuld. Vid beräkning av effektivräntan uppskattas de förväntade kassaflödena genom att beakta samtliga avtalsvillkor för det finansiella instrumentet utan att beakta de förväntade kreditförlusterna ("ECL"). Beräkningen innefattar alla avgifter och punkter som betalats eller erhållits av avtalsparterna, och som är en integrerad del av effektivräntan, transaktionskostnader och alla andra premier eller rabatter.

Avgifter som ingår i räntan för ett finansiellt instrument omfattar t.ex. expeditions- och uppläggningsavgifter i samband med uttag av lån. Sådana avgifter periodiseras på det finansiella instrumentets förväntade löptid eller på en kortare period, i tillämpliga fall. Avgifter som inte ingår i effektivräntan för ett finansiellt instrument och som redovisas i enlighet med standarden IFRS 15 omfattar t.ex. avgifter som tas ut för förvaltning av lån.

De förväntade kreditförlusterna ska inkluderas i de uppskattade kassaflödena vid beräkningen av den kreditjusterade effektivräntan för finansiella tillgångar som anses vara kreditförsämrade tillgångar vid första redovisningstillfället (s.k. "POCI").

Ränteintäkter

Ränteintäkterna beräknas genom tillämpning av effektivräntan på det redovisade bruttovärdet för en finansiell tillgång med undantag av följande:

- a) köpta eller utgivna kreditförsämrade finansiella tillgångar, för vilka tillämpas kreditjusterad effektivränta på en finansiell tillgångs upplupna anskaffningsvärde
- b) finansiella tillgångar som inte är köpta eller utgivna kreditförsämrade finansiella tillgångar men som senare har blivit kreditförsämrade finansiella tillgångar (eller som befinner sig i steg 3). För de här finansiella tillgångarna ska effektivräntan tillämpas på den finansiella tillgångens upplupna anskaffningsvärde (dvs. efter avdrag av det redovisade nettovärdet av den förväntade kreditförlusten).

5.2.2. Det första redovisningstillfället och den första värderingen

Vid det första redovisningstillfället ska en finansiell tillgång eller finansiell skuld värderas till det verkliga värdet plus eller minus, när det gäller en finansiell tillgång eller finansiell skuld som inte värderas till verkligt värde via resultatet, transaktionskostnader som är direkt hänförliga till förvärv eller emission av den finansiella tillgången eller finansiella skulden. Omedelbart efter det första redovisningstillfället ska för en finansiell tillgång redovisas en förlustreserv för förväntade kreditförluster, om den finansiella tillgången värderas till upplupet anskaffningsvärde eller verkligt värde via övrigt totalresultat. Det här medför att en förlust redovisas i resultatet för finansiella tillgångar som nyligen getts ut eller köpts.

5.3. Klassificering och efterföljande värdering av finansiella tillgångar

OP Företagsbanken har från 1.1.2018 klassificerat finansiella tillgångar i följande kategorier:

- Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultatet (FVTPL)
- Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat (FVOCI)
- Finansiella tillgångar värderade till upplupet anskaffningsvärde.

5.3.1 Krediter och skuldebrev

Klassificeringen och den efterföljande värderingen av krediter och skuldebrev beror på följande faktorer:

- a) OP Företagsbankens affärsmodell för förvaltningen av finansiella tillgångar

- b) egenskaperna hos de avtalsenliga kassaflödena från den finansiella tillgången.

På basis av de här faktorerna ska OP Företagsbanken klassificera krediter och skuldebrev i följande tre värderingskategorier:

- 1) Finansiella tillgångar värderade till upplupet anskaffningsvärde innehas inom ramen för en affärsmodell vars mål är att inneha finansiella tillgångar i syfte att inkassera avtalsenliga kassaflöden som endast är betalningar av kapitalbelopp och ränta på det utestående kapitalbeloppet. En posts bokförda värde innehåller en förlustreserv för förväntade kreditförluster och räntetäkterna redovisas bland räntetäkterna med effektivräntemetoden.
- 2) Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat innehas enligt en affärsmodell vars mål kan uppnås både genom att samla in avtalsenliga kassaflöden och sälja finansiella tillgångar. Dessutom ska de avtalade villkoren vid bestämda tidpunkter ge upphov till kassaflöden som endast är betalningar av kapitalbelopp och ränta på det utestående kapitalbeloppet. Ändringarna i verkligt värde redovisas i fonden för verkligt värde. Nedskrivningsvinster eller -förluster samt valutakursvinster eller -förluster resultatförs. När en finansiell tillgång tas bort från balansräkningen omklassificeras den ackumulerade vinsten eller förlusten i fonden för verkligt värde från eget kapital till resultatet som en omklassificeringsjustering till nettointäkter från placeringsverksamheten. Räntan beräknad enligt effektivräntemetoden tas upp i räntetäkter eller nettointäkter från placeringsverksamheten (försäkringsbolagens placeringar).
- 3) Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultatet är finansiella tillgångar som innehas för handel eller finansiella tillgångar som inte uppfyller kriterierna för värdering till upplupet anskaffningsvärde eller verkligt värde via övrigt totalresultat. Vinsterna och förlusterna redovisas bland nettointäkterna från placeringsverksamhet.

Affärsmodell

Med affärsmodell avses hur OP Företagsbanken förvaltar sina finansiella tillgångar för att generera kassaflöden. OP Företagsbankens affärsmodell avgör huruvida enbart insamling av avtalsenliga kassaflöden eller insamling av avtalsenliga kassaflöden och försäljning av finansiella tillgångar leder till kassaflöden eller om det är fråga om handel. Finansiella tillgångar som hör till affärsmodellen med handel värderas i resultatet. Vid bedömningen av affärsmodellen beaktar OP Företagsbanken kommande åtgärder för att nå affärsmodellens mål. Bedömningen omfattar tidigare erfarenhet av insamlingen av kassaflöden, hur affärsrörelsemodellen och de finansiella tillgångar som innehas i enlighet med den ska värderas samt hur det rapporteras till nyckelpersoner i företagets ledning, hur riskerna hanteras och hur cheferna för affärsrörelsen belönas.

Till exempel innehas företagskrediter som OP Företagsbanken beviljat för att samla in avtalsenliga kassaflöden. Dessutom är målet med affärsmodellen för OP Företagsbankens likviditetsreservportfölj att samla in avtalsenliga kassaflöden och sälja finansiella tillgångar.

Ändring i affärsmodellen

Ändringar i affärsmodellen förväntas ske sällan till följd av interna eller externa förändringar, och de måste vara betydande med tanke på OP Företagsbankens verksamhet. OP Andelslags direktion bestämmer om ändringar i affärsmodellen. Affärsmodellen ändras då OP Företagsbanken förvärvar eller avyttrar ett affärsområde eller avvecklar affärsområdets verksamhet. En förändring i affärsmodellen dokumenteras på ett ändamålsenligt sätt av respektive affärsenhet. Ekonomi och Riskhantering ska behandla den för att klarlägga hurdana effekter den kan ha på bokföringen (inkl. effekterna på ECL). En förändring i målet för ett företags affärsmodell måste genomföras före den dag då klassificeringen ändras.

Ändringen i klassificeringen ska tillämpas prospektivt från ändringsdagen för klassificeringen. Ändringsdagen för klassificeringen är den första dagen i den rapporteringsmånad som följer efter det att beslutet om att ändra klassificeringen har fattats. Tidigare rapportperioder justeras inte retroaktivt.

I följande tabell presenteras effekterna på bokföringen av ändringarna av olika klassificeringar.

Ursprunglig värderingskategori	Ny värderingskategori	Bokföringseffekt
Upplupet anskaffningsvärde	FVTPL	Det verkliga värdet fastställs på ändringsdagen för klassificeringen. Den vinst eller förlust som eventuellt uppkommer av differensen mellan det tidigare upplupna anskaffningsvärdet och det verkliga värdet redovisas i resultatet.
FVTPL	Upplupet anskaffningsvärde	Det verkliga värdet på ändringsdagen för klassificeringen blir ett nytt redovisat bruttovärde. Den effektiva räntan fastställs på basis av det verkliga värdet på ändringsdagen för klassificeringen.

Upplupet anskaffningsvärde	FVOCI	Den vinst eller förlust som eventuellt uppkommer av differensen mellan det tidigare upplupna anskaffningsvärdet och det verkliga värdet redovisas i övrigt totalresultat. Beloppet av den effektiva räntan och de förväntade kreditförlusterna justeras inte till följd av att klassificeringen har ändrats.
FVOCI	Upplupet anskaffningsvärde	Det verkliga värdet på ändringsdagen för klassificeringen blir ett nytt upplupet anskaffningsvärde. Den vinst eller förlust som tidigare redovisats i övrigt totalresultat ska dock tas bort från det egna kapitalet och redovisas som en justering av det verkliga värdet för en finansiell tillgångspost på ändringsdagen för klassificeringen. Beloppet av den effektiva räntan och de förväntade kreditförlusterna justeras inte till följd av att klassificeringen har ändrats.
FVTPL	FVOCI	Det verkliga värdet på ändringsdagen för klassificeringen blir ett nytt bokfört värde. Den effektiva räntan fastställs på basis av det verkliga värdet på ändringsdagen för klassificeringen.
FVOCI	FVTPL	Det verkliga värdet på ändringsdagen för klassificeringen

		blir ett nytt bokfört värde. Den vinst eller förlust som tidigare redovisats i övrigt totalresultat ska överföras som en justering som beror på ändringen i klassificeringen från eget kapital till resultatet på ändringsdagen för klassificeringen.
--	--	---

Egenskaperna hos kassaflödena

Då OP Företagsbankens affärsmodell är en annan än handel, bedömer OP Företagsbanken om avtalsenliga kassaflöden är förenliga med ett grundläggande lånearrangemang eller inte. I ett grundläggande lånearrangemang består de avtalsenliga kassaflödena endast av betalningar av kapitalbelopp och ränta på det utestående kapitalbeloppet ("SPPI"), och ersättning för pengars tidsvärde, kreditrisk, utlåningsrisker samt en vinstmarginal är oftast de mest betydande delarna av räntan. Största delen av OP Företagsbankens finansiella tillgångar består av grundläggande lånearrangemang.

Alla krediter som OP Företagsbanken beviljat privatkunder och en del av företagskundernas krediter innehåller en möjlighet till återbetalning i förtid. Villkoren motsvarar dock grundläggande lånearrangemang, eftersom beloppet för förtida inlösen representerar ett avtalsenligt nominellt belopp och upplupen (men ännu inte reglerad) avtalsenlig ränta, vilket kan inbegripa ytterligare ersättning för förtida uppsägning av avtalet.

För skuldebrevens del testas egenskaperna hos kassaflödena med Bloombergs SPPI-verktyg. Resultatet från verktyget leder till att SPPI-testet antingen godkänns eller förkastas utan ytterligare undersökningar (resultaten pass/fail) eller till att kassaflödesegenskaperna före klassificeringsbeslutet undersöks enligt OP:s interna anvisningar (resultat "further review required"). Metoden identifierar ur avtalsvillkoren flera olika element som inverkar på om SPPI-definitionen uppfylls eller inte.

Då de avtalsenliga kassaflödena är exponerade för t.ex. förändringar i aktiekurser eller låntagarens ekonomiska resultat, är det inte fråga om ett grundläggande lånearrangemang, och sådana finansiella tillgångar ska värderas via resultatet. Typiska exempel på det här är olika fondplaceringar som inte uppfyller definitionen på eget kapital enligt IAS 32 i emittentens bokslut.

Inbäddade derivat som ingår i de finansiella tillgångarna skiljs inte åt från värdavtalet utan de beaktas i den totala bedömningen av avtalsenliga kassaflöden.

Om affärsmodellen för förvaltningen av finansiella tillgångar ändras, kan det bli nödvändigt att omklassificera de finansiella tillgångarna. Omklassificeringen tillämpas framåtriktat från

dagen för omklassificeringen. Sådana förändringar förväntas ske synnerligen sällan.

5.3.2 Egetkapitalinstrument

Egetkapitalinstrument är instrument som innebär en residual rätt i ett företags tillgångar efter avdrag för alla dess skulder. Oftast utgörs egetkapitalinstrumenten av aktieplaceringar.

Egetkapitalinstrument värderas senare till verkligt värde via resultatet.

5.3.3 Modifiering av avtalsenliga kassaflöden

Ändringar i betalningsplanen utgör åtgärder inom normala kundrelationer, men förekommer också i fall där kundens betalningsförmåga har försämrats. Då måste ett anstånd – till exempel amorteringsfrihet – ges till lånevillkoren på grund av den försvagade betalningsförmågan för en begränsad tid. Vanligtvis omförhandlas de avtalsenliga kassaflödena för lån i sådana fall, eller så modifieras de på något annat sätt så att lånen inte tas bort från balansräkningen. Utvecklingen för ändringarna i betalningsplaner rapporteras regelbundet till ledningen som en proaktiv mätare för kundernas betalningsförmåga.

Om ändringarna i lånevillkoren är betydande eller om ett lån annars omförhandlas, tar OP Företagsbanken bort det ursprungliga lånet ur balansräkningen och redovisar samtidigt det nya, ändrade lånet i balansräkningen. I sådana fall ska modifieringens datum behandlas som det första redovisningstillfället för lånet vid tillämpning av nedskrivningskraven på det modifierade lånet. Det här innebär vanligtvis att man värderar förlustreserven till ett belopp som motsvarar 12 månaders förväntade kreditförluster. OP Företagsbanken klassificerar orsakerna till ändringen och svårighetsgraderna med en intern klassificering som följer upp om det vid borttagningen ur balansräkningen har funnits bevis för att det modifierade lånet är kreditförsämrat vid första redovisningstillfället. I så fall redovisas lånet som en utgiven kreditförsämrad finansiell tillgång. Det här skulle till exempel kunna inträffa i en situation där det föreligger en betydande modifiering av en nödlidande tillgång.

I övriga fall tas finansiella tillgångar bort från balansräkningen då de avtalsenliga rättigheterna till kassaflödena från den finansiella tillgången upphör eller då OP Företagsbanken överför den finansiella tillgången till en annan part, och överföringen uppfyller villkoren för borttagande från balansräkningen.

5.3.4 Försäkringsbolags finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultatet

Finansiella tillgångar värderas till verkligt värde via resultatet, om de inte värderas till upplupet anskaffningsvärde eller verkligt värde via övrigt totalresultat. OP Företagsbanken kan uttryckligen värdera finansiella tillgångar till verkligt värde via resultatet (alternativet verkligt värde) då det eliminerar eller minskar den s.k. bokföringsmässiga osymmetrin mellan

värderingen av finansiella tillgångar och finansiella skulder med kopplingar till dem.

Egetkapitalinstrument och fondplaceringar med kopplingar till placeringsverksamheten i OP Företagsbankens skadeförsäkring klassificeras som finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultatet. På en betydande del av de här instrumenten tillämpar OP Företagsbanken ett tillfälligt undantag (s.k. overlay approach), som återställer resultateffekterna av de här instrumenten till en nivå som motsvarar den nuvarande standarden IAS 39. Tillämpningen av overlay approach upphör senast då standarden IFRS 17 Försäkringsavtal träder i kraft. Syftet med overlay approach är att sammanjämka den tillfälliga resultatvolatiliteten som följer av att standarderna IFRS 9 och IFRS 17 träder i kraft vid olika tidpunkter genom att investeringar enligt standarden IFRS 9 värderas till verkligt värde via resultatet medan försäkringsskulden i anslutning till dem ännu inte kan värderas till verkligt värde via resultatet i enlighet med standarden IFRS 17.

5.4 Nedskrivningar

Förväntade kreditförluster beräknas på basis av alla balansposter som värderas till upplupet anskaffningsvärde och verkligt värde via övrigt totalresultat (övriga än egetkapitalinstrument) samt låneåtaganden och finansiella garantiavtal utanför balansräkningen. Förväntade kreditförluster ska redovisas varje balansdag och de ska beskriva:

- ett objektivt och sannolikhetsvägt belopp som bestäms genom att utvärdera ett intervall av möjliga utfall,
- pengarnas tidsvärde, och
- rimliga och verifierbara uppgifter som är tillgängliga utan onödiga kostnader eller insatser på balansdagen för tidigare händelser, nuvarande förhållanden och prognoser för framtida ekonomiska förutsättningar.

5.4.1 Klassificering av avtal i tre nedskrivningssteg

Avtalen klassificeras i tre steg. De olika stegen beskriver hur en kredits kvalitet försvagats efter det första redovisningstillfället.

- Steg 1: avtal, vars kreditrisk inte har ökat betydligt från det första redovisningstillfället och för vilka beräknas ECL för 12 månader.
- Steg 2: avtal, vars kreditrisk inte har ökat betydligt från det första redovisningstillfället och för vilka beräknas ECL för hela löptiden.
- Steg 3: fallerande avtal, för vilka också beräknas ECL för hela löptiden.

Dessutom omfattas avtal som vid det första redovisningstillfället beviljats som kreditförsämrade alltid under hela löptiden av beräkningen av förväntad förlust (POCI).

Definition på fallissemang (default)

OP Företagsbanken tillämpar för kalkyleringen enligt standarden IFRS 9 samma definition på fallissemang som

tillämpas i de interna kreditriskmodellerna (IRB). Fallissemang bedöms med OP Företagsbankens interna klassificeringssystem för betalningsbeteendet. För privatkunderna tillämpas definitionen på fallissemang för varje avtal medan granskningen av företagskunderna sker kundgruppsspecifikt. En kund klassificeras som insolvent då det är sannolikt att kunden inte betalar sina kreditförpliktelser helt och hållet utan att OP Företagsbanken vidtar åtgärder (t.ex. realiserar säkerheter), eller senast då en betalning som hör till de finansiella tillgångarna är försenad i mer än 90 dagar.

Definitionen på fallissemang baserar sig på artikel 178 i Europaparlamentet och rådets förordning EU nr 575/2013 (CRR).

Kundens fallissemang upphör då den inte längre uppfyller definitionen på fallissemang. Efter det återförs betalningsbeteendeklassen med 6 månaders fördröjning.

Betydande ökningar av kreditrisker

De förväntade kreditförlusterna beräknas avtalsenligt antingen för 12 månader eller för hela löptiden beroende på om instrumentets kreditrisk på balansdagen har ökat betydligt sedan det första redovisningstillfället eller inte. En betydlig ökning i kreditrisken bedöms med såväl kvalitativa som kvantitativa kriterier. Exponeringar med anstånd betraktas som ett kvalitativt kriterium. De övriga kvalitativa kriterierna består av olika mätare av kreditrisk (t.ex. kovenantbrott) och de beaktas i klassificeringsmodellerna eller i bedömningen av klassen för betalningsbeteendet.

OP Företagsbanken har för att fastställa betydande ökningar av kreditrisken inkluderat relativa och absoluta tröskelvärden och beaktat alla rimliga och verifierbara uppgifter.

En kvantitativ förändring bedöms under hela löptiden med PD-tal (PD-kurva) utifrån en relativ förändring. Ursprunglig PD-kurva för hela löptiden beräknas vid den tidpunkt då krediten beviljats med beaktande av makroekonomiska faktorer. Efter det fastställs den naturliga godtagbara variationsbredden för när kreditrisken inte anses ha ökat märkbart under lånet återstående löptid. En godtagbar variationsbredd har modellerats separat för privatkunder och företagskunder. Resultatet är en s.k. tröskelvärdeskurva, som man varje balansdag jämför med PD-kurvan för den del av löptiden som då återstår: om tröskelvärdet överskrider, har kreditrisken ökat betydligt och för krediten redovisas en kreditförlust som beräknats för kreditens hela löptid. Utöver den här gränsen för relativ förändring krävs att det skett en försämring i ratingklassen från det första redovisningstillfället för att övergången till beräkning av ECL för hela löptiden inte ska ske enbart på grund av tid. Dessutom tillämpas på de svagaste ratingklasserna den absoluta gränsen för ratingklasser.

Utöver de kriterier som nämns ovan har kreditrisken för en finansiell tillgång ökat betydligt efter det första redovisningstillfället, om de avtalsenliga betalningarna är försenade mer än 30 dagar.

Då OP Företagsbanken bedömer om kreditrisken ökat betydligt har den inte tillämpat övergångsbestämmelsen om motbevisbar presumtion enligt standarden IFRS 9 på avtal, för vilka det inte är möjligt att beräkna ett ursprungligt PD för hela löptiden utan orimliga kostnader och arbetsinsatser.

OP Företagsbanken följer regelbundet upp hur effektivt de kriterier som nämns ovan upptäcker att kreditrisken har ökat betydligt innan avtalsenliga betalningar har varit förfallna mer än 30 dagar samt att avtal i regel inte överförs från nedskrivningssteg 1 direkt till nedskrivningssteg 3, och vidtar de kalibreringar som behövs i sättet att beräkna den relativa förändringen.

5.4.2 Beräkningsmetoder

Förväntade kreditförluster beräknas i regel systembaserat och avtalsspecifikt med metoden för sannolikheten för fallissemang/förlustandelen vid fallissemang (PD/LGD-metoden) för alla privatkunders och företagskunders åtaganden.

Dessutom används för de största företagsexponeringarna i steg 3 en kassaflödesbaserad ECL-beräkningsmetod som baseras på bedömningar från egna medarbetare.

5.4.2.1 PD/LGD-metoden

De förväntade kreditförlusterna beräknas för varje avtal med modellerade riskparametrar och formeln $\text{probability of default (PD)} \times \text{loss given default (LGD)} \times \text{exposure at default (EAD)}$ för alla portföljer och de beskriver förväntningarna av framtida kreditförluster på balansdagen. PD beskriver sannolikheten för fallissemang i enlighet med definitionen för fallissemang nedan. LGD beskriver förlustandelen vid fallissemang, och den påverkas bl.a. av beloppet och typen av säkerheter och olika garantier. EAD beskriver exponeringsbeloppet vid fallissemang medräknat den exponering som ingår i balansräkningen (kapital och upplupen ränta) samt det förväntade syftet för poster utanför balansräkningen vid fallissemang.

ECL beräknas utifrån tre olika scenarier. Riskparametrarna PD, LGD och EAD beräknas på årsplanet i varje scenario. De årliga ECL-talen diskonteras på balansdagen, och med talen för de olika scenarierna beräknas ett ECL som viktats med sannolikheter. Som diskonteringsfaktor används avtalets effektiva ränta eller en uppskattning av det. Avtalets återstående löptid är begränsad till högst 30 år i beräkningarna.

Modellerna för sannolikheten för fallissemang under ett avtals hela löptid (lifetime PD) har upprättats separat för privatkunder och företagskunder. Centralt för PD-modellerna är avtalets ratingklass, kreditens ålder (privatkunder) samt modellens undersegment som bestäms för företagskunder utifrån en klassificeringsmodell och för privatkunder utifrån produkttyp. Dessutom är PD-estimatet beroende av makroekonomiska faktorer och prognoserna för dem i de olika scenarierna.

Modellen för förlustandelen vid fallissemang (lifetime LGD) består av tre komponenter: 1) sannolikheten för återhämtning från fallissemang, 2) återbäring från skulder med säkerhet och

3) återbäring från skulder utan säkerhet. De olika komponenternas värden beror främst på produkttyp, bransch (företag) och säkerhetstyp. De makroekonomiska faktorerna och prognoserna för dem påverkar de två första komponenterna.

Avtalets ansvar vid fallissemang för hela löptiden (lifetime EAD) består beroende på produkttyp av avtalsenliga kassaflöden, förväntad kapacitet, sannolikheten för återbetalning i förtid samt en löptidsmodell.

Hur avtals giltighetstid fastställs

Ett avtals giltighetstid består för skuldebrevslån av avtalets löptid som beaktar de låneamorteringar som följer av betalningsplanen. Modellen för återbetalning i förtid tillämpas på skuldebrevslån med säkerhet (exkl. fallerade), men den minskar inte löptiden för avtalet utan beaktas som en del av avtalets EAD.

Revolverande krediter (t.ex. kreditkort) utgörs av avtal som gäller tills vidare. För dem har upprättats modeller med en förväntad löptid. Löptiden i modellen beror på produkttyp och ratingklass. Den är i snitt ca 15 år.

Framtidsinriktad information

I beräkningsmodellen inkluderas framtidsinriktad information och makroekonomiska scenarier. OP Företagsbankens ekonomer uppdaterar de makroekonomiska scenarierna kvartalsvis, och de är de samma som också annars används i OP Företagsbankens ekonomiska årsplanering. De makroekonomiska prognoserna omfattar 5 år och de har extrapolerats till 30 år med produktionsfunktioner. De makroekonomiska faktorer som använts är: BNP-tillväxt, arbetslöshetsgrad, ökning i investeringar, inflation, förändring i inkomstnivå och 12 mån. euribor. Dessutom används bostadsprisindex i LGD-modellerna. De scenarier som används är tre: bas, stark och svag. Sannolikheten för fallissemang har beräknats också för scenarierna.

Det ingår en stor mängd osäkerhet i att upprätta makroekonomiska prognoser och att projicera dem mot framtiden ända upp till 30 år. De faktiska resultaten kan därför avvika betydligt från prognoserna. OP Företagsbanken har analyserat att förhållandet mellan komponenterna för de riskparametrar som används i ECL-kalkyleringen och förändringarna i makroekonomiska faktorer inte är lineärt. De makroekonomiska prognoserna påvisar därmed OP Företagsbankens bästa uppfattning om vilka scenarier och resultat som är möjliga.

5.4.2.2 Den kassaflödesbaserade ECL-metoden som baseras på bedömningar från egna medarbetare

För de största företagsexponeringarna i steg 3, vilka omfattas av R-ratingmodellen beräknas ECL som en kundspecifik bedömning från egna medarbetare med en kassaflödesbaserad metod. De egna medarbetarnas bedömningar upprättas i samband med rating- eller kreditbeslut.

Den framtidsinriktade information som ska utnyttjas vid beräkningen utgör en del av den kreditvärdighetsbedömning och den ratingframställan som kreditanalytikern upprättat för företaget. I dem ska man ta ställning till hur marknaden, konkurrensläget och det förväntade kassaflödet kommer att utveckla sig.

I beräkningen beaktas också scenarier som beskriver förändringar i de makroekonomiska variablerna (stark, bas och svag), och kundens viktade förväntade kreditförlust beräknas utifrån dem.

Då scenarierna byggs upp utnyttjar man de scenarier som använts i PD/LGD-modellen.

Då en kund som omfattas av en kundspecifik ECL-bedömning från egna medarbetare inte längre uppfyller kriterierna för fallissemang, och kunden i samband med ratingprocessen har identifierats och klassificerats som en "icke nödlidande" motpart, omfattas kunden inte längre av den här metoden. Kunden börjar i stället omfattas av beräkningen av förväntade kreditförluster enligt den normala PD/LGD-modellen efter en provotid på tre månader.

5.4.3 Nedskrivningar av skuldebrev

Den förväntade förlusten för skuldebrev som värderas till verkligt värde via övrigt totalresultat resultatförs och justerar fonden för verkligt värde.

OP Företagsbanken använder två olika modeller för att beräkna den förväntade förlusten för skuldebrev. Den primära modellen är Bloombergs modell. Bloombergs modell stöder dock inte alla obligationer från början av 2018, så på de obligationslån som Bloombergs modell inte stöder vid respektive tidpunkt för fastställande av ECL tillämpas OP:s egen ratingbaserade modell.

5.4.3.1 Bloombergs modell

De förväntade kreditförlusterna beräknas köppostspecifikt med formeln $PD \times LGD \times EAD$ för alla portföljer och de beskriver förväntningarna av framtida kreditförluster på balansdagen.

Som grund för sannolikheten för fallissemang (PD) används för börsnoterade bolag Mertons distance-to-default (DD)-modell, vars resultat ändras till PD-värde på basis av modellens historiska utfall.

Talet justeras med nyckeltal som tagits från bolagens bokslutsuppgifter och som beskriver balansräkningens stabilitet, likviditetsrisk och resultatkapacitet. Nyckeltalen har normaliserats enligt den uppskattade effekten av posterna utanför balansräkningen.

Då det gäller privata bolag baserar sig PD-modelleringen på nyckeltal som samlats in ur de bokslutsuppgifter som finns tillgängliga och den genomsnittliga risk som modellerats för sektorn.

Definitionen på fallissemang motsvarar den definition på fallissemang som de internationella tillsynsmyndigheterna

kräver och den omfattar konkurser, uteblivna betalningar, problematiska omstruktureringar och statlig tvångsinlösen.

LGD-modellens återhämtningsandel baserar sig på de historiska återhämtningsandelarna för fallissemang. Återhämtningsandelen fastställs utifrån köpesumman för den fallerande fordran och i den beaktas företrädesrätten till betalningar, emittentens kreditvärdighet, branschens karaktär, konjunkturcykel, säkerhetstyp, område osv.

5.4.3.2 Den ratingbaserade modellen

I modellen används köpposters ratingar för såväl förvärvstidpunkten som rapporttidpunkten och de konverteras till PD-tal. I första hand används medelvärden för externa ratingar, i andra hand interna ratingar då externa ratingar inte finns.

PD-talen motsvarar de historiska fallissemang som realiserats för varje ratingklass enligt tidsperiod från den tidpunkt då ratingen fastställts. De historiska data som de korrelationer som fastställts baserar sig på är omfattande och härstammar från en lång tidsperiod. LGD motsvarar också det historiska utfall som undersökts enligt placeringsslag/säkerhetsslag (senioritet, covered bond-status). De värderas inte separat enligt emittent eller placering. Eftersom externa ratingar i stället för PD mäter den totala kreditrisken (ECL), inverkar LGD i deras fall endast på hur ECL fördelas mellan PD- och LGD-komponenterna.

5.4.3.3 Klassificering av skuldebrev i nedskrivningssteg

I båda beräkningsmodellerna konstateras med enhetliga kriterier att kreditrisken ökat betydligt, likaså överföringarna till steg 3.

Till steg 2 överförs placeringar, vars PD för ett år har fördubblats i den grad att förändringen räknat i procentenheter är minst 0,2, har en exponering med anstånd eller vars betalningar varit förfallna till betalning i mer än 30 dagar. I steg 3 klassificeras placeringar i anslutning till emittenter som fallerat, om betalningarna varit förfallna till betalning i mer än 90 dagar eller om kunden är en problemkund.

5.4.4 Nedskrivning av poster utanför balansräkningen

En stor del av de produkter som OP Företagsbanken tillhandahåller har en uttagsmån, en limit eller något annat låneåtagande utanför balansräkningen antingen som standard eller åtminstone under någon del av kretsloppet. Till exempel omfattar revolverande krediter, till exempel kreditkort och konton med kredit, både ett lån och ett outnyttjat åtagande. Dessutom är OP Företagsbanken säljarpart i olika garantier såsom finansieringsgarantier samt andra handelsgarantier eller myndighetsgarantier, på vilka tillämpas reglerna för nedskrivning enligt standarden IFRS 9. För låneåtaganden och finansiella garantiavtal ska det datum då OP Företagsbanken blir avtalspart till det oåterkalleliga åtagandet anses vara dagen för det första redovisningstillfället vid tillämpningen av

nedskrivningskraven. Därmed beaktas vid beräkningen av den förväntade förlusten endast poster som binder OP Företagsbanken.

För de här posterna beräknas den förväntade förlusten med samma principer som för krediter. En betydlig ökning av kreditrisken bedöms på samma grunder. För sådana produkter beviljas EAD, som förutser exponeringsbelopp vid fallissemang. I den ingår såväl en bruksgrad som en konverteringsfaktor. Dessutom tillämpas en löptidsmodell på de avtal som gäller tills vidare. I modellen beaktas de fall där OP Företagsbanken har en avtalsenlig möjlighet att kräva återbetalning och ta tillbaka det outnyttjade åtagandet, men det begränsar inte exponeringen för kreditförluster till avtalets avtalsenliga uppsägningstid.

5.4.5 Redovisning av förväntade kreditförluster

I regel redovisas för förväntade kreditförluster en förlustreserv som avdrag på lånets bokförda värde på ett separat konto. Då det är fråga om låneåtaganden och finansiella garantiavtal, redovisas förlustreserver som avsättningar. Om en produkt omfattar både en lånedel (dvs. en finansiell tillgång) och en outnyttjad låneåtagandedel (dvs. ett låneåtagande) och OP Företagsbanken inte kan identifiera de förväntade kreditförlusterna för låneåtagandedelen separat från de för den finansiella tillgångsdelen, ska förväntade kreditförluster på låneåtagandet redovisas tillsammans med förlustreserven för den finansiella tillgången.

5.4.6 Bortskrivning

En bortskrivning av en slutlig kreditförlust är ett borttagande från balansräkningen. Om det inte finns några rimliga förväntningar på att återvinna en finansiell tillgång helt eller delvis, redovisas den slutliga kreditförlusten genom att direkt minska dess redovisade bruttovärde.

Ett lån bortskrivas ur balansräkningen då säkerheterna är realiserade eller då konkursboets slutsammantråde har hållits, skuldsaneringen eller företagssaneringen har upphört eller då indrivningen har upphört. Betalningar som erhålls efter bortskrivningen redovisas som korrigeringar av nedskrivningar av fordringar.

5.5 Likvida medel

Likvida medel består av kontanta medel och på anfordran betalbara fordringar på kreditinstitut.

5.6. Klassificering och efterföljande värdering av finansiella skulder

Finansiella skulder innefattar insättningar och övriga skulder till kreditinstitut och kunder samt emitterade skuldebrev och övriga finansiella skulder.

Finansiella skulder värderas till upplupet anskaffningsvärde med effektivräntemetoden med undantag av derivatskulder som värderas till verkligt värde via resultatet. Dessutom

värderas skulderna för av försäkringsbolag beviljade placeringsavtal utan rätt till av prövning beroende tilläggsförmåner till verkligt värde via resultatet. Som skulder som innehas för handel klassificeras skyldigheter att till en motpart leverera värdepapper som har sålts men som inte innehas vid försäljningstidpunkten (blankning).

OP Företagsbanken har inte vid det första redovisningstillfället identifierat finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultatet.

Finansiella skulder (eller en del av en finansiell skuld) tas bort ur balansräkningen då skulden är utsläckt, dvs. när den förpliktelse som är angiven i avtalet fullgörs, annulleras eller upphör.

Om OP Företagsbanken byter finansiella skulder mellan de ursprungliga långgivarna med villkor som i allt väsentligt är olika, ska bytet redovisas som en utsläckning av den gamla finansiella skulden. De utgifter eller arvoden som uppkommer genom det här redovisas som en del av vinsten eller förlusten för utsläckningen. Om bytet eller modifieringen inte redovisas som utsläckning ska det upplupna anskaffningsvärdet för den modifierade finansiella skulden räknas om genom att diskontera de avtalsenliga kassaflödena med den ursprungliga effektiva räntesatsen. Förändringarna i det upplupna anskaffningsvärdet för finansiella tillgångar värderas via resultatet. Skuldens redovisade värde justeras med uppkomna utgifter eller arvoden och de skrivs av över återstående löptid för den ändrade skulden. OP Företagsbanken har inte bytt finansiella skulder i de nuvarande finansiella skulderna.

5.7 Nettning

Finansiella tillgångar och skulder kvittas i balansräkningen, om OP Företagsbanken vid granskningstidpunkten har en kvittningsrätt som kan verkställas lagligt i normal affärsrörelse samt i fall av försummelser, insolvens och konkurs och den har för avsikt att fullgöra prestationerna genom kvittning. I balansräkningen kvittas OTC-räntederivat som clearas via centrala motparter, och som clearas i den dagliga clearingprocessen med London Clearing House.

5.8 Redovisningsprinciper för finansiella instrument jämförelseåret 2017

De redovisningsprinciper för finansiella instrument som gäller jämförelseåret 2017 presenteras i det här avsnittet.

5.8.1 Värdenedgång hos finansiella tillgångar 2017

Vid slutet av varje rapportperiod bedöms huruvida det finns objektiva belägg för att värdet har sjunkit på en post bland finansiella tillgångar som inte redovisas till verkligt värde via resultaträkningen.

Värdet på en finansiell tillgångspost har sjunkit, om det finns objektiva belägg på en värdenedgång till följd av en eller flera händelser efter det första redovisningstillfället av tillgångsposten och det här enligt tillförlitliga bedömningar

inverkar på kassaflödet från de finansiella tillgångarna i framtiden.

Som objektiva belägg på en värdenedgång kan betraktas bl.a.:

- en betydande försvagning av en emittents resultat, rating, omslutning, betalningsbeteende eller affärsplaner samt negativa förändringar i emittentens ekonomiska omvärld eller verksamhetsmiljö
- ett bona fide-anbud att köpa samma eller identiska placeringar på marknaden under anskaffningsvärdet
- händelser eller omständigheter som avsevärt försvagar en emittents verksamhetsmöjligheter och fortlevnad (going concern), t.ex. negativa kassaflöden från verksamheten, otillräckliga kapital, litet driftskapital
- en gäldenärs konkurs eller annan ekonomisk omstrukturering blir sannolik
- en gäldenärs avtalsbrott
- en eftergift som beviljats en gäldenär
- en nedskrivning som bokförts tidigare
- den aktiva marknaden för ett finansiellt instrument har upphört.

För egetkapitalinstruments del är dessutom en väsentlig eller långvarig värdenedgång under anskaffningsvärdet ett objektiva belägg på en värdenedgång.

De nedskrivningar som bokförts för värdenedgångar beskrivs närmare i samband med de olika klasserna av finansiella instrument.

5.8.2 Avtal om köp och försäljning av värdepapper 2017

Inköpspriset för värdepapper som har köpts på ömsesidigt bindande återförsäljningsvillkor tas i balansräkningen upp som fordran i balansposter enligt motparten. Differensen mellan inköps- och återförsäljningspriset periodiseras som ränteintäkt på avtalets löptid.

Försäljningspriset för värdepapper som har sålts på ömsesidigt bindande återköpsvillkor tas upp som finansiell skuld i balansposter enligt motparten. Differensen mellan försäljningspriset och återköpspriset periodiseras som räntekostnad på avtalets löptid.

5.8.3 Kategorisering och redovisning av finansiella instrument i koncernens balansräkning 2017

De finansiella tillgångarna och skulderna kategoriseras i samband med det första redovisningstillfället i följande klasser: finansiella tillgångar och skulder som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen, lån och övriga fordringar, investeringar som hålls till förfall, finansiella tillgångar som kan säljas samt övriga finansiella skulder. Klassificeringen beror på för vilket syfte ifrågavarande finansiella tillgångar och skulder har förvärvats.

Köp och försäljning av finansiella tillgångar och skulder som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen, investeringar som hålls till förfall och finansiella tillgångar som kan säljas redovisas i balansräkningen på avslutsdagen, dvs. den dag man förbinder sig att köpa eller sälja en post som hör till de här finansiella tillgångarna eller skulderna. Skuldebrev som kategoriserats i klassen Lån och övriga fordringar redovisas som finansiella tillgångar på avslutsdagen och givna lån redovisas enligt den dag då kunden tar ut lånet.

Finansiella tillgångar och skulder kvittas i balansräkningen, om OP Företagsbanken vid granskningstidpunkten har en kvittningsrätt som kan verkställas lagligt i normal affärsrörelse samt i fall av försummelse, insolvens och konkurs och den har för avsikt att fullgöra prestationerna genom kvittning. I balansräkningen kvittas OTC-räntederivat som clearas via centrala motparter, och som clearas i den dagliga clearingprocessen med London Clearing House.

Finansiella tillgångar tas bort från balansräkningen när den avtalsenliga rätten till kassaflödena från en post bland de finansiella tillgångarna löper ut eller då rättigheterna har överförts till en annan part så att riskerna och förmånerna med innehavet har överförts i väsentlig omfattning. Finansiella skulder tas bort från balansräkningen då skyldigheterna på basis av dem har uppfyllts och de har löpt ut.

5.8.3.1 Finansiella tillgångar och skulder som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen 2017

Balansposter som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen är finansiella tillgångar och skulder som innehas för handel, derivatinstrument som innehas för handel samt finansiella tillgångar som vid första redovisningstillfället kategoriserats som poster värderade till verkligt värde via resultaträkningen. Finansiella tillgångar som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen bokförs vid första redovisningstillfället i verkligt värde och transaktionsutgifterna bokförs som kostnader i resultaträkningen. En senare förändring i det verkliga värdet liksom realisationsvinster och realisationsförluster, räntetäkter och räntekostnader samt utdelningar redovisas i resultaträkningen i en post som motsvarar deras karaktär.

5.8.3.1.1 Finansiella tillgångar och skulder för handel samt derivatinstrument 2017

Som tillgångar som innehas för handel kategoriserar skuldebrev samt aktier och andelar som har förvärvats i syfte att dra nytta av förändringar i marknadspriserna på kort sikt. Skulder som innehas för handel är skyldigheter att till en motpart leverera värdepapper som har sålts men som inte innehas vid försäljningstidpunkten (blankning). Som poster som innehas för handel behandlas också alla derivatinstrument, förutom derivat som är identifierade och effektiva säkringsinstrument eller garantiavtal.

5.8.3.1.2 Finansiella tillgångar som vid första redovisningstillfället kategoriserats som poster värderade till verkligt värde via resultatet 2017

Som finansiella tillgångar som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen kategoriserar sådana finansiella tillgångar som vid första redovisningstillfället oåterkalleligt definieras som sådana.

Som finansiella tillgångar som vid första redovisningstillfället kategoriserats som poster värderade till verkligt värde via resultaträkningen kategoriserar de obligationslån som administreras och för vilka resultatet värderas i enlighet med koncernens riskhanteringsprinciper till verkligt värde för att en så korrekt och tidsenlig bild som möjligt ska fås av placeringsverksamheten. Rapporteringen till koncernens ledning sker till verkligt värde.

Arten av rörelsen är placeringsverksamhet på längre sikt, varför de finansiella tillgångarna redovisas separat från de finansiella tillgångar som innehas för handel.

Till kategorin finansiella tillgångar som redovisats till verkligt värde via resultaträkningen hör också sådana sammansatta instrument i vilka man inte separat kan fastställa det verkliga värdet av ett inbäddat derivat.

5.8.3.2 Lån och övriga fordringar 2017

Med finansiella tillgångar som kategoriserar som lån och övriga fordringar avses finansiella tillgångar som inte är derivat med ett fastställt eller fastställbart kassaflöde och som inte noteras på en aktiv marknad.

Fordringar som ansluter sig till försäkringsavtal, avtal om skötsel av ersättningar och försäljning av placeringar redovisas under den här klassen. I koncernbalansräkningen redovisas sådana finansiella tillgångar som fordringar på kunder, kreditinstitut och finansiella institut eller som övriga tillgångar.

Lån och övriga fordringar bokförs vid första redovisningstillfället till anskaffningsvärdet, som är det verkliga värdet för det vederlag som getts, med tillägg av de transaktionskostnader som direkt kan allokteras till dem. Efter det första redovisningstillfället värderas lån och övriga fordringar enligt upplupet anskaffningsvärde med effektivräntemetoden.

Nedskrivningar av lån och övriga fordringar bokförs individuellt och gruppvis. Nedskrivningar beräknas individuellt, om beloppet av kundens åtaganden är betydande. I övrigt beräknas nedskrivningar gruppvis.

En nedskrivning bokförs då det finns objektiva belegg för att hela fordran inte kommer att kunna drivas in. Värdet av en fordran har försämrats om det uppskattade nuvärdet av det framtida kassaflödet från fordran – med beaktande av säkerheten – är mindre än summan av det bokförda värdet av krediten och kreditens obetalda räntor. Det framtida kassaflödet diskonteras med kreditens ursprungliga effektiva

ränta. Om krediten har rörlig ränta, används den avtalsenliga räntan vid granskningstidpunkten som diskonteringsränta. Storleken på den nedskrivning som resultatförs utgörs av differensen mellan lånets bokförda värde och det lägre nuvärdet av framtida kassaflöde.

Processen för bedömning av nedskrivningar sker i två steg. Nedskrivningarna bedöms individuellt för lån och fordringar. Om en individuell nedskrivning inte behöver göras för finansiella tillgångar som hör till lån och fordringar, hör de till gruppvisa nedskrivningar. Som gruppvisa nedskrivningar bokförs de förluster som uppkommit men ännu inte rapporterats och som ännu inte kan hänföras till ett bestämt kundlån. En gruppvis nedskrivning baserar sig på en statistisk modell som används för att beräkna det ekonomiska kapitalkravet. Modellen är härledd ur modellen för förväntade förluster i kapitaltäckningsanalysen, som har justerats att motsvara IFRS-kraven. Myndigheternas gränser för kapitaltäckningen och den långsiktiga konjunkturanpassningen har upplösts för de PD- och LGD-estimat som används i modellen för det ekonomiska kapitalkravet för att estimaten bättre ska motsvara det nuvarande konjunkturskedet. I modellen värderas tidpunkten för den händelse som ger upphov till en förlust med en s.k. uppkomstperiod. Uppkomstperioden baserar sig kundsegmentvis på OP Företagsbankens nedskrivningsprocess. Uppkomstperioden beskriver den tidsmässiga inverkan som pågår från den händelse som förorsakar förlusten till den individuella nedskrivningsprövningen av krediten. Dessutom har fordringarna i modellen grupperats i klasser kundsegmentvis enligt hur deras kreditriskegenskaper sammanfaller. En gruppvis nedskrivning beräknas kundsegmentvis på basis av den förväntade förlusten. Dessutom beaktas i beräkningen uppkomstperioden samt de diskonterade nuvärdena på säkerheterna.

Om betalningsplanen för en kredit ändras, klassificeras orsaken till ändringen och allvarlighetsgraden med en intern skala. En del ändringar i betalningsplanerna sker inom hanteringen av kundrelationer och de beror inte på att kundens betalningsförmåga har försvagats. De här ändringarna inverkar inte på bokföringen av nedskrivningar. I vissa fall ges eftergifter i fråga om lånevillkoren på grund av att kunders betalningsförmåga försämrats, t.ex. amorteringsfrihet för en begränsad tid eller andra omstruktureringar av krediter, för att trygga kundens betalningsförmåga och begränsa kreditrisken hos åtagandena. Sådana omförhandlade krediter rapporteras som problemfordringar. Ändringar i betalningsplaner som beror på att kundens betalningsförmåga har försvagats inverkar tillsammans med de övriga kriterierna försvagande på kundens ratingklass och ökar därmed beloppet på den gruppvisa nedskrivningen. Dessutom inverkar de på hur krediterna styrs till den individuella nedskrivningsprövningen. Om kunden har följt den nya betalningsplanen och ingen individuell nedskrivning bokförts för kundens åtaganden, avskrivs den ur klassen problemfordringar efter två år. Utvecklingen för ändringarna i betalningsplaner rapporteras regelbundet till ledningen som en proaktiv mätare för kundernas betalningsförmåga.

Lån och fordringar klassificeras i noterna för bedömningen av kreditens kvalitet också enligt hur gäldenären förväntas klara av sina kommande betalningsförpliktelser. Ett lån klassificeras som nödlidande ("non-performing") då betalningar av det har förfallit för mer än 90 dagar sedan, kunden har klassificerats med gruppens interna rating med 12 klasser till någon av de två svagaste klasserna (11 eller 12) eller då en individuell nedskrivning har gjorts för lånet. I övriga fall klassificeras lånet som icke nödlidande ("performing").

Både individuella och gruppvisa nedskrivningar redovisas på separata nedskrivningskonton som bokförs som avdrag från balansposten för fordringar. Nedskrivningarna bokförs i resultaträkningen på posten Nedskrivningar av fordringar. Efter nedskrivningen fortsätter räntan att intäktsföras på det nedskrivna beloppet.

Ett lån tas bort ur balansräkningen då indrivningsåtgärderna har slutförts eller då lånevillkoren ändras väsentligt (t.ex. återfinansiering). Betalningar som erhålls efter bortskrivningen bokförs som korrigeringar av nedskrivningar av fordringar. Om det finns objektiva belägg för att betalningsförmågan hos en kund har förbättrats, bedöms beloppet av de tidigare bokförda nedskrivningarna på nytt, och de förändringar som den förbättrade betalningsförmågan medför bokförs i resultaträkningen.

5.8.3.3 Investeringar som hålls till förfall 2017

Investeringar som hålls till förfall är finansiella tillgångar som inte är derivat med ett fastställt eller fastställbart kassaflöde och som har förvärvats med avsikt att hållas till förfall. Investeringar som hålls till förfall upptas vid första redovisningstillfället i bokföringen till verkligt värde, med tillägg av transaktionsutgifterna. Senare behandlas de i bokföringen till det upplupna anskaffningsvärdet med effektivräntemetoden.

Nedskrivningar av investeringar som hålls till förfall granskas enligt samma principer som nedskrivningar av lån och fordringar. Som nedskrivning av skuldebrev bokförs differensen mellan skuldebrevens bokförda värde och det lägre nuvärdet av framtida kassaflöde.

Ur klassen finansiella tillgångar som hålls till förfall säljs placeringar endast i de undantagsfall som nämns i standarden IAS 39.

5.8.3.4 Finansiella tillgångar som kan säljas 2017

Som finansiella tillgångar som kan säljas klassificeras finansiella tillgångar som inte är derivat och som inte har inkluderats i de ovan nämnda kategorierna av finansiella tillgångar men som kanske säljs före förfallodagen. Finansiella tillgångar som kan säljas består av skuldebrev samt aktier och andelar.

Finansiella tillgångar som kan säljas bokförs vid köptidpunkten i balansräkningen till anskaffningsvärdet, dvs. det verkliga värdet av det vederlag som betalats för dem utökat med de transaktionsutgifter som direkt kan riktas till förvärvet.

Finansiella tillgångar som kan säljas värderas till verkligt värde i balansräkningen. Värdeförändringar bokförs i övrigt totalresultat, varifrån de bokförs i resultaträkningen, då tillgångsposten tas bort från balansräkningen eller då det finns objektiva belägg för att dess värde har sjunkit.

I fråga om finansiella tillgångar som kan säljas betraktas som objektiva belägg för skuldebrevs del till exempel en avsevärd negativ förändring i emittentens rating eller för ett egetkapitalinstruments del en betydlig eller långvarig nedgång under anskaffningsvärdet i dess verkliga värde. Om ett egetkapitalinstruments marknadsvärde ytterligare sjunker efter att en nedskrivning gjorts, redovisas en nedskrivning i resultaträkningen.

Om det verkliga värdet av ett nedskrivet skuldebrev som kategoriserats som finansiella tillgångar som kan säljas senare stiger, och det finns objektiva belägg för att värdestegringen ansluter sig till en händelse efter nedskrivningen, återförs nedskrivningen och redovisas i resultaträkningen. Om det verkliga värdet av ett egetkapitalinstrument senare stiger, redovisas värdestegringen bland övrigt totalresultat i rapporten över totalresultat.

Ränteintäkter för finansiella tillgångar som kan säljas redovisas i resultaträkningen i posten Räntenetto och utdelningar i posten Nettointäkter från placeringsverksamhet.

Differensen mellan det nominella värdet och anskaffningsvärdet av obligationslån med fast ränta periodiseras enligt effektivräntemetoden bland ränteintäkter på lånets uppskattade löptid.

5.8.4 Likvida medel 2017

Likvida medel består av kontanta medel och på anfordran betalbara fordringar på kreditinstitut.

5.8.5 Övriga finansiella skulder 2017

I kategorin Övriga finansiella skulder upptas övriga finansiella skulder än finansiella skulder som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen. Övriga finansiella skulder är insättningar och övriga skulder till kreditinstitut och kunder samt emitterade skuldebrev och övriga finansiella skulder. Övriga finansiella skulder redovisas i balansräkningen på likviddagen och behandlas i bokföringen till det upplupna anskaffningsvärdet efter det första redovisningstillfället.

Differensen mellan det nominella värdet och anskaffningsvärdet av obligationslån med fast ränta periodiseras bland räntekostnader enligt effektivräntemetoden på lånets löptid.

5.9 Derivatinstrument

Derivatinstrumenten kategoriseras som derivatinstrument säkrande derivat och derivat som innehas för handel och de

består av räntederivat, valutaderivat, aktiederivat, råvaruderivat och kreditderivat. Derivaten värderas alltid till verkligt värde.

Det verkliga värdet på OTC-räntederivat som clearas via centrala motparter clearas dagligen med kontantbetalning. I balansräkningen kvittas de här clearade derivaten och de syns som nettot av förändringen i kontanta medel. Övriga derivat redovisas i balansräkningen enligt bruttoprincipen, varvid de positiva värdeförändringarna redovisas bland Derivatinstrument under tillgångar och de negativa bland Derivatinstrument under skulder.

Koncernens riskhantering har för säkringsredovisningen upprättat metoder och interna principer för när ett finansiellt instrument kan kategoriseras som säkrande.

I enlighet med säkringsprinciperna kan koncernen tillämpa säkring av ränterisken, valutakursrisken och prISRISKEN enligt metoden för verkligt värde eller säkring av kassaflödet. Med säkring av kassaflödet skyddas mot fluktuationer i det framtida kassaflödet och med säkringen till verkligt värde skyddas mot förändringar i det verkliga värdet på säkringsobjektet.

Kontrakten behandlas inte i bokföringen i enlighet med reglerna för säkringsredovisning, om det säkringsförhållande mellan säkringsinstrumentet och den säkrade posten som krävs enligt IAS 39 inte uppfyller kriterierna i standarden. Koncernens moderbolag OP Företagsbanken Abp har också derivatinstrument som de facto skyddar mot ekonomiska risker men som inte uppfyller de här kriterierna.

5.9.1 Säkringsinstrument

OP Företagsbanken har upprättat metoder och interna principer för när ett finansiellt instrument kan klassificeras som säkrande. I enlighet med säkringsprinciperna kan OP Företagsbanken tillämpa säkring av ränterisken, valutakursrisken och prISRISKEN enligt metoden för verkligt värde eller säkring av kassaflödet. Med säkringen till verkligt värde skyddas mot förändringar i det verkliga värdet på säkringsobjektet och med säkring av kassaflödet skyddas mot fluktuationer i det framtida kassaflödet. De riskkategorier som ska skyddas i OP Företagsbanken är ränteriskerna för verkligt värde och kassaflöde samt valutarisken.

Kontrakten behandlas inte i bokföringen i enlighet med reglerna för säkringsredovisning, om det säkringsförhållande mellan säkringsinstrumentet och den säkrade posten som krävs enligt IAS 39 inte uppfyller kriterierna i standarden. OP Företagsbanken har derivatinstrument som de facto skyddar mot ekonomiska risker men som inte uppfyller de här kriterierna.

5.9.2 Derivat som innehas för handel

Differensen mellan erhållna och betalda räntor på ränteswappar som innehas för handel upptas bland räntorna, och motsvarande resultatregleringsräntor upptas i övriga tillgångar och övriga skulder. Värdeförändringar i derivat som

innehas för handel redovisas på resultatposten Nettointäkter från placeringsverksamhet. Derivatinstrumentens positiva värdeförändringar som tagits upp i balansräkningen redovisas som tillgångar i posten Derivatinstrument, tillgångar och de negativa i posten Derivatinstrument, skulder.

De s.k. inbäddade derivat som hör till emitterade strukturerade lån avskiljs från värdavtalet och värderas i balansräkningen till verkligt värde. Förändringar i det verkliga värdet av de här inbäddade derivaten och säkringsinstrumenten redovisas bland Räntenetto.

5.10 Säkringsredovisning

Med säkringsredovisning verifieras att förändringar i det verkliga värdet av ett säkringsinstrument som står i säkringsförhållande upphäver det verkliga värdet av det säkrade objektet eller förändringen i kassaflödet helt eller delvis.

Sambandet mellan säkringsinstrumenten och de säkrade instrumenten dokumenteras formellt. Dokumentation innehåller uppgifter om principerna för riskhantering, säkringsstrategin och de metoder som tillämpas för att påvisa hur effektiv säkringen är. Effektiviteten hos säkringen påvisas vid den tidpunkt då säkringen äger rum och under säkringsperioden genom att jämföra förändringarna i de verkliga värdena eller kassaflödet av säkringsinstrumenten och de säkrade posterna med varandra. Säkringen anses vara effektiv då förändringarna i det verkliga värdet eller kassaflödet för säkringsinstrumentet eliminerar 80–125 procent av förändringen i det verkliga värdet eller kassaflödet för det kontrakt eller den position som utgör säkringsobjekt.

5.10.1 Säkringsredovisning enligt metoden för verkligt värde

Säkringen av ränterisken enligt verkligt värde gäller långfristiga skulder med fast ränta (egna emissioner), enskilda obligationslåneportföljer och kreditportföljer samt enskilda krediter. Som säkringsinstrument används ränteswappar samt ränte- och valutaswappar. Säkringen av aktie- och valutarisken gäller skadeförsäkringens aktiefondsplaceringar.

Förändringar i verkligt värde för derivatinstrument som dokumenterats som säkring av verkligt värde och som är effektiva som säkring resultatförs. Också tillgångs- och skuldposter som utgör säkringsobjekt värderas under säkringstiden i fråga om den säkrade risken till verkligt värde och förändringarna i verkligt värde resultatförs.

I säkringsredovisning av verkligt värde redovisas värdeförändringar i säkringsinstrumentet och den säkrade posten i bankrörelsen på resultatposterna Räntenetto och Nettointäkter från placeringsverksamhet. I Skadeförsäkringen bokförs de på nettointäkter från placeringsverksamhet. Den eventuella ineffektivitet som säkringsförhållandet förorsakar kan uppkomma av att kassaflödena för säkringsinstrumentet och den säkrade posten uppkommer vid olika tidpunkter och

den redovisas på motsvarande sätt på de poster som nämns ovan.

5.10.2 Säkringsredovisning enligt metoden för kassaflöde

Med säkring av kassaflöde säkras räntekassaflödet från skuldebrevslån med rörlig ränta eller andra tillgångar och skulder med rörlig ränta. Dessutom används säkring av kassaflöde för att skydda framtida ränteflöden från kreditstocken enligt räntebindning. Som säkringsinstrument används bl.a. ränteswappar.

Derivatinstrument som har dokumenterats som kassaflödessäkring och som är effektiva i säkringen värderas till verkligt värde. Den effektiva säkringens andel av förändringen i verkligt värde tas upp bland övrigt totalresultat i rapporten över totalresultat. Den eventuella ineffektivitet som säkringsförhållandet förorsakar kan uppkomma av att kassaflödena för säkringsinstrumentet och den säkrade posten uppkommer vid olika tidpunkter och den resultatförs i Räntenetto. Förändringarna i verkligt värde bland eget kapital tas upp i resultatet för den räkenskapsperiod under vilken det kassaflöde som är föremål för säkringen intäktsförs.

6 Förvaltningsfastigheter

En förvaltningsfastighet är ett markområde och/eller en byggnad eller en del av en byggnad som innehas för att generera hyresintäkter eller värdestegring. Till förvaltningsfastigheter räknas också sådana fastigheter som i liten utsträckning används av ägarföretaget eller dess personal. Den andel som används av ägarföretaget eller dess personal räknas dock inte som förvaltningsfastighet då andelen kan säljas separat. I koncernbalansräkningen redovisas förvaltningsfastigheterna som investeringstillgångar.

Förvaltningsfastigheterna redovisas första gången i balansräkningen till anskaffningsvärdet, medräknat transaktionsutgifterna. Efter det första redovisningstillfället värderas de till verkligt värde. Också förvaltningsfastigheter som är under byggnad värderas till verkligt värde förutsatt att det verkliga värdet kan bestämmas tillförlitligt. Förändringarna i det verkliga värdet redovisas i resultaträkningen på nettointäkter från placeringsverksamhet.

Om ingen jämförbar marknadsinformation om realiserade köpesummor för fastigheter som motsvarar det objekt som ska värderas finns att få, används som grund för bestämningen av verkligt värde på affärs-, kontors- och industrifastigheter avkastningskalkylering och interna kalkylmodeller som baserar sig på objektvis nettoavkastning. Vid kalkyleringen av avkastningsvärdet används såväl OP Företagsbankens interna som externa information. Objektets nettointäkt bildas av differensen mellan hyresintäkter och underhållskostnader, och den baseras på avkastningen från gällande hyresavtal eller, om gällande hyresavtal inte finns, på genomsnittliga marknadshyror. De kostnader som dras av från intäkterna baseras främst på realiserade kostnader. Vid kalkyleringen beaktas också ett antagande om objektets underutnyttjande.

För beräkningen av avkastningsvärdet skaffas information om marknadshyror och kostnadsnivåer från såväl egen expertis som externa källor. Avkastningskraven på förvaltningsfastigheter bestäms enligt objektets syfte, läge och skick/tidsenlighet. Kraven baserar sig på marknadsinformation från en utomstående oavhängig expert.

Det verkliga värdet av bostäder och markområden bedöms i huvudsak enligt affärsvärdesmetoden på basis av realiserade köpesummor för motsvarande objekt och OP Företagsbankens interna expertis. I värdet på obebyggda tomter beaktas planläggnings- och marknadsläget vid värderingstidpunkten. Det verkliga värdet på de viktigaste objekten baserar sig på värderingsinstrument som upprättats av externa AFV-auktoriserade värderare. Externa värderare använder en kassaflödesanalys som bas för sina värderingar.

7 Immateriella tillgångar

7.1 Goodwill

Den goodwill som uppkommer vid rörelseförvärv redovisas i det belopp, med vilket det vederlag som getts, innehav utan bestämmande inflytande hänförligt till föremålet för förvärvet till verkligt värde och det tidigare innehavet sammanlagt överstiger koncernens andel av det verkliga värdet av den nettoförmögenhet som förvärvats.

Vid förvärv som skett innan den nuvarande standarden IFRS 3 trädde i kraft motsvarar goodwill den andel av anskaffningsvärdet som överstiger koncernens andel av det verkliga värdet till nettobelopp vid förvärvstidpunkten för tillgångar, skulder och eventalförpliktelser som kan särskiljas.

Goodwillen provas årligen med hänsyn till ett eventuellt nedskrivningsbehov. För nedskrivningsprövningen allokteras goodwill till enheter med kassaflöde, som utgörs av antingen rörelsegrenar eller företag som hör till dem. Goodwillen värderas enligt det ursprungliga anskaffningsvärdet med avdrag för ackumulerade nedskrivningar.

7.2 Kundrelationer

De kundrelationer som förvärvats genom rörelseförvärv och som kan särskiljas värderas vid förvärvet till verkligt värde. Den immateriella tillgång som uppkommer av kundrelationerna avskrivs med linjära avskrivningar som kostnader inom den uppskattade nyttjandetiden. Nyttjandetiden för kundrelationer som OP Företagsbankskoncernen förvärvat uppskattas till 10–13 år.

7.3 Varumärken

De varumärken som kan särskiljas och som förvärvats genom rörelseförvärv värderas vid förvärvet till verkligt värde. De här varumärkenas nyttjandetid har uppskattats till obegränsad, eftersom de inverkar på ackumuleringen av kassaflödet under en ospecificerad tid. Värdet på varumärken provas årligen med hänsyn till om ett nedskrivningsbehov föreligger.

7.4 Övriga immateriella tillgångar

Övriga immateriella tillgångar värderas till anskaffningsvärdet efter avdrag för avskrivningar och nedskrivningar.

Avskrivningstiden för dataprogram och licenser är i regel 4 år och för övriga immateriella tillgångar 5 år.

Utgifter för utvecklingen av immateriella tillgångar som uppkommit internt (programvara) aktiveras från och med det att det konstaterats att programvaran ger ekonomisk nytta i framtiden. De kostnader som aktiveras omfattar bl.a. licensavgifter, köptjänster, andra externa kostnader i anslutning till projekt samt eget arbete. En tillgång avskrivs från det att den är färdig att användas. Behovet av nedskrivningar av tillgångar som ännu inte är färdiga att användas provas årligen.

8 Materiella tillgångar

Materiella tillgångar värderas till anskaffningsvärdet minskat med avskrivningar och nedskrivningar. Tillgångarna avskrivs linjärt under den uppskattade nyttjandetiden. För markområden görs inga avskrivningar.

Utgifter som uppkommer efter den ursprungliga anskaffningen av en tillgång aktiveras i tillgångens bokförda värde endast, om det är sannolikt att tillgången ger större ekonomisk nytta än vad som ursprungligen har beräknats.

De uppskattade nyttjandetiderna är i huvuddrag följande:

Byggnader	20–50 år
Maskiner och inventarier	3–10 år
ICT-utrustning	3–5 år
Bilar	5–6 år
Övriga materiella tillgångar	3–10 år

En tillgångs restvärde och nyttjandetid kontrolleras vid varje bokslut och vid behov justeras de i enlighet med förändringarna i förväntningarna på ekonomisk nytta.

8.1 Nedskrivningar av materiella och immateriella tillgångar

I samband med varje bokslut bedöms om det finns tecken på ett nedskrivningsbehov av tillgången. Om det finns sådana tecken, uppskattas återvinningsvärdet för ifrågavarande tillgångspost. Oberoende av om sådana tecken finns eller inte, uppskattas återvinningsvärdet årligen för tillgångar i arbete, goodwill och sådana immateriella tillgångar, vilkas nyttjandetid är obegränsad (varumärken). Om en tillgångsposts bokförda värde är större än det återvinningsvärde som uppskattats i framtiden, redovisas den överskridande delen som en kostnad.

Återvinningsvärdet utgörs av det verkliga värdet av tillgångsposten med avdrag för de utgifter som följer av försäljningen (nettoförsäljningspriset) eller bruksvärdet, om det är högre. Strävan är att bestämma återvinningsvärdet via nettoförsäljningspriset på en tillgångspost. Om det inte går att

fastställa ett nettoförsäljningspris, fastställs bruksvärdet för tillgångsposten. Bruksvärdet utgörs av nuvärdet av det framtida kassaflöde som tillgångsposten förväntas ge upphov till. Som diskonteringsränta används den ränta som fastställts före skatt och som beskriver marknadens uppfattning av penningarnas tidsvärde och de särskilda risker som ansluter sig till tillgångsposten. Nedskrivningsbehovet hos de tillgångsposter som enligt det som nämnts ovan har prövats årligen bestäms alltid via en kalkylering av bruksvärdet.

Om det inte går att fastställa ett nettoförsäljningspris för tillgångsposten och om tillgångsposten inte ger upphov till ett självständigt kassaflöde som är oberoende av andra tillgångsposter, fastställs nedskrivningsbehovet via den enhet, dvs. den rörelsegren eller ett företag som hör till rörelsegrenen, som genererar kassaflödet och till vilken tillgångsposten hör. I så fall jämförs de bokförda värdena av de tillgångsposter som hör till enheten med hela återvinningsvärdet av den enhet som ger upphov till kassaflöde.

En nedskrivning återförs, om en förändring har inträffat i omständigheterna och återvinningsvärdet har förändrats från nedskrivningens redovisningstillfälle. En nedskrivning återförs inte till ett belopp som är större än vad tillgångens bokförda värde skulle vara om nedskrivningen inte hade gjorts. Nedskrivningar som gjorts av goodwill återförs under inga omständigheter.

För rörelsefastigheters del bedöms i samband med bokslutet om det finns tecken på att värdet på någon fastighet har minskat. Tecken på en värdeminskning utgörs av att marknadsvärdet minskat betydligt samt om de finns tecken på inkurans eller fysisk skada. Om de intäkter som i framtiden sannolikt inflyter från en fastighet i eget bruk bedöms vara mindre än den oavskrivna utgiftsresten, ska differensen kostnadsföras som en nedskrivning.

9 Leasingavtal

Leasingavtalen klassificeras som finansiella leasingavtal eller operationella leasingavtal enligt transaktionens faktiska innebörd. Ett leasingavtal är ett finansiellt leasingavtal, om de risker och fördelar som förknippas med ägandet i allt väsentligt överförs till leasetagaren. Annars är leasingavtalet ett operationellt leasingavtal. Leasingavtalen klassificeras vid den tidpunkt då avtalet ingås.

Tillgångar som leasats ut med finansiella leasingavtal tas upp i balansräkningen som fordringar på kunder. En fordran redovisas till det belopp som är lika stort som leasingavtalets nettoinvestering. Den finansiella intäkt som avtalet ger redovisas bland ränteutgifter så att leasegivaren får en jämn förräntning på den utestående nettoinvesteringen för respektive räkenskapsperiod.

Tillgångar som leasats med finansiella leasingavtal tas upp bland materiella tillgångar och motsvarande finansiella leasingkulda bland övriga skulder. Leasade tillgångar tas enligt avtalets begynnelsepunkt upp som tillgångar i

balansräkningen och som skulder till ett belopp som är lika stort som den leasade tillgångens verkliga värde eller det lägre nuvärdet av minimileasingavgifterna. Avskrivningar av tillgångar som redovisats bland materiella tillgångar görs under nyttjandetiden eller den kortare leasingperioden. Räntorna redovisas som räntekostnader så att varje räkenskapsperiod belastas med ett belopp som motsvarar en fast räntesats för den skuld som återstår under respektive räkenskapsperiod.

Tillgångar som leasats ut med operationella leasingavtal tas upp bland materiella tillgångar och de avskrivs med jämna poster under leasingperioden. Leasingintäkterna redovisas bland övriga rörelseintäkter och de redovisas som jämna poster under leasingperioden. Leasingavgifter för tillgångar som leasats med operationella leasingavtal tas upp som kostnader i resultaträkningen bland övriga rörelsekostnader i jämnstora poster under leasingperioden.

10 Ersättningar till anställda

10.1 Pensionsersättningar

Det lagstadgade pensionsskyddet för de anställda i OP Företagsbankens koncernföretag sköts av pensionskassan OP-Eläkekassa. Vissa företag i OP Företagsbankskoncernen har arrangerat ett tilläggs-pensionskydd för sina arbetstagare via antingen pensionsstiftelsen OP-Eläkesätiö eller ett försäkringsbolag.

De pensionsplaner som sköts av OP-Eläkekassa betraktas som förmånsbestämda till den del som medel fonderats för invalidpensioner och ålderspensioner. De pensionsplaner som sköts av ett försäkringsbolag kan vara antingen förmåns- eller avgiftsbestämda. Pensionsplanerna i OP-Eläkesätiö är helt och hållet förmånsbestämda.

Förvaltningskostnaderna redovisas på resultatposten "Personalkostnader". Försäkringspremierna för de avgiftsbestämda pensionsplanerna betalas till försäkringsbolaget och redovisas som kostnad för den räkenskapsperiod som debiteringen gäller. I de avgiftsbestämda pensionsplanerna finns inga andra betalningsskyldigheter. Åtstramningar av, fullgörelser av förpliktelser eller ändringar av förmånsbestämda pensionsplaner resultatförs vid transaktionstidpunkten.

De förmånsbestämda planerna i försäkringsbolag, OP-Eläkekassa och OP-Eläkesätiö finansieras med avgifter som grundar sig på aktuariella kalkyler.

I förmånsbestämda pensionsplaner tas som skuldpost upp nuvärdet av de förpliktelser som föranleds av planen på bokslutsdagen för OP-Eläkekassas, OP-Eläkesätiös och godtagbara försäkringar minskat med det verkliga värdet av förvaltningstillgångarna.

Skyldigheterna för de förmånsbestämda pensionsplanerna har räknats skilt för respektive plan. Beräkningen har gjorts med metoden Projected Unit Credit Method. Pensionsutgifterna

redovisas som kostnader för personernas anställningstid på basis av beräkningar av behöriga aktuarier. Den diskonteringsränta som använts vid beräkningen av nuvärdet av pensionsplanerna har bestämts på basis av marknadsavkastningen på rapporteringsperiodens slutdag för högklassiga obligationslån som företag emitterat.

Posterna som uppkommer av omvärderingen av pensionsplaner redovisas i övrigt totalresultat för den period då de uppkommit. Då de poster som uppkommer genom omvärderingen redovisas bland totalresultatet bokförs posterna inte längre under senare räkenskapsperioder.

10.2 Ledningens långfristiga ersättningar

Koncernen har ett kortfristigt och ett långfristigt ersättningssystem för ledningen, enligt vilket de personer som omfattas av respektive system kan få en ersättning antingen enbart i kontanter eller i form av en kombination av ett referensinstrument som OP Andelslags förvaltningsråd eller den ersättningskommitté som det utsett bestämt och kontanter. Ersättningen betalas efter en s.k. intjänings- och kvalifikationsperiod för den arbetsprestation som utförts. Det uppskattade maximibeloppet för ersättningssystemet beräknas vid den tidpunkt då systemet beviljats. De belopp som kostnadsförs periodiseras bland personalkostnaderna och upplupna kostnader för den period då de uppkommit.

Beloppet av de ersättningar som realiserats i enlighet med de mål som nåtts granskas kvartalsvis. De eventuella effekterna av justeringarna på de ursprungliga uppskattningarna resultatförs som personalkostnader, och en motsvarande korrigerings görs bland upplupna kostnader.

11 Försäkringsrörelsens tillgångar och skulder

11.1 Klassificering av finansiella tillgångar och skulder i försäkringsrörelsen

För klassificeringen av finansiella tillgångar i försäkringsrörelsen redogörs i avsnittet Klassificering och redovisning av finansiella instrument i koncernens balansräkning.

11.2 Klassificering och indelning av avtal som försäkringsbolag beviljat

Försäkringsavtal är avtal med vilka man på det sätt som definierats i standarden IFRS 4 överför en betydande försäkringsrisk från avtalets innehavare till försäkringsbolaget. Övriga avtal, som försäkringsbolaget får bevilja med stöd av sitt verksamhetstillstånd, är placeringsavtal eller skaderegleringsavtal. Om en betydande försäkringsrisk inte hänförs till ett avtal vid bokslutstidpunkten, men avtalets innehavare har rätt att ändra avtalet så att en betydande försäkringsrisk överförs på bolaget genom avtalet, klassificeras avtalet som ett försäkringsavtal. Nästan alla avtal som skadeförsäkringsbolagen beviljat är försäkringsavtal.

Försäkringsavtalen delas enligt avtalens risker in i grupper så att avtalens risker är homogena i varje grupp. Vid indelningen av skadeförsäkringsavtal beaktas dessutom försäkringsobjektet och olikheter i försäkringsavtalsperiodernas längd eller i fråga om den genomsnittliga tiden från det att ett försäkringsfall har inträffat fram till dess att skadan är slutreglerad (skaderegleringstid).

Huvudgrupperna för försäkringsavtalen är kortvariga skadeförsäkringsavtal och långvariga försäkringsavtal.

Giltighetstiden för kortvariga försäkringsavtal är i allmänhet 12 månader eller mindre, mycket sällan över två år. I synnerhet försäkringar för privatpersoner, fordonsförsäkringar och lagstadgade olycksfallsförsäkringar är i allmänhet fortlöpande årsförsäkringar som betraktas som kortvariga.

Som långvariga skadeförsäkringsavtal klassificeras de försäkringsavtal vilkas genomsnittliga giltighetstid är minst två år. Sådana försäkringar är allframtidförsäkringar samt sådana byggförsäkringar som avses i lagen om bostadsköp.

Försäkringsavtalen beskrivs i principerna för riskhanteringen, i avsnittet om försäkringsrörelsen.

11.3 Klassificering och värdering av avtal som försäkringsbolag beviljat

Avtal redovisas då bolagets skyldighet att betala ersättning för dem vid ett eventuellt försäkringsfall börjar.

Försäkringsavtalen värderas och behandlas i enlighet med försäkringsavtalsstandarden IFRS 4. Övriga placeringsavtal värderas enligt standarden IFRS 9.

Merparten av skulden för avtal som beviljats av försäkringsbolagen och som ska värderas enligt försäkringsavtalsstandarden beräknas enligt nationella bokslutsprinciper. Utjämningsbeloppet inkluderas dock inte i skulden men beaktas i det egna kapitalet.

Skulden består av premieansvaret och ersättningsansvaret. Skadeförsäkringens premieansvar utgörs av den skuld som uppkommer genom de förväntade ersättningarna och övriga kostnaderna under de återstående försäkringsperioderna för de avtal som gäller. Ersättningsansvaret består av den skuld som uppkommer genom ersättnings- och skaderegleringskostnaderna för kända och okända försäkringsfall.

11.3.1. Värdering av avtal som skadeförsäkringsbolag beviljat

Under försäkringsavtalets giltighetstid intäktsförs försäkringspremierna i regel i relation till tidens förlopp. Vid byggförsäkringar och allframtidförsäkringar sker intäktsföringen emellertid i relation till hur försäkringsrisken fördelas. För de här försäkringarna intas den andel av

premieinkomsten som hänför sig till tiden efter bokslutsdagen i balansräkningen som avsättning för ej intjänade premier och periodiseras som premieinkomst i förhållande till risken för avtalets giltighetstid.

Ersättningar som betalas till kunderna samt direkta och indirekta kostnader som skaderegleringen förorsakar upptas som försäkring ersättningar utgående från den tidpunkt då skadan inträffade. För sådana ersättningar för inträffade skador som fortfarande är obetalda vid bokslutstidpunkten och skaderegleringskostnaderna för dem – även för sådana skadors del som ännu inte anmälts till koncernen – görs en avsättning i posten avsättningar för oreglerade skador. I avsättningarna för oreglerade skador ingår såväl avsättningar för specifika skador som avsättningar för statistiska skador. Den i avsättningarna för oreglerade skador ingående avsättningen för ännu orealiserade skaderegleringskostnader för redan inträffade skador grundar sig på uppskattade kostnader för skadereglering.

Avsättningen för ej intjänade premier i den lagstadgade byggförsäkringen och allframtidförsäkringen samt försäkringsskulden för ersättningar som betalas ut i pensionsform diskonteras. Vid fastställandet av diskonteringsräntan beaktas den allmänna ränteutvecklingen. Ändringen i diskonteringsräntan för ersättningar som betalas ut i pensionsform beaktas som en enda, fortlöpande uppdaterad variabel för bokföringsmässiga bedömningar. Räntan får inte överskrida avkastningsförväntningarna på den egendom som utgör täckning för skulderna och inte en genom myndighetsbestämmelser fastställd nivå. Den ökning av skulden som förorsakas av att tid förflutit (upplösning av diskonteringen) redovisas i resultaträkningen som en separat post bland nettointäkter från placeringsverksamhet under skadeförsäkringsposterna.

Ränterisken för skadeförsäkringens försäkringsskuld reduceras genom förvärv av räntederivat och direkta ränteplaceringar som i balansräkningen värderas till verkligt värde och värdeförändringen resultatförs. Derivatens värde ingår i försäkringsskulden för att försäkringsskulden ska reagera på förändringar i marknadsräntorna.

Realisationsvinster eller -förluster från derivatinstrument periodiseras i regel på försäkringsskuldens återstående löptid genom att minska eller höja diskonteringsräntan. Realisationsförluster från derivatinstrument kan periodiseras genom att höja diskonteringsräntan endast, om den planliga räntenivån inte överskrids. Genom försäljningen av placeringsinstrument som skyddar försäkringsskulden kan man täcka planliga sänkningar av diskonteringsräntan endast i begränsad omfattning. Den högsta gränsen utgörs av den värdeförändring som uppkommit av en ränterörelse som överskridit målnivån för respektive tidpunkt.

11.4 Förlustprövning av skulder som hänför sig till försäkringsavtalen

På bokslutsdagen görs en bedömning av om den i balansräkningen upptagna skulden är adekvat. Vid prövningen

används de vid prövningstidpunkten föreliggande uppskattningarna av det framtida kassaflödet från försäkringsavtalen. Om bedömningen visar att det bokförda värdet av den skuld som försäkringsavtalen ger upphov till inte är tillräcklig, ökas skuldbeloppet med underskottet och underskottet redovisas sedan i resultatet.

11.5 Premieinkomst

Premieinkomsten som ingår i försäkringsnettot i resultaträkningen är ett vederlag för det försäkringsskydd som börjat under perioden.

Från premieinkomsten har dragits av premieskatten, men inte provisioner och arvoden och inte heller kreditförluster avseende premiefordringar.

Premierna från skadeförsäkringsavtal redovisas som premieinkomst i början av försäkringsperioden.

11.5.1 Fordringar och skulder i anslutning till försäkringsavtal

Skadeförsäkringens premiefordringar redovisas vid början av försäkringsperioden när rätten till fordran uppstår. Fordringarna utgörs i huvudsak av fordringar på försäkringstagare och endast i ringa mån av fordringar på försäkringsrepresentanter. Förutbetalda premier upptas i skulder i posten "Skulder avseende direktförsäkringsverksamhet".

I samband med bokslutet görs en förlustprövning av fordringar som baserar sig på skadeförsäkringsavtal. Om det finns objektiva belägg för att värdet av en fordran har minskat, nedskrivs fordrans bokförda värde via resultatet. Från fordringarna dras av såväl de nedskrivningar som konstaterats vara definitiva (kreditförluster) som de nedskrivningar som konstaterats statistiskt på basis av indrivningsskedet för debiteringen.

11.6 Skadegods och regressfordringar

Regressfordringar och skadegods som övergått i bolagets ägo upptas till sitt verkliga värde under posten Övriga tillgångar i balansräkningen i samband med att ersättningarna betalas ut.

11.7 Återförsäkringsavtal

Med återförsäkring som tecknats av koncernen avses ett avtal som uppfyller kriterierna för ett försäkringsavtal och på basis av vilket koncernen kan få ersättningar från ett annat försäkringsbolag i det fall att koncernen själv blir ersättningsansvarig på basis av andra försäkringsavtal.

I samband med bokslutet görs en förlustprövning av fordringar som baserar sig på återförsäkringsavtal. Om det finns objektiva belägg för att koncernen eventuellt inte kommer att få alla penningbelopp som den har rätt till enligt villkoren för avtalet,

nedskrivs fordrans bokförda värde via resultatet till en nivå som motsvarar återvinningsvärdet.

Prestationer som erhålls på basis av återförsäkringsavtal intas i balansräkningen under Övriga tillgångar, Återförsäkringsfordringar. De sistnämnda fordringarna motsvarar återförsäkrarnas andel av avsättningarna för ej intjänade premier och oreglerade skador gällande de försäkringsavtal som koncernen återförsäkrat. Obetalda premier till återförsäkrare upptas i balansposten Övriga skulder, Skulder avseende återförsäkringsverksamhet.

11.8 Koassurans och pooler

Koncernen deltar i en del koassuransarrangemang tillsammans med andra försäkringsgivare. Som försäkringsavtal behandlar koncernen endast den del av koassuransavtalen som enligt avtalet i fråga utgör koncernens egen andel. Koncernens ansvar begränsar sig till den här andelen.

Koncernen tecknar andelar i försäkringsavtal också via pooler. Medlemmarna i poolerna ansvarar i första hand för sin egen proportionella andel. Andelarna baserar sig på avtal som fastställs årligen. Som försäkringsavtal behandlar koncernen sin egen proportionella andel av den förstariskrörelse som poolerna handhar och av den återförsäkringsrörelse som medlemmarna mottar från poolen. Poolens andel av de här försäkringsavtalen behandlas som återförsäkring. I en del pooler svarar poolmedlemmarna för insolventa medlemmars förpliktelser i proportion till sina egna andelar. Koncernen redovisar framtida ansvar och fordringar via det gemensamma ansvaret, i det fall att det verkar sannolikt att det gemensamma ansvaret kommer att realiseras.

12 Avsättningar och eventalförpliktelser

En avsättning redovisas på basis av en förpliktelse, om förpliktelsen härrör från en inträffad händelse och det är sannolikt att förpliktelsen kommer att realiseras, men förfallotidpunkten eller beloppet är ovissa. Dessutom måste förpliktelsen basera sig på antingen en informell eller en legal förpliktelse gentemot någon utomstående. Om det är möjligt att få ersättning av en tredje part för en del av en förpliktelse, redovisas ersättningen som en separat tillgångspost, men först då det i praktiken är säkert att ersättningen fås.

En eventalförpliktelse är en möjlig förpliktelse som uppkommit till följd av tidigare händelser och vars existens blir säker först då en osäker händelse som står utanför koncernens bestämmande inflytande realiseras. Som eventalförpliktelse betraktas också en sådan gällande förpliktelse som sannolikt inte kräver att en betalningsskyldighet uppfylls, eller vars storlek inte kan bestämmas tillförlitligt. Eventalförpliktelserna redovisas i en not.

13 Inkomstskatt och uppskjuten skatt

I resultaträkningens skatter ingår de skatter som grundar sig på räkenskapsperiodens beskattningsbara inkomst, skatter från

tidigare räkenskapsperioder och den uppskjutna skattekostnaden eller skatteintäkten i OP Företagsbankens koncernföretag. Skatterna resultatförs, fränsett fall där de gäller poster som direkt redovisas bland eget kapital eller övrigt totalresultat. I sådana fall redovisas också skatten i de här posterna. Den skatt som baserar sig på periodens beskattningsbara inkomst beräknas på den beskattningsbara inkomsten enligt gällande skattesats i respektive land och den uppskjutna skatten enligt gällande skattesats eller den skattesats för kommande år som fastställts senast på bokslutsdagen.

Den uppskjutna skatteskulden räknas på alla temporära skattepliktiga skillnader mellan bokföringen och beskattningen. Den uppskjutna skattefordran räknas på alla avdragbara temporära skillnader mellan bokföringen och beskattningen och på de förluster som ska fastställas i beskattningen. Om det till följd av den influtna beskattningsbara inkomsten är sannolikt att fordran kan användas, redovisas den. I koncernen uppkommer de väsentligaste temporära skillnaderna av skattemässiga reserveringar (bl.a. kreditförlustreserveringen), värderingen av placeringar till verkligt värde samt elimineringen av skadeförsäkringens utjämningsbelopp.

De uppskjutna skatteskulderna och -fordringarna kvittas företagsvis. Uppskjutna skatteskulder och -fordringar som uppstått till följd av konsolideringsåtgärder kvittas inte. De uppskjutna skatteskulderna och -fordringarna räknas enligt den skattesats som antas gälla då den temporära differensen upplöses.

14 Principer för intäktsföring

14.1 Ränteintäkter

Ränteintäkter och -kostnader på tillgångs- och skuldposter med ränta redovisas med effektivräntemetoden. Effektivräntemetoden beskrivs närmare i avsnitt 5.2.1 Upplupet anskaffningsvärde i redovisningsprinciperna. Också räntor på sådana fordringar för vilka det finns förfallna betalningar som inte skötts intäktsförs. Differensen mellan anskaffningsvärdet av en fordran och fordrans nominella värde periodiseras bland ränteintäkter och differensen mellan skuldbeloppet och dess nominella värde periodiseras bland räntekostnader. Differensen mellan det nominella värdet och anskaffningsvärdet av obligationslån med fast ränta periodiseras bland ränteintäkter och -kostnader.

14.2 Nettoprovisionsintäkter

Avgifter som inte ingår i effektivräntan för ett finansiellt instrument redovisas i enlighet med standarden IFRS 15 Intäkter från avtal med kunder. De provisionsintäkter som avses i standarden IFRS 15 ska intäktsföras då de prestationsåtaganden som man kommit överens om i tjänsten överförs till kunden. I sådana fall är överföringen av kontroll ett centralt kriterium. Provisionsintäkterna redovisas till beloppet av den ersättning som man förväntar sig att ha rätt till i utbyte mot att överföra varor tjänster till kunden.

Provisionskostnaderna redovisas bland nettoprovisionsintäkterna enligt prestationsprincipen.

I segmentet Bankrörelse debiteras avgifter av privatkunderna och företagskunderna. Provisionsintäkterna består av provisionsintäkterna från kreditgivningen och betalningsrörelsen. Dessutom debiteras bankrörelsen med externa avgifter för bland annat förmedling av värdepapper, kapitalförvaltning och garantier. De poster som nämns ovan består av många olika avgiftstyper, vilkas prestationsåtaganden uppfylls i enlighet med arten av avgiften antingen över tiden eller vid en bestämd tidpunkt. Prestationsåtagandena för avgifterna för kreditgivningen, kapitalförvaltningen och garantierna uppfylls i regel över tiden, de övriga avgifterna i bankrörelsen vid en bestämd tidpunkt. Ersättningsbeloppet består i tjänsterna främst av ett listpris eller ett pris som överenskommit i avtalet.

Skadeförsäkringsavtal som inte innehåller försäkringsrisk intäktsförs i enlighet med standarden IFRS 15 och redovisas i nettoprovisionsintäkterna. Provisionsintäkterna består främst av intäkter från hälso- och välbefinnandetjänster samt provisioner för förmedling av försäkringar. Intäkterna från hälso- och välbefinnanderörelsen redovisas enligt vårdbesök då tjänsten är utförd. Kunderna debiteras med avgifterna i enlighet med tariffen då tjänsten är utförd. I avtalen om företagshälsovård intäktsförs intäkterna över tiden under avtalsperioden och kunderna debiteras med avgifterna månatligen enligt avtal. OP Företagsbanken agerar som huvudman för hälso- och välbefinnandetjänsterna i enlighet med standarden IFRS 15, varvid de ersättningar som betalas till yrkesutövarna redovisas bland provisionskostnaderna. OP Företagsbankens samarbetspartner betalar provisionsintäkter för försäkringsförmedlingen i enlighet med den ersättning som överenskommit i avtalen. Prestationsåtagandena uppfylls över tiden, och kunderna debiteras med avgifterna månatligen.

Provisioner från försäljningen av derivat intäktsförs på segmentet Övrig rörelse, och därifrån krediteras provisionerna som nettoprovisionsintäkter på Bankrörelsen. På grund av provisionskrediteringarna blir nettoprovisionsintäkterna inom Övrig rörelse negativa.

Intäkterna från avtal med kunder delas i bokslutet upp i enlighet med segmenten (Not 6: Provisionsintäkter, netto).

Utdelningar intäktsförs i regel då bolagsstämman vid det bolag som betalar utdelningen har beslutat om utdelningen. Utdelningarna redovisas bland nettointäkterna från placeringsverksamhet.

15 Sammandrag av presentationen av resultatposter i bokslutet:

Räntenetto	Erhållna och betalda räntor för ränteinstrument, differensen mellan det upplupna nominella
------------	--

	värdet och anskaffningsvärdet, räntor på räntederivat samt värdeförändringen vid säkringen till verkligt värde Provisioner som anses utgöra ersättning för den risk som banken tar i anslutning till ett finansiellt instrument och som anses utgöra en fast del av det finansiella instrumentets effektiva ränta
Försäkringsnetto	Premieinkomsten och betalda ersättningar i skadeförsäkringen med återförsäkrares andel
Nettoprovisionsintäkter	Provisionsintäkter från utlåningen, inlåningen, betalningsrörelsen, förmedlingen av värdepapper, emissionen av värdepapper, fonderna, kapitalförvaltningen, juridiska uppdrag, garantierna, försäkringsförmedlingen samt från hälso- och välbefinnandetjänsterna. Provisionskostnader för betalningsrörelsen, förmedlingen av värdepapper, emissionen av värdepapper, kapitalförvaltningen, försäkringsrörelsen samt hälso- och välbefinnandetjänsterna.
Nettointäkter från placeringsverksamhet	Förändringar i verkligt värde av finansiella instrument som redovisats till verkligt värde via resultatet utan upplupna räntor, realisationsvinster och -förluster samt utdelningar Realisationsvinster och -förluster från tillgångar värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat (Som kan säljas), nedskrivningar, utdelningar. Intäkter och nedskrivningar för lån och övriga fordringar värderade till upplupet anskaffningsvärde. Förändringar i verkligt värde på förvaltningsfastigheter, realisationsvinster och -förluster, hyror och andra kostnader i anslutning till fastigheter. Intäkter hos intresseföretag som konsolideras med metoden för verkligt värde eller kapitalandelsmetoden.

Övriga rörelseintäkter	Centralbanksserviceavgifter och övriga rörelseintäkter
Personalkostnader	Löner, provisioner, pensionskostnader, lönebikostnader
Övriga rörelsekostnader	Köptjänster från andra, ICT-driftkostnader och -utvecklingskostnader, administrationskostnader, myndighetsavgifter, hyror och övriga kostnader.
Nedskrivningar av fordringar	Förväntade kreditförluster från kunder, poster utanför balansräkningen och skuldebrev samt slutliga kreditförluster och återföringar för dem.

16 Myndighetsavgifter

OP Företagsbanken betalar avgifter till olika myndigheter. Europeiska centralbanken ansvarar för banktillsynen. Finansinspektionen ansvarar för försäkrings-, förfarande- och makrotillsynen. EU:s resolutionsnämnd (Single Resolution Board, SRB) ansvarar för resolutionen. Myndighetsavgifterna redovisas bland övriga rörelsekostnader enligt prestationsprincipen.

16.1 Stabilitetsavgift

Stabilitetsavgifter samlas in till den europeiska resolutionsfonden (Single Resolution Fund, SRF) fram till 2023 så att fondens målnivå på minst 1 procent av de insättningar som ska ersättas uppnås. Resolutionsfonden förvaltas av EU:s resolutionsnämnd, som också fattar beslut om stabilitetsavgifternas belopp. SRF ska säkerställa att finanssektorn finansierar stabiliseringen av finansieringssystemet. Stabilitetsavgiften bestäms på basis av bankens betydelse och riskprofil.

16.2 Insättningsgarantiavgift

De medel som samlats in till den gamla insättningsgarantifonden överstiger för närvarande EU-kraven om insättningsgarantins nivå. Med stöd av stadgarna betalar den gamla insättningsgarantifonden de insättningsgarantiavgifter som tillskrivs var och en av dess medlemsbanker till den nya insättningsgarantifonden i samma proportion som respektive medlemsbank under årens lopp har betalat avgiften till den gamla insättningsgarantifonden. Insättningsgarantifonden fastställer avgiften för varje medlemsbank men debiterar den direkt från den gamla insättningsgarantifonden. Insättningsgarantiavgiften medförde ingen kostnadseffekt för OP Företagsbanken för 2018.

16.3 Förvaltningsavgift till Verket för finansiell stabilitet

Förvaltningsavgiften till Verket för finansiell stabilitet baserar sig på samma beräkningsmetod som tillsynsavgiften till Finansinspektionen.

16.4 Finansinspektionens tillsynsavgift

Finansinspektionens tillsynsavgift består av en proportionell avgift som beräknas enligt balansomslutningen samt av en fast grundavgift.

16.5 Europeiska centralbankens tillsynsavgift

OP Gruppen, inklusive OP Företagsbanken, lyder under Europeiska centralbankens (ECB) tillsyn. ECB:s tillsynsavgift.

17 Segmentrapportering

Utgångspunkten för identifieringen av rörelsesegment är den ekonomiska information som den högsta verkställande beslutsfattaren regelbundet följer upp. De rörelsesegment som rapporteras är Bankrörelse, Skadeförsäkring och Övrig rörelse.

En beskrivning av rörelsesegmenten och principerna för upprättande av segmentrapporteringen finns bland uppgifterna enligt segment.

18 Redovisningsprinciper som kräver ledningens bedömning och centrala osäkerhetsfaktorer i anslutning till bedömningarna

Då bokslutet upprättas görs sådana uppskattningar och antaganden om framtiden, vilkas utfall kan avvika från de här uppskattningarna och antagandena. Dessutom måste olika avvägningar göras då principerna för upprättande av bokslutet tillämpas.

I beloppet på skulden till följd av försäkringsavtal ingår flera faktorer och osäkerhetsfaktorer som är föremål för avvägningar. För skadeförsäkringens del baseras bedömningen utöver antaganden som gäller den yttre omvärlden i huvudsak på aktuariella analyser av den egna skadestatistiken. Ledningens bedömning krävs i synnerhet för att fastställa skuldens diskonteringsränta samt för att bedöma skadekostnaden för skador som redan inträffat. Osäkerhetsfaktorerna i anslutning till försäkringsavtal och deras effekter redovisas i not 60 Skadeförsäkringsrörelsens riskkänslighet.

Vid granskningen av det bestämmande inflytandet som placeringar i strukturerade företag medför bedöms placerarens inflytande över styrningen av placeringsobjektets relevanta verksamhet samt placerarens exponeringar mot rörliga intäkter. Granskningen av inflytandet över relevant verksamhet och exponeringar mot rörliga intäkter innefattar prövning. Då placeringsandel av placeringsobjektets nettotillgångar och avkastning överstiger 10–20 procent granskas det bestämmande inflytandet närmare. Ett placeringsobjekt konsolideras som dotterföretag senast då koncernens andel av bolagets rörliga intäkter överstiger 37 procent och det finns ett samband mellan den rörliga avkastningen och inflytandet.

Goodwill, nyttigheter med en obegränsad nyttjandetid och immateriella tillgångar i arbete prövas årligen med hänsyn till nedskrivningsbehovet. Återvinningsvärdet bestäms vid nedskrivningsprövningen och det baserar sig ofta på bruksvärdet, och vid beräkningen av det måste bedömningar göras om det framtida kassaflödet och den diskonteringsränta som tillämpas. Effekterna av de här uppskattningarna redovisas i not 21 Immateriella tillgångar.

Flera faktorer som kräver ledningens bedömning ansluter sig till upprättandet av beräkningsmodeller för förväntade kreditförluster (ECL), bl.a.:

- Val av rätta ECL-modeller som beskriver de kreditförluster som kan väntas i avtalsbeståndet så väl som möjligt.
- Olika antaganden och expertbedömningar som gjorts i modellerna
- Val av estimatmetoder för ECL-modellernas parametrar
- Fastställande av avtals löptid för krediter utan förfallodag (revolverande krediter)
- Fastställande av den modellrisk som ansluter sig till modelleringsmaterial och datakvalitet
- Korrekt indelning av avtal i olika segment så att deras ECL beräknas med rätt modell.
- Val av makroekonomiska faktorer så att ändringarna i dem korrelerar med avtalens sannolikhet för fallissemang.
- Prognostisering av makroekonomiska scenarier och sannolikheten för dem i framtiden.

Ledningens prövning har också använts för att bedöma en betydande ökning i kreditrisken, bl.a. för:

- Expertbedömningar som används för att bedöma den relativa förändringen i kreditrisken för privatkunder, med vilken säkerställs att antalet avtal som överförs till steg 2 är korrekt före överföringen till steg 3 (s.k. default capture rate)
- Valet av absolut gräns som baserar sig på det historiska beteendet för fallissemang samt på OP Företagsbankens kreditriskprocess
- Bestämningen av längden på den tidpunkt under vilken kunden måste visa ett gott betalningsbeteende för att nedskrivningsskedet ska kunna förbättras från steg 3 till steg 2 och 1.

Den egentliga beräkningen av ECL-tal utförs med de modeller som nämns ovan utan prövning av ledningen, frånsett stora företagsexponeringar i steg 3, för vilka ECL beräknas med en kassaflödesbaserad ECL-metod som baseras på bedömningar från egna medarbetare.

Ledningen ska avgöra när marknaden för finansiella instrument inte fungerar. Ledningen ska dessutom avgöra när ett enskilt finansiellt instrument är föremål för aktiv handel och när prisuppgifterna på marknaden är en tillförlitlig indikation på instrumentets verkliga värde. Då det verkliga värdet på finansiella instrument fastställs med en värderingsmetod behövs ledningens prövning för att välja värderingsmetod. Till den del som indata inte kan fås från marknaden för att få

resultat från modellerna, måste ledningen ta ställning till hur mycket annan information som kan användas.

Pensionsåtagandenas nuvärde beror på flera faktorer som fastställs med flera antaganden. Diskonteringsräntan, framtida förhöjningar av löner och pensioner samt inflationen är antaganden som används för att fastställa nettoutgifterna (eller nettointäkterna) från pensioner. Förändringarna i de aktuariella antagandena påverkar pensionsåtagandenas bokförda värde. För det här redogörs närmare i not 30 Avsättningar och övriga skulder.

Värderingen av förvaltningsfastigheter till verkligt värde baserar sig till vissa delar på ledningens bedömningar av objektens marknadsvärden. Vid värderingen av förvaltningsfastigheter tillämpas också en kalkylmodell som baseras på avkastningsvärdesmetoden som utnyttjar en uppskattning av objektens kommande nettointäkter. För det här redogörs närmare i not 36 Klassificering av poster återkommande värderade till verkligt värde enligt värderingsmetod. De framtida intäkterna från förvaltningsfastigheter baserar sig på ledningens bedömning (Not 22: Materiella tillgångar).

19 Nya standarder och tolkningar

IASB (International Accounting Standards Board) har också offentliggjort följande betydande standardändringar.

19.1 IFRS 16 Leasingavtal

OP Företagsbanken tar i bruk standarden IFRS 16 Leasingavtal 1.1.2019. Den nya standarden ändrar redovisningen av leasetagare och påverkar redovisningen av koncernens operationella leasingavtal. Till följd av ändringarna kommer nästan alla av en leasetagares leasingavtal att bokföras i balansräkningen, eftersom de operativa leasingavtalen och de finansiella leasingavtalen inte längre skiljs åt. Leasegivarens bokföringsbehandling motsvarar till väsentliga delar standarden IAS 17.

OP Företagsbanken tillämpar vid övergången en begränsat retroaktiv metod, varvid jämförelseuppgifterna inte justeras och en eventuell ackumulerad effekt redovisas som en justering av ackumulerade vinstmedel 1.1.2019. Till följd av det här valet, tillämpas följande lösningar enligt övergångsbestämmelserna på värderingen av leasingavtalen:

- På den första tillämpningsdagen omvärderas inte om ett avtal är, eller innehåller, ett leasingavtal.
- På den första tillämpningsdagen redovisas en leasingskuld för leasingavtal som tidigare klassificerats som operationella leasingavtal enligt standarden IAS 17. Leasingskulden redovisas till nuvärdet av de återstående leasingavgifterna, diskonterade med den marginella upplåningsräntan. Nyttjanderätten redovisas till ett belopp som motsvarar leasingskulden, justerad för eventuella förutbetalda eller upplupna leasingavgifter relaterade till leasingavtalet i fråga, redovisade i balansräkningen 31.12.2018. Initiala direkta utgifter beaktas inte vid värderingen av nyttjanderätten.

- Vid fastställandet av leasingperioden används uppskattningar gjorda i efterhand, om avtalet innehåller möjligheter att förlänga eller säga upp leasingavtalet.

OP Företagsbanken fastställer som leasingperiod för avtal som leasats ut

- avtalets fasta längd som inte kan förlängas eller avbrytas utan vägande skäl eller sanktioner eller
- enligt ledningens bedömning, högst den tid som täcker OP:s resultatkurva, dvs. 3 år då det är fråga om ett avtal om verksamhetslokaler som gäller tills vidare och som har en ömsesidig uppsägningstid. Om avtalet först är fast och sedan fortsätter att gälla på obestämd tid enligt beskrivningen ovan, är leasingperioden en kombination av de här. Då ett sådant avtal har sagts upp, ska leasingtiden fastställas som uppsägningstid. OP bedömer då den fastställer leasingperioden att OP är rimligt säker på att verksamhetslokalerna utnyttjas en längre tid eftersom föremålen för lokalavtalen har ett centralt läge och inga motsvarande ersättande lokaler nödvändigtvis finns att få.
- leasegivares uppsägningstid, om det är fråga om ett avtal som gäller tills vidare och uppsägningstiden är ömsesidig. Ett avtals leasingperiod förlängs alltid då uppsägningstiden löpt ut med en ny uppsägningstid, om avtalet inte har sagts upp. OP bedömer då den fastställer leasingperioden att OP är rimligt säker på att avtalen har ingåtts för en längre tid, eftersom det inte är ekonomiskt lönsamt att fortlöpande upphäva och förnya sådana avtal.
- eller leasingobjektets livslängd, om den är kortare än de leasingperioder som nämns ovan.

Som leasingperiod för avtal som leasats ut ska fastställas den fasta längd som inte kan förlängas eller avbrytas utan vägande skäl eller sanktioner.

De nyttjanderätter som leasats ut redovisas bland immateriella tillgångar och de skrivs i regel av under leasingperioden. Motsvarande leasingsskuld redovisas bland övriga skulder och räntekostnaderna för dem i räntenetto. De tjänstdebiteringar som ansluter sig till leasingavtalen, och vilka i regel skiljs åt från leasingavgiften, redovisas bland övriga rörelsekostnader. Särskiljandet av tjänsteersättningen sker enligt nyttjanderättstillgångsslag.

Vid beräkningen av leasingsskulden använder OP Företagsbanken i regel den marginella låneräntan för leasingavgiften. Som marginell låneränta används den ränta som OP Gruppens centralbank noterar och med vilken centralbanken ger kredit till andelsbankerna och OP Gruppens dotterföretag.

OP Företagsbanken tillämpar de undantag från redovisning som tillåts för leasetagaren. Kostnaderna under räkenskapsperioden för leasingavtal med lågt värde eller kort tid redovisas bland övriga rörelsekostnader. I de här leasingavtalen ingår bärbara datorer, mobiltelefoner samt mindre apparater och utrustning samt apparater och utrustning som leasats mot engångsavgifter.

OP Företagsbankens avtal som leasats ut omfattar främst leasingavtal för verksamhetslokaler och tjänstebilar. OP Företagsbanken kommer att vid ibruktagningen 1.1.2019 redovisa en nyttjanderättspost och en leasingsskuld på cirka 7 miljoner euro i balansräkningen. Det odiskonterade beloppet av leasingåtagandena uppgick till 3 miljoner euro i bokslutet 31.12.2018 (Not 39: Operationella leasingavtal).

Övergångskalkyl	Milj. euro
Leasingåtaganden i anslutning till operationella leasingavtal som redovisats i noterna 31.12.2018	3
Operationella leasingåtaganden diskonterade med den marginella låneräntan 31.12.2018	3
Justeringar till följd av avvikande behandling av möjligheter till förlängning	4
Leasingavtalsskuld 1.1.2019	7
Leasingavtalsskulden diskonterades med de marginella låneräntor som noterades 31.12.2018, vilkas viktade medelvärde var 0,2 %	
	Milj. euro
Nyttjanderätter 1.1.2019	
Lokaliteter	6
Bilar	0
ICT-utrustning	1
Maskiner och anordningar	-
Nyttjanderättsposter totalt	7

19.2 IFRS 17 Försäkringsavtal

Standarden IFRS 17 Försäkringsavtal publicerades 18.5.2017. Den ersätter den nuvarande standarden IFRS 4 Försäkringsavtal.

Standardens viktigaste mål är att förenhetliga värderingen av försäkringsskulden på det globala planet; värderingen enligt den nuvarande försäkringsavtalsstandardens baserar sig på nationella värderingar. Värderingen enligt IFRS 17 baserar sig på aktuella estimat, liksom försäkringsbolagens kapitaltäckningsanalys. Standarden IFRS 17 skiljer sig dock från kapitaltäckningsanalysen i fråga om sitt syfte och sin principiella grund.

Försäkringsavtalen värderas enligt den s.k. generella modellen (GA) på varje rapportdag med följande tre delar:

- uppskattningar av framtida kassaflöden som justeras med ett tidsvärde,
- en riskjustering som beskriver OP Företagsbankens riskvilja för icke-finansiella risker och
- en avtalsenlig marginal som vid det första redovisningstillfället för ett avtal värderas så att avtalet inte ger upphov till en vinst, medan en förlust redovisas genast. Den avtalsenliga marginalen motsvarar den vinst som inte tjänats in och den ska under försäkringsperioden intäktsföras på basis av hur försäkringstjänsten produceras.

Det nuvarande förfarandet där försäkringsskulden kan innehålla implicita marginaler för risktagning och framtida vinster upphör och tvingar rapportörerna att transparent motivera ändringar i skulden.

IFRS 17 tillåter också att försäkringsavtal värderas med den förenklade premiefördelningsmetoden (PAA), om avtalens försäkringsperiod är högst ett år, avtal av den här typen är till exempel skadeförsäkringsprodukterna.

Dessutom innehåller standarden en rörlig avgiftsmodell (VFA). Modellen har modifierats på basis av den allmänna värderingsmodellen och den ska tillämpas på avtal som har direkt rätt till en andel av överskottet från avtalen. I VFA-modellen ingår bolagets andel av förändringarna i verkligt värde på de underliggande placeringarna i den avtalsenliga marginalen som ändras varje rapportdag. Typiska exempel på sådana avtal är de fondanknutna avtalen i livförsäkringen.

För förändringar i antaganden som gäller finansieringsrisken och ändringar i skulden som beror på förändringar på marknaden kan det i resultaträkningen byggas upp en buffert med motsvarande ändringar i tillgångarna. Standarden ger rätt att omklassificera tillgångar i försäkringsbolag vid den tidpunkt då standarden tas i bruk.

Den nya standarden medför ändringar i värderingssättet för försäkringsavtal samt i uppställningen av balansräkningen och resultaträkningen. Rättigheterna och skyldigheterna i försäkringsavtalen nettas för presentationen i balansräkningen och redovisas bland antingen tillgångar eller skulder. I resultaträkningen redovisas intäkter från försäkringstjänster som en mellansumma och dessutom separat intäkter från placeringsverksamhet, vilka skiljs åt från livförsäkringar i sparform.

Dessutom medför den nya standarden ytterligare kvalitativa och kvantitativa krav på noterna, bl.a. om avstämningskalkyler över förändringarna under perioden i nettot av de bokförda värdena på försäkringsavtal samt i analysen av intäkterna från försäkringstjänster enligt värderingskomponent.

Standarden IFRS 17 påverkar värderingen och redovisningen av OP Företagsbankens skadeförsäkringsprodukter samt presentationen av dem i bokslutet. OP Företagsbanken har organiserat en projektgrupp som håller på att upprätta beredskap för ibruttagningen genom att kartlägga ändringsbehoven samt bedöma hur de påverkar OP Företagsbankens finansiella ställning och resultat.

Standarden IFRS 17 ska tillämpas på räkenskapsperioder som börjar 1.1.2021 eller senare. IASB har dock i november 2018 beslutat att föreslå att ibruttagningssdagen för standarden IFRS 17 skjuts upp till 1.1.2022. Förslaget till uppskjutning behandlas efter remissrundan för utkastet till standard. Europeiska unionen har inte ännu antagit standarden IFRS 17.

19.3 Övriga framtida ändringar i standarder

Ändringarna i standarderna IFRS 3, IFRS 9, IFRS 11, IAS 12, IAS 19, IAS 23, IAS 28, IAS 40, IFRIC 22 och IFRIC 23 trädde i kraft 1.1.2019. De har inte någon väsentlig inverkan på OP Företagsbankens bokslut.

Not 2. OP Företagsbankskoncernens principer för riskhantering och kapitalutvärdering

Grunden för riskhanteringen och kapitalutvärderingen vid OP Företagsbanken utgörs av värden, strategiska mål och finansiella målsättningar. Riskhanteringen har till uppgift att identifiera de hot och möjligheter som inverkar på hur strategin fullföljs. Riskhanteringsmålet är att ge stöd för att de mål som ställts i strategin ska uppnås genom att övervaka att riskerna står i rätt proportion till riskhanteringsförmågan.

OP Företagsbankens inställning till risktagning är måttfull och affärsrörelsen baserar sig på ett överlagt risk-avkastningstänkande. OP Företagsbanken tillämpar integrerad riskhantering som strävar efter att identifiera, bedöma och begränsa alla betydande risker i affärsrörelsen på en acceptabel nivå.

OP Företagsbankskoncernens risktagning styrs med OP Gruppens riskpolicy. Centralinstitutets direktion fastställer riskpolicyn årligen för gruppens företag. Den innehåller de riktlinjer, åtgärder, mål, limiter och kontrollgränser som behövs för att styra affärsrörelsen så att de linjedragningar som fastställts i gruppens strategi och principerna för risktoleranssystemet genomförs. Skadeförsäkringsrörelsen styrs dessutom av instruktionerna för skadeförsäkring, återförsäkringsprinciper, placeringsplaner och en policy för skydd av försäkringsskuldens ränterisk.

1. Allmänna principer för riskhantering och kapitalutvärdering

Riskhantering och kapitalutvärdering är en del av intern kontroll. Målet med riskhanteringen och kapitalutvärderingen är att trygga OP Företagsbankskoncernens riskhanteringsförmåga och likviditet samt att säkerställa kontinuiteten i verksamheten.

Riskhanteringsförmågan bildas av en högklassig riskhantering som är dimensionerad enligt verksamhetens omfattning och krav samt en tillräcklig kapitaltäckning och likviditet som baserar sig på lönsam affärsrörelse. Kapitalutvärderingen baserar sig på ett proaktivt angreppssätt och utgångspunkten för det är koncernens affärsrörelsestrategi och -planer. En rätt dimensionerad risktagning, kapitalstruktur samt en stark resultatförmåga och proaktiv riskhantering tryggar OP Företagsbankskoncernens riskhanteringsförmåga. Riskhanteringen och kapitalutvärderingen är en integrerad del av koncernens affärsrörelse och ledningen av den.

OP Företagsbankskoncernen iakttar principerna för OP Gruppens risktagning och risktoleranssystem som fastställts av OP Andelslags förvaltningsråd. Principerna anger hur gruppens risktagning styrs, begränsas och övervakas samt hur processen för riskhantering och kapitalutvärdering läggs upp.

1.1 Identifiering, analys, mätning och begränsning av riskerna

I riskhanterings- och kapitalutvärderingsprocessen ingår fortlöpande identifiering och analys av riskerna i affärsrörelsen och omvärlden. Riskerna hos nya produkter, tjänster, affärsmodeller och system ska analyseras i enlighet med de rutiner som centralinstitutets riskhantering godkänt innan de tas i bruk.

De risker som är mätbara ska begränsas med limiter som centralinstitutets direktion fastställer för kapitaltäckningen och betydande risker. Limiterna säkerställer att OP Företagsbankskoncernen i sin verksamhet inte tar så stora risker att koncernens eller OP Gruppens lönsamhet, kapitaltäckning, likviditet eller kontinuiteten i verksamheten äventyras.

OP Företagsbankskoncernens kapitalbas ska bedömas i relation till det ekonomiska kapitalkravet samt de författningsbaserade minimikapitalkrav och buffertkrav som gäller för närvarande och som kan förväntas i framtiden. I bedömningen utnyttjas också resultaten från stresstest.

Centralinstitutets oberoende riskhantering följer upp hur riskpositionen och riskhanteringsförmågan för OP Företagsbankskoncernen och dess dotterföretag utvecklar sig. Den rapporterar regelbundet sina observationer och bedömningar till OP Företagsbankens styrelse, OP Andelslags direktion och förvaltningsråds riskhanteringskommitté.

1.2 Ekonomiskt kapitalkrav

Det ekonomiska kapitalkravet är OP Gruppens egen uppskattning av det kapital som med 99,97 procents sannolikhet räcker till för att täcka de eventuella årliga förluster som uppkommer på grund av riskerna i affärsrörelsen och omvärlden. Det ekonomiska kapitalkravet beräknas med riskslagsspecifika modeller, vilkas resultat sammanslås med beaktande av korrelationer mellan riskslag och de spridningsfördelar som följer av dem.

Det ekonomiska kapitalkravet fördelar sig på kvantitativa risker och kvalitativa, s.k. uppskattade risker. Kvantitativa risker är kreditrisken samt ränterisken, aktierisken och fastighetsrisken i bankrörelsen, marknadsriskerna i den långsiktiga placerings- och försäkringsverksamheten, marknadsriskerna i tradingen samt försäkringsriskerna. Uppskattade risker är den operativa risken och övriga uppskattade risker. Bland övriga uppskattade risker finns de risker som bedömts som betydande, men som inte beaktats i de övriga riskslagsspecifika modellerna för det ekonomiska kapitalkravet. Sådana risker uppkommer typiskt på grund av yttre faktorer, t.ex. förändringar i konkurrens- och marknadsläget eller myndigheternas föreskrifter. Drygt en tredjedel av OP Företagsbankens ekonomiska kapitalkrav består av kreditrisker och cirka en fjärdedel av marknadsriskerna i den långsiktiga placerings- och försäkringsverksamheten.

I modellen för det ekonomiska kapitalkravet granskas flera riskslag mer detaljerat än i kapitaltäckningsanalysen enligt myndigheternas krav. Sådana riskslag är i synnerhet ränterisken i bankrörelsen, marknadsriskerna i försäkringsrörelsen samt övriga uppskattade risker. Vid beräkningen av kapitalkravet för kreditrisken består den viktigaste skillnaden av hur koncentrationsrisken beaktas. Dessutom beaktas flera riskslag separat i beräkningen av det ekonomiska kapitalkravet medan de i kapitaltäckningsanalysen ingår i kapitalkravet för kreditrisken.

De mätare som baseras på det ekonomiska kapitalkravet används som grund för bland annat mål- och limitmätare, för prissättningen av krediter och försäkringar samt i kapitalplaneringen för att fastställa kapitalbufferten.

1.3 Kapitalhanteringen

Målet med kapitalhanteringen är att i alla fall proaktivt styra och säkerställa att OP Företagsbankskoncernens kapitaltäckning uppfyller de mål och myndighetskrav som ställts och därmed säkerställer kontinuiteten i verksamheten.

Med en kapitalplan bedöms kapitalens tillräcklighet och säkerställs proaktivt att kapitaltäckningen är tillräcklig också i exceptionella omständigheter. Kapitalplanen innehåller bland annat kvantitativa och kvalitativa mål för kapitaltäckningen, uppskattade förändringar i kapitalbasen och kapitalkravet, allokering av kapital, beredskapsplan, förfaranden för uppföljning och styrning av kapitaltäckningen samt scenariokalkyler för bedömningen av tillräckligheten hos kapitaltäckningen.

I kapitalutvärderingen betonas lönsamheten och en effektiv upplåning. Kapitalhanteringen i OP Företagsbankskoncernen sköts centraliserat av OP Företagsbanken Abp:s moderbolag OP Andelslag.

2. Riskhanteringsorganisation

OP Företagsbankens verksamhet leds i enlighet med centralinstitutskoncernens ledningssystem via rörelsesegmenten för bankrörelse och skadeförsäkring.

OP Företagsbankens styrelse fastställer i enlighet med riktlinjerna från centralinstitutets direktion bland annat bolagets affärsstrategi och godkänner affärsplanen samt övervakar hur de genomförs. Styrelsen fastställer också principerna för riskpolicyn, upplåningsplanen, kapitalplanen, den proaktiva beredskapsplanen för kapitalbasen, investeringsplanen, kontinuitetsplanen och betydande verksamhetsprinciper för riskhantering.

Styrelsen övervakar och följer upp hur riskhanteringen och kapitalutvärderingen genomförs samt att bolagets riskhantering är förenlig med lagar, myndigheternas föreskrifter och anvisningarna från centralinstitutet. Styrelsen ansvarar för att riskhanteringssystemen är tillräckliga samt övervakar hur vältäckande och fungerande de är. Dessutom övervakar den beloppet och

kvaliteten på kapitalen, resultatutvecklingen, riskpositionen i bolaget och koncernen samt hur riskpolicyn, limiterna och övriga anvisningar efterlevs. Styrelsen bedömer minst en gång per år som en större helhet i OP Företagsbankskoncernen hur ändamålsenlig, vältäckande och tillförlitlig kapitalutvärderingen är.

Försäkringskommittén fattar beslut om teckningarna i försäkringsrörelsen inom de befogenheter som försäkringsbolagens styrelser fastställt. Försäkringskommittén rapporterar sina beslut till Företagskundernas ledningsgrupp.

OP Företagsbankens verkställande direktör tar hand om den övergripande styrningen av bolaget så att målen för resultat och riskhantering samt andra mål som ställts upp för bolaget uppnås genom att iakttäta enhetliga strategier och riktlinjer.

I första hand är OP Företagsbankskoncernens affärsrörelser ansvariga för risktagningen och resultatet samt för att principerna för intern kontroll, riskhantering och kapitalutvärdering iakttas. Affärsrörelserna har rätt att fatta beslut om risktagning inom de beslutsbefogenheter, åtagandegränser och limiter som fastställts.

Centralinstitutet ansvarar för riskhanteringen och kapitalutvärderingen på grupplanet för OP Gruppen.

OP Gruppens Riskhantering är ett ansvarsområde som är oberoende av affärsrörelsen och som ger riktlinjer för, styr och övervakar den integrerade riskhanteringen samt analyserar riskpositionen i gruppen och gruppens företag. Riskhanteringen prioriterar förebyggande arbete, förberedelser samt proaktiv analys av riskpositionen. Målet är att säkerställa att gruppen och gruppens företag har en tillräcklig riskhanteringsförmåga samt att säkerställa att risktagningen i affärsverksamheten inte äventyrar lönsamheten, kapitaltäckningen, likviditeten, kontinuiteten eller de strategiska målen.

De uppgifter som gäller OP Företagsbankskoncernens riskhantering och kapitalutvärdering har koncentrerats till moderbolaget OP Andelslag.

OP Gruppens internrevision bistår OP Företagsbankens styrelse och bolagets ledning i att styra, kontrollera och säkerställa verksamheten genom att granska verksamheten. Internrevisionens granskning är en oberoende och objektiv analys-, säkrings- och konsulteringsverksamhet. Revisionen bistår ledningen i att uppnå sina mål genom att erbjuda ett systematiskt betraktelsesätt för bedömningen och förbättringen av organisationens processer för riskhantering, övervakning, ledning och administration. Tyngdpunkten ligger på att identifiera riskfaktorer och granska funktionen hos den interna kontrollen.

3. OP Företagsbankskoncernens risker

I tabellen invid beskrivs OP Företagsbankskoncernens betydande risker. I avsnitten nedan beskrivs riskernas art och sätten att hantera dem.

Strategiska risker	Den risk som uppkommer av förändringar i affärsmiljön, bristfälliga reaktioner på förändringar i konkurrensmiljön eller kundbeteendet, fel vald strategi eller misslyckanden i genomföringen av strategin.
Operativa risker	Risken för ekonomisk förlust eller andra skadliga följder som uppkommer av otillräckliga eller misslyckade processer, bristfälligt kunnande, bristfälliga eller felaktiga rutiner, system eller yttre faktorer. Till de operativa riskerna hör också ICT-, säkerhets-, informationssäkerhets- och förfaranderisker.
Modellrisker	Risken för förlust eller ett försämrat anseende till följd av sådana beslut, som fattats till följd av resultatet av modellerna, vilka beror på fel i utvecklingen, verkställandet eller användningen av modellerna.
Compliance-risken	En risk som förorsakas av att externa bestämmelser, interna rutiner eller behöriga rutiner eller etiska principer i kundrelationerna inte iaktas.
Anseenderisken	Risken för att anseendet eller förtroendet försvagas till följd av negativ publicitet eller att en risk realiserar.
Kreditrisker	Risken för att en motpart inte fullgör sina skyldigheter i ett kreditförhållande eller att kundens kreditvärdighet försvagas, vilket medför att kapitalkravet ökar. Risken för att andra motparters förpliktelser inte uppfylls kallas också för motpartsrisk.
Koncentrationsrisker	Risker som kan uppkomma av att affärsrörelsen koncentreras i för stor omfattning till enskilda kunder, produkter, branscher,

	löptidsperioder eller geografiska områden.
Marknadsrisker	Marknadsriskerna utgörs av den strukturella marknadsrisken (marknadsriskerna i den finansiella balansräkningen och försäkringsskuden) samt marknadsrisken i tradingen och den långsiktiga placeringsverksamheten. I marknadsriskerna inkluderas alla ränterisker, aktierisker, valutarisker, kreditspreadrisker, volatilitetsrisker och fastighetsrisker samt eventuella andra prisrisker för balansposter och poster utanför balansräkningen.
Likviditetsrisker	Likviditetsrisken består av den kortfristiga likviditetsrisken, den strukturella finansieringsrisken, koncentrationsrisken i upplåningen och inteckningar av tillgångar i balansräkningen.
Skadeförsäkringsrisker	Skadeförsäkringsriskerna består av skade- och reservrisken.
Kundbeteenderisker	Risken för att en förändring i kundbeteendet inverkar på till exempel försäkringsavtalens värde, insättningarnas belopp eller förtida betalningar av avtal.

4. Strategiska risker

Identifieringen av strategiska risker och möjligheter är en integrerad del av gruppens strategiska planering samt av den fortlöpande utvecklingen av affärsrörelsen. De strategiska riktlinjerna behandlas i stor utsträckning inom gruppen innan de fastställs och verkställs.

Inom den fortlöpande strategiprocessen analyseras de strategiska riskerna, identifieras åtgärder i anslutning till hanteringen av dem samt bedöms vilken inverkan de eventuellt har på bland annat OP Gruppens totalriskposition och utvecklingen för det ekonomiska kapitalkravet. Hoten från omvärlden beaktas genom en kraftig proaktiv riskhantering samt genom att fortlöpande följa upp omvärlden och konkurrensläget. Den strategiska risken reduceras genom ständig planering, som bygger på uppfattningar om kundernas behov, olika branschers och marknadsområdets utveckling samt konkurrensläget.

De strategiska riskerna rapporteras regelbundet till centralinstitutets direktion och förvaltningsråd, vilka följer upp och behandlar hur de åtgärder och strategiska utvecklingsprogram som gäller riskerna framskrider. I bedömningen av hur betydande och sannolika de strategiska riskerna är deltar företrädare för förvaltningen, högsta ledningen och affärsrörelserna.

5 Hantering av operativa risker

Målet med hanteringen av operativa risker är att säkerställa att den operativa verksamheten är ordnad på ett ändamålsenligt sätt och att riskerna inte förorsakar oförutsedda ekonomiska förluster eller andra skadliga följder, t.ex. förlorat anseende. En företagskultur som förhåller sig positivt till hanteringen av operativa risker och intern kontroll upprätthålls och förstärks fortlöpande.

Det mål för risktagningen som ställts upp för operativa risker är måttfullt. De operativa risklimiterna som beskriver en måttfull risknivå ska utvecklas. Till följd av de operativa riskernas art är limitnivåerna för de operativa riskerna gränsvärden. År 2018 användes som gränsvärde för operativa risker på grupplanet beloppet av störningar i datasystem med omfattande verkningar (MIM), systemens tillgänglighet samt operativa risksituationer.

Det viktigaste inom hanteringen av operativa risker är att identifiera, analysera samt säkerställa att kontroll- och hanteringsmetoderna fungerar och är tillräckliga. I samband med identifieringen beaktas också lagstridigt utnyttjande av finansieringssystemet (bl.a. penningtvätt och finansiering av terrorism) samt risker i anslutning till regelefterlevnaden. Riskerna hos nya affärsmodeller (inkl. utläggningar) samt produkter och tjänster ska analyseras i enlighet med de rutiner som centralinstitutets riskhantering godkänt innan de tas i bruk. I OP Gruppen är alla produkter som erbjuds kunderna och alla affärsmodeller som tillämpas godkända på grupplanet. Förberedelser har vidtagits för risker som äventyrar kontinuiteten i affärsrörelsen genom kontinuitetsplaner för de viktigaste affärsområdena. Kontinuitetsplaneringen utgör utgångspunkt också för förberedelserna för sådana undantagsförhållanden som avses i beredskapslagen. Kontinuitetsplanerna prövas i enlighet med de provningsplaner som upprättats.

OP Företagsbanken iakttar vid hanteringen av operativa risker gruppens enhetliga systemstödda handlingsmodell. Affärsenheterna utför kartläggningar av operativa risker. I kartläggningarna ingår identifiering och analys av riskerna i affärsrörelsen samt fastställande och uppföljning av de utvecklingsåtgärder som reducerar risken. Affärsenheterna rapporterar varje månad alla händelser som överstiger en viss gräns via systemet för rapportering och hantering av operativa risker. De orsaker som lett till ifrågasatt händelser och de åtgärder som vidtagits för att motverka motsvarande händelser beskrivs i rapporten.

Koncernens och koncernföretagens metoder för att kontrollera omfattningen hos de operativa riskerna och begränsa riskerna

utvärderas med enhetliga metoder regelbundet och omedelbart alltid då läget det kräver. En viktig del av hanteringen av operativa risker utgörs också av Internrevisionens utredningar samt av att säkerställa att informationsgången är tillräcklig.

Centralinstitutets riskhantering sköter också koordineringen, uppföljningen och rapporteringen av identifieringen och analysen av OP Företagsbankens operativa risker.

5.1 Uppföljning och rapportering av operativa risker

De operativa riskerna klassificeras för rapporteringen i olika kategorier. Risker som både identifierats och förverkligats rapporteras till den verkställande ledningen.

6. Modellrisker

Modellriskerna har ökat i betydelse då riskanalysen allt kraftigare stöder sig på kvantitativa metoder, användningen av värderingsmodeller ökar i bokföringen och det automatiserade beslutsfattandet i affärsrörelsen gradvis övergår till modellbaserade beslutsmotorer.

Modellrisken hanteras med tydliga rollfördelningar och tydligt fastställda ansvar samt genom att försäkra sig om att kompetensen och resurserna för de kvalitativa metoderna är tillräckliga. Utvecklingen av modeller ska skiljas åt från valideringen av dem och godkännandet av modeller från besluten om att ta dem i bruk. Monitorering och validering ska användas för att bedöma hur de modeller som används fungerar.

7. Compliance-risker

Compliance-risken är en del av den operativa risken. Målet med compliance-verksamheten är att säkerställa att alla företag i koncernen iakttar lagar, myndigheternas anvisningar och föreskrifter, självregleringen på marknaden och OP Gruppens samt företagens egna interna verksamhetsprinciper och anvisningar. Compliance-verksamheten säkerställer också att adekvata och etiskt acceptabla rutiner iakttas i kundrelationerna.

Då en compliance-risk utlöses kan den utöver ekonomisk förlust också medföra andra negativa påföljder såsom sanktioner. Sådana sanktioner är t.ex. samfundsbot, ordningsavgifter vid underlåtelser av olika förpliktelser samt varningar och anmärkningar från olika myndigheter. En följd av att compliance-risken förverkligas kan också vara att anseendet eller förtroendet försvagas eller förloras.

Ansvaret för regelefterlevnaden och övervakningen av regelefterlevnaden i koncernens företag ligger hos den högsta och verkställande ledningen samt alla chefer. Var och en som är anställd vid ett företag i koncernen ansvarar för sin del för att reglerna efterlevs.

Centralinstitutets oberoende compliance-organisation ansvarar inom OP Gruppen för anvisningarna, rådgivningen och stödet för compliance-verksamheten. Företagen i centralinstitutskoncernen, liksom OP Företagsbankskoncernen, har koncentrerat sina compliance-funktioner till den centraliserade compliance-organisationen. Dessutom har de mest betydande företagen i centralinstitutskoncernen egna compliance-officers.

7.1 Hantering av compliance-risker

Hantering av compliance-risken utgör en del av intern kontroll och tillförlitlig förvaltning. Den utgör en integrerad del av ledningen av affärsrörelsen och företagskulturen. Compliance-risken hanteras genom att beakta utvecklingen i lagstiftningen samt genom anvisningar, utbildning och konsultering inom organisationen för att handlingssätten ska uppfylla bestämmelsernas krav samt genom att övervaka att förfaringsätten i organisationen är förenliga med bestämmelserna.

7.2 Uppföljning och rapportering av compliance-risker

Compliance-riskerna identifieras, analyseras och rapporteras regelbundet enligt den handlingsmodell för hantering av operativa risker som beskrivits ovan som en del av riskkartläggningarna av operativa risker. Observationerna i compliance-verksamheten ska regelbundet rapporteras till affärsrörelserna samt till den högsta och den verkställande ledningen.

8. Anseenderisken

Anseenderisken hanteras proaktivt och långsiktigt genom att iakttä regelverket, bästa praxis i finansbranschen och OP Gruppens principer för god affärssed samt genom att betona och kommunicera öppenheten i verksamheten. Koncernen tillämpar internationella principer för ekonomiskt ansvar, socialt ansvar och miljöansvar samt internationella förbindelser.

Anseenderiskerna rapporteras regelbundet till ledningen för koncernens moder- och dotterföretag. Vid hot om att en betydande anseenderisk kommer att utlösas sker rapporteringen omedelbart.

9. Riskhanteringen i bankrörelsen

9.1 Kreditrisker

Kreditrisktagningen styrs med principerna för OP Gruppens risktagning och risktoleranssystem samt med Riskpolicy. I riskpolicy fastställs bl.a. målrisknivån, riktlinjerna och gränserna för risktagningen samt principerna för kundurvalet, säkerheter och kovenanter. Med dem tryggas en tillräcklig diversifiering av kreditportföljen för att undvika att det uppstår för stora riskkoncentrationer enligt kundgrupp, bransch, rating, löptidsperioder eller land.

I Företagsbankskoncernen uppkommer kreditrisk i första hand i privatkundsfinansieringen i bankrörelsen. Kreditrisker uppkommer också av placeringsverksamheten, återförsäkringen och försäkringspremierna i försäkringsrörelsen. Den kreditrisk och länderrisk som ansluter sig till kreditinstituten uppkommer främst av bankrörelsens likviditetshantering och försäkringsbolagens placeringsverksamhet. Tillgångarna ska i regel placeras i skuldebrev som godtas som säkerhet för centralbanksfinansiering, till exempel i statslån eller obligationslån med säkerhet i fastigheter. I försäkringsbolagens placeringar läggs en betydande vikt på obligationslån från stater samt företag eller kreditinstitut med hög rating. Motpartsrisk och länderrisk uppkommer dessutom i räntetradingen och skötseln av skuldebrevsportföljen samt i gruppens finansiering av utrikeshandel.

9.2 Hantering av kreditrisker

Hantering av kreditrisker baseras på aktiv hantering av kundrelationer, god kundkännedom, gedigen yrkeskunskap och omfattande dokumentering. Den dagliga kreditprocessen och kvaliteten på den spelar en central roll i hanteringen av kreditrisker. En förutsättning för all kreditgivning är att kundens skuldbetalningsförmåga är tillräcklig. Kreditbesluten ska vara noggranna och övervägda samt basera sig på beslutsanvisningar samt tidsenlig rating. Med kreditklassificeringen styrs kundurvalet, inställningen till säkerhetsunderskott och prissättningen av åtaganden.

Vid bedömningen av kundernas skuldbetalningsförmåga och kreditrisk utnyttjas utöver företagens ratingar också kalkyler över betalningsbeteende, bokslutsanalyser och -prognoser, företagsanalyser, utlåtanen och branschöversikter, behovskartläggningar som de kundansvariga upprättat samt kreditvärdighetsbedömningar eller andra dokument.

Kreditrisken reduceras genom att använda säkerheter, kovenanter, clearing via centrala motparter, kvittningsavtal och börsprodukter. Vid hanteringen av avvecklingsrisken betonas kontrollen av motpartens tillförlitlighet. Risken reduceras med standardavtal och genom att koncentrera avvecklingen till tillförlitliga clearingcentraler.

För att garantera återbetalningen tas exponeringar för åtagandena. I synnerhet för de större företagskunderna används vid sidan av säkerheter också kovenanter för att trygga tillgången till information samt möjligheten till att ompröva kreditvillkor, säkerhetskrav eller prissättning då riskläget förändras.

Det finns separata anvisningar för värdering av säkerheter och användning av kovenanter. För olika säkerhetstyper har fastställts värderingsprocenter enligt säkerhetslag och utvecklingen hos säkerhetsvärdena följs upp regelbundet. Vid värderingen av säkerheter används en oberoende värdering och principen om försiktigt verkligt värde. Värdet på säkerheter som ska betraktas som konjunkturkänsliga ska bedömas med särskild försiktighet. Om en kund får problem eller en säkerhetsvärde förändras avsevärt, ska kontrolleras om det finns behov av att ompröva säkerheten.

9.3 Uppföljning av kreditrisken

Kreditriskernas utveckling följs regelbundet upp i relation till de limiter som fastställts. Dessutom följs kvaliteten och strukturen hos kreditportföljen samt problemfordringarna upp.

Kunduppföljningen består av en årlig analys av bokslut och delårsrapporter och på en fortlöpande uppföljning av betalningsbeteende och kundernas verksamhet.

Kundernas betalningsbeteende och problemfordringarna följs fortlöpande upp med information som fås från OP Gruppens interna system och externa övervakningstjänst. Om man vill granska utvecklingen av den ekonomiska situationen, beloppet på kreditrisken och betalningsbeteendet intensivare för vissa kunder, sätts de under specialobservation. Samtidigt provas också behovet av en ändring av kundens rating, hur sannolik en kreditförlust är och hur behövlig en nedskrivning är. Det här betyder ofta också att kreditbesluten fattas i ett högre beslutsorgan.

9.4 Beslutsfattande

Beslutssystemet för exponeringarna vid centralinstitutskoncernens bankrörelse har beskrivits i beslutsanvisningarna för exponeringarna vid centralinstitutskoncernens bankrörelse. Beslutsorganen och beslutsfattarna fattar beslut om exponeringar inom de gränser som ställts upp av OP Gruppens riskpolicy, de limiter och åtagandegränser som OP Gruppens kreditriskkommitté fastställt samt de instruktioner och beslutsbefogenheter som godkänts. Beroende på kundgruppens ratingklass, exponeringsbelopp och säkerhetsunderskott fattas beslut om att bevilja åtaganden i beslutsorganen, dvs. centralinstitutskoncernens bankrörelses finanseringsledning och kreditkommitté samt med parbeslutsförfaranden. Dessutom används också automatiska kreditbeslutssystem t.ex. i konsumentfinansieringen.

9.5 Kreditriskmodeller

OP Gruppen tillämpar kreditriskmodeller för sannolikheten för fallissemang (PD, Probability of Default), förlustandelen vid fallissemang (LGD, Loss Given Default) och exponeringens belopp vid fallissemang (EAD, Exposure at Default).

Kreditriskmodellerna utnyttjas i stor omfattning för att mäta och hantera kreditrisken, bland annat för

- beviljandet och prissättningen av krediter,
- fastställandet av finansiella beslutsbefogenheter,
- fastställandet och uppföljningen av kvalitetsmålen i kreditportföljen,
- kreditriskrapporteringen,
- i kapitaltäckningsanalysen med internmetoden (IRBA)
- för beräkningen av det ekonomiska kapitalkravet och den förväntade förlusten samt
- beräkningen av den förväntade kreditförlusten.

Kreditriskmodeller

Sannolikheten för att en kredit får betalningsstörningar inom ett år	=	Sannolikhet för fallissemang PD (%)
Uppskattning av den förlust som uppkommer av en kredit, om en kund får betalningsstörningar	=	Förlusten vid fallissemang LGD (%)
Uppskattning av den summa, som kunden är skyldig banken om betalningsoförmåga uppstår	=	Exponering EAD (€)

9.5.1 Kreditklassificeringen och sannolikheten för fallissemang

Syftet med kreditklassificeringen är att gruppera kunderna (för privatkundernas del avtalen) enligt sannolikheten för fallissemang i ratingklasser. Med fallissemang avses att någon av en kunds exponeringar för OP Gruppen förorsakar att en fordran är förfallen i mer än 90 dagar eller en annan allvarlig betalningsstörning. Även kunder som inte helt klarar av att fullgöra sina åtaganden utan åtgärder från bankens sida (t.ex. realisering av säkerhet) har fallissemang. Sannolikheten för fallissemang, PD, är den för respektive ratingklass uppskattade genomsnittliga andelen för fallissemang under ett år över

Rating av företagskunder i OP Gruppen

konjunkturcykeln. När konjunkturerna är goda är det typiska att andelen realiserade insolventa kunder i en viss ratingklass är mindre än PD i respektive klass. Sannolikheten för fallissemang är flera tiotal gånger större vid övergången till de svagare ratingklasserna jämfört med de goda ratingklasserna.

9.5.2 Bedömningen av sannolikheten för fallissemang hos företagskunder

Sannolikheten för fallissemang hos företagskunderna bedöms med OP Gruppens interna skala med 20 steg 1,0–12,0 där insolventa kunder klassificeras i klasserna 11–12.

Företagskunder Företagets storlek och exponeringar i OP Gruppen	Hushålls- exponeringar	Företagets exponeringar i OP Gruppen	Rating A	
			Modellen för små exponeringar	
	Företags- exponeringar	Företagets storlek och exponeringar i OP Gruppen	Småföretag	Rating A
			Medelstora och stora företag	Rating R

Medelstora och stora företagskunders rating R baserar sig på företagets ekonomiska nyckeltal och kvalitativa bakgrundsuppgifter. Utifrån dem upprättar en statistisk modell ett ratingförslag. En expert som fördjupat sig i kundens fall gör en ratingframställan på basis av det ratingförslag som modellen ger och den övriga information som står till buds. Eventuella förändringar och osäkerheter som ansluter sig till framtiden tas i beaktande som varningssignaler och som undantag från den klassificering som modellen ger. Ratingen fastställs av centralinstitutets oberoende riskhantering utifrån en ratingframställan minst en gång per år, för svaga kunder halvårsvis.

Grunden för rating A av små företagskunder utgörs av den automatiska klassificeringsmodellen Rating Alfa som Suomen Asiakastieto tillämpar. I Rating Alfa består variablerna av uppgifter om betalningsstörningar och betalningssätt, bokslutsnyckeltal och kundgrunddata för företaget och dess ansvariga. Riskpoängen från Rating Alfa och OP Gruppens interna uppgifter som beskriver betalningsbeteende används för att bilda OP Gruppens ratingar. De här ratingarna ändras vid behov utifrån expertbedömningar.

Riktigheten hos ratingen för nästan alla betydande kunder med rating A i klassen Företagsexponeringar ska bedömas minst en gång per år.

Företagskunder med små exponeringar klassificeras med en klassificeringsmodell för små exponeringar. Klassificeringsmodellen är en automatisk rating som beräknas månatligen och som upprättas på basis av kundens grunddata, kundhistoria och betalningsbeteende.

Ratingklasserna i företagsklassificeringsmodellerna ger är jämförbara, eftersom varje rating har samma sannolikhet för fallissemang oberoende av klassificeringsmodell. Då sannolikheten för fallissemang härletts har utnyttjats information om realiserad insolvens från de senaste åren, information om kreditförluster på lång sikt, konkursstatistik samt cyklerna i modellen. Behovet av att uppdatera de klassvisa sannolikheterna för fallissemang bedöms årligen.

Jämförelse av OP Gruppens och Standard & Poor's (S&P) rating för företagskunder

S&P Rating	AAA...AA-	A+...A-	BBB+...BBB-	BB+...BB-	B+...B-	CCC+...C
OP Gruppen	1,0–2,5	3,0–4,0	4,5–5,5	6,0–7,0	7,5–8,5	9,0–10,0

9.5.3 Bedömningen av sannolikheten för fallissemang hos kreditinstitut

Kreditinstitutsmotparterna klassificeras i 20 klasser 1,0–12,0, varav insolventa kunder klassificeras i klasserna 11–12.

För bedömningen av sannolikheten för fallissemang hos kreditinstitutsmotparter finns en separat L-ratingmodell som har en struktur som motsvarar företagens R-ratingmodell.

Den statistiska modell som utgör grund för kreditklassificeringen baserar sig på bokslutstal och kvalitativa bakgrundsuppgifter. Klassificeringen kan korrigeras av en

expert med varningssignaler och klassificeringen påverkas ofta av bankkoncernens moderföretags stöd och principen om sovereign ceiling, dvs. att en motpart inte kan ha en bättre rating än den stat där den verkar. Kreditinstitutens ratingar fastställs minst en gång per år av centralinstitutets oberoende riskhantering.

Jämförelse av OP Gruppens och Standard & Poor's (S&P) rating för kreditinstitut

S&P Rating	AAA...AA+	AA...BBB+	BBB...BBB-	BB+...BB-	B+...B	B-...CCC
OP Gruppen	1,0–2,0	2,5–4,5	5,0	5,5–7,0	7,5–8,0	8,5–10,0

9.5.4 Bedömningen av sannolikheten för fallissemang hos privatkunders avtal

Sannolikheten för fallissemang hos privatkunders avtal bedöms i OP Gruppen med en intern skala i 16 steg A–F, varav de fallerande avtalen hör till klass F.

Sannolikheten för fallissemang bedöms för alla privatkunders avtal månatligen med en klassificeringsmodell för kreditstocken. Klassificeringen av kreditstocken baserar sig på kundgrunddata, betalningsbeteende och annan information om kundhistorian. De poäng som räknas ut med de här uppgifterna bestämmer exponeringens ratingklass. För varje ratingklass har härletts den genomsnittliga sannolikheten för fallissemang för en tidsperiod på ett år. Klassificeringsmodellen för kreditstocken används för att analysera kreditrisken och beräkna kapitalkravet.

OP Företagsbankens privatkunders exponeringar klassificeras före klassificeringsmodellen för kreditstocken främst med klassificeringsmodeller för finansbolagsprodukters ansökningsskede. Klassificeringen för ansökningsskedet stöder kreditbesluten, analysen av kreditrisken och prissättningen av nykreditgivning.

9.5.5 Klassificering av länder

Länderrisken granskas med extern rating.

9.5.6 Förlustandel vid fallissemang och exponeringsbelopp

Utöver modeller för bedömning av sannolikheten för fallissemang används för mätningen av kreditrisken prognosmodeller för förlustandelen vid fallissemang och exponeringsbelopp. Exponeringens belopp vid fallissemang (EAD) är en prognos av beloppet på bankens fordran då en kunds fallissemang börjar. Beloppet av åtaganden utanför balansräkningen vid fallissemang bestäms på basis av konverteringsfaktorn (CF). Förlustandelen vid fallissemang (LGD) är en uppskattning av den ekonomiska förlust som uppkommer för banken, som andel av EAD, om kunden blir insolvent.

9.6 Användning av kreditriskmodeller i kapitaltäckningsanalysen

OP Gruppen har fått tillstånd av tillsynsmyndigheterna för att vid beräkningen av kapitalkravet för kreditrisken använda en internmetod för företags- och institutsexponeringar, hushållsexponeringar och aktieexponeringar.

Basmetoden används för att beräkna kapitalkravet för kreditrisken för företags- och institutsexponeringar. I den här metoden inverkar den uppskattning av sannolikheten för fallissemang (PD) som gjorts med OP Gruppens interna kreditklassificeringsmodeller på kapitalkravet för kreditrisken. För förlustandelen (LGD) och konverteringsfaktorn (CF) används standardestimat från bestämmelserna.

Kapitalkravet för hushållsexponeringar beräknas med internmetoden där kapitalkravet påverkas av värdena för PD, LGD och EAD i OP Gruppens interna kreditriskmodeller. På exponeringar mot stater och centralbanker och en liten del andra exponeringsklasser (t.ex. exponeringarna i Baltikum) tillämpas schablonmetoden för kapitaltäckningsanalysen. För aktieexponeringarna används i regel en förenklad metod. För OP Gruppens strategiska placeringar används PD/LGD-metoden där PD-värdena baserar sig på interna modeller och LGD-värdena på standardestimat.

9.7 Beslutsfattande och bedömning i anslutning till kreditriskmodellerna

Riskhanteringen, som är oberoende av affärsrörelsen ansvarar för att utveckla och upprätthålla modellerna. Vid utvecklingen av nya modeller och ändringar i gamla modeller som redan är i bruk, ska det godkännande av innehåll som Riskhanteringen utför skiljas åt från det ibruktagningsbeslut som den verkställande ledningen fattar. Om ibruktagningen av ändringar i modeller och parametrar kräver tillstånd av eller en anmälan till myndigheterna, ska funktionen Ekonomi- och centralbank ansöka om de tillstånd som behövs för beslutet om ibruktagningen.

Uppföljningen och övervakningen av hur kreditklassificeringen och kreditriskmodellerna fungerar sker regelbundet. Syftet med

monitoreringen är att ge en tidsenlig bild av hur kreditriskmodellerna fungerar och hurdan kvalitet de har genom att bedöma hur modellen fungerar utifrån kvantitativa och kvalitativa granskningar. OP Gruppens Riskhantering samlar fortlöpande in respons från affärsrörelsen om hur kreditklassificeringen fungerar och om kreditriskmodellerna.

Kvaliteten på modellerna säkerställs minst en gång per år i enlighet med de valideringsanvisningar som OP Gruppens Riskhanteringskommitté godkännt. Valideringsanvisningarna innehåller också krav på den kvalitetskontroll som ska ske i samband med ibruktagningen av respektive modell. Vid valideringen prövas med statistiska test bland annat hur korrekta modellens särskiljningsförmåga och riskestimat (PD, LGD och EAD) är. Dessutom ingår i valideringen kvalitetsbedömningar såsom respons från monitoreringen och analyser från jämförelsegrupper. Valideringens resultat och eventuella förslag till utvecklingsåtgärder ska rapporteras till Riskhanteringskommittén, som beslutar om de utvecklingsåtgärder som ska vidtas på basis av valideringen.

OP Gruppens Internrevision säkerställer med sina inspektioner att valideringen är oberoende. Dessutom granskar den på basis av sin riskbaserade bedömning processen med att utveckla riskmodeller samt om modellerna tillämpas rätt och vältäckande.

9.8 Positioner i värdepapperisering

OP Företagsbanken har inte varit emittent eller arrangör vid värdepapperiseringar, men bolaget har placerat i positioner i värdepapperisering. Kvaliteten på de underliggande tillgångarna för positioner i värdepapperisering ska följas upp regelbundet. Vid beräkningen av det totala beloppet av värdepapperiseringspositionernas riskvägda poster har använts internmetoden för kreditrisken (IRBA) då värdepapperiseringspositionen hör till en exponeringsklass som den ratingbaserade bedömningsmodellen tillämpas på.

9.9 Motpartsrisken

Den motpartsrisk som beror på derivatinstrument består av fordringar som OP Gruppen kan ha på sina motparter vid tidpunkten för motparternas fallissemang.

Ett kapitalkrav kan uppkomma på grund av motpartsrisken i poster i såväl finansieringsrörelsen som handelslagret. Det kapitalkrav som beror på motpartsrisken räknas bland annat för OTC-derivat och återköps- och försäljningsavtal.

Motpartsrisken mäts med en metod för verkligt värde där exponeringsbeloppet består av instrumentets marknadsvärde och den uppskattade potentiella framtida kreditrisken. Justeringen av derivatmotparter resultatförda kreditrisk till marknadsvillkor (Credit Valuation Adjustment) fastställs på motparts nivå.

OP Gruppens derivatportfölj består främst av räntederivat utan en likriktad korrelation mellan derivatinstrumentens motparter kreditvärdighet och räntorna (s.k. Wrong Way Risk).

OP Gruppen hanterar den motpartsrisk som beror på derivatinstrument med derivatramavtal, säkerheter samt optionella förfallovillkor som möjliggör nettning vid konkurs. Motparter åtagandegränser fastställs en gång om året och då granskas också derivatlimiternas belopp och säkerhetsläget. OP Gruppen nettar motpartsrisken i derivatinstrument i såväl kapitaltäckningsanalysen som i uppföljningen av kreditrisklimiterna. Derivatinstrumenten styrs också till clearing via centrala motparter.

10 Koncentrationsrisker

I OP Gruppen uppkommer koncentrationsrisker bland annat genom att affärsrörelsen är koncentrerad till Finland och enligt exponeringar mot kunder, branschrisk och länderrisk samt genom försäkringsbolagens placeringsverksamhet och upplåning.

Hanteringen av koncentrationsrisker är sammanflätad med den övriga riskhanteringen och den följs regelbundet upp. Koncentrationsriskerna hanteras med anvisningar på grupplanet, riktlinjer samt risktoleranser och limiter. Med dem säkerställs att spridningen är tillräcklig såväl tidsmässigt som kvantitativt samt undviks att det bildas för stora riskkoncentrationer enligt kundgrupp, finansiella instrument, branscher, kreditinstitut, löptidsperioder och länder. Källorna för upplåningen ska också spridas geografiskt enligt såväl marknad som placerare.

11. Hanteringen av likviditetsriskerna

Likviditetsrisken består av den kortfristiga likviditetsrisken, den strukturella finansieringsrisken, koncentrationsrisken i upplåningen och inteckningar av tillgångar i balansräkningen. Den kortfristiga likviditetsrisken utgörs av risken för att OP Gruppen inte klarar av väntade och oväntade, nuvarande och framtida kassaflöden samt försäkringsbehov utan inverkan på den dagliga verksamheten eller det ekonomiska läget. Med strukturell finansieringsrisk avses den osäkerhet som förknippas med kreditgivning på lång sikt och som beror på den återfinansieringsrisk som förorsakas av finansieringsstruktur. Koncentrationsrisken i upplåningen består av risken för att finansieringen försvåras till exempel till följd av en händelse som drabbar en enskild motpart, en valuta, ett instrument eller en löptidsklass. Med inteckningar av tillgångar i balansräkningen avses risken för att de fria säkerheter som står till buds för att trygga likviditeten och upplåningen ska minska.

Hanteringen av likviditetsrisken baserar sig på principerna för OP Gruppens risktagning och risktoleranssystem samt principer för Riskpolicy, fastställda toleranser, målnivåer jämte limiter och kontrollgränser som härletts för företagen i gruppen ur gruppens limiter. Centralinstitutets direktions balans- och riskhanteringskommitté har fastställt kvalitetskriterier för likviditetsreserven, en upplåningsplan och en kontinuitetsplan

för hanteringen av likviditeten vid hotscenarion. Beredskapsplanen innehåller en beredskapsbaserad styrmodell för likviditetssläget, finansieringskällor samt en operativ kontinuitetsplan för likviditetshanteringen.

OP Gruppens likviditetsposition hanteras med en proaktiv planering av finansieringsstrukturen, uppföljning av likviditetssläget och en adekvat likviditetsreserv, planering och hantering av den dagliga likviditeten, en beredskapsnivåbaserad beredskapsplanering samt en effektiv och fortlöpande styrning av gruppens likviditetsläge.

Likviditetshanteringen regleras av bestämmelserna om Europeiska centralbankens minimireserv- och utlåningsfacilitetssystem.

OP Gruppen säkerställer sin likviditet med likviditetsreserver och sådana finansieringskällor som avses i beredskapsplanen. Likviditetsreserven och beredskapsplanens poster är dimensionerade så att OP Gruppens likviditet bevaras också under ett långvarigt stressläge. Genom att sälja skuldebrev ur reserven eller genom att använda dem som säkerhet kan likviditet förvärvas för gruppens behov. Likviditetsreserven består i huvudsak av tillgodohavanden på centralbanker och fordringar som godtas som säkerhet för centralbanksfinansiering.

I egenskap av centralbank för OP Gruppen ska OP Företagsbanken trygga likviditeten för såväl hela gruppen som varje andelsbank eller annat företag som hör till gruppen. Gruppens dagliga likviditetshantering består av likviditetshanteringen i de företag som bedriver bankverksamhet. Likviditeten i OP Gruppens försäkrings- och pensionsbolag övergår via bankkonton till gruppens totala likviditet. Alla ändringar i likviditetspositionen hos de företag som hör till gruppen sker som förändringar i OP Företagsbankens likviditetsposition. Likviditetsreserven för OP Gruppens hela bankrörelse administreras centralt av gruppens centralbank.

Planeringen av OP Gruppens upplåning baserar sig på en proaktiv planering av finansieringsstrukturen samt toleranser och limiter som uppställts för likviditetsrisken. De viktigaste källorna för OP Gruppens upplåning består av inlåningen från allmänheten och marknadsupplåningen. Målet med marknadsupplåningen är att aktivt och proaktivt täcka de finansieringsbehov som uppkommer av differensen mellan ökningen i fordringar och inlåning i balansräkningen, förfallostrukturen hos upplåningen jämte övriga interna mål och ratingmål. För att finansieringsstrukturen ska vara sund krävs att kreditstocken och gruppens likviditetsreserv finansieras utöver med inlåning och kortfristig upplåning också med långfristig marknadsupplåning. Genom att sprida upplåningen minskar man gruppens beroende av enskilda finansieringskällor och minskar prisrisken för upplåningen. Upplåningen ska spridas enligt tid, löptid, instrument och kunder.

Medlemsbankerna placerar de bankvisa inlåningsöverskotten främst på centralinstitutskoncernens konton eller i instrument

som den emitterat så att beloppet av gruppens marknadsupplåning inte växer i onödan. OP Företagsbanken administrerar centralt gruppens marknadsupplåning till seniorvillkor och med egetkapitalinstrument medan OP-Bostadslånebanken Abp handhar marknadsupplåningen mot säkerheter i bostäder.

Centralinstitutets direktion ansvarar för hanteringen av OP Gruppens likviditetsrisk och styr likviditetshanteringen enligt den beredskapsbaserade styrmodellen. Vid ett marknadsavbrott följer man beredskapsplanen för likviditetshanteringen. Varje företag som hör till OP Gruppen ska styra sin likviditetshantering i enlighet med de toleranser, limiter, kontrollgränser och anvisningar som centralinstitutet ställt upp samt inom de gränser som följer av konto-, inlånings- och kreditvillkor.

Skötseln av OP Företagsbankens likviditetsrisker samt upplåning på lång sikt och reservportföljer är koncentrerad till övrig rörelse.

OP Andelslag har i egenskap av centralinstitut för sammanslutningen av andelsbanker beviljat sina medlemskreditinstitut ett undantag i enlighet med lagen om en sammanslutning av inlåningsbanker, enligt vilken det på medlemskreditinstitut inte tillämpas sådana krav på kreditinstituts likviditet som avses del sex i EU:s tillsynsförordning. Likviditeten enligt förordningen övervakas och rapporteras för sammanslutningen av andelsbanker.

11.1 Uppföljning och rapportering av likviditetsrisker

OP Företagsbankens likviditetsrisk limiteras som en del av centralinstitutskoncernen. För det här har uppställts limiter för de nettokassaflöden enligt tidsklass som styr den strukturella finansieringsrisken. Den strukturella finansieringsriskens mätare beskriver hur stor del av nettokassaflödet i balansomslutningen som högst får förfalla inom olika tidsperioder. Hur den långfristiga upplåningen förfaller följs upp med förfallostrukturen. Limiter har ställts upp också för den. Den strukturella finansieringsrisken följs upp månatligen.

Dessutom har för OP Gruppen fastställts toleranser för likviditetstäckningskravet (LCR, Liquidity Coverage Ratio) samt den stabila nettofinansieringskvoten (NSFR, Net Stable Funding Ratio). Beräkningen av LCR-nyckeltalet baserar sig på myndigheternas bestämmelser. LCR kräver att banken har ett tillräckligt belopp likvida medel som täcker bankens utgående nettokassaflöde i en stressituation. NSFR-nyckeltalet mäter hur tillräcklig sammanslutningens stabila finansiering är i relation till den stabila finansiering som affärsrörelsen kräver.

På grupplanen följs den kortfristiga likviditetsrisken upp i scenarion som baserar sig på stresstestningen. Mätarna för den kortfristiga likviditetsrisken utvisar för hur lång tid som likviditetsreserven räcker till för att täcka det kända och förväntade nettokassaflöde som gruppen ska betala ut dagligen samt ett oväntat likviditetsstressscenario. Den kortfristiga likviditetsrisken följs upp dagligen.

12. Hantering av marknadsrisker

Marknadsriskerna utgörs av den strukturella marknadsrisken samt marknadsrisken i tradingen och den långsiktiga placeringsverksamheten.

I marknadsriskerna inkluderas alla ränterisker, aktierisker, valutarisker, kreditspreadrisker, volatilitetsrisker och fastighetsrisker samt övriga eventuella prISRISKEr. Marknadsrisken inverkar också på värderingsjusteringarna för motpartsrisken (CVA).

En effektiv hantering av marknadsrisker kräver aktuell och korrekt information om positionerna och marknaden samt snabba reaktioner på förändringar.

Hantering av marknadsrisker har till uppgift att identifiera och analysera marknadsriskerna i affärsrörelsen, att begränsa riskerna till en godtagbar nivå samt att regelbundet och effektivt rapportera dem. På det sättet säkerställs att förändringar i marknadspriserna eller andra externa marknadselement inte för mycket försvagar lönsamheten eller kapitaltäckningen på lång sikt.

Marknadsrisktagningen styrs och begränsas av principerna för OP Gruppens risktagning och risktoleranssystem samt gruppens Riskpolicy, limiter och anvisningar för riskhantering, vilka kompletterar principerna.

Marknadsriskerna analyseras med känslighetsanalyser, VaR-analyser (Value-at-Risk) och stresstest. VaR-limiteringen omfattar OP Företagsbankskoncernens viktigaste marknadsriskpositioner.

OP Företagsbankskoncernen använder aktivt derivat i såväl handels- som säkringssyfte. Derivatrisken följs upp som en del av riskerna i positionerna med samma mätare som vid balanspositioner.

12.1 Den strukturella marknadsrisken i balansräkningen

De viktigaste källorna för den strukturella marknadsrisken i balansräkningen är ränterisken i bankrörelsens finansiella balansräkning och ränterisken i försäkringsskulden i skadeförsäkringsrörelsen.

Ränterisken i bankrörelsen är till sin natur en strukturell ränterisk som berör räntetäkterna i finansieringsverksamheten. I den finansiella balansräkningen ingår kredit- och garantistocken, inhemsk och utländsk marknadsupplåning samt ovan nämnda säkrande derivatinstrument. Till den finansiella balansräkningen räknas också likviditetsreserven samt övriga placeringstillgångar. Målet med hanteringen av marknadsriskerna i den finansiella balansräkningen är att skydda koncernens finansnetto mot förändringar i räntorna och värdeförändringen i placeringstillgångarna från förändringen i kreditriskmarginalerna. I hanteringen av den finansiella balansräkningen tas ingen valutarisk. Utöver med gruppens

enhetliga ränteriskuppföljning styr gruppens centralbank ränterisken med ansvarsområdesvisa ränterisklimiter.

Ränterisken uppstår i skadeförsäkringsrörelsen, då förändringar i räntorna inverkar på placeringstillgångarnas och försäkringsskuldens kassaflödes värde och intäkter. Värde på försäkringsbolagens placeringar och försäkringsskulden är känsliga för förändringar i de långa räntorna. Ränterisk uppkommer i synnerhet av långfristiga ersättningar som betalas ut i pensionsform.

I skadeförsäkringsrörelsen skyddas ränterisken i försäkringsskulden genom att placeringsportföljen och räntederivat används för att få riskpositionen till den målnivå som fastställts i placeringsplanen.

12.2 Marknadsrisker i tradingen

Syftet med handeln inom tradingen är förvärva provisionsintäkter och dra nytta av förändringar i marknadspriser. Tradingen exponerar OP Företagsbanken för marknads- och motpartsrisker. Resultateffekterna av den marknadsrisk som tas i tradingen syns främst direkt som en förändring i marknadsvärdena på balans- och derivatinstrument. Marknadsriskerna reduceras med limiter för VaR och känslighetstal, vilka kan följas upp dagligen.

12.3 Marknadsriskerna i den långsiktiga placeringsverksamheten

Inom OP Företagsbankskoncernen räknas till placeringsverksamheten skadeförsäkringsbolagens placeringsverksamhet och hanteringen av OP Gruppens likviditetsreserv. OP Gruppen säkerställer sin likviditet med en likviditetsreserv som upprätthålls av OP Företagsbanken och som i huvudsak består av tillgodohavanden på centralbanker och skuldebrev som godtas som säkerhet för centralbanksfinansiering. I försäkringsbolagen är syftet med placeringsverksamheten att ge täckning för försäkringsskulden och att placera täckningen räntabelt. Målet är att placeringsverksamheten ger täckning för varje företags och affärsområdes behov utan att äventyra kapitaltäckningen i något enskilt företag.

Risktagningen i placeringsverksamheten styrs och begränsas med OP Gruppens risktagning och risktoleranssystem samt Riskpolicy. För gruppen och företagen i gruppen ställs i riskpolicyen upp produktspecifika och regionala kvantitativa eller kvalitativa begränsningar som hänför sig till likviditeten. Dessutom styrs placeringsverksamheten av riktlinjerna för ansvarsfull placering. Riskerna i placeringsverksamheten limiteras med statistiska VaR-mätare, allokering-, rating- och länderrisklimiter.

En central roll spelar också placeringsplanerna, som tar ställning till den önskade risk- och avkastningsnivån. I placeringsplanerna fastställs också fördelningen av placeringstillgångar, variationsintervall, jämförelseindex och

andra begränsningar som hänför sig till placeringsverksamheten.

Vid allokeringen av försäkringsrörelsens placeringstillgångar beaktas försäkringsbolagens risktagningsförmåga, den strukturella ränterisken samt de övriga krav som försäkringsskulden ställer på placeringstillgångarna och deras likviditet. Placeringarna sprids effektivt på olika tillgångsklasser och placeringsinstrument samt geografiskt och branschvis.

Försäkringsbolagen hanterar marknadsriskerna i placeringsverksamheten och försäkringsskulden med olika placeringsinstrument och derivatinstrument. Omfattningen och principerna för användningen av derivat fastställs varje år i företagets placeringsplaner och i principerna för användning av derivat.

Riskerna i placeringsverksamheten analyseras med känslighetsanalyser. VaR-limiteringen omfattar försäkringsbolagens centrala placeringsriskpositioner. För att beakta effekterna av exceptionella marknadslägen används stresstest.

12.4 Uppföljning och rapportering av marknadsrisker

Omfattningen av och frekvensen för rapporteringen av marknadsrisker till affärsrörelsen och ledningen varierar i OP Företagsbankskoncernen enligt arten och omfattningen av affärsrörelsen från granskning i realtid till månatlig uppföljning.

13. Riskhanteringen i försäkringsrörelsen

13.1 Riskerna i försäkringsverksamheten

Försäkringsverksamheten grundar sig på risktagning och hantering av risken. De viktigaste försäkringsriskerna är förknippade med riskurval och premiesättning, teckning av återförsäkringsskydd och försäkringsskuldens tillräcklighet. I skadeförsäkringen anknyter sig risken i anslutning till försäkringsskulden speciellt till sådana försäkringsgrenar, där det tar lång tid innan skadorna visar sig. En betydande risk inom försäkringsverksamheten utgör förutom försäkringsriskerna dessutom placeringsrisken i anslutning till de tillgångar som utgör täckning för försäkringsskulden.

13.2 Försäkringsrisker

I skadeförsäkringen består försäkringsriskerna av skade- och reservrisken.

Skaderisken uppkommer genom att skador inträffar mer än i snitt eller att de är exceptionellt stora. I så fall avviker försäkringarnas kommande bidrag från det förväntade till följd av ökningen i skadestånderna. Reservrisken beror på att skadestånderna för skador som redan inträffat är större än vad man vid bokslutstidpunkten förväntade sig. Osäkerheten i anslutning till tidpunkterna för betalningar inverkar också på beloppet av avsättningarna för oreglerade skador. Efter det att

bolaget fått kännedom om en skada kan det fortfarande föreligga osäkerhet om skadans storlek. Den väsentligaste osäkerhetsfaktorn är emellertid värderingen av okända skador.

Inom de lagstadgade försäkringsgrenarna utgörs största delen av personskadeersättningarna av ersättningar för inkomstbortfall och sjukvårdskostnader. Ur den lagstadgade arbetsolycksfalls- och yrkessjukdomsförsäkringen ersätts utöver olycksfall även yrkessjukdomar. Typiskt för yrkessjukdomar är att skadorna uppstår långsamt. En uppskattning av skadestånden vid yrkessjukdomar är därför förknippad med en betydande osäkerhet.

Typiskt för de lagstadgade försäkringsgrenarna är att det ofta går en lång tid från det att en skada har inträffat tills skadan är helt och hållet betald. Dylik försäkringsrörelse ger upphov till ett långvarigt kassaflöde. De faktorer som kraftigast inverkar på uppskattningen av det här kassaflödet är dödlighetsintensiteten för ersättningstagarna, inflationens inverkan på sjukvårdskostnaderna samt omplacering i arbetslivet. Inom arbetsolycksfalls- och yrkessjukdomsförsäkringen samt trafikförsäkringen ansvarar försäkringsbolaget emellertid inte för indexhöjningarna av ersättningarna för inkomstbortfall och inte heller för sådana sjukvårdskostnader som betalas över tio år efter det att skadan inträffade. De finansieras via det s.k. fördelningssystemet. Fördelningssystemet är ett arrangemang som baserar sig på speciallagar för respektive lagstadgad försäkring. Genom det här arrangemanget har finansieringen av de ersättningar som bestäms i lagarna, de s.k. ersättningarna enligt fördelningssystemet, genomförts. För försäkringsbolaget medför fördelningssystemet ingen ekonomisk fördel eller nackdel som leder till att det egna kapitalet förändras.

Inom den frivilliga olycksfalls- och sjukförsäkringen är skadorna i allmänhet små. De största skadorna kan förorsakas vid katastrofer, där ett stort antal människor blir skadade. Inflationen i sjukvårdskostnaderna har en stor betydelse när det gäller att prognostisera sjukkostnadsförsäkringens kassaflöden i fråga om sjukdomar för vilka ersättning betalas ut under en lång tid. Den snabba utvecklingen inom läkarvetenskapen och de allt dyrare läkemedlen ökar inflationen i sjukvårdskostnaderna. De framtida kassaflödena påverkas också av utvecklingen inom den offentliga sjukvården. Om de med skattemedel finansierade offentliga sjukvårdstjänsterna minskar, kan de försäkrade i allt större utsträckning börja täcka utgifterna för sin sjukvård med hjälp av sjukkostnadsförsäkringar.

Inom fordons- och transportförsäkringarna har förändrade väderleksförhållanden den största inverkan på skadeantalet och skadestorleken. Skadestånden är därför större under vinterperioden än under sommarperioden. Till de största riskerna inom transportförsäkringen hör riskkoncentrationer till följd av sjötransporter och varulager. Dessutom förorsakar väderleksförhållandena, till exempel stormar och översvämningar, samt inom fordonsförsäkringarna också snö och vinterhalka en geografiskt omfattande kumulrisk.

De största enskilda riskerna i egendoms- och avbrottsförsäkringen är risken för brand, naturfenomen och att något går sönder i företagets produktionsanläggningar och byggnader samt avbrottsrisker i anslutning till sådana skador. I privathushållen är de enskilda egendomsriskerna små och en enskild skada har därför ingen väsentlig inverkan på skadeförsäkringens resultat. I privathushållen förorsakas den största delen av skadekostnaden av läckage-, brand- och inbrottsskador.

Risken för naturkatastrofer i Finland har ansetts obetydlig. Utredningar har dock gett en indikation om att naturförhållandena inom vårt verksamhetsområde kommer att förändras åtminstone på lång sikt. Den förutspådda temperaturstigningen kommer sannolikt att visa sig som förändringar i sommar- och vinterförhållandena och bland annat i form av ökade regn och vindar.

Inom ansvarsförsäkringen påverkas skadeantalet och skadestorleken i hög grad av den lagstiftning och rättspraxis som reglerar skadeståndsskyldigheten. För privatpersonernas del är skadornas inverkan på resultatet små. Privatpersonernas andel av den totala risken i den här klassen är dessutom liten. Av ansvarsförsäkringarna för företag utgörs största delen av produktansvarsförsäkringar och ansvarsförsäkringar för verksamhet. Till ansvarsförsäkringens natur hör att det i allmänhet tar en lång tid innan man får kännedom om skadorna och innan skadorna klargörs i synnerhet vid produktansvarsskador i Nordamerika.

Långsiktiga försäkringsavtal är byggförsäkringarna och allframtidförsäkringarna. Byggförsäkringarna är alla lagstadgade försäkringar där förutsättningen för ett försäkringsfall är både att det har skett ett byggfel och att byggherren är insolvent. Beviljandet av allframtidförsäkringar har upphört på 1970-talet. På grund av inflationen är försäkringsbeloppet och riskerna i dem små. Försäkringstagarna är i regel privatpersoner.

En alldeles speciell typ av risk utgör de skadekumuler som förorsakas av naturkatastrofer eller av storolyckor som har sitt ursprung i mänsklig aktivitet. I sådana fall förorsakar en och samma katastrofhändelse i praktiken samtidigt ersättningsgilla skador för ett stort antal försäkrade risker, varvid den totala skadekostnaden till följd av katastrofen kan bli mycket hög.

Också oidentifierade bakgrundsfaktorer kan påverka försäkringsriskerna. Exempel från närhistorien är yrkessjukdomsfall som förorsakats av exponering för asbestdamm och effekterna på de lagstadgade försäkringsgrenarnas pensionsbestånd av att befolkningens livslängd blir längre än väntat.

13.2.1 Hanteringen av försäkringsrisker

De viktigaste uppgifterna vid hantering av försäkringsrisker gäller riskurval och premiesättning, tecknande av återförsäkringsskydd samt uppföljning av skadekostnadsutvecklingen och värdering av

försäkringsskulden. Högsta beslutande organ vid teckningen av försäkringsrisker är Försäkringskommittén. Den hanterar skadeförsäkringens försäkringsrisker. Försäkringskommittén fattar beslut om teckningarna i försäkringsrörelsen inom de befogenheter som försäkringsbolagets styrelser fastställt. Den rapporterar sina beslut till Företagskundernas ledningsgrupp.

Besluten om kund- och objekturval samt riskprissättning fattas i enlighet med UW-anvisningarna. Försäkringskommittén godkänner de mest krävande risker som har en betydande inverkan. För mindre risker är besluten differentierade enligt riskens omfattning eller svårighetsgrad att fattas av flera underwriters eller tillsammans med en chef. För standardiserade försäkringsgrenar är beslutsfattandet systemstött och kund- och objekturvalet fattas på basis av befogenheter som fastställs i separat godkända anvisningar.

13.2.2 Riskurval och premiesättning

I handlingsmodellerna betonas riskurvalets och premiesättningens betydelse. För varje försäkringsgren och varje riskkoncentration har begränsningar satts gällande riskernas storlek och omfattning. Skadeförsäkringen har en central databank och analysprogram som stöder riskurvalet och premiesättningen. Försäkringsvillkoren har en viktig roll då det gäller att begränsa risken. För att begränsa riskerna utförs dessutom kundspecifika eller grenspecifika riskanalyser.

13.2.3 Återförsäkring

Återförsäkringsprinciperna och maximibeloppet per skada på den risk som försäkringsbolaget behåller på eget ansvar godkänns varje år av försäkringsbolagets styrelser. I praktiken hålls den risk som försäkringsbolaget behåller på eget ansvar mindre än det maximibelopp som styrelsen godkännt, om det är motiverat med beaktande av återförsäkringsskyddets prisnivå. Den självbehållna andelen av de riskspecifika återförsäkringarna och katastrofåterförsäkringen är högst 5 miljoner euro. Återförsäkringen inverkar på behovet av solvenskapital. Som återförsäkrare godkänns endast bolag med en tillräckligt god rating. Återförsäkrarens motpartsrisk hanteras med återförsäkringens diversifieringslimiter.

13.2.4 Riskkoncentrationer

Lokala riskkoncentrationer beaktas vid EML-beräkningen av egendoms- och avbrottsrisker (Estimated Maximum Loss, den största sannolika skadan) och i det EML-genombrottskydd som ingår i återförsäkringsskyddet. Inom vårt verksamhetsområde finns ingen nämnvärd jordbävningsskade. Beträffande andra risker för naturfenomen, såsom stormar och översvämningar, är Finland geografiskt sett ett lugnt område. För kumulskador till följd av katastrofer finns dock ett katastrofåterförsäkringsskydd med en kapacitet som dimensionerats att täcka den kalkylerade storheten av en sådan katastrofskada som inträffar en gång på 200 år. Katastrofskadeskydden för kumulskador omfattar både egendoms- och personsador.

13.2.5 Bedömning av försäkringsskulden

Försäkringsskuldens tillräcklighet följs upp årligen. Försäkringsskulden för försäkringsavtal fastställs utgående från uppskattade framtida kassaflöden. Kassaflödena utgörs av utbetalda ersättningar och skaderegleringskostnader.

Försäkringsskuldens belopp har uppskattats betryggande så att det är tillräckligt för att täcka de förpliktelser som härrör från försäkringsavtalen. Det här har genomförts så att man först gjort en uppskattning av försäkringsskuldens förväntade värde och på det räknat ut ett säkerhetstillägg på grund av den osäkerhet som föreligger.

Värderingen av försäkringsskulden är alltid förknippad med osäkerhetsfaktorer som bland annat kan vara beroende av hur bra skadeutvecklingen har kunnat prognostiseras, dröjsmål med verifieringen av skador, kostnadsinflation eller ändringar i lagstiftningen och den allmänna ekonomiska utvecklingen. Skadeförsäkringen låter med tre års mellanrum en utomstående aktuarie reda ut korrektheten hos beräkningsgrunderna för bolagets försäkringsskuld och dess belopp.

Avsättningen för ersättningar av pensionstyp utgörs så gott som helt av pensioner inom de lagstadgade försäkringsgrenarna. Då avsättningen för pensioner räknas ut används diskontering. Den diskonteringsränta som använts har en betydande inverkan på avsättningsbeloppet. Till följd av att räntorna är låga har diskonteringsräntan sänkts inom skadeförsäkringen.

Not 3. Ändringar i principerna för upprättandet och uppställningen av bokslutet

Standarden IFRS 9 Finansiella instrument

OP Företagsbanken tog 1.1.2018 i bruk standarden IFRS 9 "Finansiella instrument", vilken offentliggjorts av IASB i juli 2014 och antagits av EU i november 2016.

Ibruktagningen av IFRS 9 medförde ändringar i klassificeringen, värderingen och nedskrivningarna av finansiella instrument. Den hade också en betydande inverkan på andra standarder som gäller finansiella instrument, t.ex. standarden IFRS 7 "Finansiella instrument: Upplysningar". OP Företagsbanken fortsatte säkringsredovisningen i enlighet med IAS 39 efter övergången till standarden IFRS 9.

Övergången till IFRS 9 medförde ändringar i redovisningsprinciperna och justeringar i beloppet av fordringar som tidigare redovisats i balansräkningen. Justeringarna i bokförda värden redovisades på omklassificeringsdagen 1.1.2018 bland eget kapital i den ingående balansen. De ändringar i bokslutsnoterna enligt standarden IFRS 7 som tillämpningen av standarden IFRS 9 medförde redovisas endast för 2018. Bokslutsnoterna för jämförelseåret 2017 har inte ändrats jämfört med bokslutet 2017.

Klassificering och värdering

Klassificeringen och värderingen av finansiella tillgångar enligt IFRS 9 baserar sig på de finansiella tillgångarnas rörelsemål samt egenskaperna hos de avtalsenliga kassaflödena från dem.

OP Företagsbanken omklassificerade de finansiella tillgångarna i enlighet med IFRS 9 utifrån förvaltningen av lån och olika skuldebrev enligt hur deras rörelsemål nås samt enligt egenskaperna hos skuldebrevens avtalsenliga kassaflöden.

Merparten av OP Företagsbankens lån och skuldebrev klassificeras fortsättningsvis till upplupet anskaffningsvärde eller till verkligt värde via övrigt totalresultat.

De största ändringarna i klassificeringen riktade sig mot placeringarna i OP Företagsbankens skadeförsäkring, klassificeringen av egetkapitalinstrument och fondplaceringar ändrades i regel till verkligt värde via resultatet. OP Företagsbanken tillämpar på placeringarna inom skadelivförsäkringen ett tillfälligt undantag (s.k. overlay approach), som tills standarden IFRS 17 träder i kraft återställer resultateffekterna av de här placeringarna till en nivå som motsvarar den tidigare standarden IAS 39.

Klassificeringen av OP Företagsbankens finansiella skulder ändrades inte av IFRS 9.

Nedskrivningar

För förväntade kreditförluster ("ECL") beräknas en förlustreserv på basis av alla balansposter som värderas till upplupet anskaffningsvärde och verkligt värde via övrigt totalresultat samt låneåtaganden och finansiella garantiavtal utanför balansräkningen.

Förlustreserven beräknas med modellerade riskparametrar och formeln $\text{probability of default (PD)} \times \text{loss given default (LGD)} \times \text{exposure at default (EAD)}$ för merparten av portföljerna. Ett undantag utgör de största företagsexponeringarna som fortfarande följs upp fordran för fordran. Förlustreserven beräknas avtalsspecifikt antingen för 12 månader eller för hela löptiden beroende på om instrumentets kreditrisk på balansdagen har ökat betydligt sedan det första redovisningstillfället eller inte.

En betydlig ökning i kreditrisken bedöms med såväl kvalitativa som kvantitativa kriterier. De kvalitativa kriterierna består av olika mätare av kreditrisk (t.ex. exponeringar med anstånd). Kreditklassificeringarna påverkar under hela löptiden det PD-tal som används för att bedöma den kvantitativa förändringen. Dessutom har kreditrisken ökat betydligt, om en betalning har förfallit för mer än 30 dagar sedan.

Avtalen klassificeras i tre steg:

- Steg 1: avtal, vars kreditrisk inte har ökat betydligt från det första redovisningstillfället och för vilka beräknas en förlustreserv för 12 månader.
- Steg 2: avtal, vars kreditrisk har ökat betydligt från det första redovisningstillfället och för vilka beräknas en förlustreserv för hela löptiden.
- Steg 3: fallerande avtal, för vilka också beräknas en förlustreserv för hela löptiden.

För definitionen av fallissemang (default) används en definition som är enhetlig med definitionen för kapitaltäckningsanalysen.

I beräkningsmodellen inkluderas framtidsinriktad information och makroekonomiska scenarier. De makroekonomiska scenarierna är de samma som också annars används i OP Företagsbankens ekonomiska årsplanering. De scenarier som används är tre: bas, stark och svag.

Effekten av tillämpningen av standarden IFRS 9 på balansräkningen 1.1.2018 beskrivs i tabellerna nedan.

a) Klassificering och värdering

Värderingskategorierna och de bokförda värdena för finansiella tillgångar och skulder i enlighet med standarderna IAS 39 och IFRS 9 i den ingående balansen 1.1.2018 presenteras i tabellen nedan. Inga ändringar har skett i klassificeringen och värderingen av finansiella skulder.

Värderingskategorier för finansiella tillgångar Tillgångar i balansräkningen	IAS 39		IFRS 9	
	Värderingssätt (klass) 31.12.2017	Bokfört värde milj. €	Värderingssätt 1.1.2018	Bokfört värde milj. €
Kontanta medel	Upplupet anskaffningsvärde	12 825	Upplupet anskaffningsvärde	12 825
Fordringar på kreditinstitut	Upplupet anskaffningsvärde (lån och övriga fordringar)	9 294	Upplupet anskaffningsvärde	9 294
Derivatinstrument	Verkligt värde via resultaträkningen	3 426	Verkligt värde via resultatet	3 426
Fordringar på kunder	Upplupet anskaffningsvärde (lån och övriga fordringar)	20 120	Upplupet anskaffningsvärde	20 062
			Verkligt värde via resultatet 1)	11
Investeringsstillgångar				
Finansiella tillgångar för handel 3)	Verkligt värde via resultaträkningen	589	Verkligt värde via resultatet	578
Egetkapitalinstrument	Verkligt värde via övrigt totalresultat (finansiella tillgångar som kan säljas)	728	Verkligt värde via resultatet	727
Skuldinstrument	Verkligt värde via övrigt totalresultat (finansiella tillgångar som kan säljas)	14 050	Verkligt värde via övrigt totalresultat	14 048
			Verkligt värde via resultatet 1)	12
			Upplupet anskaffningsvärde	0
	Verkligt värde via resultaträkningen	304	Verkligt värde via resultatet	304
			Verkligt värde via övrigt totalresultat	0
	Upplupet anskaffningsvärde (investeringar som hålls till förfall)	51	Verkligt värde via övrigt totalresultat	50
			Upplupet anskaffningsvärde	0
	Upplupet anskaffningsvärde (Övriga lån i placeringsverksamheten, skadeförsäkringen)	1779	Upplupet anskaffningsvärde	1773
Finansiella tillgångar i balansräkningen totalt			Verkligt värde via resultatet	7
				63 115

1) Finansiella tillgångar utanför handelslagret, vilka måste värderas till verkligt värde via resultatet

b) Avstämning av balansposter i enlighet med standarderna IAS 39 och IFRS 9

Värderingskategorierna enligt IFRS 9 fastställdes på basis av OP Företagsbankens olika affärsmodeller samt egenskaperna hos respektive finansiella instruments kassaflöde. OP Företagsbankens affärsmodeller baserar sig på de nuvarande principerna för affärsrörelsen och de ändrades inte till följd av att standarden IFRS 9 trätt i kraft. En detaljerad beskrivning av klassificeringskraven finns i punkt 5.3 i redovisningsprinciperna.

I följande tabell presenteras hur de bokförda värdena för finansiella tillgångar omklassificeras från en värderingskategori enligt standarden IAS 39 till en värderingskategori enligt standarden IFRS 9 vid tidpunkten för övergången 1.1.2018.

Ändringar i klassificering och värdering

Balansposter, milj. €	Referens	Bokfört värde (IAS 39) 31.12.2017	Omklassificering	Omvärdering	Bokfört värde (IFRS 9) 1.1.2018
Kontanta medel		12 825			12 825
Fordringar på kreditinstitut		9 294			9 294
Derivatinstrument		3 426			3 426
Fordringar på kunder		20 120		-47	20 073
Investeringsstillgångar					
Finansiella tillgångar för handel	1)	589	-11		578
Egetkapitalinstrument					
Verkligt värde via övrigt totalresultat					
(Placeringar som kan säljas)	2)	728	-728		0
Verkligt värde via resultatet	3)	0	728	-1	727
Skuldinstrument					
Verkligt värde via övrigt totalresultat					
(Placeringar som kan säljas)	1)	14 050	49	-1	14 098
Verkligt värde via resultatet	4)	304	19		323
Upplupet anskaffningsvärde	5)	1830	-57		1773
Sammanlagt		63 164	0	-49	63 115

De nya klassificeringskrav enligt standarden IFRS 9 som angetts i tabellen ovan beskrivs nedan:

- 1) OP Företagsbankens likviditetsreservportfölj klassificerades tidigare som finansiella instrument som redovisas till verkligt värde via resultatet, som kan säljas, som hålls till förfall samt som lån och fordringar. Eftersom OP Företagsbanken Abp:s affärsmodell för likviditetsportföljen är att samla det avtalsenliga kassaflödet samt försäljningen, klassificerades hela portföljen till verkligt värde via övrigt totalresultat. Affärsmodellen baserar sig på mekanismer för hantering av portföljen samt tidigare praxis.
- 2) Egetkapitalinstrument och fondplaceringar klassificerades tidigare bland placeringar som kan säljas, men enligt standarden IFRS 9 klassificeras de i regel till verkligt värde via resultatet. Egetkapitalinstrument överfördes till att värderas till verkligt värde via resultatet för 728 miljoner euro. Av värderingsvinster/-förluster brutto, vilka tidigare bokförts i fonden för verkligt värde,
- 3) Tillgångarna som värderats till verkligt värde via resultatet ökade med 728 miljoner euro till följd av omklassificeringar från andra värderingskategorier och omvärderingar till följd av dem.
- 4) OP Företagsbanken innehade skuldebrev för 19 miljoner euro, bl.a. konvertibla skuldebrevslån och perpetuallån, för vilka det avtalsenliga kassaflödet inte består enbart av betalningar av kapital och ränta på återstående kapital. De här placeringarna värderades till verkligt värde via resultatet.
- 5) Vid övergången till standarden IFRS 9 värderades skuldebrev som hålls till förfall, vilka tidigare värderades till upplupet anskaffningsvärde, till ett belopp på sammanlagt 51 miljoner euro till verkligt värde via övrigt totalresultat.

c) Effekter på förväntade kreditförluster

Nedskrivningar av fordringar

Balansposter, milj. €	Nedskrivningar av fordringar (IAS 39) 31.12.2017	Omvärdering	Förväntade kreditförluster (IFRS 9) 1.1.2018
Fordringar på kunder	221	47	269
Investeringstillgångar (FVOCI)	-	4	4
Poster utanför balansräkningen			
Låneåtaganden	-	1	1
Garantiavtal	-	3	3
Totalt	221	55	276

OP Företagsbanken övergick till att beräkna den förväntade kreditförlusten huvudsakligen med modeller enligt standarden IFRS 9. Till följd av det har de tidigare individuella och gruppvisa nedskrivningarna enligt standarden IAS 39 på sammanlagt 221 miljoner euro ersatts av förlustreserven för förväntade kreditförluster enligt standarden IFRS 9 för sammanlagt 276 miljoner euro.

Förlustreserven ökade i alla produktgrupper. För företagskrediterna växte förlustreserven mest.

Dessutom beaktades skuldebrev som värderas till verkligt värde via övrigt totalresultat och poster utanför balansräkningen för första gången i ECL-kalkyleringen.

I följande tabell redovisas de exponeringar som omfattas av beräkningen av förlustreserven och förlustreserven för dem enligt nedskrivningssteg. I steg 1 klassificeras avtal, vars kreditrisk inte har ökat betydligt från det första redovisningstillfället. I steg 2 klassificeras avtal, vars kreditrisk har ökat betydligt från det första redovisningstillfället. Som tröskelvärde för en betydlig

ökning i kreditrisken används relativa och absoluta tröskelvärden samt dröjsmål med betalningar över 30 dagar. Ibland kan flera av de tröskelvärden som nämns ovan uppfyllas för ett avtal. I följande tabell har som över

30 dagar förfallna fordringar klassificerats alla sådana avtal oberoende av om också något annat tröskelvärde uppfyllts. I steg 3 klassificeras fallerande avtal. Tabellerna innehåller inte OP Gruppens interna avtal.

Exponeringar som omfattas av beräkningen av förväntade kreditförluster enligt nedskrivningssteg 1.1.2018

Exponeringar i balansräkningen, milj. €	Steg 1	Steg 2			Steg 3	Exponeringar totalt
		Andra än över 30 dagar förfallna fordringar	Över 30 dagar förfallna fordringar	Totalt		
Fordringar på kunder (brutto)						
Företag	16 809	961	474	1 435	347	18 591
Hushåll	1 045	138	15	153	5	1 203
Offentlig sektor	81	12	12	24		105
Övriga	11		0	0		11
Fordringar på kunder totalt	17 946	1 111	501	1 612	352	19 910
Uttagsmån och limiter utanför balansräkningen						
Företag	594	72	0	72	3	668
Hushåll	8	0	4	4	1	12
Offentlig sektor		5		5		5
Övriga	5			0	0	5
Uttagsmån och limiter totalt	607	77	4	81	3	691
Övriga åtaganden utanför balansräkningen						
Företag	6 212	239		239	15	6 466
Hushåll	1			0	0	1
Offentlig sektor						
Övriga	0			0		0
Åtaganden utanför balansräkningen totalt	6 213	239		239	15	6 467
Skuldebrev						
Skuldebrev totalt	14 027	30		30	1	14 058
Exponeringar som omfattas av beräkningen av förväntade kreditförluster totalt	38 793	1 457	505	1 962	371	41 126

Förlustreserv enligt nedskrivningssteg 1.1.2018

Exponeringar i balansräkningen samt uttagsmåner och limiter utanför balansräkningen*, milj. €	Steg 1	Nivå 2			Steg 3	Förlustreserv totalt
	Andra än över 30 dagar förfallna fordringar	Över 30 dagar förfallna fordringar	Totalt			
Fordringar på kunder						
Företag	-15	-25	-1	-26	-221	-262
Hushåll	-1	-3	0	-3	-2	-6
Offentlig sektor	0	0	0	0		0
Övriga	0			0	0	0
Fordringar på kunder totalt	-16	-28	-1	-29	-223	-268
Övriga åtaganden utanför balansräkningen**						
Företag	-2	-3		-3	0	-5
Hushåll	0					0
Offentlig sektor						
Övriga						
Åtaganden utanför balansräkningen totalt	-2	-3		-3	0	-5
Skuldebrev***	-3	0		0	0	-4
Totalt	-22	-31	-1	-32	-223	-276

* Förlustreserven redovisas som ett enda belopp som minskar balansposten.

** Förlustreserven redovisas i balansposten avsättningar och övriga skulder.

*** Förlustreserven redovisas i fonden för verkligt värde i övrigt totalresultat.

d) Effekter på eget kapital och CET 1-nyckeltalet

I följande tabell presenteras effekterna av övergången till standarden IFRS 9 på eget kapital:

Förändringar i eget kapital, milj. €	Aktiekapital	Fonden för verkligt	Övriga fonder	Akkumulerade vinstmedel	Sammanlagt Innehav utan bestämmande inflytande	Eget kapital totalt	
Eget kapital 31.12.2017	428	164	1 093	2 404	4 089	60	4 149
Upplösning av tidigare nedskrivningsreservering enligt IAS 39				221	221		221
Ny ECL enligt IFRS 9		4		-276	-272		-272
Effekten av omklassificeringar enligt IFRS 9							
1) Värdering till verkligt värde							
Fonden för verkligt värde för placeringar som kan säljas upplöses i vinstmedel		-56		55	-1		-1
2) investeringar som hålls till förfall							
Poster, vars värdering ändras till verkligt värde via övrigt totalresultat		-1			-1		-1
3) Upplupet anskaffningsvärde							
Poster, vars värdering ändras till verkligt värde via resultatet					0		0
Nettoförändring i uppskjutna skatter		7		2	9		9
Eget kapital 1.1.2018	428	118	1 093	2 406	4 044	60	4 104

Förlustreserven, 276 miljoner euro, blev mindre än den förväntade förlusten i kapitaltäckningsanalysen. Ändringen påverkade alltså inte kapitaltäckningen. Sättet att beräkna EL för kapitaltäckningen är fastställt av myndigheterna och det innehåller bl.a. försiktighet i form av olika golv. Förlustreserven i bokföringen beskriver däremot det rådande ekonomiska läget, och baserar sig på OP

Ibruktagning av standarden IFRS 15, 1.1.2018

OP Företagsbanken har tillämpat standarden IFRS 15 Intäkter från avtal med kunder från 1.1.2018. Standarden IFRS 15 gäller vid OP Företagsbanken främst provisioner som inte hör till beräkningen av effektiv ränta i segmentet Bankrörelse. Standarden IFRS 15 ökade den information som presenteras i noterna till bokslutet.

Grupperingen av de provisionsintäkter och -kostnader som presenteras i nettoprovisionsintäkterna preciserades i noterna. Nettoprovisionsintäkterna fördelades mellan provisionsintäkter och -kostnader för avtal med kunder. I nettoprovisionsintäkterna kommer man att som nya poster redovisa provisionsintäkter och -kostnader från hälso- och välbefinnandetjänsterna, kapitalförvaltningsprovisioner, provisioner som betalats för kapitalförvaltningstjänster samt juridiska arvoden. Nettoprovisionsintäkterna är fördelade på segmenten.

IFRS 15 ändrade inte tidpunkten för intäktsföring av provisioner som hör till standardens tillämpningsområde jämfört med tidigare praxis. Övergången till standarden IFRS 15 har därmed ingen ekonomisk effekt på OP.

Företagsbankens egna modeller utan inbyggd försiktighet. OP Företagsbanken kommer tills vidare inte att tillämpa tillsynsförordningens övergångsbestämmelse för perioden 1.1.2018–31.12.2022, enligt vilken effekterna av nedskrivningskalkyleringen enligt standarden IFRS 9 kan beaktas stegvis.

Företagsbankens resultat före skatt. OP Företagsbanken tog i bruk standarden IFRS 15 med en fullständigt retroaktiv metod, dvs. uppgifterna för jämförelseåret 2017 är justerade. Nedan redogörs för de ändringar som gjorts retroaktivt i specifikationen av nettoprovisionsintäkterna:

- Provisionsintäkter från hälso- och välbefinnandetjänster, 19 miljoner euro, har överförts från övriga rörelseintäkter till provisionsintäkter.
- Provisionskostnader för hälso- och välbefinnandetjänster, 7 miljoner euro, har överförts från övriga rörelsekostnader till provisionskostnader.
- Provisioner för kapitalförvaltning och juridiska tjänster, 13 miljoner euro, redovisas i fortsättningen skilt för sig.
- Nettoprovisionsintäkterna har redovisats fördelade på segmenten.

Ändringar i uppställningen

Raden "andel av intresseföretagens resultat" i resultaträkningen redovisas i fortsättningen under nettointäkter från placeringsverksamhet och raden "andelar av intresseföretag" redovisas i balansposten investeringstillgångar. En betydande del av intresseföretagen är riskkapitalfonder som värderas till verkligt värde via resultatet i enlighet med standarden IFRS 9. Uppgifterna för jämförelseåret justerades i enlighet med presentationssättet.

Balansposten "finansiella tillgångar för handel" redovisas i fortsättningen i posten investeringstillgångar enligt sin art. Uppgifterna för jämförelseperioden har justerats i enlighet med presentationssättet.

Det tidigare alternativa nyckeltalet "nedskrivningar av fordringar i kredit- och garantistocken, %" redovisas inte längre, eftersom nyckeltalet till följd av övergången till standarden IFRS 9 inte längre är substantiellt jämförbart. Som ett nytt alternativt nyckeltal redovisas "nödlidande fordringar av kredit- och garantistocken, %."

Noter till resultaträkningen

Not 4. Räntenetto

Milj. €	2018	2017
Ränteintäkter		
Fordringar på kreditinstitut		
Räntor	23	29
Negativa räntor	14	15
Totalt	36	43
Fordringar på kunder		
Krediter*	318	309
Finansiella leasingfordringar*	27	24
Krediter som minskat i värde och övriga åtaganden	1	1
Negativa räntor	14	13
Totalt	359	348
Skuldebrev		
Som innehas för handel	7	6
Som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen	1	
Som kan säljas	90	98
Som hålls till förfall	0	0
Lån och fordringar		1
Totalt	97	106
Derivatinstrument		
Som innehas för handel	781	824
Säkring av verkligt värde	-112	-115
Säkring av kassaflöde	3	5
Den ineffektiva andelen av säkring av kassaflödet	0	0
Totalt	672	714
Övriga	7	9
Totalt	1 172	1 219
Räntekostnader		
Skulder till kreditinstitut		
Räntor	68	58
Negativa räntor	68	57
Totalt	137	115
Skulder till kunder	2	-1
Skuldebrev emitterade till allmänheten	170	193
Efterställda skulder		
Kapitallån	5	6
Övriga	44	44
Totalt	49	50
Derivatinstrument		
Som innehas för handel	766	792
Säkring av verkligt värde	-130	-133
Övriga	-92	-65
Totalt	543	594
Övriga	7	9
Totalt	908	960

Räntenetto utan värderingsposter i såringsredovisning	263	259
Såringsinstrument	5	16
Vårdeförändringar i de sårade posterna	-5	-17
Räntenetto totalt	264	259

Beräknat med effektivräntemetoden uppgick ränteintäkterna till totalt 395 miljoner euro.

Not 5. Försåringsnetto

Milj. €	2018	2017
Premieintäkter, netto		
Premieinkomst	1 478	1 446
Återförsårarens andel	0	-5
Förändring i avsättning för ej intjänade premier	-10	-6
Återförsårarens andel	-3	-3
Totalt	1 465	1 432
Ersättningar, netto		
Betalda ersättningar	-951	-889
Återförsårarens andel	30	8
Förändring i avsättning för oreglerade skador*	-6	-109
Återförsårarens andel	13	20
Totalt	-915	-970
Övriga poster i skadeförsåkring	-3	-3
Försåringsnetto totalt	548	459

* I posten ingår en ökning på 17 miljoner euro (102) till följd av ändringen av beräkningsgrunden för diskonteringsräntan.

Not 6 Provisionsintäkter, netto

2018, milj. €	Bank- rörelsen	Skade- försäk- ringen	Övrig rörelsen	Elimi- neringar	Koncernen totalt
Provisionsintäkter					
Utlåning	44	0	0	0	44
Inlåning	1		0	0	1
Betalningsrörelse	22		0	-1	22
Värdepappersförmedling	16		0		16
Värdepappersemissioner	4		4		8
Fonder	0				0
Kapitalförvaltning	13		0	0	13
Juridiska ärenden	0		0	0	0
Garantier	13		0	0	13
Försäkringsförmedling		12			12
Hälso- och välbefinnandetjänster		19		0	19
Övriga	47		-34	0	13
Provisionsintäkter totalt	162	31	-31	-2	160
Provisionskostnader					
Betalningsrörelse	1	1	0	-1	2
Värdepappersförmedling	6		0	0	6
Värdepappersemissioner	1		1		1
Kapitalförvaltning	3		2		4
Försäkringsrörelsen		64			64
Hälso- och välbefinnandetjänster		7			7
Övriga*	97	0	1	0	98
Provisionskostnader totalt	107	72	4	-1	183
Provisionsintäkter, netto, totalt	54	-41	-34	-1	-23

Iposten ingår 91 miljoner euro provisionskostnader för derivathandel som betalats till medlemsbankerna.

2017, milj. €	Bank- rörelsen	Skade- försäk- ringen	Övrig rörelsen	Elimi- neringar	Koncernen totalt
Provisionsintäkter					
Utlåning	42	0	0	-1	42
Inlåning	0		0	0	0
Betalningsrörelse	24		0	-1	24
Värdepappersförmedling	19		0	0	19
Värdepappersemissioner	7		4		11
Fonder	0				0
Kapitalförvaltning	13		0	0	13
Juridiska ärenden	0				0
Garantier	12		0	0	12
Försäkringsförmedling		13			13
Hälso- och välbefinnandetjänster		13		0	12
Övriga	100		-87	0	13
Provisionsintäkter totalt	217	26	-83	-2	158
Provisionskostnader					
Betalningsrörelse	5	1	0	-1	5
Värdepappersförmedling	9			0	9
Värdepappersemissioner	1		1		2
Kapitalförvaltning	3		2	0	4
Försäkringsrörelsen		70			70
Hälso- och välbefinnandetjänster		5			5
Övriga*	72		8	0	80
Provisionskostnader totalt	88	76	11	-1	175
Provisionsintäkter, netto, totalt	129	-51	-94	-1	-17

Iposten ingår 66 miljoner euro provisionskostnader för derivathandel som betalats till medlemsbankerna.

Not 7. Nettointäkter från placeringsverksamhet

Milj. €	2018	2017
Nettointäkter från tillgångar värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat (Nettointäkter från tillgångar som kan säljas)		
Skuldebrev		
Ränteintäkter	35	39
Realisationsvinster och -förluster	24	33
Valutavärderingsvinster och -förluster	8	-22
Nedskrivningar och återförda nedskrivningar	-3	0
Totalt	64	49
Aktier och andelar		
Utdelningar	6	50
Övriga intäkter och kostnader	-4	-8
Realisationsvinster och -förluster		110
Nedskrivningar och återförda nedskrivningar		-5
Totalt	2	147
Totalt	65	196
Värderade till verkligt värde via resultatet		
Finansiella tillgångar som innehas för handel		
Skuldebrev		
Värderingsvinster och -förluster	-5	-3
Totalt	-5	-3
Aktier och andelar		
Värderingsvinster och -förluster	3	0
Utdelningar	2	
Totalt	6	0
Derivatinstrument		
Värderingsvinster och -förluster	106	161
Totalt	106	161
Totalt	107	158
Finansiella tillgångar som värderas till verkligt värde via resultatet		
Skuldebrev		
Ränteintäkter	2	
Värderingsvinster och -förluster	-3	
Totalt	-1	
Aktier och andelar		
Värderingsvinster och -förluster	-12	
Utdelningar	28	
Totalt	17	
Totalt	16	
Finansiella tillgångar som identifieras som värderade till verkligt värde via resultatet		
Skuldebrev		
Ränteintäkter	1	4
Värderingsvinster och -förluster	0	-6
Totalt	1	-3
Derivatinstrument		
Värderingsvinster och -förluster		14
Totalt		14
Totalt	1	11
Värderade till verkligt värde via resultatet totalt	124	169

Nettointäkter från valutaverksamhet

Valutaväxling	-1	1
Värderingsvinster och -förluster*	34	35
Nettointäkter från valutaverksamhet totalt	32	35

* Nettoresultatet av säkringsinstrument var -1,8 miljoner euro (6,0).

Nettointäkter från förvaltningsfastigheter

Hysesintäkter	26	30
Värderingsvinster och -förluster	7	8
Kostnader för vederlag och skötsel	-18	-20
Övriga	-4	-2
Nettointäkter från förvaltningsfastigheter totalt	11	16

Som redovisats till det upplupna anskaffningsvärdet
Lån och övriga fordringar

Ränteintäkter	5	5
Räntekostnader	-1	-1
Nedskrivningar och återförda nedskrivningar	0	-1
Lån och övriga fordringar totalt	4	4

Skadeförsäkring

Upplösning av diskontering, skadeförsäkringar	-28	-32
---	-----	-----

Ökningen i den diskonterade försäkringsskulden för skadeförsäkringen som beror på tidens gång utgörs av upplösningen av diskonteringen. Upplösningen av diskonteringen beräknas varje månad med användning av diskonteringsräntan vid slutet av föregående månad och försäkringsskulden vid månadens början. Diskonteringsräntan var 1,5 procent (1,5).

Intresseföretag

Som behandlas med kapitalandelsmetoden	1	1
Totalt	1	1

Nettointäkter från placeringsverksamhet totalt	210	390
---	------------	------------

Not 8. Övriga rörelseintäkter

Milj. €	2018	2017
Realisationsvinster på rörelsefastigheter	0	0
Centralbanksavgifter	4	5
Leasingavtal	0	1
ICT-intäkter	2	2
Övriga*	40	18
Övriga rörelseintäkter totalt	47	26

* Hela aktiestocken i det baltiska dotterföretaget Seesam Insurance AS såldes till Vienna Insurance Group (VIG). För försäljningen bokfördes totalt 16 miljoner euro i realisationsvinst av engångsnatur.

Not 9. Personalkostnader

Milj. €	2018	2017
Löner och arvoden	135	118
Rörliga ersättningar*	11	10
Pensionskostnader	7	29
Avgiftsbestämda pensionsplaner	18	16
Förmånsbestämda pensionsplaner**	-11	13
Övriga lönebikostnader	7	7
Personalkostnader totalt	159	164

* Not 44

** Not 30

Representantskapet vid pensionskassan OP-Eläkekassa, som förvaltar det lagstadgade arbetspensionsskyddet för personalen, beslöt 31.7.2018 att överföra ett pensionsansvar på cirka 1 068 miljoner euro och skötseln av arbetspensionsskyddet till Ömsesidiga Pensionsförsäkringsbolaget Ilmarinen. Överföringen verkställdes 31.12.2018. Överföringen av ansvaret gav upphov till en post på 34 miljoner euro som skulle resultatföras, vilket skedde bland förmånsbestämda pensionsplaner för 2018.

Not 10. Avskrivningar och nedskrivningar

Milj. €	2018	2017
Avskrivningar		
Byggnader	6	4
Maskiner och inventarier	0	1
Immateriella tillgångar som uppkommit i samband med företagsköp	18	21
Övriga immateriella tillgångar	38	34
Egendom som hyrts ut	0	-1
Övriga	0	0
Totalt	62	59
Nedskrivningar		
Rörelsefastigheter	0	1
Varumärke	4	
Datasystem	17	4
Totalt	21	5
Avskrivningar och nedskrivningar totalt	83	64

Not 11. Övriga rörelsekostnader

Milj. €	2018	2017
ICT-kostnader		
Drift	114	106
Utveckling	62	52
Hyreskostnader	1	1
Rörelsefastigheter	13	13
Myndighets- och revisionsavgifter*	39	17
Medlemsavgifter	2	2
Köptjänster från andra	50	61
Kontaktkostnader	10	9
Marknadsföringskostnader	13	13
Samhällsansvarskostnader	3	1
Övriga administrationskostnader	26	28
Försäkrings- och säkerhetskostnader	4	4
Övriga kostnader för skadeförsäkringsrörelsen	2	3
Övriga	30	30
Övriga rörelsekostnader totalt	369	339

* I posten ingår arvoden som betalats till revisorerna enligt följande: 250 000 euro (270 000) för revision, 17 000 euro (0) för sådana uppdrag som avses i 1 kap. 1 § 1 mom. 2 punkten i revisionslagen, 10 000 euro (41 000) för skatterådgivning och 104 000 euro (111 000) för övriga tjänster. Kostnaderna för andra tjänster än revisionstjänster som KPMG Oy Ab utfört för bolag som hör till OP Företagsbankskoncernen uppgick till totalt 44 000 euro och tjänsterna för skatterådgivning uppgick till 10 000 euro.

Utvecklingskostnader

Milj. €	2018	2017
ICT-utvecklingskostnader	62	52
Andel eget arbete	1	1
Utvecklingskostnader i resultaträkningen totalt	63	53
Aktiverade ICT-kostnader	34	46
Aktiverad andel eget arbete	0	0
Aktiverade utvecklingskostnader totalt	34	46
Utvecklingskostnader totalt	97	99

Avskrivningar och nedskrivningar 57 36

Utvecklingsinvesteringarna säkerställer att den nuvarande affärsrörelsen är konkurrenskraftig och kontinuerlig samt att verksamheten är förenlig med bestämmelserna och skapar förutsättningar för nya kundorienterade affärsmodeller. Merparten av utvecklingssatsningarna riktade sig till att utveckla den nuvarande affärsrörelsen, men de nya affärsrörelsernas andel ökar i framtiden.

Not 12. Nedskrivningar av fordringar

Milj. €	2018	2017
Fordringar som nedskrivits som kredit- och garantiförluster	-21	-35
Återföringar av fordringar som avskrivits	1	0
Förväntade kreditförluster** (ECL) för fordringar på kunder och poster utanför balansräkningen	9	
Förväntade kreditförluster** (ECL) för skuldebrev*	-1	
Ökning av individuella nedskrivningar		-9
Minskning av individuella nedskrivningar		36
Gruppvisa nedskrivningar		-5
Nedskrivningar av fordringar totalt	-13	-12

* Förväntade kreditförluster för skuldebrev i försäkringsrörelsen redovisas i nettointäkter från placeringsverksamhet.

** Förlustreserven har specificerats i not 45. Förlustreserv för fordringar och skuldebrev.

Not 13. Tillfälligt undantag (overlay approach)

Milj. €	2018
Nettointäkter från placeringsverksamhet, vilka omfattas av det tillfälliga undantaget värderade i enlighet med IFRS 9	
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultatet	
Aktier och andelar	
Värderingsvinster och -förluster	-28
Totalt (A)	-28
Nettointäkter från placeringsverksamhet, vilka omfattas av det tillfälliga undantaget värderade i enlighet med IAS 39	
Aktier och andelar	
Realisationsvinster och -förluster	-7
Nedskrivningar och återföringar av nedskrivningar	-2
Totalt (B)	-9
Effekten på resultaträkningen av det tillfälliga undantaget (overlay approach) (-A+B)	19
Effekten på rapporten över totalresultat av det tillfälliga undantaget (overlay approach) -(-A+B)	-19

Not 14. Inkomstskatt

Milj. €	2018	2017
På räkenskapsperiodens beskattningsbara inkomst	45	89
Skatt från tidigare räkenskapsperioder	3	-1
Uppskjuten skatt	39	16
Resultaträkningens skatt	87	105
Samfundets inkomstskattesats	20,0	20,0
Avstämning av skatt uträknad på basis av den gällande skattesatsen med resultaträkningens skatt		
Resultat före skatt	439	535
Andelen enligt skattesatsen av räkenskapsperiodens resultat	88	107
Skatt från föregående räkenskapsperioder	3	-1
Skattefria intäkter	-11	-9
Oavdragbara kostnader och inkomstandelar från företag i kb-form	7	6
Omvärdering av oanvända förluster	1	1
Skatterättelser	1	1
Övriga poster	-1	-1
Resultaträkningens skatt	87	105

Noter angående tillgångar

Not 15. Kontanta medel

Milj. €	31.12.2018	31.12.2017
Kassa	1	2
På anfordran betalbara insättningar i centralbanker		
OP Företagsbanken Abp:s kassakravsmedel	703	668
Checkkonton	11 535	12 155
Kontanta medel totalt	12 239	12 825

I enlighet med eurosysteemets kassakravssystem ska kreditinstituten ha minimireserver (kassakrav) i de nationella centralbankerna. Kassakravet är en andel av kassakravsbasen som motsvarar den kassakravsprocent som Europeiska centralbanken har meddelat. Till kassakravsbasen räknas insättningarna (vidsträckt bemärkelse) och skuldebrev med en löptid på högst två år. Insättningar från andra kassakravsskyldiga räknas inte till kassakravsbasen. Kassakravet är för närvarande 1 % av kassakravsbasen. Kreditinstituten i OP Gruppen sköter sitt kassakrav genom OP Företagsbanken Abp. Kreditinstituten i gruppen har bemyndigat OP Företagsbanken Abp att sköta hela gruppens kassakrav i Finlands Bank.

Not 16. Fordringar på kreditinstitut

Milj. €	31.12.2018	31.12.2017
Insättningar		
Betalbara på anfordran	1 116	749
Totalt	1 116	749
av vilka fordringar under 3 månader på kreditinstitut	1 112	749
Krediter och övriga fordringar		
Betalbara på anfordran		
Övriga kreditinstitut	0	0
Totalt	0	0
Övriga		
OP Gruppens institut	8 501	8 347
Övriga kreditinstitut	110	198
Totalt	8 611	8 546
Fordringar på kreditinstitut totalt	9 727	9 295
Nedskrivningar		
Övriga kreditinstitut		-2
Förlustreserv*		
Övriga kreditinstitut	-1	
Totalt	-1	-2
Fordringar på kreditinstitut totalt	9 726	9 294

* Förlustreserven har specificerats i not 45. Förlustreserv för fordringar och skuldebrev.

Not 17. Derivatinstrument

Milj. €	31.12.2018	31.12.2017
Som innehas för handel		
Räntederivat	3 153	3 043
Valutaderivat	145	213
Aktie- och indexderivat	0	1
Kreditderivat	3	1
Råvaruderivat	4	25
Övriga		
Totalt	3 305	3 283
Säkringsinstrument		
Säkring av verkligt värde		
Räntederivat	45	60
Valutaderivat	142	84
Säkring av kassaflödet		
Räntederivat	0	0
Totalt	187	143
Derivatinstrument totalt	3 492	3 426

Balansposten innehåller derivatinstrumentens positiva värdeförändringar och betalda premier.

Not 18. Fordringar på kunder

Milj. €	31.12.2018	31.12.2017
Krediter till allmänheten och offentlig sektor	15 575	14 026
Finansiella leasingfordringar	2 154	1 856
Garantifordringar	2	2
Övriga fordringar	4 878	4 455
Totalt	22 609	20 340
Nedskrivningar		-220
Förlustreserv*	-258	
Fordringar på kunder totalt	22 351	20 120

* Förlustreserven har specificerats i not 45. Förlustreserv för fordringar och skuldebrev.

Förändringar i nedskrivningar av krediter och garantifordringar bland fordringarna på kunder

Milj. €	Krediter	Skuldebrev	Bank- garanti- fordringar	Ränte- fordringar	Totalt
Nedskrivningar 1.1.2017	241	-1	2	0	241
Ökning av individuella nedskrivningar	9	1		-12	-2
Förändring av gruppvisa nedskrivningar	5		0		5
Återförda individuella nedskrivningar	-4		0	11	7
Från balansräkningen bortskrivna krediter och garantifordringar, för vilka gjorts individuella nedskrivningar	-32				-32
Nedskrivningar 31.12.2017	219		2	-1	220

Förändringarna i förlustreserven 2018 har specificerats i not 45. Förlustreserv för fordringar och skuldebrev.

Finansiella leasingfordringar

OP Företagsbankskoncernen finansierar lösa anläggningstillgångar, fastigheter och andra utrymmen med finansiell leasing.

Milj. €	31.12.2018	31.12.2017
Förfallotiden för finansiella leasingavtal		
Under ett år	585	423
Över ett år och under fem år	1 336	1 132
Över fem år	326	386
Bruttoinvesteringar i finansiella leasingavtal	2 246	1 941
Icke ackumulerad finansieringsintäkt (-)	-92	-85
Minimileasingavgifternas nuvärde	2 154	1 856
Minimileasingfordringarnas nuvärde		
Under ett år	557	401
Över ett år och under fem år	1 290	1 089
Över fem år	307	367
Totalt	2 154	1 856

Not 19. Investeringsstillgångar

Milj. €	31.12.2018	31.12.2017
Finansiella tillgångar som innehas handel (Finansiella tillgångar för handel)		
Statens skuldebrev	3	7
Bank- och företagscertifikat	290	392
Debenturer	24	30
Perpetualer (eviga lån)	4	9
Obligationslån	176	152
Aktier och andelar	36	
Totalt	534	589
Finansiella tillgångar som värderas till verkligt värde via resultatet		
Skuldebrev	46	
Aktier och andelar (overlay-approach)	611	
Aktier och andelar (övriga än overlay-approach)	5	
Totalt	662	
Finansiella tillgångar som vid första redovisningstillfället kategoriserats som poster värderade till verkligt värde via resultaträkningen		
Skuldebrev		304
Totalt		304
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat (Finansiella tillgångar som kan säljas)		
Skuldebrev	14 730	14 050
Aktier och andelar	0	728
Totalt	14 730	14 777
Upplupet anskaffningsvärde		
Övriga	32	
Totalt	32	
Finansiella tillgångar som hålls till förfall		
Skuldebrev		51
Totalt		51
Förvaltningsfastigheter		
Mark- och vattenområden	45	44
Byggnader	276	259
Totalt	320	303
Lån och övriga fordringar		
Övriga		71
Totalt		71
Intresseföretag		
Intresseföretag	72	49
Totalt	72	49
Investeringsstillgångar totalt	16 351	16 144

Specifikation av skuldebrev samt aktier och andelar som redovisats till verkligt värde via resultaträkningen enligt notering och emittent

Milj. €	31.12.2018		31.12.2017	
	Skuldebrev	Aktier och andelar	Skuldebrev	Aktier och andelar
Noterade				
Offentlig sektor	7		310	
Övriga	221	358	164	
Övriga				
Offentlig sektor	17		39	
Övriga	299	293	380	
Totalt	544	651	893	

I finansiella tillgångar som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen ingår skuldebrev belåningsbara i centralbanker för 108 miljoner euro (70) och noterade efterställda skuldebrev av övriga för 34 miljoner euro (29).

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat och investeringar värderade till upplupet anskaffningsvärde 31.12.2018

Milj. €	Skuldebrev			Aktier och andelar		Investeringar värderade till upplupet anskaffningsvärde	
	Till verkligt värde	Till upplupet anskaffningsvärde	Totalt	Till verkligt värde	Till anskaffningsvärde	Totalt	ärde
Noterade							
Säkerhetsdugliga	11 835		11 835				
Icke säkerhetsdugliga	2 712		2 712				
Övriga							
Offentlig sektor	7		7				
Övriga	176		176	0	0	0	32
Totalt	14 730		14 730	0	0	0	32

I posterna värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat ingick inte efterställda noterade skuldebrev från övriga.

Finansiella tillgångar som kan säljas och investeringar som hålls till förfall 31.12.2017

Milj. €	Skuldebrev som kan säljas			Aktier och andelar som kan säljas			Investeringar som hålls till förfall
	Till verkligt värde	Till upplupet anskaffningsvärde	Totalt	Till verkligt värde	Till anskaffningsvärde	Totalt	
Noterade							
Säkerhetsdugliga	11 189		11 189				41
Icke säkerhetsdugliga	2 683		2 683	450		450	9
Övriga							
Övriga	178		178	277	2	278	
Totalt	14 050		14 050	726	2	728	51
Räkenskapsperiodens nedskrivningar	0		0	-5		-5	

Förändringar i förvaltningsfastigheter, milj. €	2018	2017
Anskaffningsvärde 1.1	267	279
Ökning	53	41
Minskning	-38	-54
Överföringar mellan posterna	1	0
Anskaffningsvärde 31.12	283	267
Akkumulerade förändringar i verkligt värde 1.1	37	36
Förändringar i verkligt värde under räkenskapsperioden	4	4
Minskning	-2	-3
Övriga förändringar	-1	0
Akkumulerade förändringar i verkligt värde 31.12	38	37
Bokfört värde 31.12	320	303

I ökningen av förvaltningsfastigheter ingår aktiverade utgifter efter förvärvet för 0 miljoner euro (1). Förändringarna i verkligt värde på förvaltningsfastigheter har bokförts på nettointäkter från placeringsverksamheten. Förvaltningsfastigheternas verkliga värde innehåller en skuldandel.

En specifikation av förvaltningsfastigheter med operationella leasingavtal finns i not 39.

Bland förvaltningsfastigheterna fanns varken den här eller den föregående räkenskapsperioden fastigheter som utgjort säkerhet.

Av förvaltningsfastigheter har 99 %, dvs. 316 miljoner euro värderats av en utomstående fastighetsvärderare. Alla fastighetsvärderare är auktoriserade (AFV).

För intresseföretagen redogörs i not 20. Investeringar som behandlas enligt kapitalandelsmetoden.

I not 45 redogörs för de förväntade kreditförlusterna för poster värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat och till upplupet anskaffningsvärde.

Not 20. Investeringar som behandlas enligt kapitalandelsmetoden

Belopp som tagits upp i balansräkningen:

Milj. €	31.12.2018	31.12.2017
Intresseföretag	72	49
Totalt	72	49

Belopp som tagits upp i resultaträkningen:

Milj. €	31.12.2018	31.12.2017
Intresseföretag	1	1
Totalt	1	1

Investeringar i intresseföretag och samföretag

OP Företagsbankskoncernen har två (3) intresseföretag som granskade enskilt inte är väsentliga. I tabellen ovan finns OP Företagsbankskoncernens andel av de här intresseföretagens resultat. OP Företagsbankskoncernen har inga placeringar i samföretag.

Det finns inget noterat marknadsvärde för OP Företagsbankskoncernens investeringar i intresseföretag och det finns inga eventalförpliktelser som ansluter sig till företagen.

Not 21. Immateriella tillgångar

Förändringar i immateriella tillgångar, milj. €	Goodwill	Varu- märken	Kundrela- tioner i anslutning till försäk- ringsavtal och försäk- ringarnas anskaff- ningsvärde	Övriga immateri- ella tillgångar	Totalt
Anskaffningsvärde 1.1.2018	422	179	291	368	1 261
Ökning				34	34
Minskning	-1	-13	-10	-9	-33
Anskaffningsvärde 31.12.2018	421	166	282	394	1 263
Akkumulerade avskrivningar och nedskrivningar 1.1.2018		-7	-262	-215	-484
Räkenskapsperiodens avskrivningar			-19	-36	-56
Räkenskapsperiodens nedskrivningar		-4		-17	-21
Minskning		7	10	3	19
Akkumulerade avskrivningar och nedskrivningar 31.12.2018		-4	-272	-266	-541
Bokfört värde 31.12.2018	421	162	10	128	722

Förändringar i immateriella tillgångar, milj. €	Goodwill	Varu- märken	Kundrela- tioner i anslutning till försäk- ringsavtal och försäk- ringarnas anskaff- ningsvärde	Övriga immateri- ella tillgångar	Totalt
Anskaffningsvärde 1.1.2017	422	179	291	322	1 215
Ökning				47	47
Minskning				0	0
Överföringar mellan posterna				0	0
Anskaffningsvärde 31.12.2017	422	179	291	368	1 261
Akkumulerade avskrivningar och nedskrivningar 1.1.2017		-7	-239	-179	-425
Räkenskapsperiodens avskrivningar			-23	-33	-55
Räkenskapsperiodens nedskrivningar				-4	-4
Minskning				0	0
Akkumulerade avskrivningar och nedskrivningar 31.12.2017		-7	-262	-215	-484
Bokfört värde 31.12.2017	422	172	29	153	777

	31.12.2018 Bokfört värde	31.12.2017 Bokfört värde
De övriga immateriella tillgångarna, milj. €		
Datasystem	102	106
Datasystem under utveckling	30	46
Övriga	-3	2
Totalt	128	153

	31.12.2018	31.12.2017
Immateriella tillgångar med obegränsad nyttjandetid, milj. €		
Goodwill	421	422
Varumärken	162	172
Totalt	583	595

Nyttjandetiden för varumärken som förvärvats vid rörelseförvärv har uppskattats till obegränsad, eftersom de påverkar ackumuleringen av kassaflödet under en ospecificerad tid.

Goodwill, milj. €

Segment	Förvärvad affärsrörelse	31.12.2018	31.12.2017
	Förvärv av Pohjola-Gruppen Abp:s skadeförsäkring och Excenta		
Skadeförsäkring	Oy:s verksamheter för välbefinnande i arbetet.	409	410
Bankrörelse	Förvärv av Pohjola Finance Ab:s affärsrörelse	13	13
Totalt		421	422

Nedskrivningsprövning av goodwill

Storleken på goodwillen fastställdes i köpesummans fördelningsprocesser, dvs. vid de s.k. PPA (Purchase Price Allocation)-utredningarna. Den goodwill som uppkom fördelades på enheter som genererar kassaflöde (CGU:n), som var antingen rörelsesegment eller företag eller delar av affärsområden som räknas till rörelsesegmenten. Nedskrivningsprövningen av goodwill utfördes i enlighet med IAS 36 för kassaflödesgenererande affärsområden som motsvarar de affärsområden för vilka förvärvskalkylerna upprättades.

Värdet av OP Företagsbankskoncernens kassaflödesenheter har för prövningen av goodwill fastställts enligt metoden "Excess Returns". I metoden avdras avkastningskravet på eget kapital från den innevarande räkenskapsperiodens och de kommande räkenskapsperiodernas vinst. För att fastställa nuvärdet av kassaflödet diskonteras en eventuell återstående avkastning med en diskonteringsränta som motsvarar avkastningskravet på eget kapital.

Längden för prövningsperioden fastställdes till den femåriga prövningsperioden enligt standarden IAS 36 med restvärden.

De prognoser som använts i kassaflödesanalyserna baserar sig på de strategisiffror för perioden 2019–2021 som OP Företagsbankens styrelse fastställt 2016 och på de förväntningar på affärsrörelsernas utveckling efter strategiperioden som härletts ur siffrorna. Tillväxten i kassaflödena efter 2021 varierar mellan 2 och 3,6 procent.

Som diskonteringsränta i analyserna har använts kostnaden för eget kapital till marknadsvillkor, som står i linje med de tillämpade värderingsmetoderna (dvs. via kassaflödet har fastställts endast det värde som tillfaller placerare i eget kapital och som har diskonterats med avkastningskravet på eget kapital). Den diskonteringsränta som använts i kalkylerna före skatt (dvs. IFRS WACC) varierade mellan 8,1 och 8,7 %. År 2017 varierade diskonteringsräntan mellan 8,9 och 9,4 procent. Diskonteringsräntan efter skatt sänktes med 0,5 procentenheter för skadeförsäkringsrörelsen och med 0,6 procentenheter för OP Finances affärsrörelse till att motsvara diskonteringsräntan enligt marknadsinformationen.

Nedskrivningsprövningen av goodwill har inte lett till nedskrivningar.

Känslighetsanalys för goodwill

En känslighetsanalys utfördes separat för varje kassaflödesenhet, den baserade sig på de centrala variablerna för respektive kassaflödesenhet. I känslighetsanalyserna har använts samma variabler som under jämförelseåret. Om värdet på en variabel ändras från de värden som använts i prognoserna, medför det en risk för nedskrivning. Känslighetsanalysen innehåller inte samtidiga förändringar i värdet på alla centrala variabler.

Centrala variabler som använts i känslighetsanalysen och förändringar i dem som medför en risk för nedskrivning

Segment	Förvärvad affärsrörelse	Centrala variabler	Värde som använts i prognoserna, %	Förändring som medför risk för nedskrivning, %-enheter
Skadeförsäkring	Skadeförsäkringsrörelsen	Diskonteringsränta, %	8,7	8,8
		Totalkostnadsprocent	90-92	9,3
		Nettointäkter av placeringsverksamheten%	2,3-4,0	-3,7
Bankrörelse	OP Finance Ab:s affärsrörelse	Diskonteringsränta, %	8,1	14,8
		Ökning i utlåningen, %	2,0-4,1	-15,7
		Kostnadsökning, %	2,0	14,4

Nedskrivningsprövning av varumärken

OP Företagsbankskoncernens varumärken har i sin helhet uppstått genom förvärven av Pohjola-Gruppen Abp:s affärsrörelse. En nedskrivningsprövning har utförts separat i enlighet med IAS 36 för följande varumärken: Pohjola, Europeiska och A-Försäkring. Varumärket Seesam såldes till Vienna Insurance Group (VIG) som en del av försäljningen av hela aktiestocken i Seesam Insurance AS och dess filialer i Lettland och Litauen.

Varumärkena har värderats enligt metoden "relief from royalty", i vilken varumärkenas värde fastställdes till de royaltyinbesparingar diskonterade till nutid som i framtiden uppnås genom innehav av varumärkena. Vid prövningen av varumärket Pohjola användes som diskonteringsränta det viktade medeltalet av skadeförsäkrings- och hälsovårdstjänsternas kostnader för eget kapital till marknadsvillkor (7,3 och 7,3 procent) utökad med en tillgångsvis riskpremie på 3 procent. Som diskonteringsränta för andra varumärken har använts den kostnad för eget kapital till marknadsvillkor som fastställts för skadeförsäkringsrörelsen (7,3 procent) utökad med en tillgångsvis riskpremie på 3 procent. Vid prövningen 2018 har använts samma riskpremie och motsvarande royalty i procent som vid PPA-utredningen och prövningen under tidigare år.

Längden för prövningsperioden fastställdes till 5 år i enlighet med standarden IAS 36. De prognoser som använts i kassaflödesanalyserna baserar sig på de strategisiffror som uppdaterats för skadeförsäkringsrörelsen för 2019–2021 och på de förväntningar på affärsrörelsens fortsatta utveckling som härlemts ur siffrorna. Som tillväxt i kassaflödena under perioderna efter prognosperioden användes en inflationsförväntning på 3 procent.

OP Företagsbanken planerar att ta i bruk namnet Pohjola i skadeförsäkringsrörelsen under 2019. OP Försäkring Ab skulle i fortsättningen ha namnet Pohjola Försäkring Ab. Då skadeförsäkringsrörelsen ändrar sitt varumärke, byter Pohjola Hälsa namn till Pohjola Sjukhus, och koncentrerar sig i fortsättningen på sjukhusverksamheten. Ändringarna planeras träda i kraft under 2019. I samband med nedskrivningsprövningen av varumärket Pohjola prövades hur ovan nämnda förändring påverkar varumärkets ekonomiska nyttjandetid och prövningsperiodens längd, den diskonteringsränta som användes för prövningen, riskpremien och royaltyprocenten. Varumärket konstaterades fortfarande utgöra en sådan immateriell tillgång med obegränsad ekonomisk nyttjandetid som avses i IAS 36. Varumärket kommer i fortsättningen också att användas inom den traditionella försäkringsverksamheten, då den ursprungliga prövningsperiodens längd på fem år återställdes.

Prövningsperioden hade tidigare förlängts till 15 år eftersom varumärket endast användes för hälso- och välbefinnanderörelsen som växte snabbt. Övriga parametrar har inte ändras väsentligt eftersom parametrarna även ursprungligen passade försäkringsrörelsen. Vid prövningen av varumärket beaktades de kassaflöden som kan likställas med omsättning för de affärsrörelser som i fortsättningen finns under varumärket.

Nedskrivningsprövningen av varumärken har inte lett till nedskrivningar för varumärken i bokslutet 2018. Varumärket Europeiska har dock skrivits ned i bokslutet, eftersom det finns planer på att fusionera bolaget med OP Försäkring.

Nedskrivningsprövning av kundrelationer

OP Företagsbankskoncernens kundrelationer har förvärvats som en del av förvärvet av Pohjola-Gruppen Abp:s affärsrörelse. De immateriella tillgångar som uppstått genom kundrelationer kostnadsfördes med linjära avskrivningar under 2018.

Not 22. Materiella tillgångar

Milj. €	31.12.2018	31.12.2017
Rörelsefastigheter		
Mark- och vattenområden	10	10
Byggnader	104	101
Totalt	115	111
Maskiner och inventarier	0	1
Övriga materiella tillgångar	2	3
Egendom som hyrts ut	0	0
Materiella tillgångar totalt	117	115
av vilka anskaffningar i arbete	0	18

Förändringar i materiella tillgångar, milj. €	Rörelse- fastigheter	Maskiner och inventarier	Övriga materiella tillgångar	Egendom som hyrts ut	Materiella tillgångar totalt
Anskaffningsvärde 1.1.2018	139	31	3	2	175
Ökning	10	0	0	0	11
Minskning	0	-4	-1	-1	-6
Överföringar mellan posterna	0				0
Anskaffningsvärde 31.12.2018	148	27	2	1	179
Akkumulerade avskrivningar och nedskrivningar 1.1.2018	-28	-30	0	-2	-60
Räkenskapsperiodens avskrivningar	-6	0	0	0	-6
Räkenskapsperiodens nedskrivningar	-1				-1
Återföringar av räkenskapsperiodens nedskrivningar	0				0
Minskning	0	3	0	1	4
Övriga förändringar	0				0
Akkumulerade avskrivningar och nedskrivningar 31.12.2018	-34	-27	0	-1	-62
Bokfört värde 31.12.2018	115	0	2	0	117

Förändringar i materiella tillgångar, milj. €	Rörelse- fastigheter	Maskiner och inventarier	Övriga materiella tillgångar	Egendom som hyrts ut	Materiella tillgångar totalt
Anskaffningsvärde 1.1.2017	112	37	4	5	158
Ökning	31	0	1	0	32
Minskning	-4	-6	-2	-3	-15
Överföringar mellan posterna	0				0
Anskaffningsvärde 31.12.2017	139	31	3	2	175
Akkumulerade avskrivningar och nedskrivningar 1.1.2017	-25	-36	0	-4	-65
Räkenskapsperiodens avskrivningar	-3	-1	0	0	-5
Räkenskapsperiodens nedskrivningar	-1				-1
Minskning	2	6	0	2	11
Övriga förändringar	0				0
Akkumulerade avskrivningar och nedskrivningar 31.12.2017	-28	-30	0	-2	-60
Bokfört värde 31.12.2017	111	1	3	0	115

Not 23. Övriga tillgångar

Milj. €	31.12.2018	31.12.2017
Betalningsförmedlingsfordringar	16	22
Pensionstillgångar	3	
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		
Räntor	134	118
Räntor på derivatfordringar	160	194
Övriga poster i försäkringsrörelsen	28	27
Övriga	19	13
Derivatfordringar, clearing via centrala motparter	3	11
CSA-fordringar för derivatinstrument	458	543
Värdepappersfordringar	20	16
Direktförsäkringsfordringar	318	298
Skaderegleringsavtal	181	181
Återförsäkringsfordringar	14	8
Återförsäkrarens andel av avsättningen för ej intjänade premier	8	11
Återförsäkrarens andel av ersättningsansvaret	97	84
Övriga fordringar	189	182
Totalt	1 647	1 708

Not 24. Skattefordringar och skatteskulder

Milj. €	31.12.2018	31.12.2017
Inkomstskattefordringar	35	13
Uppskjuten skattefordran	31	22
Skattefordringar totalt	65	35

Milj. €	31.12.2018	31.12.2017
Inkomstskatteskuld	0	9
Uppskjuten skatteskuld	420	411
Skatteskulder totalt	421	419

Uppskjuten skattefordran	31.12.2018	31.12.2017
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat (Finansiella tillgångar som kan säljas)	3	0
Avskrivningar och nedskrivningar	0	0
Avsättningar och nedskrivningar av fordringar	15	7
Periodiseringsdifferenser för värdepapper som emitterats till allmänheten		0
Förmånsbestämda pensionsplaner	10	20
Koncernkonsolideringar	1	1
Övriga temporära skillnader	4	4
Kvittad mot uppskjuten skatteskuld	-2	-10
Totalt	31	22

Uppskjuten skatteskuld	31.12.2018	31.12.2017
Skattemässiga avsättningar	294	261
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat (Finansiella tillgångar som kan säljas)	-1	40
Säkring av kassaflödet	0	1
Eliminering av utjämningsbeloppet	66	59
Värdering av placeringar till verkligt värde	26	15
Fördelning av köpesumman för företagsköp	32	36
Förmånsbestämda pensionsplaner	1	3
Koncernkonsolideringar	1	2
Övriga temporära skillnader	5	4
Kvittad mot uppskjuten skattefordran	-2	-10
Totalt	420	411

Uppskjuten skattefordran (+/-skuld (-), netto)	-390	-389
--	------	------

Förändringar i uppskjuten skatt	31.12.2018	31.12.2017
Uppskjuten skattefordran /-skuld 1.1.	-389	-380
Inverkan av förändringen av redovisningsprinciperna totalt	-2	
Uppskjuten skattefordran /-skuld 1.1	-391	-380
Bokförts i resultaträkningen		
Avsättningar och nedskrivningar av fordringar	-1	0
Skattemässiga avsättningar	-33	-17
Eliminering av utjämningsbeloppet	-7	0
Värdeförändringar och försäljningar i placeringar	-2	-3
Avskrivningar och nedskrivningar	4	4
Periodiseringsdifferenser för värdepapper som emitterats till allmänheten	0	-1
Förmånsbestämda pensionsplaner	-3	1
Övriga	1	-1
Bokförts i rapporten över totalresultat		
Fonden för verkligt värde		
Värdering till verkligt värde	38	-12
Säkring av kassaflödet	0	0
Överföring till resultaträkningen	5	21
Aktuariella vinster/(förluster) från förmånsbestämda pensionsplaner	-5	-1
Övriga	2	0
Uppskjuten skattefordran totalt 31.12., (+)/-skuld (-), netto	-390	-389
Inkomstskattefordringar (+)/-skuld (-), netto	34	5
Skattefordringar totalt, (+)/-skuld (-), netto	-356	-384

Skattemässiga förluster för vilka inga uppskjutna skattefordringar har bokförts fanns vid slutet av 2018 för 18 miljoner euro (6). Förlusterna preskriberas före 2028.

För de balanserade vinstmedlen i dotterföretagen i Baltikum på 22 miljoner euro (56) har inte bokförts någon uppskjuten skatteskuld, eftersom tillgångarna bestående har investerats i respektive land.

Noter angående skulder och eget kapital

Not 25. Skulder till kreditinstitut

Milj. €	31.12.2018	31.12.2017
Skulder till centralbanker	4 006	4 023
Skulder till kreditinstitut		
Betald på anfordran		
Insättningar		
OP Gruppens institut	305	641
Övriga kreditinstitut	24	10
Övriga skulder		
OP Gruppens institut	700	1 166
Totalt	1 029	1 816
Övriga än betald på anfordran		
Insättningar		
OP Gruppens institut	9 809	7 222
Övriga kreditinstitut	730	974
Totalt	10 540	8 196
Skulder till kreditinstitut och centralbanker totalt	15 575	14 035

Not 26. Derivatinstrument

Milj. €	31.12.2018	31.12.2017
Som innehas för handel		
Räntederivat	2 622	2 597
Valutaderivat	146	201
Aktie- och indexderivat	0	0
Kreditderivat	2	0
Övriga	8	26
Totalt	2 779	2 825
Säkringsinstrument		
Säkring av verkligt värde		
Räntederivat	209	305
Valutaderivat	55	86
Säkring av kassaflödet		
Räntederivat		0
Totalt	264	391
Derivatinstrument totalt	3 043	3 216

Balansposten innehåller derivatinstrumentens negativa värdeförändringar och erhållna premier.

Not 27. Skulder till kunder

Milj. €	31.12.2018	31.12.2017
Insättningar		
Betalt på anfordran		
Privatkunder	140	72
Företag och offentlig sektor	11 021	10 361
Totalt	11 161	10 433
Övriga		
Privatkunder	0	
Företag och offentlig sektor	370	755
Totalt	370	755
Insättningar totalt	11 531	11 189
Övriga finansiella skulder		
Betalt på anfordran		
Privatkunder	15	11
Totalt	15	11
Övriga		
Företag och offentlig sektor	4 876	7 638
Totalt	4 876	7 638
Övriga finansiella skulder totalt	4 890	7 648
Skulder till kunder totalt	16 422	18 837

Not 28. Försäkringsskuld

Milj. €	31.12.2018	31.12.2017
Försäkringsskuld för skadeförsäkring	3 157	3 143
Totalt	3 157	3 143

Skulder för skadeförsäkringsavtal och återförsäkrarens andel

Milj. €	31.12.2018			31.12.2017		
	Brutto	Åter-försäkring	Netto	Brutto	Åter-försäkring	Netto
Avsättningar för ersättningar av pensionstyp	1 510	-4	1 506	1 516	-6	1 510
Övriga avsättningar för specifika skadefall	182	-69	113	194	-53	141
Särskild avsättning för yrkessjukdomar	13		13	14		14
Kollektiv avsättning för oreglerade skador	761	-23	737	779	-25	754
Avsättning för skaderegleringskostnader	101		101	67		67
Avsättning för ej intjänade premier	569	-8	561	585	-11	574
Försäkringsskuldens ränteskydd	21		21	-12		-12
Försäkringsskuld för skadeförsäkring totalt	3 157	-104	3 053	3 143	-95	3 048

Förändringar i försäkringsskulden och fordringar avseende återförsäkringsavtal

Milj. €	2018			2017		
	Brutto	Åter-försäkring	Netto	Brutto	Åter-försäkring	Netto
Avsättning för oreglerade skador						
Avsättning för oreglerade skador 1.1.	2 557	-84	2 473	2 430	-64	2 365
Under räkenskapsperioden betalda ersättningar	-1 075	30	-1 045	-1 004	8	-996
Förändring i skuld/fordran	1 081	-42	1 039	1 113	-28	1 085
Under räkenskapsperioden inträffade skador	1 121	-40	1 081	1 043	-25	1 018
Ökning (minskning) jämfört med tidigare perioder	-39	-2	-42	-32	-3	-35
Förändring i diskonteringsräntan				102		102
Upplösning av diskontering	27		27	31		31
Värdeförändring i ränteskydd	25		25	-12		-12
Förvärvade affärsrörelser	-28		-28			
Kursvinster (förluster)	0		0	0	0	0
Avsättning för oreglerade skador 31.12	2 588	-97	2 491	2 557	-84	2 473

Skuld för återstående avtalstid

Försäkringsskuld 1.1.	585	-11	574	578	-14	565
Ökning	539	-7	532	524	-6	518
Minskning	-528	10	-518	-518	9	-509
Förvärvade affärsrörelser	-27		-27			
Upplösning av diskontering	1		1	1		1
Försäkringsskuld 31.12.	569	-8	561	585	-11	574
Försäkringsskuld för skadeförsäkring totalt	3 157	-105	3 052	3 143	-95	3 048

Försäkringsskulden för försäkringsavtalens återstående avtalstid har i huvudsak fastställts avtalsvis enligt pro rata parte temporis-metoden.

Värdering av försäkringsskuld för försäkringsavtal

a) Använda metoder och antaganden

Försäkringsskuldens belopp har uppskattats så att det med rimlig sannolikhet är tillräckligt för att täcka de förpliktelser som härrör från försäkringsavtalen. Detta har genomförts så att man först gjort en uppskattning av skuldens förväntade värde och därefter räknat ut ett säkerhetstillägg på grund av den ovisshet som föreligger.

Avsättningen för ersättningar av pensionstyp utgörs av det diskonterade nuvärdet av kassaflödet från ersättningar för inkomstbortfall som betalas ut i form av fortlöpande pensioner. Den diskonteringsränta som används bestäms med beaktande av den rådande räntenivån, lagbestämmelserna om att avsättningarna ska vara betryggande, den av myndigheterna fastställda övre gränsen för diskonteringsräntan samt den rimliga förväntade avkastningen på de tillgångar som täcker försäkringsskulden. Den vid slutet av 2017 använda diskonteringsräntan är 1,5 % (1,5 %). Som dödlighetsmodell har använts en ålderskohortmodell för dödlighetsintensiteten som baserar sig på befolkningsstatistiken i Finland och på antagandet att den nu observerade trenden med en allt högre livslängd kommer att fortsätta.

I avsättningen för oreglerade skador ingår avsättningar för asbestskador som utgörs av yrkessjukdomsfall inom den lagstadgade olycksfallsförsäkringen. Det prognostiserade kassaflödet från dessa ersättningar baserar sig på en utredning, i vilken har beaktats hur mycket asbest som årligen har använts som råmaterial i Finland samt hur latenstiderna för olika asbestsjukdomar är fördelade. Asbestskadornas utveckling följs årligen upp och utfallet har följt prognosen väl.

För värdering av den kollektiva avsättningen för oreglerade skador har flera statistiska metoder använts. Bornhuetter-Ferguson, Cape Cod och Chain Ladder. Vid tillämpningen av dem måste utöver val av metod även andra val göras såsom beslut om på hur många skadeårs statistiska material metoderna ska tillämpas.

De största riskerna vid värderingen av den kollektiva avsättningen för oreglerade skador hänför sig till

- Uppskattningen av framtida inflation (exkl. ersättningar för inkomstbortfall som betalas på basis av lagstadgade försäkringar)
- Justering av förändringar i utvecklingstriangeln för ersättningar till följd av lagändringar och ändringar i ersättningspraxis (dvs. ger historien en korrekt bild av framtiden)
- De historiska datas riktighet under tiotals år.

Av den kollektiva avsättningen för oreglerade skador har endast avsättningen för pensioner diskonterats.

Vid värderingen av den kollektiva avsättningen för oreglerade skador har koncernens skadeförsäkringsbestånd delats upp i flera klasser bland annat utgående från risken och löptiden för kassaflödet från de utbetalda ersättningarna. I varje klass beräknas den kollektiva avsättningen för oreglerade skador först enligt respektive ovan nämnda statistiska metod. Av dem har man valt den som bäst lämpar sig för den klass som är föremål för granskning. Som valkriterier har använts hur väl modellen i fråga skulle ha prognostiserat utvecklingen under tidigare skadeår och den genom modellen erhållna värderingens känslighet för antalet använda statistikår. Till det förväntningsvärde som modellen ger har ett säkerhetstillägg på 2-10 % lagts till. På säkerhetstilläggets belopp inverkar de framtida kassaflödenas osäkerhet och löptid samt historiska datas kvalitet.

Vid värderingen av den kollektiva avsättningen för ersättningarna för sjukvårdskostnader och rehabiliteringskostnader inom den lagstadgade olycksfallsförsäkringen och trafikförsäkringen har beaktats att de ersättningar som betalas för skador som har inträffat för över 10 år sedan kommer att finansieras med hjälp av fördelningssystemet.

Inverkan av ändrade metoder och antaganden på avsättningarnas belopp	2018	2017
Milj. € (ökning+/minskning- av avsättningar)		
Inverkan av ändrade metoder och antaganden på avsättningarnas belopp	17	102
Totalt	17	102

b) Ersättningarnas utveckling

I ersättningstrianglarna har de faktiska ersättningskostnaderna jämförts med tidigare värden. Trianglarna som beskriver ersättningsutvecklingen har konstruerats per skadeår.

Ersättningsutvecklingen har presenterats för tio år med undantag av långvariga avsättningar. I ersättningstrianglarna följs inte upp utvecklingen för andelar i pooler eller olycksfallsförsäkringens regresser. Kapitalvärdena för slutligt fastställda pensioner har behandlats såsom om de hade utbetalats till beloppet av deras kapitalvärde i samband med att de slutligt fastställdes. För de långvariga avsättningarna, dvs. de slutligt fastställda pensionerna och asbestskadorna, har uppgifter om försäkringsskuldens tillräcklighet presenterats.

Ersättningstrianglar, bruttorörelse, milj. €

Skadeår	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Totalt
Uppskattning av den totala skadekostnaden											
0*	666	738	784	815	903	931	976	1 000	1 043	1 121	8 977
n+1	633	746	751	802	879	905	887	1 006	1 063		
n+2	640	744	752	805	861	920	902	995			
n+3	641	743	757	821	885	939	910				
n+4	651	750	771	836	891	929					
n+5	653	760	786	840	888						
n+6	659	771	785	840							
n+7	670	772	783								
n+8	673	779									
n+9	674										
Nuvarande uppskattning av den totala skadekostnaden											
	674	779	783	840	888	929	910	995	1 063	1 121	8 982
Ackumulerade utbetalda ersättningar											
	-645	-740	-743	-791	-833	-858	-818	-882	-892	-652	-7 854
Avsättning för oreglerade skador för åren 2009-2018											
	29	39	40	49	56	71	92	113	171	469	1 128
Avsättning för oreglerade skador för tidigare år											
											214

* = vid slutet av skadeåret

Utvecklingen av ersättningarna för latent yrkessjukdomar, milj. €

Räkenskapsår	Kollektiv avsättning för oreglerade skador	Kända avsättningar för pensioner	Utbetalda ersättningar	Ersätt- nings- kostnader	Förändring i beräknings- grunden*	Tillräck- lighet
2009	42	43	-4	-8	4	-4
2010	38	44	-3	0		0
2011	35	50	-3	-6	5	-2
2012	32	53	-4	-4	2	-1
2013	28	53	-4	-1	1	0
2014	22	53	-4	-2	2	0
2015	19	54	-4	-2	2	-1
2016	17	53	-5	-1	2	1
2017	14	53	-5	-3	3	0
2018	13	51	-6	-2		-2

Utvecklingen av slutligt fastställda pensioner, milj. €

Räkenskapsår	Vid början av året	Vid slutet av året	Nytt pensionskapital	Betalda pensioner	Förändring i beräkningsgrunden*	Tillräcklighet
2009	763**	771	42	32		2
2010	771	794	60	34		3
2011	794	895	66	35	77	7
2012	895	940	66	34	31	18
2013	940	965	51	37	23	12
2014	965	1 010	54	40	36	5
2015	1 010	1 046	53	44	30	2
2016	1 046	1 080	54	49	31	3
2017	1 080	1 141	54	52	75	16
2018	1 141	1 145	56	54		-2

* Inverkan av förändringar i diskonteringsräntan och dödlighetsmodellen på det slutliga pensionskapitalet.

** En liten post med sjukvårds- och servicehusavsättningar som ingått under tidigare år har eliminerats från siffrorna för 2009.

Ersättningstrianglar, nettorörelse, milj. €

Skadeår	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Totalt
Uppskattning av den totala skadekostnaden											
0*	649	693	721	796	861	897	957	992	1 019	1 081	8 666
n+1	620	707	697	782	829	868	877	1 000	1 026		
n+2	629	705	710	786	819	875	892	990			
n+3	629	705	714	804	843	887	898				
n+4	633	712	727	818	847	887					
n+5	633	721	741	823	847						
n+6	635	732	743	823							
n+7	646	734	742								
n+8	648	740									
n+9	648										
Nuvarande uppskattning av den totala skadekostnaden											
	648	740	742	823	847	887	898	990	1 026	1 081	8 684
Ackumulerade utbetalda ersättningar											
	-632	-702	-703	-775	-794	-820	-810	-880	-885	-648	-7 648
Avsättning för oreglerade skador för åren 2009-2018											
	16	39	39	49	54	68	88	110	141	432	1 036

Avsättning för oreglerade skador för tidigare år 209

* = vid slutet av skadeåret

Förändring i försäkringsersättningarna för skador som inträffat under tidigare räkenskapsperioder

Försäkringsersättningarna för skador som inträffat under tidigare räkenskapsperioder minskade med 42 miljoner euro, under föregående räkenskapsperiod ökade försäkringsersättningarna med 67 miljoner euro. Förändringen i försäkringsersättningarna för skador som inträffat under tidigare räkenskapsperioder beskriver tillräckligheten hos försäkringsskulden. På grund av att försäkringsskulden ska vara tryggande är förändringen i snitt positiv.

Not 29. Skuldebrev emitterade till allmänheten

Milj. €	Medel- ränta, %	31.12.2018	Medel- ränta, %	31.12.2017
Obligationslån	1,08	10 119	1,20	9 716
Övriga				
Bankcertifikat	2,53	105	1,10	83
Företagscertifikat	0,55	10 162	0,47	7 034
Som i handeln ingår i den egna portföljen (-)*		-50		-42
Skuldebrev emitterade till allmänheten totalt		20 336		16 791

* OP Företagsbankskoncernens egna obligationslån har kvittats mot skulden.

Avstämning av förändringar i skulder i finansieringens kassaflöde mot balansposter

Milj. €	Skuldebrev emitterade till allmänheten	Efterställda skulder
Balansvärde 1.1.2018	16 791	1 547
Förändringar i finansieringens kassaflöde		
Ökningar i obligationslån	2 371	
Ökningar i bankcertifikat	141	
Ökningar i företagscertifikat	24 495	
Ökningar totalt	27 007	
Minskningar i obligationslån	-2 022	
Minskningar i bankcertifikat	-121	
Minskningar i företagscertifikat	-21 346	
Minskningar i kapitallån		-50
Minskningar totalt	-23 489	-50
Förändringar i finansieringens kassaflöde totalt	3 518	-50
Värderingar och valutakursförändringar	27	-15
Balansvärde 31.12.2018	20 336	1 482

Milj. €	Skuldebrev emitterade till allmänheten	Efterställda skulder
Balansvärde 1.1.2017	19 826	1 592
Förändringar i finansieringens kassaflöde		
Ökningar i obligationslån	1 194	
Ökningar i bankcertifikat	86	
Ökningar i företagscertifikat	19 779	
Ökningar totalt	21 060	
Minskningar i obligationslån	-2 980	
Minskningar i bankcertifikat	-28	
Minskningar i företagscertifikat	-20 459	
Minskningar totalt	-23 468	
Förändringar i finansieringens kassaflöde totalt	-2 408	
Värderingar och valutakursförändringar	-627	-45
Balansvärde 31.12.2017	16 791	1 547

Långfristiga lån och räntebindningar	Nominellt belopp	Ränta, %	Förfallodag
OP Corporate Bank plc Issue of EUR 750,000,000 1.125 per cent. Instruments due 17 June 2019 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	750,0	Fast 1,125 %	17.6.2019
OP Corporate Bank plc Japanese Yen Bonds JPY 42,400,000,000 - Fourth Series (2014)	336,9	Fast 0,434 %	18.6.2019
OP Corporate Bank plc Issue of AUD 20,000,000 3.925 per cent Fixed Rate Notes due 27 June 2019 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	12,3	Fast 3,925 %	27.6.2019
OP Corporate Bank plc Issue of SEK 750,000,000 Floating Rate Note due September 2019 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	73,1	SES3M + 0,520 %	16.9.2019
OP Corporate Bank plc Issue of EUR 300,000,000 Floating Rate Instruments due 11 March 2020 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	760,0	EUB3M + 0,280 %	11.3.2020
OP Corporate Bank plc Issue of HKD 850,000,000 Floating Rate Note due May 2020 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	94,8	Fast 2,140 %	27.5.2020
OP Corporate Bank plc Issue of HKD 214,000,000 Floating Rate Note due September 2020 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	23,9	Fast 2,160 %	18.9.2020
OP Corporate Bank plc issue of GBP 10 000 000 floating rate instruments due 13 November 2020 under EUR 20,000,000,000 programme for the Issuance of debt instruments	11,2	GBL3M + 0,850 %	13.11.2020
OP Corporate Bank plc Issue of EUR 10,000,000 1.965 per cent. Instruments due 19 November 2020 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	10,0	Fast 1,965 %	19.11.2020
OP Corporate Bank plc Japanese Yen Bonds JPY 28,500,000,000 - Third Series (2015)	226,5	Fast 0,325 %	27.11.2020
OP Corporate Bank plc Japanese Yen Floating Rate Bonds JPY 1,500,000,000 - Third Series (2015)	11,9	JPL3M + 0,160 %	27.11.2020
OP Corporate Bank plc Issue of JPY 8,000,000,000 Fixed Rate Instruments due December 2020 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	63,6	Fast 1,405 %	3.12.2020
OP Corporate Bank plc Issue of EUR 750,000,000 2 per cent. Instruments due 3 March 2021 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	750,0	Fast 2,000 %	3.3.2021
OP Corporate Bank plc Issue of EUR 500,000,000 Floating Rate Instruments due May 2021 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	500,0	EUB3M + 0,500 %	22.5.2021
OP Corporate Bank plc Issue of GBP 200,000,000 Floating Rate Instruments due May 2021 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	223,6	GBL3M + 0,340 %	30.5.2021
OP Corporate Bank plc Issue of EUR 500,000,000 0.875 per cent. Instruments due 21 June 2021 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	500,0	Fast 0,875 %	21.6.2021
OP Corporate Bank plc Issue of CHF 300,000,000 1.000 per cent. Instruments due 14 July 2021 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	266,2	Fast 1,000 %	14.7.2021
OP Corporate Bank plc Issue of EUR 60,000,000 3.75 per cent. Instruments due 1 March 2022 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	60,0	Fast 3,750 %	1.3.2022
OP Corporate Bank plc Issue of EUR 1,000,000,000 0.75 per cent. Instruments due March 2022 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	1 000,0	Fast 0,750 %	3.3.2022

OP Corporate Bank plc Issue of GBP 400,000,000 2.500 per cent. Instruments due 20 May 2022 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	447,2	Fast 2,500 %	20.5.2022
OP Corporate Bank plc Issue of EUR 200,000,000 Floating Rate Instruments due 13 June 2022 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	300,0	EUB3M + 0,75 %	13.6.2022
OP Corporate Bank plc Issue of EUR 50,000,000 Floating Rate Instruments due August 2022 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	50,0	EUB3M + 0,50 %	17.8.2022
OP Corporate Bank plc Issue of EUR 500,000,000 0.375 per cent. Instruments due 11 Oct 2022 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	500,0	Fast 0,375 %	11.10.2022
OP Corporate Bank plc Issue of EUR 500,000,000 0.375 per cent. Instruments due 29 Aug 2023 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	500,0	Fast 0,375 %	29.8.2023
OP Corporate Bank plc Issue of EUR 10,000,000 0.55 per cent. Instruments due 5 Oct 2023 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	10,0	Fast 0,550 %	5.10.2023
OP Corporate Bank plc Issue of EUR 20,000,000 1.097 per cent. Instruments due 16 February 2024 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	20,0	Fast 1,097 %	16.2.2024
OP Corporate Bank plc Issue of EUR 15,000,000 Fixed Rate Notes due 14 June 2024 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments.	15,0	Fast 0,780 %	14.6.2024
OP Corporate Bank plc Issue of EUR 10,000,000 0,725 per cent. Instruments due 20 June 2024 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments.	10,0	Fast 0,725 %	20.6.2024
OP Corporate Bank plc Issue of EUR 20,000,000 0,55 per cent. Instruments due 30 Aug 2024 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments.	20,0	Fast 0,550 %	30.8.2024
OP Corporate Bank plc Issue of EUR 57,000,000 1.07 per cent. Notes due 2025 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments.	57,0	Fast 1,070 %	12.5.2025
OP Corporate Bank plc Issue of EUR 500,000,000 1.00 per cent. Instruments due 22 May 2025 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments.	500,0	Fast 1,000 %	22.5.2025
OP Corporate Bank plc Issue of HKD 1,270,000,000 Floating Rate Note due September 2025 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	141,6	Fast 3,001 %	4.9.2025
OP Corporate Bank plc Issue of HKD 663,000,000 2.88 per cent. Instrumenst due 21 January 2026 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	73,9	Fast 2,880 %	21.1.2026
OP Corporate Bank plc Issue of EUR 10,000,000 1.058 per cent. Instruments due 18 May 2027 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	10,0	Fast 1,058 %	18.5.2027
OP Corporate Bank plc Issue of EUR 50,000,000 3.086 per cent. Instruments due 23 August 2027 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	50,0	Fast 3,086 %	23.8.2027
OP Corporate Bank plc Issue of EUR 25,000,000 1.00 per cent. Notes due 2027 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	25,0	Fast 1,000 %	8.10.2027
OP Corporate Bank plc Issue of USD 60,000,000 3.692 per cent. Instruments due 15 Jun 2028 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	52,4	Fast 3,692 %	15.6.2028
OP Corporate Bank plc Issue of EUR 10,000,000 1.30 per cent. Instruments due 23 Oct 2028 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	10,0	Fast 1,300 %	23.10.2028
OP Corporate Bank plc Issue of USD 100,000,000 3.901 per cent. Instruments due 7 Dec 2028 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	87,3	Fast 3,901 %	7.12.2028

OP Corporate Bank plc Issue of NOK 200,000,000 3.80 per cent. Instruments due 27 May 2029 under the EUR 20,000,000,000 Programme for Debt Instruments	20,1	Fast 3,800 %	27.5.2029
OP Corporate Bank plc Issue of EUR 30,000,000 1.70 per cent. Notes due 2030 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	30,0	Fast 1,700 %	21.8.2030
OP Corporate Bank plc Issue of EUR 50,000,000 2.045 per cent. Instruments due 18 November 2030 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	50,0	Fast 2,045 %	18.11.2030
OP Corporate Bank plc Issue of EUR 10,000,000 1.865 per cent. Instruments due 27 January 2031 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	10,0	Fast 1,865 %	27.1.2031
OP Corporate Bank plc Issue of EUR 50,000,000 1.706 per cent. Instruments due 12 Dec 2033 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	50,0	Fast 1,706 %	12.12.2033
OP Corporate Bank plc Issue of EUR 30,000,000 3.068 per cent. Instruments due 21 March 2034 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	30,0	Fast 3,068 %	21.3.2034
OP Corporate Bank plc Issue of EUR 30,000,000 Fixed Rate Notes due 2034 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	30,0	Fast 3,015 %	31.3.2034
OP Corporate Bank plc Issue of EUR 40,000,000 Fixed Rate Notes due 2034 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	40,0	Fast 3,000 %	11.4.2034
OP Corporate Bank plc Issue of EUR 40,000,000 1.40 cent. Instruments due 16 March 2035 under the Eur 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	40,0	Fast 1,400 %	16.3.2035
OP Corporate Bank plc Issue of EUR 30,000,000 2.155 per cent. Instruments due 20 November 2035 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	30,0	Fast 2,155 %	20.11.2035
OP Corporate Bank plc Issue of JPY 2,500,000,000 1.30 per cent. Instruments due 27 November 2035 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	19,9	Fast 1,300 %	27.11.2035

Räntan är räntan i enlighet med emissionsvalutan. Motvärdet i euro har räknats ut genom att använda ECB:s medelkurs på bokslutsdagen. Det nominella beloppet av strukturerade obligationslån emitterade av OP Företagsbanken Abp uppgår till 1 163 miljoner euro (1 229). Låneräntorna fastställs på basis av ränte-, aktie-, aktieindex eller dylika underliggande tillgångar. Eventuell tilläggsavkastning till placerarna är säkrad med en motsvarande derivatstruktur.

Not 30. Avsättningar och övriga skulder

Milj. €	31.12.2018	31.12.2017
Avsättningar		
Förlustreserven	4	
Avsättning för omstrukturering	3	
Övriga avsättningar	5	
Övriga skulder		
Betalningsförmedlingsskulder	824	740
Upplupna kostnader		
Ränteskulder	114	110
Ränteskulder för derivat	220	230
Övriga upplupna kostnader	58	59
CSA-skulder för derivat	504	657
Pensionsskulder	58	90
Leverantörsskulder för värdepapper	21	36
Leverantörsfakturaskulder	14	30
Skulder avseende direktförsäkringsverksamhet	47	48
Skulder avseende återförsäkringsverksamhet	11	15
Skaderegleringsavtal	209	192
Övriga	37	98
Avsättningar och övriga skulder totalt	2 128	2 307

Förändringar i avsättningar

Milj. €	Förlust- reserven	Omstrukturer- ing	Övriga avsätt- ningar	Totalt
31.12.2017				
Övergången till IFRS 9 1.1.2018	4			4
Ökning av avsättningar		3	5	8
31.12.2018	4	3	5	12

Skaderegleringsavtal

Skaderegleringsavtalen är sådana avtal som inte är försäkringsavtal, men på basis av vilka ersättning betalas för en annan part som har fullständig självrisk. De viktigaste av de här är sådana captive-arrangemang där den försäkrade risken i sin helhet är återförsäkrad i ett captive-bolag som hör till samma koncern som kunden, samt indexförhöjningar för ersättningar som betalas i pensionsform inom den lagstadgade olycksfalls-, trafik- och patientförsäkringen och vissa andra ersättningshöjningar samt sjukvårdsersättningar som betalas ut över tio år efter det att skadorna har inträffat och den offentliga sektorns patientförsäkring.

Förmånsbestämda pensionsplaner

OP Företagsbankskoncernens pensionsplaner har skötts via pensionskassan OP-Eläkekassa, pensionsstiftelsen OP-Eläkesäätio och försäkringsbolag. De planer som gäller tilläggspension i pensionsstiftelsen och försäkringsbolagen samt pensionskassans fonderade ArPL-ålderspension och invalidpensionsplaner har behandlats som förmånsbestämda planer. Betalningar till ArPL-fördelningssystemet har behandlats som avgiftsbestämda planer.

OP-Eläkekassa

OP-Eläkekassa har försäkrat det lagstadgade pensionsskyddet för personalen vid alla arbetsgivare i OP

Företagsbankskoncernen. Det lagstadgade ArPL-pensionssystemet ger ett pensionsskydd som baseras på tjänstgöringstid och arbetsinkomster enligt det som bestämts i lagen.

Den nya ArPL trädde i kraft 2017. Förmånerna i arbetspensionssystemet är ålderspension, partiell förtida ålderspension, arbetslivspension, invalidpension, familjepension och rehabiliteringsförmåner. I den tidigare ArPL motsvarades den partiella förtida ålderspensionen av deltidspension och lagen kände inte alls till arbetslivspensionen. De ändringar i förmånerna som lagändringen medförde har resultatförts redan före 2017.

ArPL-pensionssystemet är partiellt fonderande och partiellt baserat på fördelningssystemet. Fonderingen sker individuellt i den pensionsanstalt som försäkrat respektive anställning. Av de pensioner som pensionskassan årligen betalar utgör den fonderade andelen i snitt en fjärdedel.

Målet för OP-Eläkekassas verksamhet är att försäkra det lagstadgade pensionsskyddet så att premien från år till år hålls stabil och underskrider den genomsnittliga premien i arbetspensionssystemet. År 2018 låg OP-Eläkekassas premienivå på 22,9 %. Systemets genomsnittliga premienivå var 24,4 %. Den viktigaste risken i verksamheten ansluter sig till att den realiserade avkastningen på investeringstillgångarna blir mindre än den genomsnittliga avkastningen på placeringsverksamheten i pensionssystemet. Om risken realiserats flera år i rad leder det till att premien måste höjas.

OP-Eläkekassas viktigaste aktuariella risker ansluter sig till ränte- och marknadsrisken, framtida pensionshöjningar samt till att livslängden systematiskt förlängs. En förändring i den ränta som tillämpas vid diskontering av pensionsåtagandet har en väsentlig inverkan på pensionsåtagandets belopp.

Pensionskassan ska enligt lagen om försäkringskassor placera sina tillgångar på ett betryggande och inkomstbringande sätt samt med beaktande av kassans likviditet. Pensionskassan ska täcka den försäkringsskuld som pensionsförbindelserna ger upphov till i enlighet med de nationella bokslutsbestämmelserna. De tillgångar som täcker försäkringsskulden ska vara uppbyggda med hänsyn till arten av den försäkringsverksamhet som kassan bedriver så att dess placeringar, vilka ska vara diversifierade och ha lämplig spridning, tryggar tillgångarnas säkerhet, avkastning och likviditet. För pensionskassan föreskrivs separat i lagen om den solvensgräns som pensionskassan ska täcka med solvenskapitalet.

För placeringsverksamheten ansvarar pensionskassans styrelse, som godkänner pensionskassans placeringsplan för placeringen av dess tillgångar. Pensionsanstaltens ansvariga aktuarie upprättar årligen en prognos om utvecklingen i försäkringsskulden och pensionsutgifterna. På basis av prognosen beaktas i allokeringen av investeringstillgångarna de krav som försäkringsskuldens art ställer på placeringsverksamheten i fråga om trygghet, avkastning och likviditet samt pensionskassans risktäckningskapacitet.

OP-Eläkekassas representantskap beslöt 31.7.2018 att överföra skötseln av det lagstadgade arbetspensionsskyddet och ett pensionsförsäkringsbestånd på 1 068 miljoner euro till Ömsesidiga Pensionsförsäkringsbolaget Ilmarinen. Solvenskapitalet som överfördes uppgick till 263 miljoner euro. Beslutet föregicks av en konkurrensutsättning där styrelsen för OP-Eläkekassa inbegärde offerter av de största arbetspensionsbolagen. Det överförda försäkringsbeståndet motsvarar 90,8 procent av OP-Eläkekassas totala pensionsansvar. Överföringen verkställdes 31.12.2018. Enligt den preliminära planen kommer det återstående pensionsansvaret att överföras till Ilmarinen senare, tidigast vid slutet av 2020. Den här återstående andelen består främst av OP Försäkrings pensionsansvar som 31.12.2015 överförts från Ömsesidiga Pensionsförsäkringsbolaget Ilmarinen till OP-Eläkekassa. Överföringen minskade OP Företagsbankskoncernens pensionskostnader och förbättrade resultatet före skatt med 34 miljoner euro samt kapitaltäckningen med 0,1 procentenheter.

Tilläggs pensioner hos OP-Eläkesäätö och försäkringsbolag

OP-Eläkesäätö är en pensionsstiftelse som sköter det tilläggs pensionsskydd som arbetsgivare inom OP Företagsbankskoncernen ordnat för sin personal. Pensionsstiftelsens syfte är att bevilja arbetstagare som hör till pensionsstiftelsens verksamhetskrets ålderspension, invalidpension och sjukbidrag samt familjepension åt deras förmånstagare jämte begravningsbidrag. Dessutom kan pensionsstiftelsen bevilja dem som hör till verksamhetskretsen förmåner som hänför sig till rehabilitering. Tilläggs pensionsskyddet är frivilligt, så alla arbetsgivare som hör till pensionskassan hör inte automatiskt till pensionsstiftelsen. Pensionsstiftelsens tilläggs pensionsskydd är fonderat i dess helhet.

Till OP-Eläkesäätös verksamhetskrets hör varje person som fyllt 20 år, som oavbrutet varit anställd i ett sådant anställningsförhållande som avses i ArPL hos en arbetsgivare som hör till pensionsstiftelsen och vars anställningsförhållande börjat före 1.7.1991. Den tjänstgöringstid som berättigar till pension börjar från den tidpunkt då den anställda fyllt 23 år medan den varit i arbetsgivarens tjänst. Med den pensionsgrundande lönen avses den pensionslön som baseras på ett och samma anställningsförhållande som beräknas enligt APL, som gällde till 31.12.2006. Pensionsåldern för de personer som hör till OP-Eläkesäätös verksamhetskrets varierar mellan 60–65 år beroende på till vilken persongrupp arbetstagaren enligt pensionsstiftelsens stadgar hör.

OP-Eläkesäätös stadgar ändrades att motsvara ändringarna i den nya ArPL som trädde i kraft 1.1.2017. Stadgeändringens inverkan på resultatet var -0,2 miljoner euro och dess inverkan på totalresultatet -1,2 miljoner euro. Åtagandet ökade 2017 av den engångsförhöjning av skulden för fribrevspensioner som gjorts med stöd av försäkringsnämndens rekommendation och arbetsdomstolens beslut om anpassning av tilläggs pensioner enligt finansbranschens kollektivavtal enligt den ArPL som trädde i kraft från början av året. Ökningen i skulden påverkade totalresultatet 2017 med 5 miljoner euro.

Den viktigaste risken i verksamheten ansluter sig till att den realiserade avkastningen på investeringstillgångarna blir mindre än minimiavkastningsmålet. Om risken realiseras flera år i rad leder det till att garantiavgifter måste debiteras.

OP-Eläkesätiös viktigaste aktuariella risker ansluter sig till ränte- och marknadsrisken, till att livslängden systematiskt förlängs samt till inflationsrisken. En förändring i den ränta som tillämpas vid diskontering av pensionsåtagandet har en väsentlig inverkan på pensionsåtagandets belopp.

För placeringsverksamheten ansvarar pensionsstiftelsens styrelse, som godkänner pensionskassans placeringsplan för placeringen av dess tillgångar. Pensionsanstaltens ansvariga aktuarie upprättar årligen en prognos om utvecklingen i försäkringsskulderna och pensionsutgifterna. På basis av prognosen beaktas i allokeringen av investeringstillgångarna de krav som försäkringsskulderna ställer på placeringsverksamheten i fråga om trygghet, avkastning och likviditet samt pensionsstiftelsens risktäckningskapacitet.

Tilläggs pensioner har ordnats också i livförsäkringsbolagen. En anpassning som gjordes till följd av ändringen i ArPL 2017 ökade ansvaret med 9 miljoner euro i bokslutet 2018.

	Förmånsbestämda pensionsplaner		Pensionstillgångarnas verkliga värden		Nettoskulder (-tillgångar)	
Balansvärden för förmånsbestämda pensionsplaner, milj. €	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Ingående balans 1.1.	423	394	-333	-307	90	88
Resultatförda förmånsbestämda pensionskostn						
Kostnader avseende tjänstgöring under innevarande period	13	11			13	11
Räntekostnad (-intäkt)	7	7	-6	-5	2	1
Effekterna av eventuella reduceringar, ändringar och regleringar eller kostnader avseende tjänstgöring under tidigare perioder	-162	0	137		-26	0
Förvaltningskostnader			0	0	0	0
Totalt	-142	18	131	-5	-11	13
Förluster (-vinster) av omstrukturering som bokförts i övrigt totalresultat						
Aktuariella förluster (vinster) till följd av ändringar i ekonomiska förväntningar	-21	-4			-21	-4
Aktuariella förluster (vinster) till följd av ändringar i befolkningsstatistiska förväntningar		0				0
ArPL, avkastning på räntedifferens och ökning i ansvaret för ålderspensioner (netto) samt affärsrörelseomläggning	6	6	-6	-6		
Erfarenhetsbaserade justeringar	3	17			3	17
Avkastning på tillgångar som omfattas av plan med undantag av belopp som ingår i nettoräntan på förmånsbestämda nettoskulder (-tillgångar) (-)			-5	-18	-5	-18
Totalt	-12	20	-11	-24	-23	-4
Övriga						
Arbetsgivaravgifter*			-2	-6	-2	-6
Utbetalda ersättningar	-10	-9	10	9		
Totalt	-10	-9	8	3	-2	-6
Utgående balans 31.12.	260	423	-205	-333	55	90

* Innehåller 5 miljoner euro i återbetalning av överskottet från OP-Eläkekassas solvenskapital.

Tillgångar och skulder som redovisats i balansräkningen, milj. €	31.12.2018	31.12.2017
Nettoskulder / -tillgångar (pensionsstiftelsen)	-3	0
Nettoskulder / -tillgångar (pensionskassan)	34	70
Nettoskulder (Övriga pensionsplaner)	24	20
Nettoskulder totalt	58	90
Nettotillgångar totalt	-3	0

Klassificering av pensionskassans och pensionsstiftelsens tillgångar enligt värderingsmetod 31.12.2018, milj. €	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Aktier och andelar	22	0	5	27
Obligationslån	49	0	3	52
Fastigheter			5	5
Placeringsfonder	53	2	20	75
Derivat	0	0		0
Övriga tillgångar	12		1	13
Totalt	136	2	33	172

Klassificering av pensionskassans och pensionsstiftelsens tillgångar enligt värderingsmetod 31.12.2017, milj. €	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Aktier och andelar	19		10	29
Obligationslån	59	9	3	72
Fastigheter			19	19
Placeringsfonder	80	6	71	157
Strukturerade placeringar			1	1
Derivat	0	0		1
Övriga tillgångar	24			24
Totalt	183	15	104	302

Det verkliga värdet för poster som klassificerats till Nivå 1 bestäms på basis av noteringar från marknaden.

Med verkligt värde för poster som klassificerats till Nivå 2 avses det värde som kan härledas ur marknadsvärdet för finansiella instruments delar eller för motsvarande finansiella instrument eller ett värde som kan beräknas med värderingsmodeller och -metoder som allmänt godtas på finansmarknaden, om ett marknadsvärde kan bestämmas tillförlitligt med dem.

Poster som klassificerats till Nivå 3 värderas med prissättningsmodeller, vilkas kalkylparametrar innehåller osäkerhet.

De väsentligaste tillgångsposternas andelar av totalt verkligt värde på tillgångar som omfattas av plan, %	31.12.2018	31.12.2017
Aktier och andelar	16	10
Finansbranschen	0	1
Skog	5	3
Fastighet	3	1
Övriga	8	5
Obligationslån	30	24
Statslån	28	3
Övriga	2	21
Fastigheter	3	6
Placeringsfonder	44	52
Aktiefonder	17	32
Räntefonder	2	7
Fastighetsfonder	19	9
Hedgefonder	6	4
Derivat	0	0
Fastighetsfonder	0	0
Valutaderivat		0
Övriga		0
Strukturerade placeringar		0
Övriga	8	8
Totalt	100	100

I tillgångarna för pensionsplaner ingår, milj. €	31.12.2018	31.12.2017
Värdepapper emitterade av företag som hör till OP Gruppen		4
Övriga fordringar på företag som hör till OP Gruppen	13	25
Totalt	13	29

Beloppet av premierna för förmånsbestämda pensionsplaner 2019 uppskattas till 5 miljoner euro.

Durationen för det förmånsbestämda pensionsåtagandet per 31.12.2018 var för pensionskassan 25,4 år, för pensionsstiftelsen 14 år och för övriga 20,2 år.

Centrala aktuariella antaganden som tillämpats 31.12.2018	Pensions- kassan	Pensions- stiftelsen	Övriga
Diskonteringsränta, %	1,9	1,7	2,0
Presumtiv lönehöjning, %	2,5	2,3	2,5
Framtida pensionsförhöjningar, %	1,1	1,6	1,9
Omsättning, %	3,0	0,0	0,0
Inflation, %	1,7	1,5	1,7
Uppskattad återstående anställningstid i år	24,0	7,0	8,0
Förväntad livslängd för personer som fyllt 65 år			
Män	21,4	21,4	21,4
Kvinnor	25,4	25,4	25,4
Förväntad livslängd efter 20 år för personer som fyllt 45 år			
Män	23,7	23,7	23,7
Kvinnor	28,1	28,1	28,1

Centrala aktuariella antaganden som tillämpats 31.12.2017	Pensions- kassan	Pensions- stiftelsen	Övriga
Diskonteringsränta, %	1,8	1,5	1,7
Presumtiv lönehöjning, %	2,7	2,5	2,6
Framtida pensionsförhöjningar, %	1,1	1,9	2,0
Omsättning, %	3,0	0,0	0,0
Inflation, %	1,9	1,7	1,8
Uppskattad återstående anställningstid i år	23,3	8,0	10,0
Förväntad livslängd för personer som fyllt 65 år			
Män	21,4	21,4	21,4
Kvinnor	25,4	25,4	25,4
Förväntad livslängd efter 20 år för personer som fyllt 45 år			
Män	23,7	23,7	23,7
Kvinnor	28,1	28,1	28,1

Känslighetsanalys av centrala aktuariella antaganden 31.12.2018	Förändring i förmånsbestämda pensionsplaner			
	Pensionskassan		Pensionsstiftelsen	
	Milj. €	%	Milj. €	%
Diskonteringsräntan				
Ökning med 0,5 procentenheter	-17	-10,8	-3	-6,2
Minskning med 0,5 procentenheter	20	12,7	4	7,0
Pensionsförhöjningar				
Ökning med 0,5 procentenheter	18	11,7	3	6,3
Minskning med 0,5 procentenheter	-17	-10,5	-3	-5,9
Dödlighet				
Ökning i förväntad livslängd med 1 år	5	3,0	2	3,3
Minskning i förväntad livslängd med 1 år	-5	-2,9	-2	-3,2

	Förändring i förmånsbestämda pensionsplaner			
	Pensionskassan		Pensionsstiftelsen	
Känslighetsanalys av centrala aktuariella antaganden 31.12.2017	Milj. €	%	Milj. €	%
Diskonteringsräntan				
Ökning med 0,5 procentenheter	-33	-10,3	-3	-6,7
Minskning med 0,5 procentenheter	39	12,1	3	7,5
Pensionsförhöjningar				
Ökning med 0,5 procentenheter	37	11,4	3	6,6
Minskning med 0,5 procentenheter	-33	-10,2	-3	-6,2
Dödlighet				
Ökning i förväntad livslängd med 1 år	11	3,3	2	3,3
Minskning i förväntad livslängd med 1 år	-10	-3,2	-1	-3,2

Pensionsstiftelsens känslighetstal innehåller inte den engångsförhöjning i skulden för fribrevspensioner på 4 milj. euro, vilken gjordes 31.12.2017 på basis av försäkringsnämndens rekommendation.

Not 31. Efterställda skulder

Milj. €	Medel-ränta, %	31.12.2018	Medel-ränta, %	31.12.2017
Kapitallån	1,98	223	2,06	273
Övriga				
Debenturer	3,49	1 259	3,40	1 274
Efterställda skulder totalt		1 482		1 547

Kapitallånens huvudsakliga lånevillkor är:

1. Ett kapitallån på 50 miljoner euro

Lånet är ett perpetuallån utan räntedifferentiering, men har ett räntetak på 8 procent. Lånet emitterades 31.3.2005 och låneräntan var 6,5 % det första året. Därefter är räntan CMS 10 år + 0,1 %. Räntan betalas årligen 11.4. Om räntan inte kan betalas för en ränteperiod, förfaller räntebetalningsskyldigheten för ränteperioden. Lånet kan förfalla till betalning med tillsynsmyndighetens tillstånd årligen på räntans förfallodag från och med 11.4.2010. Hela lånekapitalet ska återbetalas på en gång.

2. Ett kapitallån på 40 miljoner euro

Ett perpetuallån med rörlig 3 mån. euribor + 1,25 %. Räntan på lånet betalas kvartalsvis 28.2., 30.5., 30.8. och 30.11.. Om räntan inte kan betalas för en ränteperiod, förfaller räntebetalningsskyldigheten för ränteperioden. Lånet kan förfalla till betalning med tillsynsmyndighetens tillstånd på räntans förfallodag från och med 30.11.2010. Hela lånekapitalet ska återbetalas på en gång.

3. Ett kapitallån från OP Försäkring Ab

Ett kapitallån på 50 miljoner euro utan förfallodag. Lånet emitterades 17.6.2008 och låneräntan är 3 mån. euribor + 3,20 %. Räntan betalas kvartalsvis. Den ränta som inte kan betalas på räntebetalningsdagen och den ränta som OP Försäkring Ab inte har kunnat betala på de tidigare räntebetalningsdagarna, utgör tillsammans "Obetalda räntor". På obetalda räntor räknas ränta i enlighet med den ränta som tillämpas på låneandelarna och den här tilläggsräntan som upplupit till respektive räntebetalningsdag läggs till de obetalda räntorna ifrågavarande räntebetalningsdag. Emittenten förbinder sig att inte betala ut dividend eller annan vinst eller förvärva egna aktier tills de obetalda räntorna har betalats i sin helhet. Lånet kan förfalla till betalning första gången 2013. Lånekapitalet kan återbetalas endast om de lagstadgade villkoren uppfylls. Lånet beaktas inte i kapitaltäckningsanalysen enligt kreditinstitutslagen. I försäkringsbolagets kapitaltäckningsanalys kan lånet utnyttjas till fullt belopp.

4. Ett kapitallån från OP Försäkring Ab

Ett kapitallån på 75 miljoner euro. Lånet emitterades 18.6.2015 och låneräntan är 3 mån. euribor + 2,60 %. Räntan betalas kvartalsvis. Den ränta som inte kan betalas på räntebetalningsdagen och den ränta som OP Försäkring Ab inte har kunnat betala på de tidigare räntebetalningsdagarna, utgör tillsammans "Obetalda räntor". På obetalda räntor räknas ränta i enlighet med den ränta som tillämpas på låneandelarna och den här tilläggsräntan som upplupit till respektive räntebetalningsdag läggs till de obetalda räntorna ifrågavarande räntebetalningsdag. Emittenten förbinder sig att inte betala ut dividend eller annan vinst eller förvärva egna aktier tills de obetalda räntorna har betalats i sin helhet. Lånets förfallodag är 18.6.2040, om emittenten inte har återbetalat det i förtid i enlighet med villkoren för lånet. Lånet kan förfalla till betalning första gången 18.6.2020. Lånekapitalet kan återbetalas endast om de lagstadgade villkoren uppfylls. Lånet beaktas inte i kapitaltäckningsanalysen enligt kreditinstitutslagen. I försäkringsbolagets solvensanalys kan lånet utnyttjas till fullt belopp.

5. Ett kapitallån från A-Försäkring Ab

Ett kapitallån på 10 miljoner euro. Lånet emitterades 18.6.2015 och låneräntan är 3 mån. euribor + 3,10 %. Räntan betalas kvartalsvis. Den ränta som inte kan betalas på räntebetalningsdagen och den ränta som A-Försäkring Ab inte har kunnat betala på de tidigare räntebetalningsdagarna, utgör tillsammans "Obetalda räntor". På obetalda räntor räknas ränta i enlighet med den ränta som tillämpas på låneandelarna och den här tilläggsräntan som upplupit till respektive räntebetalningsdag läggs till de obetalda räntorna ifrågavarande räntebetalningsdag. Emittenten förbinder sig att inte betala ut dividend eller annan vinst eller förvärva egna aktier tills de obetalda räntorna har betalats i sin helhet. Lånets förfallodag är 18.6.2040, om emittenten inte har återbetalat det i förtid i enlighet med villkoren för lånet. Lånet kan förfalla till betalning första gången 18.6.2020. Lånekapitalet kan återbetalas endast om de lagstadgade villkoren uppfylls. Lånet beaktas inte i kapitaltäckningsanalysen enligt kreditinstitutslagen. I försäkringsbolagets solvensanalys kan lånet utnyttjas till fullt belopp.

Debenturer

1. Ett debenturlån på 100 miljoner CHF (motvärde i euro 89 miljoner) som är ett 10-årigt bullemlån, förfaller 14.7.2021. På lånet betalas fast ränta 3,375 % p.a.
2. Ett debenturlån på 100 miljoner euro som är ett 10-årigt bullemlån, förfaller 14.9.2021. På lånet betalas fast ränta 5,25 % p.a.
3. Ett debenturlån på 500 miljoner euro som är ett 10-årigt bullemlån, förfaller 28.2.2022. Enligt lånevillkoren har emittenten möjlighet till förtida återinlösen av lånet i en situation där lånekapitalet inte längre kan räknas till bankens supplementärkapital. På lånet betalas fast ränta 5,75 % p.a.
4. Ett debenturlån på 10 miljarder Japanska yen (motvärde i euro 79 miljoner) som är ett 10-årigt bullemlån, förfaller 3.7.2025. Enligt lånevillkoren har emittenten möjlighet till förtida återinlösen av lånet i en situation där lånekapitalet inte längre kan räknas till bankens supplementära kapital. Låneräntan är rörlig JPY Libor + 0,735%.
5. Ett debenturlån på 3 500 miljoner SEK (motvärde i euro 341 miljoner) som är ett 10-årigt non-call 5-lån, möjligt säga upp till återbetalning 25.8.2020, förfaller 25.8.2025. Enligt lånevillkoren har emittenten möjlighet till förtida återinlösen av lånet i en situation där lånekapitalet inte längre kan räknas till bankens supplementära kapital. Låneräntan är rörlig Stibor + 1,60%.
6. Ett debenturlån på 100 miljoner euro, som är ett 10-årigt bullemlån, förfaller 25.9.2025. Enligt lånevillkoren har emittenten möjlighet till förtida återinlösen av lånet i en situation där lånekapitalet inte längre kan räknas till bankens supplementära kapital. På lånet betalas fast ränta 2,405 % p.a.

Lånen 1–6 har emitterats på den internationella kapitalmarknaden.

Dessutom emitterade OP Företagsbanken Abp ett avkastningsdebenturlån på 0,8 miljoner euro i anslutning till ersättningsarna för OP Gruppens ledning.

OP Företagsbanken Abp har inga överträdelser av lånevillkoren varken beträffande kapital, ränta eller övriga villkor. Differensen mellan lånens nominella och bokförda värde beror på ränteriskvärderingen i säkringen av verkligt värde.

Not 32. Eget kapital

Milj. €	31.12.2018	31.12.2017
Eget kapital som hör till ägare		
Skulder till centralbanker	428	428
Fonder		
Bundna fonder		
Överkursfonden	519	519
Reservfonden	203	204
Fonden för verkligt värde		
Säkring av kassaflöde	0	2
Värdering till verkligt värde		
Skuldebrev	-3	117
Förlustreserv för skuldebrev	6	
Aktier och andelar		45
Aktier och andelar (overlay approach)	-15	
Övriga bundna fonder	1	1
Fria fonder		
Fonden för inbetalt fritt eget kapital	298	298
Övriga fria fonder	72	72
Akkumulerade vinstmedel		
Balanserad vinst (förlust)	2 213	1 981
Periodens vinst (förlust)	346	424
Ägares innehav	4 067	4 089
Innehav utan bestämmande inflytande	80	60
Eget kapital totalt	4 147	4 149

Aktiekapital och aktier

Antalet aktier förblev 319 551 415. Aktierna saknar nominellt värde. Aktien bokföringsmässiga motvärde är 1,34 euro (inexakt värde). Alla aktier som emitterats är betalda till fullo.

Utdelningsförslag

Styrelsen föreslår för bolagsstämman att utdelningen är 0,54 euro (0,66) per aktie. Det totala beloppet av den utdelning som föreslås är 173 miljoner euro (211).

Fonder

Överkursfonden

Fonden har bildats före de föreskrifter som gällde 1.9.2006. Poster som avsätts till fonden har varit det belopp som i samband med nyemission har betalats för aktier utöver motvärdet samt det belopp som har betalats för teckningsrätt som grundar sig på optionsrätt utöver aktiens motvärde.

Överkursfonden kan nedsättas i enlighet med föreskrifterna för minskning av aktiekapitalet och överkursfonden kan användas för att öka aktiekapitalet. Den del av teckningspriset som överskrider det bokföringsmässiga motvärdet av de med optioner i september och november 2006 tecknade aktierna avsattes till överkursfonden, eftersom bolagsstämmans beslut om optionsrätterna hade fattats innan den nya aktiebolagslagen trädde i kraft. I övrigt har överkursfonden efter 1.9.2006 inte längre kunnat utökas.

Reservfonden

Reservfonden har bildats genom vinstmedel som avsatts till den under tidigare perioder och de kreditförlustreserver som överfördes till den 1990. Reservfonden kan användas för att täcka sådana förluster som det fria egna kapitalet inte räcker till för. Reservfonden kan också användas för att öka aktiekapitalet och den kan nedsättas liksom aktiekapitalet. Från 1.9.2006 har reservfonden inte längre kunnat utökas.

Fonden för verkligt värde

I fonden finns förändringar i verkligt värde för egetkapitalinstrument som värderas till verkligt värde via övrigt totalresultat (finansiella tillgångar som kan säljas) och som omfattas av det tillfälliga undantaget (overlay approach). De poster som redovisats i fonden realiserar i resultaträkningen då värdepapper överläts eller då en nedskrivning görs för värdepappret. Den förväntade förlusten för skuldebrev som värderas till verkligt värde via övrigt totalresultat redovisas som en ökning av fonden för verkligt värde. I fonden har också redovisats det verifierade värdeförändringsnettot av räntederivat i säkringsredovisning av kassaflöde justerat med uppskjuten skatt. Värdeförändringarna resultatförs den räkenskapsperiod under vilken det kassaflöde som är föremål för säkringen intäktsförs.

Fonden för verkligt värde efter skatt

Mlj. €	Finansiella tillgångar som kan säljas			Säkring av kassaflödet	Totalt
	Skuldebrev	Egetkapital-instrument			
Ingående balans 1.1.2017	85	106	6	197	
Förändringar i verkligt värde	50	12	1	63	
Realisationsvinster överförda till resultaträkningen	-11	-89		-100	
Nedskrivningar överförda till resultaträkningen	0	2		2	
Överföringar till räntenetto			-5	-5	
Uppskjuten skatt	-8	15	1	8	
Utgående balans 31.12.2017	117	45	2	164	

till verkligt värde via övrigt totalresultat

Mlj. €	Skuldebrev	Aktier och andelar	Aktier och andelar (overlay approach)	Säkring av kassaflödet	Totalt
Omslutning 31.12.2017	117	45	2	164	
Effekten av övergången till IFRS 9 1.1.2018	-1	-45		-46	
Ingående balans 1.1.2018	115	0	2	118	
Förändringar i verkligt värde	-111	0	-20	1	-130
Realisationsvinster överförda till resultaträkningen	-30		-3	-33	
Nedskrivningar överförda till resultaträkningen			5	5	
Överföringar till räntenetto				-3	-3
Uppskjuten skatt	28	0	4	0	32
Utgående balans 31.12.2018	3	-15	0	-12	

Fonden för verkligt värde före skatt uppgick till 15 miljoner euro vid slutet av rapportperioden och den uppskjutna skattefordran som ansluter sig till den uppgick till 3 miljoner euro. Vid slutet av jämförelseperioden uppgick fonden för verkligt värde till plus 204 miljoner euro och den uppskjutna skatteskuld som ansluter sig till den uppgick till 41 miljoner euro. Vid slutet av rapportperioden ingick till följd av att det tillfälliga undantaget tillämpades totalt 24 miljoner euro (67) i positiva värdeförändringar och totalt 43 miljoner euro (11) i negativa värdeförändringar i egetkapitalinstrument i fonden för verkligt värde. I fonden för verkligt värde uppgick förlustreserven för skuldebrev värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat till - 4 miljoner euro.

Den negativa fonden för verkligt värde upplöses genom värdestegringar på tillgångarna, realisationsförluster och resultatförda nedskrivningar.

Övriga bundna fonder

Fonderna har bildats av vinstmedlen från tidigare räkenskapsperioder med stöd av bolagsordningen eller stadgarna, där också fondernas syften har fastställts.

Fonden för inbetalt fritt eget kapital

De tillgångar som samlats in genom aktieemissionen 2009 bokfördes i fonden för inbetalt fritt eget kapital.

Övriga fria fonder

Fonderna har bildats av vinstmedlen från tidigare räkenskapsperioder med stöd av bolagsstämman beslut.

Balanserad vinst

I den balanserade vinsten ingår också reserverna och avskrivningsdifferensen i koncernföretagens sårbokslut samt försäkringsbolagens utjämningsbelopp och vinster/(förluster) av omvärderingar av förmånsbestämda pensionsplaner efter avdrag av den uppskjutna skatten.

Övriga noter till balansräkningen

Not 33. Ställda säkerheter

Milj. €	31.12.2018	31.12.2017
Ställda för egna skulder och åtaganden		
Panter	59	35
Övriga	5 775	5 663
Ställda säkerheter totalt*	5 834	5 699
Derivatskulder med säkerhet	928	889
Övriga skulder med säkerhet	4 072	4 081
Skulder med säkerhet totalt	5 000	4 969

* Dessutom har det i centralbanken pantsatts obligationslån för ett säkerhetsvärde på 5,1 miljarder euro. Av dem utgör 1,5 miljarder euro säkerhet för den dagsinterna limiten. Obligationslånen kan tas ut utan förhandstillstånd av centralbanken, och de ingår därför inte i tabellen ovan.

Not 34. Erhållna finansiella säkerheter

Milj. €	31.12.2018	31.12.2017
Verkligt värde av erhållna säkerheter		
Övriga	490	414
Totalt	490	414

Den kreditrisk som beror på derivat minskas med säkerheter och då används avtalet ISDA Credit Support Annex (CSA) som ansluts till det allmänna ISDA-avtalet. Säkerhetssystemet går ut på att motparten ställer värdepapper eller kontanta medel som säkerhet. De kontanta medel som står som säkerhet i enlighet med CSA-avtal uppgick vid bokslutstidpunkten till 490 miljoner euro (414). Vid bokslutstidpunkten fanns inga värdepapper som erhållits som säkerhet.

Not 35. Klassificering av finansiella tillgångar och skulder

Tillgångar, milj. €	Upplupet anskaffningsvärde	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat	Innehas för handel	Obligatoriskt värderade till verkligt värde via resultatet	Säkringsinstrument	Bokfört värde totalt
Kontanta medel	12 239					12 239
Fordringar på kreditinstitut	9 726					9 726
Derivatinstrument			3 305		187	3 492
Fordringar på kunder	22 351					22 351
Skuldebrev		14 730	498	46		15 275
Egetkapitalinstrument		0	36	616		651
Övriga finansiella tillgångar	1 680					1 680
Finansiella tillgångar						65 414
Andra tillgångar än finansiella tillgångar						1 296
Totalt 31.12.2018	45 996	14 730	3 839	662	187	66 710

Tillgångar, milj. €	Lån och fordringar	Investeringar som hålls till förfall	Finansiella tillgångar som kan säljas	Finansiella tillgångar som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen*	Säkringsinstrument	Bokfört värde totalt
Kontanta medel	12 825					12 825
Fordringar på kreditinstitut	9 294					9 294
Derivatinstrument				3 283	143	3 426
Fordringar på kunder	20 120					20 120
Skuldebrev		51	14 050	893		14 993
Egetkapitalinstrument			728	0		728
Övriga finansiella tillgångar	1 779					1 779
Finansiella tillgångar						63 164
Andra tillgångar än finansiella tillgångar						1 280
Totalt 31.12.2017	44 017	51	14 777	4 176	143	64 445

* Balansposten investeringstillgångar omfattar skadeförsäkringens skuldebrev och egetkapitalinstrument som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen.

Skulder, milj. €	Finansiella skulder som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen	Övriga skulder	Säkringsinstrument	Bokfört värde totalt
Skulder till kreditinstitut		15 575		15 575
Derivatinstrument	2 779		264	3 043
Skulder till kunder		16 422		16 422
Försäkringsskuld		3 157		3 157
Skuldebrev emitterade till allmänheten		20 336		20 336
Efterställda skulder		1 482		1 482
Övriga finansiella tillgångar		2 010		2 010
Finansiella tillgångar				62 023
Andra tillgångar än finansiella instrument				539
Totalt 31.12.2018	2 779	58 981	264	62 562

Skulder, milj. €	Finansiella skulder som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen	Övriga skulder	Säkringsinstrument	Bokfört värde totalt
Skulder till kreditinstitut		14 035		14 035
Derivatinstrument	2 825		391	3 216
Skulder till kunder		18 837		18 837
Försäkringsskuld		3 143		3 143
Skuldebrev emitterade till allmänheten		16 791		16 791
Efterställda skulder		1 547		1 547
Övriga finansiella tillgångar		2 084		2 084
Finansiella tillgångar				59 653
Andra tillgångar än finansiella instrument				642
Totalt 31.12.2017	2 825	56 437	391	60 295

Obligationslånen bland skuldebrev emitterade till allmänheten har behandlats i bokföringen till det upplupna anskaffningsvärdet. Det verkliga värdet på de här skuldebrev som uppskattats med hjälp av den information som fanns att få från marknaden och etablerade värderingsmetoder var vid slutet av december 102 miljoner euro (227) högre än det bokförda värdet. Efterställda skulder har behandlats till det upplupna anskaffningsvärdet. Det verkliga värdet av efterställda skulder är större än det upplupna anskaffningsvärdet, men fastställandet av tillförlitliga verkliga värden är osäkert.

Not 36. Klassificering av poster återkommande värderade till verkligt värde enligt värderingsmetod

Tillgångarnas verkliga värden 31.12.2018, milj. €	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Finansiella tillgångar som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen				
Egetkapitalinstrument	297	53	301	651
Skuldinstrument	115	130	299	544
Derivatinstrument	0	3 435	57	3 492
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat				
Egetkapitalinstrument		0		0
Skuldinstrument	11 873	2 666	191	14 730
Finansiella instrument totalt	12 286	6 285	848	19 418
Förvaltningsfastigheter			320	320
Totalt	12 286	6 285	1 168	19 738
Tillgångarnas verkliga värden 31.12.2017, milj. €	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Finansiella tillgångar som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen				
Skuldinstrument	410	74	409	893
Derivatinstrument	1	3 294	131	3 426
Finansiella tillgångar som kan säljas				
Egetkapitalinstrument	386	86	256	728
Skuldinstrument	10 313	3 418	319	14 050
Finansiella instrument totalt	11 109	6 873	1 115	19 096
Förvaltningsfastigheter			303	303
Totalt	11 109	6 873	1 419	19 400
Skuldernas verkliga värden 31.12.2018, milj. €	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Finansiella skulder som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen				
Övriga		0		0
Derivatinstrument	10	2 989	44	3 043
Totalt	10	2 990	44	3 043
Skuldernas verkliga värden 31.12.2017, milj. €	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Finansiella skulder som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen				
Övriga		1		1
Derivatinstrument	5	3 120	92	3 216
Totalt	5	3 120	92	3 217

Värdering till verkligt värde

Derivat

Kursen på noterade derivat fås direkt från marknaden. För värderingen av OTC-derivat tillämpas modeller och metoder som används allmänt på marknaden. Metoderna och modellerna behövs bl.a. för att beskriva ränte- och valutakurvor samt volatiliteter samt för att värdera optioner. På det allmänna planet kan indata för de här modellerna härledas från marknaden. För värderingen av vissa avtal måste dock användas modeller med indata som inte kan noteras på marknaden, varvid indata är uppskattningar. De här avtalen har klassificerats till nivå 3.

Middle Office ansvarar för värderingen av det verkliga värdet på derivaten i bankrörelsen samt för kvaliteten och tillförlitligheten hos marknadsdata, värderingskurvor och volatilitetsbeskrivningar som en del av den dagliga värderingsprocessen inkl. värderingarna på nivå 3. Middle Office jämför värderingskurserna regelbundet på avtalsplanet med värderingar från CSA-motparter och centrala motparter samt reder vid behov ut eventuella betydande värderingsdifferenser.

Styrning av riskhanteringen ansvarar för att de nya värderingsmodellerna och -metoderna godkänns samt för övervakningen av värderingsprocessen. Säkringen av värderingarna baserar sig bl.a. på värderingar som använder alternativa källor samt på marknadskurser och annan indata. I säkringsprocessen kan värderingskurserna jämföras med kurser från CSA-motparter och centrala motparter. Dessutom är det möjligt att anlita värderingstjänster från tredje part.

Vid värderingen av OTC-derivat utan säkerheter beaktas kreditrisken för parterna i transaktionen. Kreditrisken justeras med en motpartsrisjustering (s.k. Credit Valuation Adjustment "CVA") samt med en egen kredit-riskjustering (s.k. Debit Valuation Adjustment, "DVA"). CVA- och DVA-värderingsjusteringarna beräknas enligt motpart.

CVA- och DVA-justeringarna beräknas genom att simulera derivatens marknadsvärden och fallissemang i regel med stöd av marknadsinformation. Vid bedömningen av sannolikheten för fallissemang används marknadsdata också för olikvida motparter genom att förena motparterna med likvida marknadsdata.

Nivåerna för verkligt värde

Nivå 1: Noterade marknadspris

De poster som klassificerats till Nivå 1 består av aktier som noterats på börser, företags, staters och finansiella instituts noterade skuldinstrument och börsderivat. Det verkliga värdet för ifrågavarande instrument bestäms på basis av noteringar från fungerande marknader.

Nivå 2: Värderingsmetoder som baserar sig på indata som kan observeras

Värderingsmetoder som baserar sig på tillförlitliga kalkylparametrar. Med verkligt värde för instrument som klassificerats till Nivå 2 avses det värde som kan härledas ur marknadsvärdet för det finansiella instrumentets delar eller för motsvarande finansiella instrument eller ett värde som kan beräknas med värderingsmodeller och -metoder som allmänt godtas på finansmarknaden, om ett marknadsvärde kan bestämmas tillförlitligt med dem. Till den här nivån har klassificerats största delen av OP Företagsbankskoncernens OTC-derivat samt företags, staters och finansiella instituts noterade skuldinstrument som inte klassificerats till Nivå 1.

Nivå 3: Värderingsmetoder som baserar sig på indata som kan inte observeras

Värderingsmetoder, vilkas kalkylparametrar innehåller särskild osäkerhet. Instrument som klassificerats till Nivå 3 värderas med prissättningsmodeller, vilkas kalkylparametrar innehåller osäkerhet. Dessutom klassificeras till Nivå 3 skuldinstrument för vilka det på marknaden finns endast några eller inga noteringar. I ifrågavarande balansklass ingår de mest komplicerade OTC-derivaten samt sådana derivat med lång löptid där den marknadsdata som använts för värderingen har extrapolerats, vissa private equity-investeringar, olikvida lån, strukturerade lån inkl. värdepapperiserade lån och strukturerade skuldebrev samt hedge-fonder. Det verkliga värdet i Nivå 3 består ofta av prisuppgifter från utomstående.

Överföringar mellan olika nivåer av värderingen till verkligt värde

Omklassificeringen mellan olika hierarkier anses ha skett den dag då den transaktion som omklassificeringen medfört skett eller den dag då omständigheterna ändrats. Omklassificeringarna beror främst på i vilken omfattning som marknadsnoteringar finns att tillgå.

Värderingsmetoder, vilkas kalkylparametrar innehåller osäkerhet (Nivå 3)

Specifikation av finansiella tillgångar och skulder

Finansiella tillgångar milj. €	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultatet	Derivat-instrument	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat	Tillgångar totalt
Omslutning 31.12.2017	409	131	574	1 115
Effekten av övergången till IFRS 9 1.1.2018	270		-263	6
Ingående balans 1.1.2018	679	131	311	1 122
Resultaträkningens nettointäkter	-406	-75	-1	-481
Nettointäkter i rapporten över totalresultat			0	0
Förvärv	107		1	108
Försäljningar	-60		0	-60
Amorteringar	-8		-5	-12
Överföringar till Nivå 3	287		134	421
Överföringar från Nivå 3			-250	-250
Utgående balans 31.12.2018	600	57	191	848

Finansiella tillgångar milj. €	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultatet	Derivat-instrument	Finansiella tillgångar som kan säljas	Tillgångar totalt
Ingående balans 1.1.2017	8	160	608	776
Resultaträkningens nettointäkter	9	-29	-36	-56
Nettointäkter i rapporten över totalresultat			4	4
Förvärv			73	73
Försäljningar			-69	-69
Amorteringar			-7	-7
Överföringar till Nivå 3	391 937 731		112	504
Överföringar från Nivå 3			-110	-110
Utgående balans 31.12.2017	409	131	574	1 115

Finansiella skulder, milj. €	Finansiella tillgångar som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen	Derivat-instrument	Skulder totalt
Ingående balans 1.1.2018		92	92
Resultaträkningens nettointäkt		-48	-48
Utgående balans 31.12.2018		44	44

Finansiella skulder, milj. €	Finansiella tillgångar som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen	Derivat-instrument	Skulder totalt
Ingående balans 1.1.2017		107	107
Resultaträkningens nettointäkt		-15	-15
Utgående balans 31.12.2017		92	92

Specifikation av nettointäkter enligt resultatpost 31.12.2018

Milj. €	Räntenetto	Nettointäkter från placerings-verksamhet	Rapport över totalresultat/ Förändring i fonden för verkligt värde	Nettointäkter från tillgångar och skulder som innehas vid periodens slut
Realiserade nettointäkter	-411	6		-406
Orealiserade nettointäkter	-26		0	-26
Nettointäkter totalt	-438	6	0	-432

Specifikation av nettointäkter enligt resultatpost 31.12.2017

Milj. €	Räntenetto	Nettointäkter från placerings-verksamhet	Rapport över totalresultat/ Förändring i fonden för verkligt värde	Nettointäkter från tillgångar och skulder som innehas vid periodens slut
Realiserade nettointäkter	9			9
Orealiserade nettointäkter	-14	-36	4	-46
Nettointäkter totalt	-4	-36	4	-37

Derivaten i Nivå 3 består av derivat som strukturerats för kundernas behov, så marknadsrisken har täckts med ett motsvarande derivatinstrument. Den öppna marknadsrisken har ingen effekt på resultatet. Derivaten i Nivå 3 hänför sig till strukturerade obligationslån som OP Företagsbanken emitterat där avkastningen är beroende av värdeutvecklingen i ett inbäddat derivat. Värdeförändringen i de här inbäddade derivaten har inte redovisats i tabellen ovan. Dessutom har till Nivå 3 klassificerats derivat med lång löptid, för vilka den marknadsdata som använts för värderingen har extrapolerats.

Förändringar i värderingsfaktorer

Inga väsentliga ändringar har gjorts i värderingsmetoderna under 2018.

Känslighetsanalys med kalkylparametrar som innehåller osäkerhet 31.12.2018

Instrumenttyp, milj. €	Fordringar	Skulder	Nettosaldo	Känslighetsanalys	Skäligen möjlig förändring i verkligt värde
Instrument värderade till verkligt värde via resultatet:					
Obligationslån	299		299	29,9	10 %
Olikvida placeringar	48		48	7,2	15 %
Kapitalfonder**	132		132	13,2	10 %
Fastighetskapitalfonder***	121		121	24,2	20 %
Derivat:					
Säkring av indexlån och strukturerade derivat samt derivat med lång löptid*	57	-44	13	1,4	11 %
verkligt värde via övrigt totalresultat:					
Obligationslån	191		191	19,1	10 %
Förvaltningsfastigheter:					
Förvaltningsfastigheter***	320		320	64,0	20 %

Känslighetsanalys med kalkylparametrar som innehåller osäkerhet 31.12.2017

Instrumenttyp, milj. €	Fordringar	Skulder	Nettosaldo	Känslighetsanalys	Skälig möjlig förändring i verkligt värde
Instrument som värderade till verkligt värde via resultatet:					
Obligationslån	409	0	409	41,0	10 %
Derivat:					
Säkring av indexlån och strukturerade derivat samt	131	-92	39	4,3	11 %
Som kan säljas:					
Obligationslån	319		319	31,9	10 %
Olikvida placeringar	32		32	4,8	15 %
Kapitalfonder**	124		124	12,4	10 %
Fastighetskapitalfonder***	100		100	20,0	20 %
Förvaltningsfastigheter:					
Förvaltningsfastigheter***	303		303	60,6	20 %

* Följande stressscenarier: aktiernas volatilitet (30 %), aktiernas utdelning (30 %), kreditriskpremierna (30 %) och den sammanlagda värdeförändringen av betydande korrelationsändringar.

** Värde på riskkapitalfonder beror främst på målgruppens resultatutveckling och PE-talen för motsvarande noterade bolag. Utvecklingen av det verkliga värdet på kapitalfonder följs upp med koefficienten Total Value per Bid-in (TVPI), vilken har förändrats i snitt 10 %.

*** Vid värderingen av fastighetskapitalfonder och förvaltningsfastigheter tillämpas i regel avkastningsvärdesmetoden, vars huvudkomponenter är avkastningskravet och nettohyresnivån. En förändring i avkastningskravet med +/- 1 procentenhet leder i snitt till en förändring på cirka 20 % i verkligt värde.

Noter angående ansvarsförbindelser och derivat

Not 37. Åtaganden utanför balansräkningen

Milj. €	31.12.2018	31.12.2017
Garantier	647	532
Garantiansvar	1 668	1 470
Kreditlöften	5 257	5 495
Utfästelser i anslutning till kortvariga affärstransaktioner	265	359
Övriga	712	729
Åtaganden utanför balansräkningen totalt	8 549	8 585

Not 38. Eventualförpliktelser och eventualtillgångar

Försäkringsbolag som hör till OP Gruppen tecknar försäkringsavtal via pooler. Medlemmarna i poolerna är i första hand ansvariga för sin relativa andel. Andelarna grundar sig på avtal som fastställs årligen. I vissa pooler svarar medlemmarna i poolen i relation till sina andelar för förpliktelserna hos sådana poolmedlemmar som är betalningsoförmögna. Försäkringsbolagen bokför åtaganden och fordringar som följer av det solidariska ansvaret om realiseringen av det solidariska ansvaret är sannolikt.

Not 39. Operationella leasingavtal

OP Företagsbankskoncernen som leasetagare

En del av de utrymmen som koncernen använder är hyrda Hyresavtalens återstående giltighetstid varierar från ett år till tio år och normalt ingår möjligheten att förlänga avtalet efter den ursprungliga förfallodagen. Dessutom har motorfordon och kontorsapparater leasats med leasingavtal.

OP Företagsbanken tar i bruk standarden IFRS 16 Leasingavtal 1.1.2019. Den nya standarden ändrar redovisningen av leasetagare och påverkar redovisningen av koncernens operationella leasingavtal. Till följd av ändringarna kommer nästan alla av en leasetagares leasingavtal att bokföras i balansräkningen, eftersom de operativa leasingavtalen och de finansiella leasingavtalen inte längre skiljs åt. Leasegivarens bokföringsbehandling motsvarar till väsentliga delar standarden IAS 17.

Minimiavgifter som betalas på basis av icke uppsägningsbara leasingavtal

Milj. €	31.12.2018	31.12.2017
Under ett år	2	3
Över ett år och under fem år	1	1
Över fem år	0	0
Totalt	3	4

OP Företagsbankskoncernen som leasegivare

OP Företagsbankskoncernens företag har hyrt ut en del av sina förvaltningsfastigheter och de inbringade totalt 26 miljoner euro (30) i hyresintäkter.

Minimiavgifter som erhålls på basis av icke uppsägningsbara operationella leasingavtal

Milj. €	31.12.2018	31.12.2017
Under ett år	25	23
Över ett år och under fem år	70	59
Över fem år	86	69
Totalt	181	151

Not 40. Derivatinstrument

Derivatinstrument som innehas för handel 31.12.2018

Milj. €	Nominellt värde/återstående löptid			Totalt	Verkligt värde*		Kreditmot- värde
	Under 1 år	1-5 år	Över 5 år		Tillgångar	Skulder	
Räntederivat							
Ränteswappar	21 091	42 938	53 949	117 979	1 614	1 258	3 443
Clearas via central motpart	7 151	21 767	27 371	56 288	6	10	1 226
OTC ränteoptioner							
Call och cap							
Köpta	3 128	8 713	6 926	18 767	212	75	526
Utfärdade	2 624	9 983	4 651	17 258	86	115	23
Put och floor							
Köpta	4 637	5 717	2 823	13 177	116	56	241
Utfärdade	4 360	6 281	1 771	12 412	59	50	55
OTC räntederivat totalt	35 841	73 632	70 120	179 593	2 087	1 553	4 288
Räntefutures	3 850	3 280		7 129	0	0	
Börsderivat totalt	3 850	3 280		7 129	0	0	
Räntederivat totalt	39 691	76 912	70 120	186 723	2 087	1 553	4 288
Valutaderivat							
Valutaterminer	18 022	631	2	18 654	137	137	352
Ränte- och valutaswappar	2 699	4 269	2 928	9 896	751	761	1 200
Valutaoptioner							
Call							
Köpta	180	17		197	1	1	4
Utfärdade	239	24		262	1	1	
Put							
Köpta	316	24		340	2	1	7
Utfärdade	299	21		319	1	2	
OTC valutaderivat totalt	21 754	4 986	2 930	29 669	892	903	1 563
Valutaderivat totalt	21 754	4 986	2 930	29 669	892	903	1 563
Aktie- och indexderivat							
Aktieindexoptioner							
Call							
Köpta		3		3	0	0	0
OTC aktie- och indexderivat totalt		3		3	0	0	0
Aktie- och indexderivat totalt		3		3	0	0	0
Kreditderivat							
Kreditswappar	15	189	2	206	4	9	4
Kreditderivat totalt	15	189	2	206	4	9	4
Övriga							
Övriga terminer	16	1		17	0	4	2
Övriga swappar	190	363	8	560	34	24	78
Övriga optioner							
Call							
Köpta	0			0			0
Utfärdade	0			0			
Put							
Köpta	0			0			0
Utfärdade	0			0			
Övriga OTC derivat totalt	207	364	8	579	34	28	80
Övriga futures	0	0		1	0	0	
Övriga derivat totalt	208	364	8	580	34	29	80
Derivatinstrument som innehas för handel totalt	61 667	82 454	73 060	217 180	3 017	2 494	5 936

Derivatinstrument som innehas för handel 31.12.2017

Milj. €	Nominellt värde/återstående löptid			Totalt	Verkligt värde		Kreditmot- värde
	Under 1 år	1-5 år	Över 5 år		Tillgångar	Skulder	
Räntederivat							
Ränteswappar	18 966	46 891	55 469	121 326	2 474	2 351	3 541
Clearas via central motpart	7 311	22 328	29 198	58 837	757	814	1 307
Ränteterminer							
OTC ränteoptioner							
Call och cap							
Köpta	2 907	4 463	5 054	12 423	298	3	406
Utfärdade	2 801	6 822	4 231	13 853	4	208	14
Put och floor							
Köpta	1 050	6 133	2 777	9 960	146	10	226
Utfärdade	1 069	6 277	2 135	9 481	11	97	55
OTC räntederivat totalt	26 793	70 585	69 666	167 043	2 933	2 670	4 242
Räntefutures	1 615	1 000		2 615	1	1	
Börsderivat totalt	1 615	1 000		2 615	1	1	
Räntederivat totalt	28 408	71 585	69 666	169 659	2 934	2 670	4 242
Valutaderivat							
Valuteterminer	28 073	263	23	28 359	206	195	489
Ränte- och valutaswappar	2 059	6 932	2 472	11 463	705	654	1 258
Valutaoptioner							
Call							
Köpta	115	28		143	3		6
Utfärdade	151	17		168		3	
Put							
Köpta	227	17		244	1		4
Utfärdade	178	31		209		1	
OTC valutaderivat totalt	30 802	7 288	2 496	40 586	915	853	1 757
Valutaderivat totalt	30 802	7 288	2 496	40 586	915	853	1 757
Aktie- och indexderivat							
Aktieindexoptioner							
Call							
Köpta	5	3		8	1	0	2
OTC aktie- och indexderivat							
totalt	5	3		8	1	0	2
Aktie- och indexderivat totalt	5	3		8	1	0	2
Kreditderivat							
Kreditswappar	28	188	10	226	9	6	10
Kreditderivat totalt	28	188	10	226	9	6	10
Övriga							
Övriga terminer	17	0		17	0	3	2
Övriga swappar	211	513		723	65	31	130
Övriga OTC derivat totalt	228	513		741	65	34	132
Övriga futures	7	1		8	0	2	
Övriga derivat totalt	235	513		748	65	36	132
Derivatinstrument som innehas för handel totalt	59 479	79 576	72 172	211 226	3 925	3 565	6 142

Säkringsinstrument – säkring av verkligt värde 31.12.2018

Milj. €	Nominellt värde/återstående löptid			Totalt	Verkligt värde*		Kreditmot- värde
	Under 1 år	1-5 år	Över 5 år		Tillgångar	Skulder	
Räntederivat							
Ränteswappar	2 539	17 454	9 679	29 671	45	30	518
Clearas via central motpart	2 027	16 903	9 333	28 264	2	2	459
OTC räntederivat totalt	2 539	17 454	9 679	29 671	45	30	518
Räntederivat totalt	2 539	17 454	9 679	29 671	45	30	518
Valutaderivat							
Ränte- och valutaswappar	422	1 799	475	2 696	91	179	223
OTC valutaderivat totalt	422	1 799	475	2 696	91	179	223
Valutaderivat totalt	422	1 799	475	2 696	91	179	223
Säkringsinstrument – säkring av verkligt värde totalt							
	2 961	19 252	10 154	32 367	136	209	741

Medelräntor för derivat som utgör säkringsinstrument - säkring av verkligt värde 31.12.2018

	<1 år	1-5 år	>5 år	totalt
Korkojohdannaiset				
Central motpartsclearing	0,616	0,488	0,771	0,591
OTC-räntederivat	2,185	3,852	2,658	2,986
Räntederivat totalt	0,747	0,542	0,829	0,654

Medelräntor för derivat som utgör säkringsinstrument - säkring av verkligt värde 31.12.2018

	<1 år	1-5 år	>5 år	totalt
Ränte- och valutaswappar				
GBP	0,910	2,231		2,000
JPY	0,434	0,562	1,300	0,518
USD		1,939	3,823	2,764

Säkringsinstrument – säkring av kassaflöde 31.12.2018

Milj. €	Nominella värden/återstående löptid			Totalt	Verkliga värden*		Kredit- motvärde
	Under 1 år	1–5 år	Över 5 år		Tillgångar	Skulder	
Räntederivat							
Ränteswappar	100			100	0		1
Clearas via central motpart	100			100	0		1
OTC räntederivat totalt	100	0		100	0		1
Räntederivat totalt	100	0		100	0		1
Valutaderivat							
Valutaterminer	6 843			6 843	35	39	106
OTC valutaderivat totalt	6 843			6 843	35	39	106
Valutaderivat totalt	6 843			6 843	35	39	106
Säkringsinstrument – säkring av kassaflöde totalt							
	6 943	0		6 943	35	39	107
Säkringsinstrument totalt	9 905	19 252	10 154	39 311	171	248	848

Medelpris för derivat som utgör säkringsinstrument – säkring av kassaflöde 31.12.2018

	<1 år	1–5 år	>5 år	totalt
Räntederivat				
Central motpartsclearing	0,602			0,602
OTC-räntederivat				
Räntederivat totalt	0,602			0,602
	<1 år	1–5 år	>5 år	totalt
Valutaderivat				
Valutaterminer				
Average EUR:USD	1,165			1,165
Average EUR:GBP	0,894			0,894
Average EUR:CHF	1,153			1,153

Säkringsinstrument – säkring av verkligt värde 31.12.2017

Milj. €	Nominellt värde/återstående löptid			Totalt	Verkligt värde*		Kreditmotvärde
	Under 1 år	1–5 år	Över 5 år		Tillgångar	Skulder	
Räntederivat							
Ränteswappar	2 323	17 126	6 740	26 189	254	310	441
Clearas via central motpart	880	16 158	6 417	23 455	179	285	356
OTC räntederivat totalt	2 323	17 126	6 740	26 189	254	310	441
Räntederivat totalt	2 323	17 126	6 740	26 189	254	310	441
Valutaderivat							
Ränte- och valutaswappar	517	1 958	319	2 794	35	265	162
OTC valutaderivat totalt	517	1 958	319	2 794	35	265	162
Valutaderivat totalt	517	1 958	319	2 794	35	265	162
Säkringsinstrument – säkring av verkligt värde totalt	2 840	19 084	7 059	28 983	289	575	603

Säkringsinstrument – säkring av kassaflöde 31.12.2017

Milj. €	Nominella värden/återstående löptid			Totalt	Verkliga värden*		Kreditmotvärde
	Under 1 år	1–5 år	Över 5 år		Tillgångar	Skulder	
Räntederivat							
Ränteswappar	200	100		300	4		5
Clearas via central motpart	200	100		300	4		5
OTC räntederivat totalt	200	100		300	4	0	5
Räntederivat totalt	200	100		300	4	0	5
Valutaderivat							
Ränte- och valutaswappar	5 794			5 794	32	67	88
OTC valutaderivat totalt	5 794			5 794	32	67	88
Valutaderivat totalt	5 794			5 794	32	67	88
Säkringsinstrument – säkring av kassaflöde totalt	5 994	100		6 094	36	67	92
Säkringsinstrument totalt	8 834	19 184	7 059	35 077	325	642	695

Derivat totalt 31.12.2018

Milj. €	Nominellt värde/återstående löptid				Verkligt värde*		Kreditmot-värde
	Under 1 år	1-5 år	Över 5 år	Totalt	Tillgångar	Skulder	
Räntederivat	42 330	94 366	79 799	216 494	2 132	1 583	4 807
Clearas via central motpart	9 278	38 670	36 704	84 652	8	12	1 686
Valutaderivat	29 019	6 784	3 404	39 208	1 018	1 121	1 893
Aktie- och indexbundna derivat		3		3	0	0	0
Kreditderivat	15	189	2	206	4	9	4
Övriga derivat	208	364	8	580	34	29	80
Derivat totalt	71 572	101 706	83 213	256 491	3 188	2 742	6 784

Derivat totalt 31.12.2017

Milj. €	Nominellt värde/återstående löptid				Verkligt värde*		Kreditmot-värde
	Under 1 år	1-5 år	Över 5 år	Totalt	Tillgångar	Skulder	
Räntederivat	30 931	88 811	76 406	196 148	3 192	2 981	4 688
Clearas via central motpart	8 392	38 585	35 615	82 592	941	1 100	1 668
Valutaderivat	37 113	9 246	2 815	49 174	982	1 185	2 007
Aktie- och indexbundna derivat	5	3		8	1	0	2
Kreditderivat	28	188	10	226	9	6	10
Övriga derivat	235	513	0	748	65	36	132
Derivat totalt	68 313	98 760	79 230	246 303	4 250	4 208	6 837

* I de verkliga värdena ingår upplupna räntor som i balansräkningen redovisas bland övriga tillgångar eller avsättningar och övriga skulder.

Räntederivat i central motpartsclearing kvittas i balansräkningen. Effekterna av kvittningen redovisas i not 41. Övriga derivatinstrument redovisas i balansräkningen i brutto. I OP Företagsbankskoncernens kapitaltäckningsanalys tillämpas också kvittning av derivat. Effekterna av kvittningen på motpartsrisken redovisas i not 77. Kvittningen skulle minska kreditmotvärdet på OP Företagsbanken Abp:s derivat med 4 099 miljoner euro (4 495).

Not 41. Finansiella tillgångar och skulder som dragits av från varandra eller som omfattas av ett rättsligt bindande ramavtal om netting

Finansiella tillgångar

31.12.2018, milj. €	Finansiella tillgångar som inte kvittats i balansräkningen		Netto som redovisas i balansräkningen**	Finansiella tillgångar som inte kvittats i balansräkningen		Netto
	Finansiella skulder, brutto, som avdras från finansiella tillgångar*	Finansiella skulder, brutto, som avdras från finansiella tillgångar*		Allmänna avtal om derivatkontrakt***	Mottagna säkerheter	
Derivat	4 426	-934	3 492	-1 884	-490	1 118

31.12.2017, milj. €	Finansiella tillgångar som inte kvittats i balansräkningen		Netto som redovisas i balansräkningen**	Finansiella tillgångar som inte kvittats i balansräkningen		Netto
	Finansiella skulder, brutto, som avdras från finansiella tillgångar*	Finansiella skulder, brutto, som avdras från finansiella tillgångar*		Allmänna avtal om derivatkontrakt***	Mottagna säkerheter	
Derivat	4 354	-928	3 426	-1 994	-412	1 020

Finansiella skulder

				Finansiella skulder som inte kvittats i balansräkningen		
	Finansiella tillgångar, brutto, som avdras från finansiella skulder*	Netto som redovisas i balansräkningen**	Allmänna avtal om derivatkontrakt***	Ställda säkerheter	Netto	
31.12.2018, milj. €						
Derivat	4 109	-1 066	3 043	-1 884	-703	456
				Finansiella skulder som inte kvittats i balansräkningen		
	Finansiella tillgångar, brutto, som avdras från finansiella skulder*	Netto som redovisas i balansräkningen**	Allmänna avtal om derivatkontrakt***	Ställda säkerheter	Netto	
31.12.2017, milj. €						
Derivat	4 302	-1 085	3 216	-1 994	-717	506

* Inkl. det netto av derivat som clearats dagligen som ingår i kontanta medel, sammanlagt -140 (-161) miljoner euro.

** Verkligt värde utan upplupen ränta.

*** Enligt praxis ingås allmänna avtal om derivatkontrakt med alla derivatmotparter.

Clearing av OTC-derivat via centrala motparter

Standardiserade OTC-derivattransaktioner med finansiella motparter clearas med London Clearing House i enlighet med EMIR-förordningen (EU 648/2012). I den här handlingsmodellen ändras den centrala motparten vid slutet av den dagliga clearingprocessen till derivatmotpart och derivatens dagliga betalningar kvittas med derivatmotparten. Dagligen antingen betalas eller mottas en säkerhet som motsvarar förändringen i det verkliga värdet på öppna avtal (variation margin). De räntederivat som clearas via centrala motparter kvittas i balansräkningen.

Övrig bilateral clearing av OTC-derivat

På derivataffärer mellan koncernen och övriga kunder samt sådana derivataffärer som inte clearas via centrala motparter enligt förordningen, tillämpas antingen ISDAs, koncernens egna eller Finans Finlands allmänna avtal om derivatkontrakt. På basis av de här avtalen kan betalningarna för derivat kvittas transaktionsvis per betalningsdag och då en motpart blivit insolvent eller försatt i konkurs. I avtalsvillkoren kan man dessutom avtala om motpartsspecifika säkerheter. De här derivaten bruttoredo visas i balansräkningen.

Övriga noter

Not 42. Innehav i dotterföretag, strukturerade företag och gemensamma verksamheter

Förändringar i dotterföretag och strukturerade företag under räkenskapsperioden

OP Försäkring Ab sålde hela aktiestocken i sitt baltiska dotterbolag Seesam Insurance AS jämte filialerna i Lettland och Litauen till Vienna Insurance Group (VIG) 31.8.2018.

Betydande dotterföretag som har konsoliderats i koncernbokslutet 2018

Betydande dotterföretag är sådana bolag, vars verksamhet kräver verksamhetstillstånd och andra företag som har central betydelse med hänsyn till affärsrörelsen. Alla betydande dotterföretag som konsolideras i koncernen är helägda, dvs. för deras del finns inga betydande innehav utan bestämmande inflytande.

Företag	Hemort/ hemland	Innehav, %	Andel av röstetalet, %
A-Försäkring Ab	Helsingfors	100	100
Pohjola Hälsa Ab	Helsingfors	100	100
OP Finance AS	Estland	100	100
OP Finance SIA	Lettland	100	100
OP Försäkring Ab	Helsingfors	100	100
UAB OP Finance	Litauen	100	100
Försäkringsaktiebolaget Europeiska	Helsingfors	100	100

I koncernbokslutet har utöver de betydande dotterföretagen konsoliderats 1 (1) andra dotterföretag.

Betydande dotterföretag som har konsoliderats i koncernbokslutet 2017

Företag	Hemort/ hemland	Innehav, %	Andel av röstetalet, %
A-Försäkring Ab	Helsingfors	100	100
Pohjola Hälsa Ab	Helsingfors	100	100
OP Finance AS	Estland	100	100
OP Finance SIA	Lettland	100	100
OP Försäkring Ab	Helsingfors	100	100
Seesam Insurance AS	Estland	100	100
UAB OP Finance	Litauen	100	100
Försäkringsaktiebolaget Europeiska	Helsingfors	100	100

Strukturerade företag som har konsoliderats i koncernbokslutet

OP Företagsbankskoncernen fungerar som placerare i olika placeringsfonder för att få intäkter från placeringar. I koncernens bokslut konsolideras två (2) fastighetsfonder. Fonderna har klassificerats som strukturerade företag, eftersom koncernens bestämmande inflytande inte baserar sig på rösträtt utan på styrning av relevanta verksamheter, exponering mot fonders rörliga avkastningar samt organisering av fondens förvaltning. Till de här fonderna anknyter också innehav utan bestämmande inflytande.

I tabellen nedan redovisas de strukturerade företag som har ett betydande innehav utan bestämmande inflytande.

Namn	Hemort	Huvudsaklig bransch	Innehav, % 2018	Innehav, % 2017	Innehav utan bestämmande inflytande, %	Innehav utan bestämmande inflytande, %
					2018	2017
Real Estate Funds of Funds II Ky	Helsingfors	Fastighetsfond	22,2	22,2	77,8	77,8
Real Estate Fund Finland III Ky	Helsingfors	Fastighetsfond	24,5	33,3	75,5	66,7

Sammanfattning av finansiell information om dotterföretag med väsentliga innehav utan bestämmande inflytande

I tabellen nedan presenteras en sammanfattning med finansiell information om de dotterföretag som har ett väsentligt innehav utan bestämmande inflytande. Den finansiella informationen motsvarar de siffror som redovisas i dotterföretagens bokslut, i vilka gjorts justeringar av bl.a. verkligt värde för att siffrorna ska motsvara OP Företagsbankskoncernens redovisningsprinciper. Siffrorna anges före eliminering av interna affärstransaktioner.

Sammanfattning av balansräkningen	Real Estate Fund of Funds II Ky		Real Estate Fund Finland III Ky	
Milj. €	2018	2017	2018	2017
Likvida medel	4	0	1	20
Placeringar	21	36	287	233
Övriga tillgångar	1	0	4	1
Tillgångar totalt	26	36	292	254
Finansiella skulder			209	199
Övriga skulder	0	0	3	6
Skulder totalt	0	0	212	205
Nettotillgångar	25	36	80	48
Akkumulerade innehav utan bestämmande inflytande	20	28	60	32
Sammanfattning av rapport över totalresultat	2018	2017	2018	2017
Omsättning	4	3	6	6
Vinst eller förlust från kvarvarande verksamheter efter skatt	3	3	5	6
Övrigt totalresultat	-1	0		
Totalresultat	2	3	5	6
Totalresultat hänförligt till innehav utan bestämmande inflytande	2	2	4	4
Vinstandelar betalda till innehav utan bestämmande inflytande	2	2	11	4
Sammanfattning av kassaflöden				
Nettokassaflöde från affärsrörelsen	-2	0	28	40
Nettokassaflöde för investeringar	19	9	-83	-101
Nettokassaflöde för finansiering	-14	-9	36	77
Nettoförändring i likvida medel	3	-1	-19	16
Likvida medel vid början av räkenskapsperioden	0	1	20	5
Likvida medel vid slutet av räkenskapsperioden	4	0	1	20

Gemensamma verksamheter

I OP Företagsbankskoncernens bokslut konsolideras 42 (45) fastighetsbolag som gemensam verksamhet genom att konsolidera den andel av fastighetsbolagets tillgångsposter som motsvarar koncernens innehav. Klassificeringen av gemensamma verksamheter har gjorts i enlighet med affärsrörelsens art även om OP Företagsbankskoncernen har bestämmande inflytande i en del av fastighetsbolagen. Aktierna i fastighetsbolagen berättigar till att besitta vissa lägenheter, av vilka en del är i OP Företagsbankskoncernens eget bruk. De här lägenheterna ingår i balansräkningen bland immateriella tillgångar i not 22. Varje delägare i ett ömsesidigt fastighetsbolag ansvarar för sin andel av bolagets lån. De övriga fastighetsbolagen är förvaltningsfastigheter och de ingår i noten 19.

Sammanfattning av effekten på balansräkningen av konsolideringen av gemensamma verksamheter

Milj. €	31.12.2018	31.12.2017
Markinnehav	41	41
Byggnader	372	351
Tillgångar totalt	413	392
Skulder totalt	136	129

De mest betydande gemensamma verksamheter som konsoliderats i koncernbokslutet 2018

Namn	Hemort	Bransch	Innehav
Kiinteistö Oy Helsingin Puutarhurinkuja 2	Helsingfors	Fastighetsinnehav och förvaltning	100,0
Kiinteistö Oy Kanta-Sarvis II	Tammerfors	Fastighetsinnehav och förvaltning	100,0
Kiinteistö Oy STC Viinikkala	Vanda	Fastighetsinnehav och förvaltning	100,0
Kiinteistö Oy Vantaan Kisällintie 13	Vanda	Fastighetsinnehav och förvaltning	100,0
Tikkurilan Kauppatalo Oy	Vanda	Fastighetsinnehav och förvaltning	53,7
Kiinteistö Oy Grand Cargo Terminal 1	Vanda	Fastighetsinnehav och förvaltning	100,0
Kiinteistö Oy Grand Cargo Terminal 2	Vanda	Fastighetsinnehav och förvaltning	100,0
Kiinteistö Oy Vuosaaren Pohjoinen Ostoskeskus	Helsingfors	Fastighetsinnehav och förvaltning	100,0
Kiinteistö Oy Kanta-Sarvis I	Helsingfors	Fastighetsinnehav och förvaltning	50,0
Kiinteistö Oy Koskitammi	Tammerfors	Fastighetsinnehav och förvaltning	100,0
Kiinteistö Oy Kuopion Isabella	Kuopio	Fastighetsinnehav och förvaltning	100,0
Kiinteistö Oy Oulun Kiilakivi	Uleåborg	Fastighetsinnehav och förvaltning	100,0
Kiinteistö Oy Turun Joukahaisenkatu 9	Åbo	Fastighetsinnehav och förvaltning	100,0
Kiinteistö Oy Helsingin Frantzeninkatu 13	Helsingfors	Fastighetsinnehav och förvaltning	100,0
Kiinteistö Oy Topeliuksenkatu 41b	Helsingfors	Fastighetsinnehav och förvaltning	50,0
Kiinteistö Oy Asiakkaankatu 3	Helsingfors	Fastighetsinnehav och förvaltning	100,0
Kiinteistö Oy Tuusulan Jatke	Tusby	Fastighetsinnehav och förvaltning	100,0
Keskinäinen Kiinteistö Oy Marikko	Helsingfors	Fastighetsinnehav och förvaltning	100,0
Kiinteistö Oy Helsingin Kaarlenkadun Fenno	Helsingfors	Fastighetsinnehav och förvaltning	100,0
Kiinteistö Oy Koivuhaan Yrityskeskus	Vanda	Fastighetsinnehav och förvaltning	100,0

De mest betydande gemensamma verksamheter som konsoliderats i koncernbokslutet 2017

Namn	Hemort	Bransch	Innehav
Kiinteistö Oy Helsingin Puutarhurinkuja 2	Helsingfors	Fastighetsinnehav och förvaltning	100,0
Kiinteistö Oy Kanta-Sarvis II	Tammerfors	Fastighetsinnehav och förvaltning	100,0
Kiinteistö Oy STC Viinikkala	Vanda	Fastighetsinnehav och förvaltning	100,0
Kiinteistö Oy Vantaan Kisällintie 13	Vanda	Fastighetsinnehav och förvaltning	100,0
Tikkurilan Kauppatalo Oy	Vanda	Fastighetsinnehav och förvaltning	53,7
Kiinteistö Oy Grand Cargo Terminal 1	Vanda	Fastighetsinnehav och förvaltning	100,0
Kiinteistö Oy Grand Cargo Terminal 2	Vanda	Fastighetsinnehav och förvaltning	100,0
Kiinteistö Oy Vuosaaren Pohjoinen Ostoskeskus	Helsingfors	Fastighetsinnehav och förvaltning	100,0
Kiinteistö Oy Kanta-Sarvis I	Helsingfors	Fastighetsinnehav och förvaltning	50,0
Kiinteistö Oy Koskitammi	Tammerfors	Fastighetsinnehav och förvaltning	100,0
Kiinteistö Oy Kuopion Isabella	Kuopio	Fastighetsinnehav och förvaltning	100,0
Kiinteistö Oy Oulun Kiilakivi	Uleåborg	Fastighetsinnehav och förvaltning	100,0
Kiinteistö Oy Turun Joukahaisenkatu 9	Åbo	Fastighetsinnehav och förvaltning	100,0
Kiinteistö Oy Helsingin Frantseninkatu 13	Helsingfors	Fastighetsinnehav och förvaltning	100,0
Kiinteistö Oy Topeliuksenkatu 41b	Helsingfors	Fastighetsinnehav och förvaltning	50,0
Kiinteistö Oy Asiakkaankatu 3	Helsingfors	Fastighetsinnehav och förvaltning	100,0
Kiinteistö Oy Tuusulan Jatke	Tusby	Fastighetsinnehav och förvaltning	100,0

I koncernbokslutet har upptagits andelen av tillgångsposter under gemensamt bestämmande inflytande samt av de skulder som hänförs till dem.

Andelar i icke konsoliderade strukturerade företag

OP-fonderna förvaltas av OP-Fondbolaget Ab som ingår i OP Gruppen. OP-Fondbolaget Ab anlitar OP Kapitalförvaltning Ab som portföljförvaltare för många av de fonder som bolaget förvaltar. Dessutom förvaltar OP Kiinteistösijoitus Oy, som ingår i gruppen, flera fastighetsfonder. I de flesta fonder styr förvaltningsbolaget betydande funktioner genom att fatta placeringsbeslut i enlighet med fondens stadgar. OP Gruppens företag har inte sådana innehav i övriga av ovan nämnda företag förvaltade fonder som exponerar gruppen betydligt för objektets rörliga avkastning och som därmed medför en konsolideringsskyldighet.

OP Företagsbankskoncernens placeringar i OP-fonder och i OP Kiinteistösijoitus Oy:s fonder har redovisats i balansräkningen bland investeringstillgångar. Koncernens förlustrisk avgränsar sig till placeringens balansvärde. Placeringarna i fonder som förvaltas av OP Företagsbankskoncernen uppgick 31.12.2018 till sammanlagt 104 miljoner euro (180).

Not 43. Närståendetransaktioner

OP Företagsbankskoncernens närstående består av moderbolaget OP Andelslag, de dotterbolag som konsolideras i koncernen, intresseföretagen, ledningen och övriga närstående företag. Till ledningen räknas OP Företagsbanken Abp:s verkställande direktör, ledamöterna i styrelsen och deras nära familjemedlemmar. Till de närstående räknas också bolag, i vilka någon som hör till ledningen eller en nära familjemedlem till en sådan person har ett betydande inflytande. Övriga närstående företag är OP-Eläkekassa, OP-Eläkesäätio och systerföretagen i OP Andelslagskoncernen.

På lån beviljade till närstående tillämpas bankens normala kreditvillkor. Lånen är bundna till de referensräntor som tillämpas allmänt.

Närståendetransaktioner 2018

Tusen euro	Moder- företaget	Intresse- företag	Ledning	Övriga*
Krediter			55	6 101 037
Övriga fordringar	61		55	108 846
Inlåning	425 907	307		3 106 589
Övriga skulder	1 220			277 792
Ränteintäkter	643			53 827
Räntekostnader	4 557			165 405
Utdelningar	1			
Nettointäkter från skadeförsäkringsrörelse	387			-2 324
Provisionsintäkter och -kostnader, netto	417	0	0	36 392
Nettointäkter från handel				16 747
Övriga rörelseintäkter	14			4 848
Rörelsekostnader	37 844			147 005

Ansvarsförbindelser och derivat

Åtaganden utanför balansräkningen

Garantier	
Garantiansvar	3 389
Kreditlöften	
Utfästelser i anslutning till kortvariga affärstransaktioner	
Övriga	

Derivatinstrument

Nominella värden	22 118 429
Kreditmotvärden	211 175

Löner och arvoden samt resultatlöner

Löner och arvoden samt resultatlöner	401
--------------------------------------	-----

Närståendeeinnehav

Antalet aktier	319 551 415
----------------	-------------

Närståendetransaktioner 2017

Tusen euro	Moder- företaget	Intresse- företag	Ledning	Övriga*
Krediter			70	5 584 630
Övriga fordringar	107		70	164 235
Inlåning	434 657	419		2 534 165
Övriga skulder	1 449			319 432
Ränteintäkter	3 006			82 699
Räntekostnader	4 891			188 934
Utdelningar	1			
Nettointäkter från skadeförsäkringsrörelse	411			4 760
Provisionsintäkter och -kostnader, netto	91	0		36 108
Nettointäkter från handel				71 165
Övriga rörelseintäkter	356			5 654
Rörelsekostnader	36 061			143 691

Ansvarsförbindelser och derivat
Åtaganden utanför balansräkningen

Garantier	
Garantiansvar	9 828
Kreditlöften	
Utfästelser i anslutning till kortvariga affärstransaktioner	
Övriga	

Derivatinstrument

Nominella värden	22 432 461
Kreditmotvärden	220 908

Löner och arvoden samt resultatlöner

Löner och arvoden samt resultatlöner	598
--------------------------------------	-----

Närståendeeinnehav

Antalet aktier	319 551 415
----------------	-------------

* Övriga närstående företag är OP-Eläkekassa, OP-Eläkesätiö och systerföretagen i OP Andelslagskoncernen.

Styrelsens arvoden 2018

Styrelseledamöterna har inte under räkenskapsperioden 2018 fått månads- eller mötesarvoden och inte heller aktie- eller aktierelaterade ersättningar från bolagen i OP Företagsbankskoncernen.

Till verkställande direktören betalades för den räkenskapsperiod som slutade 31.12.2018 löner och resultatlöner enligt följande:

Verkställande direktör Jouko Pölönen, till och med 30.4.2018	239 556 euro*
Verkställande direktör Katja Keitaanniemi, från 6.8.2018	161 295 euro

Hannu Jaatinen arbetade vid sidan av sin egen tjänst som verkställande direktör under perioden 1.5.–5.8.2018 och fick ingen separat lön för det.

Uppsägningstiden i verkställande direktörens anställningsförhållande är sex månader. Enligt direktörsavtalet ska bolaget utöver lön för uppsägningstiden betala verkställande direktören ett avgångsvederlag som motsvarar lön för sex (6) månader, om bolaget säger upp verkställande direktören eller om verkställande direktören säger upp eller häver avtalet av en orsak som beror på bolaget. Om verkställande direktörens anställning upphör av orsaker som beror på bolaget, har verkställande direktören också rätt till ersättningar enligt de kortfristiga och långfristiga ersättningssystemen för det år då anställningen upphör, om intjäningskriterierna och förutsättningarna för utbetalning enligt villkoren för systemen uppfylls och verkställande direktörens anställning har fortgått hela intjäningsåret. Dessutom hör verkställande direktören till ledningens långsiktiga ersättningssystem (2014–2016) där utbetalningen sker 2018–2020 och (2017–2019) där utbetalningen sker 2020–2023. Verkställande direktören har fri bilförmån.

* I beloppet ingår 48 832 euro i kortfristiga ersättningar för 2017.

Pensionsförbindelser som gäller verkställande direktören och styrelsen

Verkställande direktören omfattas av lagen om pension för arbetstagare ArPL, och har därmed ett pensionsskydd som baseras på tjänstgöringstid och arbetsinkomster enligt det som bestämts i lagen. Pensionsåldern är 63–68 år enligt personens eget val. För verkställande direktören har i direktörsavtalet fastställts 63 års pensionsålder. Verkställande direktörens tilläggspensionsskydd är ordnat OP-Livförsäkrings tilläggspensionsförsäkring. För styrelseledamöterna har inte ingåtts några pensionsförbindelser. Pensionsförbindelser har inte heller ingåtts för de personer som tidigare ingått i styrelsen. OP Företagsbankskoncernens pensionsplaner har beskrivits närmare i not 30 Avsättningar och övriga skulder.

Tusen euro	Pensionskostnader enligt ArPL-plan*		IFRS-kostnad för frivillig förmånsbaserad tilläggspension	
	2018	2017	2018	2017
Katja Keitaanniemi verkställande direktör från 6.8.2018	27			
Hannu Jaatinen, tf. verkställande direktör 1.5–5.8.2018	16			
Jouko Pölönen, verkställande direktör till och med 30.4.2018	45	96	40	101

* För ArPL:s förmånsbestämda del har använts IFRS-kostnaden och som avgiftsbestämda del utjämningsdelen för ifrågavarande person med avdrag av arbetstagarens premieandel.

Not 44. Rörliga ersättningar

Personalfonden

Till personalfonden hör alla personer vid OP Företagsbanken och dess dotterbolag som inte hör till ledningens system eller funktionerna i Baltikum.

Vinstpremieandelarna som betalas till OP Gruppens personalfond baserade sig 2018 på följande mål som uppnåddes: OP Gruppens resultat före skatt med vikten 60 %, digital kommunikation med vikten 20 %, NPS för kundmöten med vikten 15 % och NPS för varumärket med vikten 5 %. För beloppet av premieöverföringen till personalfonden har för 2018 reserverats ca 1,7 % (3,2 %) av lönesumman för fondens medlemmar. År 2018 bokfördes premier för totalt 2,0 miljoner euro (3,3).

Långfristiga ersättningssystem

OP Gruppens ersättningssystem iakttar bestämmelserna i finansbranschen och baserar sig på OP Gruppens strategiska mål.

I OP Gruppens principer som gäller rörliga ersättningar beaktas gruppens riskposition och riskhanteringsmetoder. Intjäningsmätarnas mål har dimensionerats så att de inte uppmuntrar till för stor risktagning. De långfristiga rörliga ersättningarna baserar sig på hur OP Gruppen når de strategiska målen på grupplanet medan de kortfristiga rörliga ersättningarna baserar sig på hur ett bolag eller en affärsenhet som ingår gruppen når sina mål. Ersättningarnas högsta belopp är begränsade i alla system.

Det långfristiga programmet

OP Företagsbanken hör till OP Gruppens gemensamma långfristiga ersättningssystem med mål på OP Grupplanet. Målen motsvarar målen för hela gruppens personal i OP-Personalfonden.

Ledningens långfristiga ersättningssystem omfattar cheferna och anställda i separat angivna nyckelpositioner vid OP Företagsbanken och dess dotterbolag enligt det som respektive bolag eller OP Andelslags direktion har bestämt. Ledningens långfristiga ersättningssystem omfattar cirka 310 personer i OP Gruppen. Storleken på målgruppen har varierat enligt intjäningsperiod mellan cirka 270 och 320 personer.

Systemet består av successiva tre år långa intjäningsperioder. Ersättningen för intjäningsperioden 1.1.2014–31.12.2016 betalas ut efter uppskovstiden i tre lika stora poster före slutet av juni under åren 2018–2020. Ersättningen för intjäningsperioden 1.1.2017–31.12.2019 betalas i fyra lika stora poster under 2020–2023.

Under intjäningsperioden 2014–2016 var det möjligt att intjäna en ersättning som motsvarade en lön för 2–8 månader och utfallet var ca 57 %. Om de uppställda målen nås till 100 procent, är det möjligt att under intjäningsperioden 2017–2019 årligen intjäna en ersättning som motsvarar en lön för 1–8 månader.

Intjäningsmätare för det långfristiga programmet

OP Andelslags förvaltningsråd fattar beslut om systemets intjäningsmätare på OP-grupplanet och målen för dem separat för varje intjäningsperiod.

I målen för systemet för 2014–2016 beaktades Europaparlamentets och rådets kreditinstitutsdirektiv CRD4 som begränsar de rörliga ersättningarnas maximibelopp till högst personens fasta ersättningar på årsplanet. Målen för systemet för 2014–2016 baserade sig på följande kriterier:

- OP Gruppens resultat före skatt
- OP Gruppens kärnprimärkapitaltäckning (CET 1)
- Ökningen av antalet koncentreringskunder

Målen för systemet 2017–2019 motsvarar den strategi som gäller och de baserar sig på följande kriterier:

- Gruppens resultat före skatt
- Digital kommunikation
- NPS för kundmöten
- NPS för varumärket

Målen på grupplanet är desamma såväl i ersättningssystemet för ledningen som i OP Gruppens personalfond.

Hur den långfristiga ersättningen bestäms och betalas ut

I början av systemet för 2014–2016 fastställdes ersättningen i euro och den ersättning som eventuellt betalas ut på basis av villkoren för systemet betalas som debenturer som OP emitterat. Den intjänade ersättningen i euro omvandlas till antal debenturer då systemets utfall står klart. Från ersättningen dras av den andel som betalas i pengar för att täcka skatter och avgifter av skattenatur som föranleds av ersättningarna. Under räkenskapsperioden beslöt OP Andelslags förvaltningsråd att ändra villkoren för systemet så att ersättningarna inte betalas som debenturer utan att ersättningarna binds till ett referensinstrument som bestämts av OP Andelslags förvaltningsråd eller den ersättningskommitté som det utsett.

Under 2017–2019 betalas ersättningarna ut i pengar, om inte det uppskovsförfarande som avses i bestämmelserna ska tillämpas på personen.

Ett villkor för att ersättning skulle betalas ut enligt systemet för 2014–2016 var att OP Gruppens kapitaltäckning enligt konglomeratlagen var 1,30 eller mer vid utbetalningstidpunkten. Ett villkor för att ersättning betalas ut enligt systemet för 2017–2019 är att OP Gruppens CET1-kapitaltäckning enligt konglomeratlagen vid utbetalningstidpunkten överstiger den CET1-buffert som ECB fastställt med + 3%. Dessutom förutsätts att personen har varit anställd av OP Gruppen fram till utbetalningstidpunkten.

Kostnaderna för båda systemen periodiseras från början av intjäningsperioden till utbetalningstidpunkten (rättighetens uppkomstperiod) i personalkostnader och en motsvarande skuld bokförs bland upplupna kostnader. Den skuld som bokförts för systemen var totalt 2,7 miljoner euro (2,7) 31.12.2018.

OP Andelslags förvaltningsråd, eller den ersättningskommitté som det utsett, administrerar det långfristiga systemet och övervakar hur det iakttas. OP Andelslags förvaltningsråd kan på eget initiativ ändra villkoren för systemet och skjuta upp utbetalningen av ersättningen av särskilt vägande skäl.

De kortfristiga ersättningssystemen

I de kortfristiga ersättningarna är intjäningsperioden ett kalenderår och ersättningen betalas i regel i pengar. De kortfristiga ersättningssystemen baserar sig på de mål för resultat och annan affärsrörelse som fastställts för olika affärsenheter och de omfattar hela OP Företagsbankskoncernens personal.

Ersättningen är differentierad enligt svårighetskategori och maximiersättningarna motsvarar årlig lön för 1–4 månader. I uppgifter som fastställts särskilt kan maximiersättningarna uppgå till högst personens lön för ett år.

Intjäningsmätare för det kortfristiga programmet

I OP Företagsbankskoncernen anger gemensamma mätare maximibeloppet för de kortfristiga ersättningar som kan betalas. De gemensamma mätarna är OP Gruppens resultat före skatt (vikt 50 %), OP Gruppens operativa kostnader (vikt 25 %) och OP Gruppens NPS för möten (vikt 25 %). Affärsrörelserna/funktionerna fastställer för resultatkortens mål som härletts ur årsplanen.

Hur den långsiktiga ersättningen bestäms och betalas ut

Liksom vid långsiktiga ersättningar är ett villkor för att ersättning betalas ut att OP Gruppens CET1-kapitaltäckning enligt konglomeratlagen vid utbetalningstidpunkten överstiger den CET1-buffert som ECB fastställt med + 3%. Dessutom förutsätts att personen har varit anställd av OP Gruppen fram till utbetalningstidpunkten.

En ersättning som intjänats enligt en persons resultatkort reduceras innan ersättningen betalas ut, om de interna anvisningar eller bestämmelser som ska iakttas i gruppen eller uppdraget inte har beaktats och riskhanteringselement har aktiverats. Om försummelserna eller oaktsamheten upptäcks först då ersättningen har betalats ut, kan reduceringen eller återindrivningen av ersättningarna också tillämpas retroaktivt.

Kostnaderna för systemet periodiseras från början av intjäningsperioden till utbetalningstidpunkten (rättighetens uppkomstperiod) i personalkostnader och en motsvarande skuld bokförs bland upplupna kostnader.

Uppskjutande av betalningen av rörliga ersättningar

Bestämmelser om betalningen av rörliga ersättningar finns i kreditinstitutslagen (610/2014). Om en person på basis av sina arbetsuppgifter är klassificerad i en grupp, vars yrkesmässiga verksamhet kan förorsaka företaget en betydande risk ("person som kan påverka riskprofilen"), ska utbetalningen av den rörliga ersättningen i vissa fall skjutas upp under tre år.

Till de personer som kan påverka riskprofilen hör i OP Företagsbankskoncernen bl.a. verkställande direktörerna och andra personer som deltar i att leda verksamheten, övriga personer vilkas verksamhet har en väsentlig betydelse för företagets riskposition, den interna kontrollen samt övriga särskilt utsedda personer eller särskilda grupper.

På den persongrupp som kan påverka riskprofilen tillämpas uppskjutande av betalningen av rörliga ersättningar, om en persons rörliga ersättning under en intjäningsperiod på ett år överstiger den gräns på 50 000 euro som anges i Finansinspektionens ställningstagande. Ersättningarna till en person som kan påverka riskprofilen granskas i förhållande till uppskovsgränsen på 50 000 euro med beaktande av såväl långsiktiga som kortsiktiga ersättningar.

Om gränsen i euro för uppskjutande av ersättning överskrider, betalas en del av ersättningen genast och resten av betalningen skjuts upp. Vid en uppskjutning betalas den ersättning som skjuts upp under de tre följande åren. Vid en sådan uppskjutning betalas hälften av den rörliga ersättningen i pengar och hälften binds upp i värdet på ett referensinstrument som bestämts av OP Andelslags förvaltningsråd eller den ersättningskommitté som förvaltningsrådet utsett. Den ersättning som är bunden till referensinstrumentet betalas ut till personen efter en väntetid på ett år.

Ersättningar till personer som arbetar med tillsynsuppgifter

Ersättningarna till personer som arbetar i de oberoende tillsynsuppgifterna, t.ex. riskhanteringen, internrevisionen samt compliance och aktuariefunktionen får inte äventyra oberoendet hos uppdraget. De rörliga ersättningarna ska intjänas oberoende av den affärsrörelse som övervakas och riskhanteringschefens mätare får inte innefatta direkta säljmål. En rekommendation är också att det till resultatkortet väljs en kvalitativ mätare som mäter hur tillsynsuppgifterna utförs.

Uppföljning av ersättningar i OP Gruppen

OP Gruppen ska regelbundet följa upp hur marknadsrelaterade de totala ersättningarna är. Uppgifter från marknadsplatser och information om hur marknadsrelaterade strukturerna för systemen är fås från leverantörer som Alexander Incentives, Aon Hewitt, Hay Group och Mercer.

Den ersättningskommitté som OP Andelslag utsett följer årligen upp hur de ersättningar som betalas ut står i relation till OP Gruppens framgång då den relateras till jämförelsebolag och återföringarna till kunderna. Också på grupplanet jämförs ersättningarna och strukturerna regelbundet.

Kostnader som bokförts för rörliga ersättningar*

Milj. €	2018	2017
Personalfonden	2	3
Kortfristiga program	8	6
Långfristiga program		
Programmet 2011–2013		0
Programmet 2014–2016	0	0
Programmet 2017–2019	1	1
Totalt	11	10

* Utan sociala kostnader

Närmare information om ersättningssystemen finns på www.op.fi > OP Gruppen > OP Gruppen > Bolagsstyrning

Not 45. Förlustreserv för fordringar och skuldebrev

Exponeringar för kreditrisker och förlustreserv för dem

I avsnitt 10 i not 2 beskrivs hur OP Företagsbankens kreditrisk uppkommer och hanteras. Principerna för hur de förväntade kreditförlusterna beräknas beskrivs i avsnitt 5 Nedskrivningar i not 1.

Förväntade kreditförluster beräknas på fordringarna värderade till upplupet anskaffningsvärde samt skuldebrev värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat (placeringar i obligationslån). I OP Företagsbanken består fordringarna av krediter, revolverande krediter (t.ex. konton med kredit), leasing- och factoringfordringar. Dessutom beräknas de förväntade kreditförlusterna på poster utanför balansräkningen såsom kreditlöften, finansieringslimiter och bankgarantier. Skuldebrev utgör däremot placeringar i obligationslån. Över de förväntade kreditförlusterna redovisas en förlustreserv i balansräkningen eller, då det är fråga om skuldebrev, i övrigt totalresultat.

Många faktorer inverkar på beloppet av de förväntade kreditförlusterna, bl.a. exponeringsbeloppet, exponeringens löptid, kundens rating och säkerhetens värde samt den framtidsinriktade informationen.

I följande tabell redovisas de fordringar som är exponerade för kreditrisker och för vilka den förväntade kreditförlusten beräknas. I den beskrivs åtagandena i och utanför balansräkningen också det högsta beloppet av exponeringarna för kreditrisker utan att beakta säkerheter eller andra kreditförstärkande poster. Exponeringar utanför balansräkningen motsvaras av det exponeringsbelopp eller garantibelopp som binder banken.

Exponeringar som omfattas av beräkningen av förväntade kreditförluster enligt nedskrivningssteg 31.12.2018

Exponeringar i balansräkningen	Steg 1	Steg 2		Steg 3	Exponeri- ngar totalt
		Andra än över 30 dagar förfallna ford- ringar	Över 30 dagar förfallna ford- ringar		
Milj. €				Totalt	
Fordringar på kunder (brutto)					
Företag	19 169	1 104	189	1 293	347 20 810
Hushåll	1 762	153	87	240	13 2 015
Offentlig sektor	484		6	6	491
Annat	1 590		0	0	1 590
Fordringar på kunder totalt	23 006	1 257	283	1 540	360 24 906
Uttagsmån och limiter utanför balansräkningen					
Företag	2 627	461	128	589	12 3 229
Hushåll	89	5	2	7	0 97
Offentlig sektor	373		9	9	382
Annat	1 047				1 047
Uttagsmån och limiter totalt	4 136	466	139	605	13 4 754
Övriga åtaganden utanför balansräkningen					
Företag	5 976	178		178	20 6 174
Hushåll	1				1
Offentlig sektor	309				309
Annat	370				370
Övriga åtaganden utanför balansräkningen totalt	6 655	178		178	20 6 854
Skuldebrev	14 540	215		215	6 14 761
Skuldebrev totalt	14 540	215		215	6 14 761
Exponeringar som omfattas av beräkningen av förväntade kreditförluster totalt					
	48 338	2 116	422	2 538	399 51 274

Förlustreserv enligt nedskrivningssteg 31.12.2018

Exponeringar i balansräkningen samt uttagsmåner och limiter
utanför balansräkningen*

Milj. €	Steg 1	Steg 2		Steg 3	Förlust- reserv
		Andra än över 30 dagar förfallna fordringar	Över 30 dagar förfallna fordringar		
				Totalt	
Fordringar på kunder					
Företag	-22	-22	-1	-23	-247
Hushåll	-2	-3	-2	-5	-11
Offentlig sektor	-1	0	0	0	-1
Annat	-1		0	0	-1
Fordringar på kunder totalt	-25	-25	-3	-28	-259
Åtaganden utanför balansräkningen**					
Företag	-2	-1		-1	-4
Hushåll	0			0	0
Offentlig sektor	0			0	0
Annat	0			0	0
Åtaganden utanför balansräkningen totalt	-2	-1		-1	-4
Skuldebrev***	-4	-2		-2	-9
Totalt	-31	-29	-3	-32	-272

* Förlustreserv redovisas som ett enda belopp som minskar balansposten.

** Förlustreserv redovisas i balansposten avsättningar och övriga skulder.

*** Förlustreserv redovisas i fonden för verkligt värde i övrigt totalresultat.

I tabellen nedan redovisas ett sammandrag av förlustreserven i relation till exponeringsbelopp enligt nedskrivningssteg.
Reserveringsgraden beskriver förlustreservens relativa andel av exponeringsbeloppet.

Sammandrag och nyckeltal	Steg 1		Steg 2		Steg 3	Totalt
		Andra än över 30 dagar förfallna ford- ringar	Över 30 dagar förfallna ford- ringar			
				Totalt		
Fordringar på kunder och poster utanför balansräkningen						
Företag	27 773	1 743	318	1 883	379	30 213
Förlustreserv	-24	-24	-1	-25	-202	-251
Reserveringsgrad (Coverage ratio), %	-0,09 %	-1,35 %	-0,29 %	-1,30 %	-53,29 %	-0,83 %
Hushåll	1 852	158	89	247	14	2 113
Förlustreserv	-2	-3	-2	-5	-4	-11
Reserveringsgrad (Coverage ratio), %	-0,08 %	-1,79 %	-2,47 %	-2,04 %	-32,30 %	-0,52 %
Offentlig sektor	1 166	0	15	15	0	1 181
Förlustreserv	-1	0	0	0		-1
Reserveringsgrad (Coverage ratio), %	-0,06 %		-0,01 %	-0,01 %		-0,06 %
Övriga	3 006		0	0		3 006
Förlustreserv	-1		0	0		-1
Reserveringsgrad (Coverage ratio), %	-0,03 %		-0,91 %	-0,91 %		-0,03 %
Fordringar på kunder och poster utanför balansräkningen totalt	33 797	1 901	422	2 323	393	36 513
Förlustreserv	-27	-26	-3	-30	-207	-263
Reserveringsgrad (Coverage ratio), %	-0,08 %	-1,39 %	-0,74 %	-1,27 %	-52,56 %	-0,72 %
Skuldebrev bokfört värde	14 540	215		215	6	14 761
Förlustreserv	-4	-2		-2	-2	-9
Reserveringsgrad (Coverage ratio), %	-0,03 %	-1,10 %		-1,10 %	-33,79 %	-0,06 %

Avtalen har grupperats i tre grupper enligt sina kreditriskegenskaper i enlighet med de exponeringsklasser som använts i gruppens kapitaltäckningsanalys: företag, hushåll och offentlig sektor. Klassen Övriga innefattar t.ex. kreditinstitut.

Förändringar i förlustreserven under räkenskapsperioden

I tabellen nedan redovisas förändringen i förlustreserven under 2018 enligt nedskrivningssteg för effekten av följande faktorer:

Nedskrivningsstegen redovisas i avsnitt 5.4.1 i not 1.

Fordringar på kunder och åtaganden utanför balansräkningen, milj. €

	Steg 1	Steg 2	Steg 3	Totalt
	12 mån.	Hela löptiden	Hela löptiden	
Förlustreserv 1.1.2018	18	32	223	273
Överföringar från steg 1 till steg 2	-1	5		4
Överföringar från steg 1 till steg 3	0		2	2
Överföringar från steg 2 till steg 1	1	-4		-3
Överföringar från steg 2 till steg 3		-2	4	2
Överföringar från steg 3 till steg 2		1	-4	-4
Överföringar från steg 3 till steg 1	0		-2	-2
Ökningar till följd av utgivning och förvärv	8	2	6	17
Minskning till följd av borttagande från balansräkningen	-2	-5	-8	-16
Förändringar i riskparametrar (netto)	3	2	16	22
Minskning av reservkonto på grund av bortskrivningar	0		-30	-30
Nettoförändring i förväntade kreditförluster	9	-2	-16	-10
Förlustreserv 31.12.2018	27	30	207	263

I juni 2018 fogades exponeringar med anstånd till de kvalitativa kriterierna för betydande öknings av kreditrisken, vilket något ökade överföringarna från steg 1 till steg 2.

Vid överföringar från steg 1 till steg 3 jämförs finansiella tillgångars nuvarande steg 3 vid slutet av året med läget vid början av året. Av dem har dock cirka 85 procent (se default capture rate-nyckeltalet nedan) rapporterats i steg 2 under 2018, vilket betyder att avtalen i regel har överförts till steg 3 via steg 2. Ett avtal kan överföras direkt till steg 3 till följd av en extern betalningsstörning.

Vid överföringar från steg 3 till steg 2 eller 1 jämförs steg 3 vid början av året med steg 2 eller 1 vid slutet av året. Överföringarna har dock i regel skett med 3 månaders fördröjning under 2018.

De riskparametrar som ingår i LGD-modellen (loss given default, dvs. förlustandelen vid fallissemang) har under räkenskapsperioden kalibrerats bl.a. genom att sänka återhämtningsandelen -10 procentenheter och slopa den helt vid företagsexponeringar som är i konkurs. Det här framkommer som en ökning i förlustreserven.

Skuldebrev, milj. €

	Steg 1	Steg 2	Steg 3	Totalt
	12 mån.	Hela löptiden	Hela löptiden	
Förlustreserv 1.1.2018	3	0	0	4
Överföringar från steg 1 till steg 2	0	0		0
Överföringar från steg 1 till steg 3	0		1	1
Överföringar från steg 2 till steg 1	0	0		0
Överföringar från steg 3 till steg 2		0	0	0
Överföringar från steg 3 till steg 1	0		0	0
Ökningar till följd av utgivning och förvärv	1	2	1	4
Minskning till följd av borttagande från balansräkningen	-1	0		-1
Förändringar i riskparametrar (netto)	0			0
Förändringar till följd av uppdatering av skattningsmetod (netto)	1			1
Nettoförändring i förväntade kreditförluster	1	2	2	5
Förlustreserv 31.12.2018	4	2	2	9

I följande tabell redovisas för fordringarna enligt ratingklass exponeringar i balansräkningen, exponeringar utanför balansräkningen till bruttobelopp, exponeringsbelopp efter avdrag av säkerheter och förlustreserven. Ratingklasserna 1–12 används för kreditklassificering av företag och offentlig sektor och A–F för kreditklassificering av hushåll. Ratingklasserna har förenats i tabellen genom att ratingklass 1 för företagskunder omfattar ratingklasserna 1 och 1,5 osv. För privatkunderna inkluderar ratingklass A klasserna A+, A och A- osv. OP Gruppens kreditklassificering beskrivs i avsnitt 10.3.1 i not 2. Nettoexponeringen har beräknats avtalsspecifikt och översäkerheter har inte beaktats i den.

Milj. € Rating	Exponeringar i balansräkningen			Exponeringar utanför balansräkningen brutto			Nettoexponeringar efter säkerheter			Förlustreserv		
	Steg 1	Steg 2	Steg 3	Steg 1	Steg 2	Steg 3	Steg 1	Steg 2	Steg 3	Steg 1	Steg 2	Steg 3
1	1 460	6		474	8		311	6		1	0	
2	2 018	5		837	9		2 029	4		1	0	
3	3 519	39		2 198	36		3 121	30		1	0	
4	4 004	142		1 991	138		3 745	117		2	0	
5	3 080	82		2 004	59		2 578	65		3	0	
6	3 358	198		1 298	117		2 182	123		4	1	
7	2 440	295		1 114	118		1 830	177		7	3	
8	1 055	290		786	190		594	168		7	6	
9		157			91			65			6	
10		84			3			43			9	
11			208			33			180			111
12			140			0			132			91
A	28	0		24	0		5	0		0	0	
B	423	5		47	2		145	4		0	0	
C	1 072	7		13	1		450	4		0	0	
D	550	31		7	2		268	21		1	0	
E		198			2			114			5	
F			13			0			8			4
NA					9							
Totalt	23 006	1 540	360	10 792	784	33	17 259	942	320	27	30	207

Största delen av krediterna har överförs till steg 2 på basis av OP:s relativa SICR-modell i alla ratingklasser. Om betalningar varit förfallna över 30 dagar, leder det oftast till en överföring till steg 2 i ratingklasser på mellannivå och svagare nivåer. Anståndsåtgärder medför oftare en överföring till steg 2 för företag i ratingklasser på mellannivå och svagare nivåer medan de för privatkunderna påverkar överföringar till steg 2 i alla ratingklasser. De svagaste ratingklasserna klassificeras till steg 2 på basis av den absoluta ratingklassgränsen. I synnerhet i de svagare ratingklasserna finns det flera skäl till överföringar till steg 2. Fallissemang ska identifieras utan dröjsmål. Det medför en omedelbar överföring till steg 3.

OP Företagsbank kan redovisa en slutlig kreditförlust helt eller delvis bland de finansiella tillgångarna, men ännu efter det rikta indrivningsåtgärder till dem. Det återstående beloppet av sådana finansiella tillgångar var 13 miljoner euro 31.12.2018.

Betydande ökningar av kreditrisker (SICR)

Betydande ökningar av kreditrisker konstateras systemtekniskt på det sätt som beskrivs i bokslutsprinciperna (Not 1, avsnitt 5.4.1).

Klassificeringen av avtal i grupper enligt hur deras kreditriskegenskaper sammanfaller är i SICR-modellen identisk med PD-modellerna (probability of default, dvs. sannolikheten för fallissemang) för hela löptiden. Klassificeringen utgör indata för PD-modellerna. Såväl nuvarande PD som tröskelvärde-PD innehåller framtidsinriktad information (nedan).

Effektiviteten hos SICR bedöms varje rapporteringsdag med följande nyckeltal:

Observationsgraden för fallissemang (Default capture rate) mäter hur många avtal som fanns i steg 2 innan de överfördes till steg 3. Nyckeltalet var 84 procent 31.12.2018. Ju högre nyckeltalet är, desto bättre kan SICR-modellen observera betydande ökningar i kreditrisken. Den relativa andelen för avtalen i steg 2 var 8 procent av hela den solventa kreditstocken.

Framtidsinriktad information som inkluderats i beräkningsmodellerna för förväntade kreditförluster

Bedömningen av SICR och beräkningen av förväntade kreditförluster innehåller framtidsinriktad information. OP Gruppen har analyserat vilka makroekonomiska variabler som har en förklarande betydelse för beloppet av kreditrisken.

I följande tabell finns ett sammandrag av värdena på de fem viktigaste makroekonomiska variabler som använts i modellerna under perioden 2018–2046 (medelvärde, minimum och maximum) för de tre scenarier som har använts för att beräkna den förväntade kreditförlusten. De här värdena har använts för alla produktgrupper 31.12.2018.

Makroekonomisk variabel	Scenario	Medelvärde (%)	Minimum (%)	Maximum (%)
BNP-tillväxt	Svagt	0,6	-0,7	2,5
	Bas	1,5	1,3	2,5
	Starkt	2,2	2,0	3,8
Arbetslöshet, %	Svagt	8,8	7,6	9,0
	Bas	7,0	7,0	7,6
	Starkt	5,3	5,0	7,6
Investerings tillväxt, %	Svagt	0,7	-0,9	4,0
	Bas	1,7	1,5	4,0
	Starkt	2,6	2,0	7,0
Bostädernas prisindex	Svagt	1,1	-2,0	1,5
	Bas	2,8	1,0	3,0
	Starkt	4,1	1,0	5,5
12 mån. Euribor	Svagt	1,2	-0,2	1,8
	Bas	2,0	-0,1	2,5
	Starkt	2,9	-0,1	3,3

Vikterna för sannolikheterna i scenarierna var 31.12.2018 Svagt 20 procent, Bas 60 procent och Starkt 20 procent.

I följande tabell finns ett sammandrag av värdena på de fem viktigaste makroekonomiska variabler som använts i modellerna under perioden 2018–2045 (medelvärde, minimum och maximum) för de tre scenarier som har använts för att beräkna de förväntade

Makroekonomisk variabel	Scenario	Medelvärde (%)	Minimum (%)	Maximum (%)
BNP-tillväxt	Svagt	0,7	-0,5	3,2
	Bas	1,6	1,3	3,2
	Starkt	2,2	2,0	4,0
Arbetslöshet, %	Svagt	9,0	8,5	10,2
	Bas	6,7	6,5	8,6
	Starkt	5,3	5,0	8,6
Investerings tillväxt, %	Svagt	0,5	-2,7	8,0
	Bas	2,0	1,5	8,0
	Starkt	3,0	2,0	8,1
Bostädernas prisindex	Svagt	1,1	-1,5	1,5
	Bas	2,9	1,5	3,0
	Starkt	4,1	1,5	5,5
12 mån. Euribor	Svagt	1,2	-0,1	1,8
	Bas	2,0	-0,1	2,5
	Starkt	3,0	-0,1	3,4

Vikterna för sannolikheterna i scenarierna var 1.1.2018 Svagt 20 procent, Bas 60 procent och Starkt 20 procent. Scenarierna baserar sig på OP Gruppens ekonomers prognoser. I prognosprocenterna beaktas också motsvarande prognoser från externa institut,

Hur rimliga de makroekonomiska variabler som använts är bedöms i samband med granskningen av hur modellerna för PD, LGD, EAD och betalning i förtid fungerar.

I följande tabell nedan redovisas förlustreserven för väsentliga fordringar i de olika scenarierna enligt nedskrivningssteg 31.12.2018.

Förlustreserv för företag och hushåll totalt, milj. €	Viktad förlustreserv	Förlustreserv i det svaga scenariot	Förlustreserv i det basscenariot	Förlustreserv i det starka scenariot
Steg 1	25	27	25	22
Steg 2	29	32	29	27
Steg 3	207	207	207	207
Totalt	261	266	261	256

I regel är förlustreserven störst i det svaga scenariot. Privatkundernas krediter har i regel rörlig ränta, varför en ränteuppgång har stor inverkan på PD-parametrarna. Därför är förlustreserven för privatkunderna störst i steg 1 för privatkunderna i det starka scenariot, eftersom 12 månaders euribor påverkar det kraftigast genom förändringen i PD. För privatkunderna är förlustreserven däremot störst för avtal i steg 2 i det svaga scenariot. Det beror på utvecklingen i LGD-parametern för hela löptiden. För företagskunderna påverkar alla riskparametrar i samma riktning, dvs. förlustreserven är klart störst i det svaga scenariot. LGD-modellen i steg 3 är oberoende av makroekonomiska variabler, men en betydande del av exponeringarna i steg 3 bedöms med en kassaflödesbaserad bedömning från egna medarbetare, vilken även beaktar framtidsinriktad information.

Känslighetsanalys

Med känslighetsanalyser beskrivs förlustreservens känslighet för förändringar i makroekonomiska faktorer. Analysen nedan beskriver endast en ekonomisk försvagning som är förhållandevis möjlig, inte alls en konjunkturuppgång. Dessutom utvecklas alla de olika komponenterna i känslighetsanalysen under en recession inte nödvändigtvis tillsammans på det sätt som beskrivs i analysen.

De viktigaste makroekonomiska variablerna i riskparametrarna och exponeringsklasserna är 12 månaders euribor, investeringarnas tillväxt och utvecklingen i BNP. De förändringar som använts i känslighetsanalyserna är en ökning med 1 procentenhet i 12 månaders euribor, en nedgång med 6 procentenheter i investeringarnas tillväxtgrad och en nedgång med 3,5 procentenheter i BNP-tillväxtgraden. Talen beskriver alltså en konjunktur som är svagare än den nuvarande, de ökar alla förlustreserven vid fallissemang och de baserar sig på följande: Jämfört med modellperioden 2008–2016 är framförallt räntorna och prognoserna för ränteutvecklingen klart lägre, och BNP:s samt investeringarnas tillväxt och prognoserna för den betydligt högre. Konjunkturläget är alltså gott med hänsyn till historien. Nivåerna på de förändringar som använts i känslighetsanalyserna baserar sig på hur variablerna förändrats under den historiska perioden, och förändringarna motsvarar i stort sett en förändring i samma storleksklass som standardavvikelsen.

Känslighetsanalysen utförs endast för avtal i steg 1 och 2. Känslighetsanalysen beaktar inte de överföringar som sker mellan steg 1 och 2 till följd av att en betydande kreditrisk ökar (SICR). Förändringar i PD för hela löptiden i det stressade scenariot beaktas endast i PD-estimatet för formeln för förlustandelen vid fallissemang, effekterna av förändringar i PD via SICR beaktas inte i känslighetsanalysen.

I följande tabell redovisas känsligheten för förändringar hos förlustreserven 31.12.2018 för grupper av hushåll och företag då det ekonomiska läget försämras genom en sammanlagd påverkan av räntorna, investeringarnas tillväxt och förändringarna i BNP:

Grupp Steg	Förlustreserv 31.12.2018	Känslighetsanalys av förlustreserven*	Relativ förändring
Hushåll			
Nivå 1	2	2	7,0 %
Nivå 2	5	5	7,0 %
Företag			
Nivå 1	24	34	41,0 %
Nivå 2	25	37	51,0 %
Totalt	55	78	47,0 %

* En ökning i 12 mån. euribor med 1 procentenhet, en nedgång i investeringarnas tillväxtgrad med 6 procentenheter och en nedgång i BNP-tillväxten med 3,5 procentenheter i alla scenarier.

Förlustreserven bestäms till stor del basis av de första åren, då de simulerade scenariernas första år är väsentliga med tanke på resultaten av känslighetsanalysen.

Då räntorna stiger med 1 procentenhet ökar förlustreservens belopp för såväl privatkunder som företagskunder. Då investeringarnas tillväxt försvagas ökar förlustreservens belopp för företagskunderna genom förändringarna i såväl PD som LGD. BNP-tillväxtens relation blir negativ gentemot förlustreservens belopp via alla modellkomponenter. Då BNP-tillväxten försvagas ökar både privatkundernas och företagskundernas PD-värden. Dessutom påverkar den via LGD genom att en nedgång i BNP försvagar utvecklingen för det verkliga värdet, som påverkar avtalen i steg 2. Analysen visar att de mest betydande relativa och absoluta förändringarna gäller företagskunder. För dem växer förlustreservens belopp för avtalen i steg 1 och 2 med mer än 50 %. För privatkunderna är förändringarna betydligt lägre än för företagskunderna eftersom estimaten för deras riskparametrar inte är lika känsliga för konjunkturerna i ekonomin.

Jämförelse av exponeringarna i balansräkningen i nedskrivningssteg 3 och nödlidande fordringar (non-performing)

Exponeringarna i nedskrivningssteg 3 är kreditförsämrade finansiella tillgångar. I följande tabell finns en avstämningskalkyl mellan nedskrivningssteg 3 och den förlustreserv för exponeringar och förluster som redovisas i not 51 om problemfordringar.

Milj 31.12.2018	Exponering i balansräkningen	Förlust-reserv
Nedskrivningssteg 3	360	206
Differens mellan definitioner*	0	0
Icke nödlidande (performing) fordringar med anstånd (steg 2)	53	6
Övriga differenser	-55	-2
Problemfordringar (not 51)	354	210

* Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2015/227 Bilaga 5 del 2: 155, 157, 176

Not 46. Händelser efter bokslutsdagen

Moody's höjde i januari 2019 ratingen för OP Försäkring Ab:s ekonomiska styrka med ett steg från A3 till A2. Moody's behöll utsikterna för ratingen som stabila. Höjningen av ratingen baserar sig på att försäkringsrörelsen är djupt integrerad i OP:s affärsrörelse och kapitalplanering, att skadeförsäkringens marknadsandel är stark och att den finansiella ställningen är god.

Noter till riskhanteringen

Principerna för riskhantering och kapitalutvärdering beskrivs i not 2. Bankrörelsens och övrig rörelses riskposition redovisas i noterna 48–58 och skadeförsäkringens riskposition i noterna 59–70. OP Företagsbankskoncernens information om kapitaltäckningen enligt Pelare III offentliggörs som en del av OP-sammanslutningens kapitaltäckningsrapport. För OP Företagsbankskoncernen redovisas kapitalbasen, kapitalbaskravet och derivatinstrument och motpartsrisken i noterna 71–77.

Not 47. Länderfördelning för OP Företagsbankskoncernens exponeringar

Merparten av OP Företagsbankskoncernens exponeringar mot länder gäller EU-länder. Exponeringarna omfattar alla balansposter och poster utanför balansräkningen, och de baserar sig på värden som använts i kapitaltäckningen.

Länderfördelning för OP Företagsbankskoncernen 31.12.2018, milj.€

Geografisk fördelning	Exponeringar mot stater och centralbanker	Instituts-exponeringar	Företags-exponeringar	Hushålls-exponeringar	Aktie-exponeringar*	Skuldebrev med säkerhet**	Övriga	Totalt
Finland	14 367	12 225	29 104	2 997	409	523	397	60 022
Baltikum	271	0	2 121	1			6	2 399
Övriga nordiska länder	149	263	1 404	22	1	1 680	0	3 519
Tyskland	2 092	147	47	33	2	1 362		3 683
Frankrike	182	323	205	70	14	808		1 601
Storbritannien		696	84	88	18	415		1 300
Italien		6	24	5				35
Spanien		27	9	0				36
Övriga EU-länder	1 633	308	474	90	108***	1 054		3 667
Övriga Europa		102	107	1	15	5		231
USA		137	33	207	14	8		400
Ryssland		42	3					45
Asien		279	40	19				337
Övriga länder	31	65	209	30	266***	1 192	447	2 241
Totalt	18 725	14 620	33 864	3 564	847	7 048	850	79 517

* Innehåller också räntefonder 40 miljoner euro.

** Består av RMBS-, ABS- och Covered Bond-placeringar.

*** Innehåller främst placeringar i Europa-fonder i Övriga EU-länder och Emerging Markets- och Global-fonder i Övriga länder.

Länderfördelning för OP Företagsbankskoncernen 31.12.2017, milj. €

Geografisk fördelning	Exponeringar mot stater och centralbanker	Instituts-exponeringar	Företags-exponeringar	Hushålls-exponeringar	Aktie-exponeringar*	Skuldebrev med säkerhet**	Övriga	Totalt
Finland	14 861	12 046	26 890	2 448	388	500	228	57 360
Baltikum	129	194	1 878	5	0			2 207
Övriga nordiska länder	186	506	1 276	33	3	1 721	15	3 740
Tyskland	2 007	174	41	58	7	1 059	3	3 349
Frankrike	358	272	141	48	14	640	10	1 483
Storbritannien		686	85	83	31	455	7	1 348
Italien		3	16	8			4	31
Spanien		10	5	7			1	23
Övriga EU-länder	1 114	304	470	57	277***	886	18	3 126
Övriga Europa	7	194	64	26	4	5	5	306
USA		158	21	193	103	8	104	588
Ryssland		50	11		7			68
Asien		346	76	23	18	2	26	492
Övriga länder	961	70	78	29	147***	1 288	88	2 660
Totalt	19 623	15 014	31 052	3 019	999	6 564	508	76 780

* Innehåller också räntefonder 68 miljoner euro.

** Består av RMBS-, ABS- och Covered Bond-placeringar.

*** Innehåller främst placeringar i Europa-fonder i Övriga EU-länder och Emerging Markets- och Global-fonder i Övriga länder.

Bankrörelsens och övrig rörelses riskposition

Indelningen i noterna grundar sig på Statistikcentralens klassificering, som delvis avviker från klassificeringen i verksamhetsberättelsens riskposition.

Not 48. Nedskrivningar av finansiella tillgångar

Milj. €	31.12.2018	31.12.2017
Derivatinstrument		
Som innehas för handel		-1
Lån och övriga fordringar		
Beviljade lån		10
Garantifordringar		2
Finansiella tillgångar som kan säljas		
Aktier och andelar		0
Totalt		12

De förväntade kreditförlusterna för 2018 har specificerats i not 45. Förlustreserv för fordringar och skuldebrev.

Not 49. Åtaganden

	Inhemska			Utländska		
	Balans- värde	Förlust- reserv*	Resultat- reglerings- ränta	Balans- värde	Förlust- reserv*	Resultat- reglerings- ränta
31.12.2018, milj. €						
Tillgångar						
Fordringar på kreditinstitut	9 560	0	0	166	1	0
Fordringar på kunder	17 657	246	40	2 544	7	3
Finansiell leasing	1 479	4		671	1	
Skuldebrev	2 177		14	10 572		35
Övriga	83			420		
Totalt	30 956	250	54	14 373	9	39
Åtaganden utanför balansräkningen						
Outtagna krediter och limiter	4 386			871		
Garantier och rembursar	1 920			660		
Derivatinstrument	1 091			2 071		
Övriga	235			477		
Totalt	7 632			4 080		
Åtaganden totalt	38 588	250	54	18 453	9	39
	Balans- värde	Inhemska Nedskriv- ningar	Resultat- reglerings- ränta	Balans- värde	Utländska Nedskriv- ningar	Resultat- reglerings- ränta
31.12.2017, milj. €						
Tillgångar						
Fordringar på kreditinstitut	8 920	0	1	374	-2	1
Fordringar på kunder	15 986	216	40	2 277	4	3
Finansiell leasing	1 360			496		0
Skuldebrev	1 899		13	10 625		40
Övriga	99			480		
Totalt	28 263	216	54	14 253	3	44
Åtaganden utanför balansräkningen						
Outtagna krediter och limiter	4 751			744		
Garantier och rembursar	1 770			591		
Derivatinstrument	1 065			3 180		
Övriga	241			488		
Totalt	7 827			5 003		
Åtaganden totalt	36 090	216	54	19 256	3	44

För derivatinstrumenten har redovisats det positiva bokförda marknadsvärdet.

*De förväntade kreditförlusterna för 2018 har specificerats i not 45. Förlustreserv för fordringar och skuldebrev.

Not 50. Åtaganden sektorvis

31.12.2018, milj. €	Balansvärden		Utanför balansräkningen		Totalt
	Inhemska	Utländska	Inhemska	Utländska	
Företag	16 389	3 744	6 123	1 238	27 493
Finansiella företag (inkl. försäkringsföretag)	10 963	6 741	517	2 488	20 708
Hushåll	1 930	26	1	0	1 958
Icke-vinstsyftande samfund	365	92	35		491
Offentlig sektor	1 364	3 810	957	353	6 484
Totalt	31 011	14 412	7 632	4 080	57 134

31.12.2017, milj. €	Balansvärden		Utanför balansräkningen		Totalt
	Inhemska	Utländska	Inhemska	Utländska	
Företag	15 289	3 235	6 556	1 027	26 106
Finansiella företag (inkl. försäkringsföretag)	10 162	6 642	480	3 722	21 005
Hushåll	1 698	26	1	0	1 725
Icke-vinstsyftande samfund	336	67	68		471
Offentlig sektor	832	4 328	722	254	6 137
Totalt	28 317	14 297	7 827	5 003	55 445

Som balansvärden har redovisats bokföringssaldona inklusive nedskrivningar och resultatregleringsräntor.

Not 51. Fordringar på kreditinstitut och kunder samt problemfordringar

31.12.2018, milj. €	Inte nedskrivna (brutto)	Förlust- reserv	Balans- värde
Fordringar på kreditinstitut och kunder			
Fordringar på kreditinstitut	9 727	1	9 726
Fordringar på kunder	20 455	254	20 202
varav bankgarantifordringar	2	0	2
Finansiell leasing	2 154	4	2 150
Totalt	32 337	259	32 078
Fordringar på kreditinstitut och kunder sektorvis			
Företag	18 338	241	18 097
Finansiella företag (inkl. försäkringsföretag)	10 503	2	10 501
Hushåll	1 966	10	1 956
Icke-vinstsyftande samfund	368	3	364
Offentlig sektor	1 162	3	1 159
Totalt	32 337	259	32 078

31.12.2017, milj. €	Inte nedskrivna (brutto)	Nedskrivna (brutto)	Totalt	Individuella nedskriv- ningar	Gruppvisa nedskriv- ningar	Balans- värde
Fordringar på kreditinstitut och kunder						
Fordringar på kreditinstitut	9 295		9 295		2	9 294
Fordringar på kunder	18 264	219	18 483	192	28	18 263
varav bankgarantifordringar	0	2	2	2	0	0
Finansiell leasing	1 856		1 856			1 856
Totalt	29 416	219	29 635	192	30	29 413
Fordringar på kreditinstitut och kunder sektorvis						
Företag	16 581	218	16 799	191	16	16 592
Finansiella företag (inkl. försäkringsföretag)	10 077		10 077		2	10 075
Hushåll	1 736	1	1 736	1	12	1 724
Icke-vinstsyftande samfund	336		336		0	336
Offentlig sektor	687		687		0	687
Totalt	29 416	219	29 635	192	30	29 413

31.12.2018, milj. €	Inte nedskrivna (brutto)	Förfallet, obetalt kapital	Obetalda, förfallna räntor	Förlust- reserv
Problemfordringar				
Fordringar på kreditinstitut				
Fordringar på kunder, varav	350	73	7	209
Bankgarantifordringar	2			0
Finansiell leasing	5	0		0
Övertrasseringar av konton och limiter				
Totalt	354	73	7	210
Problemfordringar sektorvis				
Företag	315	71	7	203
Finansiella företag (inkl. försäkringsföretag)	0	0		0
Hushåll	28	2	0	5
Icke-vinstsyftande samfund	12	0		2
Offentlig sektor		0		
Totalt	354	73	7	210

	Nedskrivningar					
	Inte nedskrivna (brutto)	Nedskrivna (brutto)	Totalt	Förfallna, obetalda	Individuella	Gruppvisa
31.12.2017, milj. €						
Problemfordringar						
Fordringar på kreditinstitut						2
Fordringar på kunder, varav	166	218	384	82	192	28
Bankgarantifordringar	0	2	2		2	0
Finansiell leasing	2	1	3	1		
Totalt	168	219	387	83	192	30
Problemfordringar sektorvis						
Företag	150	218	368	81	191	16
Finansiella företag (inkl. försäkringsföretag)	0		0	0		2
Hushåll	18	1	19	1	1	12
Icke-vinstsyftande samfund	0		0	0		0
Offentlig sektor				0		0
Totalt	168	219	387	83	192	30

Problemfordringar och exponeringar med anstånd

31.12.2018, milj. €	Icke nödlidande ("performing") fordringar på kredit- institut och kunder (brutto)	Nödlidande ("non-per- forming") fordringar på kredit- institut och kunder (brutto)	Fordringar på kreditinstitut och kunder (brutto)	Förlust- reserv	Fordringar på kreditinstitut och kunder (netto)
Över 90 dagar förfallna fordringar		86	86	83	3
Förmodas inte bli betalda		194	194	115	79
Exponeringar med anstånd	53	22	75	12	62
Totalt	53	301	354	210	145

Problemfordringar och exponeringar med anstånd

31.12.2017, milj. €	Icke nödlidande ("performing") fordringar på kredit- institut och kunder (brutto)	Nödlidande ("non-per- forming") fordringar på kredit- institut och kunder (brutto)	Fordringar på kreditinstitut och kunder (brutto)	Individu- ella ned- skriv- ningar	Fordringar på kreditinstitut och kunder (netto)
Över 90 dagar förfallna fordringar		89	89	79	10
Förmodas inte bli betalda		225	225	106	119
Exponeringar med anstånd	49	24	73	7	66
Totalt	49	338	387	192	195

Som över 90 dagar förfallna fordringar rapporteras det återstående kapitalet på en fordran där räntan eller kapital förfallit till betalning men inte betalats på tre månader. Som avtal som förmodas inte bli betalda rapporteras avtal i de svagaste ratingklasserna (F för privatkunder och 11–12 för övriga). Som exponeringar med anstånd rapporteras fordringar där villkoren omförhandlats på grund av att kundens betalningsförmåga försämrats. Lånevillkoren för omförhandlade fordringar har mildrats till följd av kundens ekonomiska svårigheter till exempel genom att bevilja kunden amorteringsfrihet för 6–12 mån. Exponeringarna med anstånd befinner sig i steg 2 eller 3 i ECL-kalkyleringen.

Nyckeltal, %	2018	2017
Förlustreserv/individuella nedskrivningar, % av problemfordringarna	59,1 %	49,5 %

Finansiella tillgångar, på vilka tillämpas nedskrivning och för vilka en betalning försenats

31.12.2018, milj. €	Dygn				Totalt
	Under 30	30–90	Över 90–180	Över 180	
Förfallna fordringar	99	33	4	22	159

31.12.2017, milj. €	Dygn				Totalt
	Under 30	30–90	Över 90–180	Över 180	
Förfallna fordringar, inte nedskrivna	274	33	23	5	335

Not 52. Utvecklingen av kreditförluster och nedskrivningar

Utvecklingen av kreditförluster och nedskrivningar

Milj. €	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018*
Kreditförluster och nedskrivningar, brutto	-97	-82	-75	-69	-83	-49	-14
Återföringar	40	45	49	40	46	36	1
Kreditförluster och nedskrivningar, netto	-57	-37	-25	-29	-37	-12	-13

* Nedskrivningarna har 2018 beräknats enligt standarden IFRS 9.

Not 53. Erhållna säkerheter per säkerhetsslag

Milj. €	31.12.2018	Andel, %	31.12.2017	Andel, %
Objektsäkerhet	2 659	26,5	2 377	26,1
Inteckning i fastighet eller legorätt i kontors- eller industrifastighet	2 542	25,3	2 289	25,1
Borgen av offentlig sektor	2 342	23,3	2 533	27,8
Aktier och andelar, övriga	1 011	10,1	785	8,6
Inteckning i fastighet eller legorätt i bostadsfastighet	352	3,5	235	2,6
Annan säkerhet	299	3,0	212	2,3
Aktier, bostadsaktiebolag och fastighetsbolag i bostadsbruk	274	2,7	231	2,5
Företagsinteckning	265	2,6	182	2,0
Finansiering mot fordringssäkerhet	192	1,9	191	2,1
Bankgaranti	113	1,1	87	1,0
Totalt	10 051	100,0	9 124	100,0

De erhållna säkerheterna per säkerhetsslag har räknats på basis av säkerhetsvärdena av de säkerheter som gäller åtaganden i bankens besittning. Beräkningen av säkerhetsvärdet utgår från säkerhetens verkliga värde, från vilket säkerhetsvärdet härleds på basis av en försiktigt uppskattad värderingsprocent för varje säkerhetsslag. Säkerhetsvärden som överskrider åtagandena har inte beaktats i siffrorna.

Not 54. Upplåningens struktur

Milj. €	31.12.2018	Andel, %	31.12.2017	Andel, %
Skulder till kreditinstitut	15 575	28,9	14 035	27,4
Skulder till kunder				
Inlåning	11 531	21,4	11 189	21,8
Övriga	4 890	9,1	7 648	14,9
Skuldebrev emitterade till allmänheten				
Bankcertifikat och ECP	10 266	19,1	7 117	13,9
Obligationer	10 069	18,7	9 674	18,9
Efterställda skulder	1 482	2,8	1 547	3,0
Totalt	53 814	100,0	51 210	100,0

Not 55. Löptidsinformation om finansiella tillgångar och skulder enligt återstående löptid

31.12.2018, milj. €	3 mån. eller under	3–12 mån.	1–5 år	5–10 år	över 10 år	Totalt
Kontanta medel	12 218					12 218
Fordringar på kreditinstitut	4 313	2 326	2 936	151		9 726
Fordringar på kunder	3 925	2 739	11 989	2 112	1 586	22 351
Investeringsstillgångar						
Finansiella tillgångar som innehas för handel	164	145	146	37	5	498
Finansiella tillgångar som identifieras som värderade till verkligt värde via resultatet			12			12
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat	229	535	7 068	4 407		12 239
Tillgångar totalt	20 849	5 745	22 151	6 707	1 591	57 044
Skulder till kreditinstitut	2 344	456	7 120	5 655		15 575
Skulder till kunder	14 837	814	303	468		16 422
Skuldebrev emitterade till allmänheten	7 404	4 234	6 990	1 357	350	20 336
Efterställda skulder		140	1 077	179	85	1 482
Skulder totalt	24 585	5 644	15 490	7 660	435	53 814
Garantier	90	122	389	1	44	647
Garantiansvar	267	426	459	29	486	1 668
Kreditlöften	5 257					5 257
Utfästelser i anslutning till kortvariga affärstransaktioner	66	127	72			265
Övriga	505	2	1	204		712
Åtaganden utanför balansräkningen totalt	6 185	678	922	234	531	8 549

31.12.2017, milj. €	3 mån. eller under	3-12 mån.	1-5 år	5-10 år	över 10 år	Totalt
Kontanta medel	12 816					12 816
Finansiella tillgångar som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen						
Skuldebrev	219	196	135	38	0	589
Fordringar på kreditinstitut	2 693	3 146	3 252	181	22	9 294
Fordringar på kunder	3 915	2 189	10 780	1 683	1 553	20 120
Finansiella tillgångar som kan säljas						
Skuldebrev	58	755	7 831	2 986	255	11 884
Finansiella tillgångar som hålls till förfall						
Skuldebrev			30	21		51
Tillgångar totalt	19 701	6 286	22 028	4 908	1 830	54 754
Skulder till kreditinstitut	3 337	190	5 513	4 995		14 035
Skulder till kunder	16 617	1 379	349	493		18 837
Skuldebrev emitterade till allmänheten	5 248	3 750	6 759	735	299	16 791
Efterställda skulder		190	1 098	174	85	1 547
Skulder totalt	25 202	5 509	13 718	6 397	384	51 210
Garantier	3	50	436	1	43	532
Garantiansvar	198	374	441	32	426	1 470
Kreditlöften	5 495					5 495
Utfästelser i anslutning till kortvariga affärstransaktioner	105	181	73			359
Övriga	516	2	1	209		729
Åtaganden utanför balansräkningen totalt	6 317	606	951	242	468	8 585

Not 56. Likviditetsreserven

Likviditetsreserven redovisas för segmentet Övrig rörelse.

Fördelningen enligt löptid och rating i likviditetsreserven 31.12.2018, milj. €

År	0-1	1-3	3-5	5-7	7-10	10-	Totalt	Andel, %
Aaa*	12 499	2 254	2 088	1 383	1 018		19 243	84,6
Aa1-Aa3	38	529	520	661	376	0	2 125	9,3
A1-A3	23	23	9	4		2	62	0,3
Baa1-Baa3	18	56	60	110	19	3	265	1,2
Ba1 eller lägre	5	34	11	61	15		127	0,6
Intern rating**	400	81	310	123			914	4,0
Totalt	12 983	2 978	2 998	2 342	1 428	5	22 735	100,0

* inkl. Tillgodohavanden på centralbanker

** PD <= 0,40 %

Den genomsnittliga återstående löptiden för Likviditetsreserven (exkl. Tillgodohavanden på centralbanker) var 4,2 år.

Fördelningen enligt löptid och rating i likviditetsreserven 31.12.2017, milj. €

År	0-1	1-3	3-5	5-7	7-10	10-	Totalt	Andel, %
Aaa*	13 201	2 499	2 470	1 367	435	20	19 992	85,6
Aa1-Aa3	205	707	475	423	225	0	2 036	8,7
A1-A3	1	18	6	0	5	0	30	0,1
Baa1-Baa3	10	36	64	18	13		141	0,6
Ba1 eller lägre	0	12	20	65	22	0	119	0,5
Intern rating**	480	198	252	99			1 029	4,4
Totalt	13 897	3 470	3 286	1 973	700	21	23 347	100,0

* inkl. Tillgodohavanden på centralbanker

** PD <= 0,40 %

Den genomsnittliga återstående löptiden för Likviditetsreserven (exkl. Tillgodohavanden på centralbanker) var 3,7 år.

Not 57. Löptider för finansiella tillgångar och skulder enligt förfall eller omprissättning

31.12.2018, milj. €	1 mån. eller under	>1–3 mån.	>3–12 mån.	1–2 år	2–5 år	över 5 år	Totalt
Kontanta medel	12 218						12 218
Fordringar på kreditinstitut	4 386	2 730	2 257	170	148	35	9 726
Fordringar på kunder	6 191	6 920	5 656	381	1 901	1 303	22 351
Investeringsstillgångar							
Finansiella tillgångar som innehas för handel	48	131	151	23	103	42	498
Finansiella tillgångar som identifieras som värderade till verkligt värde via resultatet				1	10		12
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat	630	342	439	1 690	4 731	4 407	12 239
Tillgångar totalt	23 472	10 123	8 503	2 266	6 893	5 787	57 044
Skulder till kreditinstitut	2 270	3 154	1 396	3 183	2 019	3 552	15 575
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultatet	0				0		0
Skulder till kunder	14 028	1 427	791	176			16 422
Skuldebrev emitterade till allmänheten	2 913	6 765	5 347	595	3 292	1 423	20 336
Efterställda skulder	79	513	51		739	100	1 482
Skulder totalt	19 291	11 859	7 586	3 954	6 050	5 075	53 814

På anfordran betalbara poster bland skulderna var totalt 12,2 miljarder euro, och de bestod främst av inlåning från allmänheten.

31.12.2017, milj. €	1 mån. eller under	>1–3 mån.	>3–12 mån.	1–2 år	2–5 år	över 5 år	Totalt
Kontanta medel	12 816						12 816
Finansiella tillgångar som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen							
Skuldebrev	97	138	196	22	97	39	589
Fordringar på kreditinstitut	4 964	2 141	1 541	385	219	43	9 294
Fordringar på kunder	5 800	6 220	4 783	396	1 803	1 117	20 120
Finansiella tillgångar som kan säljas							
Skuldebrev	545	248	686	1 117	6 048	3 241	11 884
Finansiella tillgångar som hålls till förfall							
Skuldebrev	15	16			20		51
Tillgångar totalt	24 238	8 764	7 207	1 920	8 187	4 439	54 754
Skulder till kreditinstitut	3 349	1 846	1 228	283	4 394	2 936	14 035
Skulder till kunder	16 251	768	1 689		129		18 837
Skuldebrev emitterade till allmänheten	3 003	4 064	4 586	1 211	3 256	670	16 791
Efterställda skulder	74	453	176		745	100	1 547
Skulder totalt	22 677	7 131	7 679	1 493	8 525	3 706	51 210

På anfordran betalbara poster bland skulderna var totalt 12,3 miljarder euro, och de bestod främst av inlåning från allmänheten.

Not 58. Ränte- och marknadsriskens känslighetsanalys

Ränterisken i balansräkningen

Valuta, milj. €	-200bp		+200bp	
	2018	2017	2018	2017
EUR	33	-11	-33	11
GBP	-1	-1	1	1
USD	1	2	-1	-2
Övriga	1	1	1	1

Riskerna för GBP- och USD-valutorna har angetts enligt deras motvärde i euro. Riskerna för de övriga valutorna har adderats enligt deras värde i euro. Ränterisken räknas dagligen ut som känsligheten för förändringar i nuvärdet på kassaflödet vid en parallell förskjutning av räntekurvan med 2 procentenheter.

Marknadsriskens känslighetsanalys

Milj. €		2018	2017
Räntevolatilitet*	10bp	1	2
Valutavolatilitet*	10 %-enheter	0	1
Kreditriskpremie**	10bp	-55	-45

* Handelsportföljen

** Långfristiga investeringstillgångar

Skadeförsäkringsrörelsens riskposition

Not 59. Skadeförsäkringsrörelsens riskhanteringsförmåga

Skadeförsäkringen ska uppfylla de solvenskrav som ställts av myndigheterna. Myndigheterna fastställer vanligtvis sina solvenskrav på företagsplanet. Alla skadeförsäkringsbolag har ett sådant minimikapitalkrav och solvenskapitalkrav som avses i EU-direktiven.

Kapitalbasens relation till solvenskapitalet beskrivs med solvensnivån som beskriver bolagets möjlighet att täcka oväntade risker. Siffrorna som gäller solvensen är oreviderade.

Försäkringsbolagens solvens, milj. €	31.12.2018	31.12.2017
Medräkningsbara kapitalbasmedel	818	902
Solvenskapitalkrav (SCR)		
Marknadsrisk	421	460
Försäkringsrisk	281	289
Motpartsrisk	36	40
Operativ risk	45	45
Diversifieringseffekter och förlusttäckningskapacitet	-162	-169
Totalt	621	666
Buffert för SCR	197	236
SCR-relation, %	132 %	135 %
SCR-relation, % (utan övergångsbestämmelse)	132 %	135 %

Not 60. Skadeförsäkringsrörelsens riskkänslighet

I tabellen nedan beskrivs olika riskvariablers inverkan på resultatet och solvenskapitalet:

Riskvariabel	Totalbelopp 2018, milj. €	Förändring i risk- variabel	Inverkan på eget kapital, milj. €	Inverkan på totalkostnadsprocenten
Premieintäkter*	1 465	ökar 1 %	14	förbättras 0,9 %-enheter
Försäkringsersättningar*	1 039	ökar 1 %	-10	försvagas 0,8 %-enheter
Storskada över 5 milj. €		1 stycke	-5	försvagas 0,3 %-enheter
Personalkostnader*	130	ökar 8 %	-10	försvagas 0,6 %-enheter
Funktionsvisa kostnader**	401	ökar 4 %	-16	försvagas 1,1 %-enheter
Inflation i kollektiva avsättningar för oreglerade skador	750	ökar 0,25 %-enheter	-5	försvagas 0,3 %-enheter
Livslängd i diskonterad försäkringsskuld	1 928	ökar 1 år	-45	försvagas 3,1 %-enheter
Diskonteringsränta på diskonterad försäkringsskuld	1 928	minskar 0,1 %-enheter	-27	försvagas 1,8 %-enheter

* Glidande 12 månader

** Funktionsvisa kostnader för skadeförsäkringen exkl. skötselkostnader för placeringar och kostnader i anslutning till produktion av övriga tjänster.

Not 61. Premieinkomstens och försäkringsbeloppens klassfördelning

Fördelning av premieinkomsten enligt EML-klass* inom egendomsförsäkringen för företag

Den risk som är förknippad med egendomsförsäkringar kan granskas genom att riskerna indelas i klasser enligt deras EML-belopp*. I tabellen nedan har en beräkning av premieinkomsten i varje klass gjorts på basis av klassificeringen.

Milj. €	5-20	20-50	50-100	100-500
2018	10	10	8	10
2017	13	10	9	8

* EML = Estimated Maximum Loss, den beräknade maximala skadan för varje objekt

Fördelning av premieinkomsten enligt TSI-klass* inom ansvarsförsäkringen för företag

Den risk som är förknippad med egendomsförsäkringar kan granskas genom att riskerna indelas i klasser enligt deras TSI-belopp*. I tabellen nedan har en beräkning av premieinkomsten i varje klass gjorts på basis av klassificeringen.

Milj. €	2-4	4-10	10-30	30-90
2018	4	3	6	3
2017	4	4	6	3

* TSI = Total Sum Insured, totalt försäkringsbelopp

Försäkringsbeloppen vid byggförsäkring

Försäkringsbeloppen i försäkringsavtalen beskriver byggförsäkringens volym i tabellen nedan har försäkringsbeloppens brutto- och nettototal specificerats. I byggförsäkringen är försäkringsperioden 10 år.

Milj. €	Brutto		Netto*	
	2018	2017	2018	2017
Byggförsäkring	1 802	1 882	1 802	1 882

* Netto för egen räkning efter återförsäkrarens andel och före motsäkerheter

Not 62. Storskadeutvecklingen

Antalet konstaterade storskador per år 2013–2017

Inom skadeförsäkringen följs den skadekostnad som förorsakas av storskador noggrant. Den här skadekostnaden förklarar en väsentlig del av de årliga variationerna i försäkringsrörelsens resultat. Genom uppföljningen av skadekostnaden för storskador kan dessutom förändringar i risker eller riskurvalet upptäckas. I den här granskningen har sådana skador klassificerats som storskador vars bruttobelopp är över 2 miljoner euro. Flest storskador inträffar inom egendoms- och avbrottsförsäkringen. Inom de lagstadgade försäkringarna är risken för storskador liten i förhållande till försäkringsgrenens stora volym.

Bruttobelopp	Lag- stadgade	Övriga olycksfall och sjukdom	Kasko och transport	Egendom och avbrott	Ansvar och rättsskydd	Lång- variga
Antalet skador på över 2 milj. euro						
2014	6			5	2	
2015	1			6		
2016				5		
2017				7		
2018				17	3	
Ersättningar totalt					228 milj. €	
Ersättningar, brutto, totalt milj. euro						
2014–2018	15			187	26	

Nettobelopp

Bruttobelopp	Lag- stadgade	Övriga olycksfall och sjukdom	Kasko och transport	Egendom och avbrott	Ansvar och rättsskydd	Lång- variga
Antalet skador på över 2 milj. euro						
2014	6			5	1	
2015	1			6		
2016				5		
2017				7		
2018				15		
Ersättningar totalt					158 milj. €	
Ersättningar, netto, totalt milj. euro						
2014–2018	15			130	12	

Not 63. Försäkringsrörelsens lönsamhet

Premieintäkternas (brutto och netto) och totalkostnadsprocentens (netto) utveckling

Med premieintäkterna beskrivs försäkringsklassens volym. Med hjälp av den kan försäkringsklassens betydelse för helheten uppskattas. Med hjälp av totalkostnadsprocenten (CR) kan på motsvarande sätt variationerna i försäkringsklassens resultat och försäkringsklassens lönsamhet uppskattas. Totalkostnadsprocenten har presenterats separat korrigerad med poster av engångsnatur som hänför sig till tidigare försäkringsperioder.

2018, milj. €	Brutto Premieint.	Netto Premieint.	Netto CR*	Netto** CR*
Lagstadgade	442	440	89 %	89 %
Övriga olycksfall och sjukdom	272	272	94 %	94 %
Kasko och transport	302	301	95 %	95 %
Egendom och avbrott	398	365	90 %	90 %
Ansvar och rättsskydd	89	84	97 %	97 %
Långvariga	4	3	60 %	60 %
Totalt	1 507	1 465	92 %	92 %

2017, milj. €	Brutto Premieint.	Netto Premieint.	Netto CR*	Netto** CR*
Lagstadgade	442	440	105 %	105 %
Övriga olycksfall och sjukdom	250	250	94 %	94 %
Kasko och transport	302	301	92 %	92 %
Egendom och avbrott	385	354	93 %	93 %
Ansvar och rättsskydd	89	83	87 %	87 %
Långvariga	5	3	14 %	14 %
Totalt	1 473	1 431	96 %	96 %

* Totalkostnadsprocenten (Combined ratio) räknas ut genom att dividera summan av försäkringssättningarna (netto) och försäkringsrörelsens driftkostnader med premieintäkterna (netto). Avskrivningar av immateriella tillgångar har inte beaktats.

** Förändringar av engångsnatur som inverkar på den försäkringstekniska kalkylen har eliminerats

Not 64. Information som beskriver försäkringsskuldens karaktär

Uppgifter som beskriver försäkringsskuldens karaktär	2018	2017
Skulder som härrör från försäkringsavtal (netto, milj. €)		
Latenta yrkessjukdomar	13	15
Övrigt	3 040	3 033
Totalt	3 053	3 048
Försäkringsskuldens duration (i år)		
Diskonterad försäkringsskuld	14,4	14,4
Odiskonterad försäkringsskuld	2,2	2,2
Totalt	9,9	9,8
Diskonterad avsättning (netto, milj. €)		
Avsättning för kända oreglerade ersättningar i form av pension	1 552	1 517
Kollektiv ersättning för oreglerade skador	338	351
Avsättning för ej intjänade premier	41	43
Totalt	1 932	1 911

Not 65. Uppskattad löptidsfördelning för försäkringsskulden

31.12.2018, milj. €	0–1 år	1–5 år	5–10 år	10–15 år	Över 15 år	Totalt
Avsättning för ej intjänade premier*	406	117	22	6	10	561
Avsättning för oreglerade premier						
Odiskonterad	296	213	58	11	4	584
Diskonterad	97	473	358	285	694	1 908
Försäkringsskuld totalt**	799	804	438	302	708	3 053

* Innehåller diskonterade avsättningar för 41 miljoner euro.

**Utan värdet av de derivat som säkrar ränterisken i försäkringsskulden.

31.12.2017, milj. €	0–1 år	1–5 år	5–10 år	10–15 år	Över 15 år	Totalt
Avsättning för ej intjänade premier*	416	120	21	6	10	574
Avsättning för oreglerade premier						
Odiskonterad	322	225	60	12	4	624
Diskonterad	96	434	354	281	685	1 849
Försäkringsskuld totalt**	835	779	435	299	699	3 048

* Innehåller diskonterade avsättningar för 43 miljoner euro.

**Utan värdet av de derivat som säkrar ränterisken i försäkringsskulden.

Not 66. Riskpositionen i skadeförsäkringens placeringsverksamhet

	31.12.2018		31.12.2017	
	Verkligt värde milj. €* %		Verkligt värde milj. €* %	
Allokering av placeringsbestånd				
Penningmarknaden totalt	173	5	332	9
Penningmarknadsplaceringar och insättningar**	167	4	327	8
Derivatinstrument***	5	0	5	0
Obligationslån och räntefonder totalt	2 857	77	2 812	72
Stater	498	13	511	13
Inflationslänkade obligationslån			14	0
Investment Grade	1 895	51	1 835	47
Utvecklingsmarknader och High Yield	243	7	251	6
Strukturerade placeringar****	222	6	201	5
Aktier totalt	360	10	408	10
Finland	60	2	70	2
Utvecklade marknader	147	4	185	5
Utvecklingsmarknader	76	2	76	2
Anläggningstillgångar och onoterade aktier	1	0	3	0
Kapitalplaceringar	76	2	75	2
Alternativa placeringar totalt	28	1	26	1
Hedge-fund-fonder	28	1	26	1
Fastighetsinvesteringar totalt	312	8	324	8
Direkta fastigheter	157	4	187	5
Indirekta fastighetsinvesteringar	155	4	137	4
Totalt	3 730	100	3 903	100

* Inkluderar resultatregleringsräntor

** Inkluderar köpeskillingsfordringar och -skulder samt marknadsvärdet på derivat.

*** Derivatinstrumentens inverkan på allokeringen av tillgångsslagen (deltamotvärde).

**** Inkluderar lån med säkerhet i fastighet samt lånefonder och olikvida lån.

Not 67. Känslighetsanalys av skadeförsäkringens placeringsrisker

I tabellen nedan beskrivs placeringsriskernas känslighet enligt placeringsklass. Känslighetsgranskningen av diskonteringsräntan i anslutning till beräkningen av försäkringsskulden tas upp i not 60 som behandlar försäkringsskulden. Förändringarna i placeringarna och försäkringsskulden tar ut varandra.

Skadeförsäkring	Bestånd enligt verkligt värde, milj. €	Riskparameter	Förändring	Inverkan på eget kapitalet, milj. €	
	31.12.2018			31.12.2018	31.12.2017
Obligationslån och räntefonder*	2 808	Ränta	1 %-enhet	115	127
Aktier**	388	Marknadsvärde	10 %	39	34
Kapitalinvesteringar och onoterade aktier	77	Marknadsvärde	10 %	8	8
Råvaror		Marknadsvärde	10 %		
Fastigheter	312	Marknadsvärde	10 %	31	32
Valuta	147	Valutans värde	10 %	19	20
Kreditriskpremie***	3 030	Kreditriskmarginal	0,1 %-enheter	34	31
Derivatinstrument	5	Volatilitet	10 %-enheter	4	1

* Inkluderar penningmarknadsplaceringar, konvertibla skuldebrev och räntederivat.

** Inkluderar hedge-fonder och aktiederivat.

*** Inkluderar obligationslån och konvertibla skuldebrev samt penningmarknadsplaceringar inkl. obligationslån och räntederivat emitterade av utvecklade stater.

Not 68. Skadeförsäkringens ränteplaceringars riskposition

Marknadsrisken på grund av ränteförändringar följs genom att placeringarna klassificeras instrumentvis enligt duration. Försäkringsskuldens utjämnande inverkan på ränterisken har inte presenterats i tabellen, eftersom bara en del av försäkringsskulden har diskonterats med den administrativa räntan (not 28).

Verkligt värde enligt löptid eller tidpunkten för räntejustering, milj. €*	31.12.2018	31.12.2017
0–1 år	421	442
>1–3 år	673	643
>3–5 år	781	776
>5–7 år	432	415
>7–10 år	353	385
>10 år	161	267
Totalt	2 821	2 929
Modifierad duration	4,3	5,1
Effektiv ränta, %	1,7	1,8

* Inkluderar penningmarknadsplaceringar och insättningar, obligationslån, konvertibla skuldebrev och räntefonder

Ränteportföljens löptids- och ratingfördelning 31.12.2018*, milj. €

År	0-1	1-3	3-5	5-7	7-10	10-	Totalt	Andel, %
Aaa	3	62	378	45	110	85	682	24,2
Aa1-Aa3	200	94	55	49	47	8	453	16,0
A1-A3	77	181	144	109	55	48	613	21,7
Baa1-Baa3	112	296	177	186	126	18	915	32,4
Ba1 eller lägre	31	34	25	14	9	2	114	4,0
Intern rating	0	6	3	29	6		45	1,6
Totalt	421	673	781	432	353	161	2 821	100,0

Ränteportföljens löptids- och ratingfördelning 31.12.2017*, milj. €

År	0-1	1-3	3-5	5-7	7-10	10-	Totalt	Andel, %
Aaa	6	82	149	143	172	164	715	24,4
Aa1-Aa3	326	49	162	33	50	34	654	22,3
A1-A3	33	199	168	70	54	41	564	19,2
Baa1-Baa3	48	248	274	153	107	27	856	29,2
Ba1 eller lägre	27	65	25	16	2	0	135	4,6
Intern rating	1	1	0	0	1	0	3	0,1
Totalt	442	643	776	415	385	267	2 929	100,0

* Inkluderar inga kreditderivat.

Löptiden har angetts till löptidens slut. Om instrumentet har en Call-möjlighet, har löptiden angetts till den första möjliga Call-dagen.

Den genomsnittliga ratingen för skadeförsäkringens ränteportfölj är enligt Moody's rating A2.

Den genomsnittliga återstående löptiden för skadeförsäkringens ränteportfölj är 4,3 år (räknad på basis av Call-dagen och förfallodagen).

Not 69. Skadeförsäkringens placeringars valutarisk

Valutaposition, milj. €	31.12.2018	31.12.2017
USD	86	72
SEK	4	0
JPY	0	0
GBP	1	9
Övriga	57	56
Totalt *	147	138

* Valutapositionen var 3,9 % av placeringsbeståndet (3,5). Valutapositionen räknas ut som summan av enskilda valutators absolutvärden.

Not 70. Skadeförsäkringens placeringars motpartsrisk

Ratingfördelning, Moody's-motsvarighet, milj. €	31.12.2018		31.12.2017	
	Placering*	Försäkring**	Placering*	Försäkring**
Aaa	682		715	
Aa1–Aa3	453	24	654	25
A1–A3	613	38	564	29
Baa1–Baa3	915	0	856	0
Ba1 eller lägre	114		135	
Intern rating	45	43	3	42
Totalt	2 821	106	2 929	96

* Inkluderar penningmarknadsplaceringar och insättningar, obligationslån och räntefonder

** Inkluderar återförsäkrarens andel av försäkringsskulden och fordringar på återförsäkrare

Kapitaltäckning

I noterna 71–77 finns ett sammandrag av information om den finansiella företagsgruppens kapitaltäckning i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 (CRR) (s.k. Pelare III-information). Informationen baserar sig på den konsoliderade kapitaltäckningen för kreditinstitut, så informationen är inte direkt jämförbar med den övriga information om OP Företagsbankskoncernen som offentliggjorts. Den fullständiga Pelare III-informationen har publicerats som en del av OP-sammanslutningens kapitaltäckningsrapport.

Den finansiella företagsgrupp som utgör grunden för OP Företagsbanken Abp:s kapitaltäckning för kreditinstitut består av bolagen i OP Företagsbankskoncernen exkl. försäkringsbolagen med dotterbolag.

På hushållsexponeringar, institutsexponeringar och företagsexponeringar samt på aktieexponeringar har tillämpats internmetoden (IRBA). Schablonmetoden (SA) tillämpas på övriga exponeringsklasser.

Not 71. Kapitalbas

Milj. €	31.12.2018	31.12.2017
OP Företagsbankskoncernens eget kapital	4 147	4 149
Försäkringsbolagens inverkan på koncernens eget kapital avdras	-6	-125
Fonden för verkligt värde, säkring av kassaflöde	0	-2
Kärnprimärkapital (CET1) före avdrag	4 141	4 022
Immateriella tillgångar	-63	-76
Överskott i pensionsansvar och värderingskorrigeringar	-29	-16
Styrelsens förslag till utdelning	-173	-212
ECL - förväntade förluster underskott	-105	-134
Kärnprimärkapital (CET1)	3 772	3 584
Kapitallån på vilka tillämpas övergångsbestämmelse	90	137
Primärkapitaltillskott (AT1)	90	137
Primärkapital (T1)	3 862	3 720
Debenturlån	944	1 073
ECL - förväntade förluster överskott	47	
Supplementärkapital (T2)	990	1 073
Kapitalbas totalt	4 852	4 793

Kärnprimärkapitalet uppgick till 3,8 miljarder euro (3,6) vid slutet av rapportperioden. Resultatet, skadeförsäkringsbolagens utdelningar och överföringen av det lagstadgade arbetspensionsansvaret förbättrade kärnprimärkapitalet.

Från kärnprimärkapitalet (CET1) har dragits av en försiktig värderingsjustering på 6 (5) miljoner euro.

På kapitallån har tillämpats övergångsbestämmelser för gamla kapitalinstrument. I september 2018 betalades tillbaka ett kapitallån på 50 miljoner euro. I kapitaltäckningsanalysen och vid beräkningen av bruttosoliditetsgraden har IFRS9-övergångsbestämmelsen inte tillämpats.

Not 72. Kapitalbaskravet

Basmetoden (FIRB) har tillämpats för att beräkna kapitalkravet för kreditrisken för företags- och institutsexponeringar. I FIRB-metoden tillämpas interna ratingklasser för att fastställa kunders sannolikhet för fallissemang (PD) medan förlusten vid fallissemang (LGD) och kreditmotvärdeskoefficienten (CF) är standardestimat som fastställs i myndighetsformler. För beräkningen av kapitalkravet för hushållsexponeringar har tillämpats internmetoden (IRBA) där interna ratingklasser används för att fastställa kunders sannolikhet för fallissemang (PD), förlustandelen vid fallissemang (LGD) och kreditmotvärdeskoefficienten (CF) är interna estimat.

Vid beräkningen av kapitalkravet för egetkapitalinstrument kan man använda olika metoder. Med PD/LGD-metoden räknas placeringarnas riskvägda belopp genom att använda riskparametrar för sannolikheten för fallissemang (PD) som baseras på interna ratingklasser och förlusten vid fallissemang (LGD) som fastställs i myndighetsformler. Med en förenklad metod kan placeringarnas riskvägda belopp räknas ut genom att multiplicera respektive placering med en riskvikt som bestäms på basis av placeringens typ.

Vid beräkningen av kapitalkravet för operativa risker och marknadsrisker har tillämpats schablonmetoden.

Milj. €	31.12.2018		31.12.2017	
	Kapital- krav*	Riskvägda fordringar	Kapital- krav*	Riskvägda fordringar
Kredit- och motpartsrisk	1 777	22 216	1 576	19 694
Schablonmetoden	197	2 458	165	2 069
Exponeringar mot nationella regeringar eller centralbanker	5	62		
Exponeringar mot delstatliga eller lokala självstyrelseorgan och myndigheter			1	18
Exponeringar mot offentliga organ	2	23		
Exponeringar mot multilaterala utvecklingsbanker	0	0		
Exponeringar mot institut	1	6	2	29
Exponeringar mot företag	184	2 299	150	1 879
Exponeringar mot hushåll	0	6	1	14
Med säkerhet i fastighet	2	29	7	83
Fallerande exponeringar	1	11	0	0
Övriga poster	2	22	4	44
Internmetoden (IRB)	1 581	19 758	1 410	17 626
Exponeringar mot institut	87	1 083	84	1 053
Exponeringar mot företag	1 056	13 198	931	11 643
Exponeringar mot hushåll	113	1 416	90	1 130
Med panträtt i fastighet	4	50	2	21
Övriga hushållsexponeringar	109	1 365	89	1 109
Aktieexponeringar	298	3 725	300	3 753
PD/LGD-metoden	295	3 688	295	3 688
Förenklad metod	3	37	5	64
Kapitalplaceringar	2	23	4	44
Övriga	1	14	2	21
Positioner i värdepapperisering	4	46	3	42
Övriga motpartslösa tillgångar	23	291	0	5
Avvecklings-/leveransrisken			0	1
Marknadsrisken (schablonmetoden)	106	1 319	94	1 178
Skuldebrev	105	1 308	93	1 159
Aktier	0	0	0	0
Råvaror	1	11	2	19
Operativ risk (schablonmetoden)	103	1 285	101	1 266
Kreditvärdighetsjusteringsrisken	14	175	16	205
Totalt riskvägt exponeringsbelopp	2 000	24 996	1 787	22 343

* Kapitalkrav = Riskvägda fordringar * 0,08

Det totala riskvägda exponeringsbeloppet uppgick vid slutet av rapportperioden till 25,0 miljarder euro (22,3), vilket är 11,9 procent större än vid det föregående årsskiftet. De genomsnittliga riskvikterna för kreditrisken ökade något.

Riskvikten för aktieexponeringar inkluderar 3,7 miljarder euro för OP Gruppens interna investeringar i försäkringsföretag.

Av de riskvägda posterna bland exponeringar mot stater består 62 miljoner euro (under jämförelseperioden bland övriga 44) av uppskjutna skattefordringar som behandlas med riskvikten 250 procent av kärnprimärkapitalen i stället för att dras av.

Kapitalkravet för motpartsrisken är 37 miljoner euro (39).

Not 73. Nyckeltal för kapiteltäckningen

	31.12.2018	31.12.2017
Relationstal, %		
Kärnprimärkapitalrelation (CET1)	15,1	16,0
Tier 1-kapiteltäckning	15,5	16,7
Kapitalrelation	19,4	21,5
Relationstal utan övergångsbestämmelser, %		
Kärnprimärkapitalrelation (CET1)	15,1	16,0
Tier 1-kapiteltäckning	15,1	16,0
Kapitalrelation	19,1	20,8
Kapitalkrav, milj. €		
Kapitalbas	4 852	4 793
Kapitalkrav	2 642	2 358
Buffert för kapitalkrav	2 210	2 435

Kapitalkravet består av minimikravet 8 %, kapitalkonservingsbufferten 2,5 % och ländervisa kontracykliska buffertkrav för exponeringar i utlandet.

Not 74. Företagsexponeringar branschvis

31.12.2018, milj. €	Exponerings- belopp	Riskvägda poster	Oreglerade exponeringar	Nedskrivna exponeringar	Nedskriv- ningar	Exponerings- beloppets fördelning, %
Handel	4 032	1 909	2	2 169	8	11,6
Energi	3 933	1 223	38	3 113	34	11,3
Tjänster	3 532	2 168	4	2 401	6	10,2
Finans- och försäkringsverksamhet	2 638	1 151	0	1 766	3	7,6
Annan tillverkning	2 583	1 234	22	1 234	8	7,4
Övrig förvaltning av fastigheter	2 516	1 416	1	2 097	6	7,3
Uthyrning och förvaltning av bostäder	2 215	633	11	1 584	5	6,4
Tillverkning av maskiner och utrustning (inkl. service)	2 181	616	19	1 204	9	6,3
Byggverksamhet	2 004	1 159	30	1 200	15	5,8
Transport och magasinering	1 427	811	12	1 035	6	4,1
Skogsindustri	1 311	629	124	1 003	91	3,8
Jordbruk, skogsbruk och fiske	1 042	530	5	572	3	3,0
Informations- och kommunikationsverksamhet	973	377	6	639	4	2,8
Livsmedelsframställning	921	465	6	672	7	2,7
Metallindustri	912	636	41	587	17	2,6
Handel med egna fastigheter	818	375	0	630	0	2,4
Övriga branscher	599	325	3	81	8	1,7
Kemisk industri	393	170		268	0	1,1
Vattenförsörjning; avloppsrening, avfallshantering och sanering	337	151	0	242	0	1,0
Utvinning av mineral	314	110	27	277	21	0,9
Totalt	34 681	16 089	353	22 774	252	100,0

31.12.2017, milj. €	Exponerings- belopp	Riskvägda poster	Oreglerade exponeringar	Nedskrivna exponeringar	Nedskriv- ningar	Exponerings- beloppets fördelning, %
Energi	4 026	1 251	37	13	14	12,7
Handel	3 668	1 874	2	1	0	11,6
Tjänster	3 012	1 690	3	0	0	9,5
Finans- och försäkringsverksamhet	2 432	936	1	0	0	7,7
Annan tillverkning	2 223	1 024	27	20	11	7,0
Övrig förvaltning av fastigheter	2 088	1 101	1	7	2	6,6
Uthyrning och förvaltning av bostäder	2 076	587	0			6,6
Tillverkning av maskiner och utrustning (inkl. service)	2 018	618	59	23	25	6,4
Byggverksamhet	1 817	1 008	30	8	6	5,7
Transport och magasinering	1 518	831	11	5	2	4,8
Skogsindustri	1 192	659	114	105	105	3,8
Jordbruk, skogsbruk och fiske	1 002	498	7	1	1	3,2
Livsmedelsframställning	987	462	6	5	5	3,1
Metallindustri	959	614	41	26	21	3,0
Informations- och kommunikationsverksamhet	886	295	8	2	3	2,8
Handel med egna fastigheter	828	393	0			2,6
Kemisk industri	331	109				1,0
Vattenförsörjning; avloppsrening, avfallshantering och sanering	325	157	0			1,0
Utvinning av mineral	310	104	27	24	23	1,0
Övriga branscher	-53	-234	0		2	-0,2
Totalt	31 646	13 978	376	240	221	100,0

I den här noten räknas till företagsexponeringarna också de sme-företagskunder som ingår i hushållsexponeringarna. Branschindelningen motsvarar Statistikcentralens nyaste branschindelning (TOL 2008).

Oreglerade exponeringar är i schablonmetoden exponeringar, vars räntor eller kapital har varit obetalda över 90 dagar. I FIRB-metoden är oreglerade exponeringar insolventa kunders exponeringar. Betalningsoförmögna kunder hör till ratingklasserna 11–12 eller F.

Not 75. Företagsexponeringar enligt ratingklass (FIRB)

31.12.2018

Ratingklass	Expo- nerings- belopp (EAD), milj. €	CF, genom- snitt, %	PD, genom- snitt, %	LGD i snitt, %	Löptid i snitt, år	Riskvägda poster, milj. €	Riskvikt, genom- snitt, %	Förväntad förlust, milj. €
1,0–2,0	1 216	84,9	0,0	44,6	7,8	182	15,0	0
2,5–5,5	14 408	72,6	0,2	44,0	4,2	5 632	39,1	11
6,0–7,0	4 360	72,3	1,3	43,5	4,3	4 156	95,3	23
7,5–8,5	1 980	73,5	4,3	43,5	6,1	2 655	134,1	37
9,0–10,0	264	68,2	16,0	44,4	4,9	573	216,7	19
11,0–12,0	301	61,3	100,0	44,7	9,3			135
Totalt	22 529	73,3	0,9	43,9	4,7	13 198	59,4	225

31.12.2017

Ratingklass	Expo- nerings- belopp (EAD), milj. €	CF, genom- snitt, %	PD, genom- snitt, %	LGD i snitt, %	Löptid i snitt, år	Riskvägda poster, milj. €	Riskvikt, genom- snitt, %	Förväntad förlust, milj. €
1,0–2,0	970	93,3	0,0	44,7	8,3	144	14,9	0
2,5–5,5	14 036	72,7	0,2	44,4	3,6	5 250	37,4	11
6,0–7,0	3 572	68,8	1,2	43,5	3,0	3 261	91,3	19
7,5–8,5	1 765	68,9	4,0	44,0	3,3	2 333	132,2	31
9,0–10,0	292	62,2	16,6	44,9	18,3	655	224,3	22
11,0–12,0	338	58,8	100,0	45,9	4,4			155
Totalt	20 972	72,0	0,9	44,3	3,9	11 643	56,4	238

I PD-genomsnittet och riskvikten har inte beaktats fallissemang, dvs. ratingklasserna 11,0 och 12,0.

PD-värdena för de klassificeringsmodeller som bedömer företagsekunders betalningsförmåga i fråga om företagsexponeringar har fastställts utifrån egen information om fallissemang hos företagsekunder och extern information. Som externt material har använts konkursandelarna sedan 1987. Den osäkerhet som ansluter sig till materialet har beaktats med ett statistiskt försiktighetstillägg. De sannolikheter för fallissemang (PD) för företagsekunder som tillämpas för närvarande togs i bruk under det första kvartalet 2015. Vid beräkningen av riskvikter för företagsexponeringar tillämpas ett PD-minimum på 0,03 %.

Not 76. Institutsexponeringar enligt ratingklass (FIRB)

31.12.2018

Ratingklass	Expo- nerings- belopp (EAD), milj. €	CF, genom- snitt, %	PD, genom- snitt, %	LGD i snitt, %	Löptid i snitt, år	Riskvägda poster, milj. €	Riskvikt, genom- snitt, %	Förväntad förlust, milj. €
1,0–2,0	0		0,0	43,0	2,2	0	14,9	0
2,5–5,5	7 487	66,7	0,1	15,5	4,9	889	11,9	1
6,0–7,0	35	30,4	1,6	45,0	5,0	41	117,2	0
7,5–8,5	88	36,8	5,1	45,0	2,9	145	165,3	2
9,0–10,0	3	37,0	11,6	45,0	0,4	6	244,8	0
Totalt	7 613	64,0	0,1	15,9	4,9	1 083	14,2	3

31.12.2017

Ratingklass	Expo- nerings- belopp (EAD), milj. €	CF, genom- snitt, %	PD, genom- snitt, %	LGD i snitt, %	Löptid i snitt, år	Riskvägda poster, milj. €	Riskvikt, genom- snitt, %	Förväntad förlust, milj. €
1,0–2,0	2 507	76,3	0,0	14,9	4,0	131	5,2	0
2,5–5,5	4 588	60,8	0,1	19,6	6,2	656	14,3	1
6,0–7,0	182	24,7	1,9	45,0	0,9	236	129,2	2
7,5–8,5	16	20,9	5,6	45,0	0,4	26	165,6	0
9,0–10,0	2	56,6	24,0	45,0	0,1	4	260,1	0
Totalt	7 295	57,1	0,1	18,7	5,3	1 053	14,4	3

I PD-genomsnittet och riskvikten har inte beaktats fallissemang, dvs. ratingklasserna 11,0 och 12,0.

PD-värdena för klassificeringsmodellen för institutsexponeringar har fastställts utifrån poängsättningen för institutsexponeringar samt externa ratingar och information om fallissemang som motsvarar dem. Osäkerheten i materialet har beaktats genom att korrigera PD-värdena med en försiktighetsmarginal. Vid beräkningen av riskvikter för institutsexponeringar tillämpas ett PD-minimum på 0,03 %.

Not 77. Derivatinstrument och motpartsrisken

Kreditrisk till följd av derivatinstrument fastställs som ett kreditmotvärde, som baserar sig på derivatavtalens dagliga marknadsvärdering.

Storleken på kundlimiterna fastställs enligt derivatinstrumentens kapital och uppskattade giltighetstider.

Den motpartsrisk som beror på derivatinstrument består av fordringar som OP Gruppen kan ha på sina handelsmotparter vid tidpunkten för motparternas fallissemang. Motpartsrisken mäts i OP Gruppen med en metod för verkligt värde där exponeringsbeloppet består av instrumentets marknadsvärde och den uppskattade potentiella framtida kreditrisken. Ett exponeringsbelopp enligt metoden för verkligt värde används för att beräkna såväl myndighetskravet för kapitaltäckningen som det ekonomiska kapitalkravet.

OP Gruppen hanterar den motpartsrisk som beror på derivatinstrument med derivatramavtal, säkerheter samt optionella förfallovillkor som möjliggör nettning vid konkurs. För derivatramavtal finns skriftliga utlåtanden från externa juridiska experter om hur nettningen binder motparterna enligt lagstiftningen i respektive derivatmotparts hemstat. OP Gruppen nettar motpartsrisken i derivatinstrument i såväl kapitaltäckningsanalysen som i uppföljningen av kreditrisklimiten. Derivatinstrumenten styrs allt mer och mer också till clearing via centrala motparter. Bruttovärdet för derivatinstrument med central motpartsclearing 31.12.2018 var 0,9 miljarder euro och nettokreditrisken var 298 miljoner euro. Beloppen ingår i de siffror som redovisas i tabellen.

Företagsmotparters riskgränser fastställs en gång om året och då granskas också säkerhetssituationen för derivatlimiten.

Den kreditrisk som beror på bankmotpartens derivat minskas med säkerheter och då används avtalet ISDA Credit Support Annex (CSA) som ansluts till det allmänna ISDA Credit Support Annex-avtalet (CSA). Säkerhetssystemet går ut på att motparten ställer värdepapper eller kontanta medel som säkerhet. Avstämningar mellan motparterna görs dagligen. För övriga garantier och säkerheter ska iaktas samma förfarande som vid kreditrisker.

Om OP Gruppens S&P-rating 31.12.2018 hade sänkts från AA- till A hade det föranlett ett extra säkerhetskrav på 59 miljoner euro. Under jämförelseåret hade en sänkning i ratingen föranlett ett extra säkerhetskrav på 7 miljoner euro.

Ett kapitalkrav kan uppkomma på grund av motpartsrisken i poster i såväl finansieringsrörelsen som handelslagret. Det kapitalkrav som beror på motpartsrisken räknas bland annat för OTC-derivat och återköps- och försäljningsavtal.

Motpartsriskens avtalstyper, 31.12.2018, milj. €	Verkligt positivt bruttovärde	Nettningsvinster	Aktuell kvittad kredit-exponering	Säkerheter som innehas	Nettokredit-exponering
Derivatinstrument	4 207	1 337	2 870	490	2 380
Totalt	4 207	1 337	2 870	490	2 380

Motpartsriskens avtalstyper, 31.12.2017, milj. €	Exponerings bruttovärde	Nettningsvinster	Aktuell kvittad kredit-exponering	Säkerheter som innehas	Nettokredit-exponering
Derivatinstrument	7 077	4 327	2 750	412	2 338
Totalt	7 077	4 327	2 750	412	2 338

Det positiva verkliga bruttovärdet och nettningsfördelarna hos derivaten är inte jämförbara med året innan på grund av att rapporteringen ändrats.

Moderbolagets bokslut, FAS

Bokslutskalkyler

Resultaträkning

Milj. €	2018	2017
Ränteintäkter	1 152	1 205
Nettointäkter från leasingverksamhet	24	23
Räntekostnader	-905	-962
Räntenetto	272	266
Intäkter från egetkapitalinstrument	203	208
Företag inom samma koncern	195	200
Övriga företag	8	8
Provisionsintäkter	128	132
Provisionskostnader	-111	-98
Nettointäkter från värdepappershandel och valutaverksamhet	167	172
Värdepappershandel	133	135
Valutaverksamhet	33	37
Nettointäkter från finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via fonden för verkligt värde	21	
Nettointäkter från finansiella tillgångar som kan säljas		20
Nettoresultat av säkringsredovisning	0	-1
Nettointäkter från förvaltningsfastigheter	0	2
Övriga rörelseintäkter	26	29
Administrationskostnader	-158	-149
Personalkostnader	-56	-55
Löner och arvoden	-51	-45
Lönebikostnader	-5	-9
Pensionskostnader	-3	-7
Övriga lönebikostnader	-2	-2
Övriga administrationskostnader	-102	-94
Avskrivningar och nedskrivningar av materiella och immateriella tillgångar	-18	-13
Övriga rörelsekostnader	-42	-27
Förväntade kreditförluster från finansiella tillgångar värderade till upplupet anskaffningsvärde	-23	
Nedskrivningar av övriga finansiella tillgångar		-12
Rörelsevinst	466	529
Bokslutsdispositioner	-165	-87
Inkomstskatt	-23	-48
Räkenskapsperiodens skatt	-22	-48
Tidigare räkenskapsperioders skatt	0	0
Förändring av uppskjuten skatt	-2	-1
Räkenskapsperiodens vinst	278	394

Balansräkning

Aktiva		
Milj. €	31.12.2018	31.12.2017
Kontanta medel	12 217	12 816
Skuldebrev belåningsbara i centralbanker	11 429	11 077
Övriga	11 429	11 077
Fordringar på kreditinstitut	9 722	9 293
Betalbara på anfordran	1 112	749
Övriga	8 610	8 544
Fordringar på allmänheten och offentlig sektor	20 851	18 742
Övriga	20 851	18 742
Leasingobjekt	1 478	1 359
Skuldebrev	1 368	1 489
Offentlig sektor	48	62
Övriga	1 320	1 427
Aktier och andelar	12	11
Aktier och andelar i företag inom samma koncern	1 025	1 025
Derivatinstrument	3 463	3 425
Immateriella tillgångar	45	58
Materiella tillgångar	4	5
Förvaltningsfastigheter och aktier och andelar i förvaltningsfastigheter	0	0
Övriga fastigheter och aktier och andelar i fastighetssammanslutningar	2	2
Övriga materiella tillgångar	2	3
Övriga tillgångar	771	856
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	343	334
Aktiva totalt	62 743	60 492

Passiva		
Milj. €	31.12.2018	31.12.2017
Främmande kapital		
Skulder till kreditinstitut	15 575	14 035
Centralbanker	4 006	4 023
Kreditinstitut	11 568	10 012
Betalbara på anfordran	1 029	1 816
Övriga	10 540	8 196
Skulder till allmänheten och offentlig sektor	16 531	19 050
Inlåning	11 777	11 531
Betalbar på anfordran	11 407	10 775
Övriga	370	755
Övriga skulder	4 754	7 519
Betalbara på anfordran	15	11
Övriga	4 740	7 508
Skuldebrev emitterade till allmänheten	20 420	16 869
Obligationslån	10 154	9 752
Övriga	10 266	7 117
Derivatinstrument och andra skulder som innehas för handel	3 040	3 216
Övriga skulder	1 359	1 522
Övriga skulder	1 359	1 522
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	362	383
Efterställda skulder	1 347	1 412
Kapitallån	88	138
Övriga	1 259	1 274
Uppskjutna skatteskulder		12
Främmande kapital totalt	58 635	56 499
Akkumulerade bokslutsdispositioner	1 460	1 295
Avskrivningsdifferens	244	204
Reserver	1 215	1 091
Eget kapital		
Aktie- eller andelskapital	428	428
Aktiekapital	428	428
Överkursfond	524	524
Övriga bundna fonder	157	242
Reservfond	164	164
Fonden för verkligt värde	-7	79
Säkring av kassaflöde	0	2
Värdering till verkligt värde	-7	77
Fria fonder	331	331
Fonden för inbetalt fritt eget kapital	308	308
Övriga fonder	23	23
Balanserad vinst	931	778
Räkenskapsperiodens vinst	278	394
Eget kapital totalt	2 649	2 698
Passiva totalt	62 743	60 492
Milj. €	31.12.2018	31.12.2017
Åtaganden utanför balansräkningen	8 359	8 389
Åtaganden för kunders räkning till förmån för tredje part	2 593	2 374
Garantier och panter	2 328	2 015
Övriga	265	359
Oåterkalleliga åtaganden till förmån för kunder	5 766	6 015
Återköpsförbindelser för värdepapper	5	5
Övriga	5 761	6 010

Kassaflödesanalys, FAS

Milj. €	31.12.2018	31.12.2017
Kassaflöde från rörelsen		
Periodens vinst	278	394
Justeringar i periodens vinst	-21	-33
Ökning (-) eller minskning (+) av rörelsetillgångar	-2 589	228
Skuldebrev belåningsbara i centralbanker	-353	273
Fordringar på kreditinstitut	-67	586
Fordringar på allmänheten och offentlig sektor	-2 280	-1 289
Leasingobjekt	13	-124
Skuldebrev	77	22
Aktier och andelar	-2	-1
Derivatinstrument	-86	-29
Övriga tillgångar	107	789
Ökning (+) eller minskning (-) av rörelseskulder	-1 235	5 567
Skulder till kreditinstitut och centralbanker	1 470	3 763
Skulder till allmänheten och offentlig sektor	-2 518	2 771
Derivatinstrument och andra skulder som innehas för handel	-11	-36
Övriga skulder	-176	-931
Betald inkomstskatt	-57	-23
Erhållna utdelningar	203	208
A. Kassaflöde från rörelsen totalt	-3 421	6 341
Kassaflöde från investeringar		
Försäljning av dotter- och intresseföretag	0	
Investeringar i materiella och immateriella tillgångar	-5	-14
Överlåtelse av materiella och immateriella tillgångar	1	9
B. Kassaflöde från investeringar totalt	-3	-5
Kassaflöde från finansiering		
Efterställda skulder, ökningar		5
Efterställda skulder, minskningar	-50	-49
Skuldebrev emitterade till allmänheten, ökningar	27 005	21 047
Skuldebrev emitterade till allmänheten, minskningar	-23 480	-23 466
Betalda utdelningar och räntor på andelskapital	-211	-201
C. Kassaflöde från finansiering totalt	3 263	-2 665
D. Effekten av förändringar i valutakurserna på likvida medel	-75	265
Nettoförändring av likvida medel (A+B+C+D)	-236	3 937
Likvida medel vid början av räkenskapsperioden	13 565	9 629
Likvida medel vid slutet av räkenskapsperioden	13 330	13 565
Förändring av likvida medel	-236	3 937
Erhållna räntor	1 224	1 334
Betalda räntor	1 010	1 129

Milj. €	31.12.2018	31.12.2017
Justeringar i periodens vinst		
Poster med transaktioner som inte medför betalningar		
Förändring av verkligt värde för handel	2	1
Orealiserade nettointäkter från valutaverksamhet	75	-265
Förändring i investeringstillgångarnas verkliga värde	-23	0
Avskrivningar, förändring av avskrivningsdifferens och reserver	182	99
Nedskrivningar av fordringar	24	12
Övriga	-280	119
Poster som redovisas på annat håll än i kassaflödet från rörelsen		
Realisationsvinster, andel som hör till kassaflödet från investeringar	0	
Justeringar totalt	-21	-33
Likvida medel		
Kontanta medel	12 217	12 816
På anfordran betalbara fordringar på kreditinstitut	1 112	749
Totalt	13 330	13 565

Principer för upprättandet av moderbolagets (OP Företagsbanken Abp) bokslut

1. Allmänt

OP Företagsbanken Abp är ett finländskt kreditinstitut, vars affärsområden är Företagskunder och Centralbanken. De administrativa funktionerna ingår i Övrig rörelse.

OP Företagsbanken Abp hör till OP Gruppen som består av cirka 156 andelsbanker, deras centralinstitut OP Andelslag och övriga medlemskreditinstitut. OP Gruppens medlemskreditinstitut utgörs av OP Företagsbanken Abp, Helsingforsnejdens Andelsbank, OP-Kortbolaget Abp, OP-Bostadslånebanken Abp och OP Andelslags medlemsandelsbanker.

OP Företagsbanken Abp:s moderbolag är OP Andelslag och OP Företagsbankskoncernens uppgifter konsolideras i OP Andelslags koncernbokslut. En kopia av OP Andelslags bokslut kan fås på besöksadressen Gebhardsplatsen 1, 00510 Helsingfors. OP Gruppens bokslut kan fås på internetadressen www.op.fi eller från gruppens kontor på adressen Gebhardsplatsen 1, 00510 Helsingfors. OP Företagsbanken Abp konsolideras också i OP Företagsbankskoncernen. En kopia av OP Företagsbankskoncernens bokslut kan fås på internetadressen www.op.fi eller från bolagets kontor på adressen Gebhardsplatsen 1, 00510 Helsingfors.

I enlighet med lagen om en sammanslutning av inlåningsbanker ansvarar medlemskreditinstituten, inklusive OP Företagsbanken Abp, och OP Andelslag i sista hand solidariskt för varandras skulder och förbindelser. Om kapitalbasen i ett medlemskreditinstitut på grund av förluster minskar så att de i lagen uppställda förutsättningarna för likvidation uppfylls, har OP Andelslag rätt att ta ut extra avgifter av medlemskreditinstituten på basis av den sammanräknade omslutningen i de balansräkningar som senast fastställts.

OP Företagsbanken Abp:s hemort är Helsingfors och dess registrerade gatuadress är Gebhardsplatsen 1, 00510 Helsingfors. OP Företagsbanken Abp:s registrerade postadress är PB 308, 00013 OP.

2. Grund för upprättande av bokslutet

OP Företagsbanken Abp:s bokslut baseras på nationell lagstiftning och det har upprättats och ställts upp i enlighet med kreditinstitutslagen, finansministeriets förordning om bokslut och koncernbokslut i kreditinstitut och värdepappersföretag, bokföringslagen samt bestämmelserna Finansinspektionens föreskrifter och anvisningar om bokföring och årsredovisning i finanssektorn. Dessutom ger centralinstitutet för sammanslutningen av andelsbanker, OP Andelslag, anvisningar för iakttagande av enhetliga bokslutsprinciper samt för upprättande av bokslut.

OP Företagsbanken Abp:s bokslut anges i miljoner euro och det är upprättat enligt ursprungliga anskaffningsvärden med undantag för finansiella tillgångar värderade till verkligt värde

via resultatet, finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via fonden för verkligt värde (som kan säljas) och säkringsobjekt (för den risk som säkras) vid säkring av verkligt värde samt derivatinstrument värderade till verkligt värde.

Upprättandet av bokslutet förutsätter att ledningen bedömer och överväger tillämpningen av redovisningsprinciperna.

3. Poster i utländsk valuta

OP Företagsbanken Abp:s bokslut upprättas i euro, som är rapportvalutan för koncernens bokslut. Transaktioner i utländsk valuta redovisas i euro till transaktionsdagens kurs eller rapportmånadens mittkurs. På bokslutsdagen omräknas monetära balansposter i utländsk valuta till euro till den kurs som gäller på bokslutsdagen. Icke-monetära balansposter som värderas till det ursprungliga anskaffningsvärdet redovisas till transaktionsdagens kurs.

Kursdifferenser som uppkommer då transaktioner i utländsk valuta och monetära balansposter omräknas till euro redovisas som valutakursvinster eller -förluster på resultatposten Nettointäkter från valutaverksamhet.

4. Finansiella instrument

Avsnittet "Finansiella instrument" i redovisningsprinciperna ändrades 1.1.2018 till följd av standarden IFRS 9, frånsett avsnitten "Fastställande av verkligt värde", "Derivatinstrument" och "Säkringsredovisning". De redovisningsprinciper för finansiella instrument som gäller endast jämförelseåret 2017 presenteras i avsnittet "Redovisningsprinciper för finansiella instrument jämförelseåret 2017". I rubrikerna för de redovisningsprinciper som gäller jämförelseåret 2017 ingår för tydlighets skull "2017".

4.1 Fastställande av verkligt värde

Det verkliga värdet är det pris som en tillgångspost kunde säljas eller en skuld betalas till på värderingsdagen i en normal transaktion mellan marknadsparter.

Det verkliga värdet av ett finansiellt instrument fastställs antingen med prisnoteringar på en fungerande marknad eller, om ingen fungerande marknad finns, med hjälp av egna värderingsmetoder. Marknaden anses vara fungerande, om prisnoteringar finns att få enkelt och regelbundet och de beskriver faktiska och regelbundna marknadstransaktioner mellan parter som är oberoende av varandra. Som noterat marknadspris på finansiella tillgångar används köpkursen vid respektive tidpunkt.

Om det på marknaden finns en etablerad värderingspraxis för finansiella instrument som inte direkt får ett marknadspris, baserar sig det verkliga värdet på den marknadspriskalkyl och marknadsnoteringarna för de indata som används i modellen.

Om ingen värderingspraxis har etablerats på marknaden, fastställs marknadsvärdet på basis av en egen värderingsmodell för respektive produkt. Värderingsmodellerna bygger på allmänt tillämpade kalkyler och de omfattar alla delfaktorer som marknadsparterna skulle beakta då de fastställer priset. De stämmer överens med de ekonomiska metoder som är godkända vid prissättningen av finansiella instrument.

Som värderingsmetoder används priserna i marknadstransaktioner, metoden med diskonterat kassaflöde och det verkliga värdet vid bokslutstidpunkten på andra till relevanta delar liknande instrument. I värderingsmetoderna beaktas bedömningen av kreditrisk, de diskonteringsräntor som används, möjligheterna till återbetalning i förtid och andra sådana faktorer som påverkar fastställandet av ett verkligt värde för ett finansiellt instrument på ett tillförlitligt sätt.

Det verkliga värdet för finansiella instrument delas in i tre nivåer enligt hur deras verkliga värde har bestämts:

- noterade priser på aktiva marknader för identiska tillgångar eller skulder (nivå 1)
- verkliga värden som bestämts på basis av andra indata än de noterade priser som ingår i nivå 1, som är observerbara för tillgången eller skulden antingen direkt (t.ex. som priser) eller indirekt (t.ex. härledda från priser) (nivå 2)
- verkliga värden som bestämts på basis av indata för tillgången eller skulden, som inte bygger på observerbara marknadsdata (nivå 3).

Den nivå för verkliga värden som en viss post som värderats till verkligt värde i sin helhet har klassificerats till har fastställts för hela den post som värderats till verkligt värde på basis av betydande indata för den lägsta nivån. Indatas betydelse har för ifrågavarande post som värderats till verkligt värde bedömts genom en helhetsbedömning.

Typiskt för olikvida produkter är att det pris som beräknats enligt en prissättningsmodell avviker från den faktiska köpesumman. Den faktiska köpesumman är dock det bästa beviset på en produkts verkliga värde. Differensen mellan den faktiska köpesumman och det pris som beräknats enligt en prissättningsmodell som använder marknadspris, dvs. Day 1 profit/loss, periodiseras i resultaträkningen enligt avtalets löptid eller en kortare tid med beaktande av produktens struktur och motpart. Den operativiserade andelen intäktsförs dock genast, om ett verkligt marknadspris finns att få på produkten eller om en prissättningspraxis etableras på marknaden. I OP Företagsbanken Abp:s balansräkning ingår inte betydliga olikvida finansiella tillgångar.

4.2 Finansiella tillgångar och skulder

4.2.1 Upplupet anskaffningsvärde

Upplupet anskaffningsvärde är det belopp till vilket den finansiella tillgången eller den finansiella skulden värderas vid

första redovisningstillfället minus återbetalningar, plus eller minus ackumulerade periodiseringar vid användning av effektivräntemetoden på eventuell skillnad mellan det ursprungliga beloppet och beloppet på förfallodagen och, för finansiella tillgångar, justerat med hänsyn till en eventuell förlustreserv.

Effektivräntemetoden diskonterar exakt de uppskattade framtida in- och utbetalningarna under den förväntade löptiden för den finansiella tillgången eller finansiella skulden till redovisat bruttovärde för en finansiell tillgång eller till det upplupna anskaffningsvärdet för en finansiell skuld. Vid beräkning av effektivräntan uppskattas de förväntade kassaflödena genom att beakta samtliga avtalsvillkor för det finansiella instrumentet utan att beakta de förväntade kreditförlusterna ("ECL"). Beräkningen innefattar alla avgifter och punkter som betalats eller erhållits av avtalsparterna, och som är en integrerad del av effektivräntan, transaktionskostnader och alla andra premier eller rabatter. Avgifter som ingår i räntan för ett finansiellt instrument omfattar t.ex. expeditions- och uppläggningsavgifter i samband med uttag av lån. Sådana avgifter periodiseras på det finansiella instrumentets förväntade löptid eller på en kortare period, i tillämpliga fall. Avgifter som inte ingår i effektivräntan för ett finansiellt instrument och som redovisas i enlighet med standarden IFRS 15 omfattar t.ex. avgifter som tas ut för förvaltning av lån.

De förväntade kreditförlusterna ska inkluderas i de uppskattade kassaflödena vid beräkningen av den kreditjusterade effektivräntan för finansiella tillgångar som anses vara kreditförsämrade tillgångar vid första redovisningstillfället (s.k. "POCI").

Ränteintäkter

Ränteintäkterna beräknas genom tillämpning av effektivräntan på det redovisade bruttovärdet för en finansiell tillgång med undantag av följande:

- a) köpta eller utgivna kreditförsämrade finansiella tillgångar, för vilka tillämpas kreditjusterad effektivränta på en finansiell tillgångs upplupna anskaffningsvärde
- b) finansiella tillgångar som inte är köpta eller utgivna kreditförsämrade finansiella tillgångar men som senare har blivit kreditförsämrade finansiella tillgångar (eller som befinner sig i steg 3). För de här finansiella tillgångarna ska effektivräntan tillämpas på den finansiella tillgångens upplupna anskaffningsvärde (dvs. efter avdrag av det redovisade nettovärdet av den förväntade kreditförlusten).

4.2.2 Det första redovisningstillfället och den första värderingen

Vid det första redovisningstillfället ska en finansiell tillgång eller finansiell skuld värderas till det verkliga värdet plus eller minus, när det gäller en finansiell tillgång eller finansiell skuld som inte

värderas till verkligt värde via resultatet, transaktionskostnader som är direkt hänförliga till förvärv eller emission av den finansiella tillgången eller finansiella skulden. Omedelbart efter det första redovisningstillfället ska för en finansiell tillgång redovisas en förlustreserv för förväntade kreditförluster, om den finansiella tillgången värderas till upplupet anskaffningsvärde eller verkligt värde via fonden för verkligt värde. Det här medför att en förlust redovisas i resultatet för finansiella tillgångar som nyligen getts ut eller köpts.

4.3 Klassificering och efterföljande värdering av finansiella tillgångar

OP Företagsbanken Abp har från 1.1.2018 klassificerat finansiella tillgångar i följande kategorier:

- Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultatet (FVTPL)
- Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via fonden för verkligt värde (FVOCI)
- Finansiella tillgångar värderade till upplupet anskaffningsvärde.

4.3.1 Krediter och skuldebrev

Klassificeringen och den efterföljande värderingen av krediter och skuldebrev beror på följande faktorer:

- a) OP Företagsbanken Abp:s affärsmodell för förvaltningen av finansiella tillgångar
- b) egenskaperna hos de avtalsenliga kassaflödena från den finansiella tillgången.

På basis av de här faktorerna ska OP Företagsbanken Abp klassificera krediter och skuldebrev i följande tre värderingskategorier:

- 1) Finansiella tillgångar värderade till upplupet anskaffningsvärde innehas inom ramen för en affärsmodell vars mål är att innehålla finansiella tillgångar i syfte att inkassera avtalsenliga kassaflöden som endast är betalningar av kapitalbelopp och ränta på det utestående kapitalbeloppet. En posts bokförda värde innehåller en förlustreserv för förväntade kreditförluster och ränteintäkterna redovisas bland ränteintäkterna med effektivräntemetoden.
- 2) Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via fonden för verkligt värde innehas enligt en affärsmodell vars mål kan uppnås både genom att samla in avtalsenliga kassaflöden och sälja finansiella tillgångar. Dessutom ska de avtalade villkoren vid bestämda tidpunkter ge upphov till kassaflöden som endast är betalningar av kapitalbelopp och ränta på det utestående kapitalbeloppet. Ändringarna i verkligt värde redovisas i fonden för verkligt värde. Nedskrivningsvinster eller -förluster samt valutakursvinster eller -förluster resultatförs. När en finansiell tillgång tas bort från balansräkningen omklassificeras den ackumulerade vinsten eller förlusten i fonden för verkligt värde från eget kapital till resultatet som en omklassificeringsjustering till

nettointäkter från placeringsverksamheten. Räntan beräknad enligt effektivräntemetoden tas upp i ränteintäkter.

- 3) Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultatet är finansiella tillgångar som innehas för handel eller finansiella tillgångar som inte uppfyller kriterierna för värdering till upplupet anskaffningsvärde eller till verkligt värde via fonden för verkligt värde. Vinsterna och förlusterna redovisas bland nettointäkterna från placeringsverksamhet.

Affärsmodell

Med affärsmodell avses hur OP Företagsbanken Abp förvaltar sina finansiella tillgångar för att generera kassaflöden. OP Företagsbanken Abp:s affärsmodell avgör huruvida enbart insamling av avtalsenliga kassaflöden eller insamling av avtalsenliga kassaflöden och försäljning av finansiella tillgångar leder till kassaflöden eller om det är fråga om handel. Finansiella tillgångar som hör till affärsmodellen med handel värderas i resultatet. Vid bedömningen av affärsmodellen beaktar OP Företagsbanken Abp kommande åtgärder för att nå affärsmodellens mål. Bedömningen omfattar tidigare erfarenhet av insamlingen av kassaflöden, hur affärsrörelsemodellen och de finansiella tillgångar som innehas i enlighet med den ska värderas samt hur det rapporteras till nyckelpersoner i företagets ledning, hur riskerna hanteras och hur cheferna för affärsrörelsen belönas.

Till exempel innehas företagskrediter som OP Företagsbanken Abp beviljat för att samla in avtalsenliga kassaflöden. Dessutom är målet med affärsmodellen för OP Företagsbanken Abp:s likviditetsreservportfölj att samla in avtalsenliga kassaflöden och sälja finansiella tillgångar.

Ändring i affärsmodellen

Ändringar i affärsmodellen förväntas ske sällan till följd av interna eller externa förändringar, och de måste vara betydande med tanke på OP Företagsbanken Abp:s verksamhet. OP Andelslags direktion bestämmer om ändringar i affärsmodellen. Affärsmodellen ändras då OP Företagsbanken Abp förvärvar eller avyttrar ett affärsområde eller avvecklar affärsområdets verksamhet. En förändring i affärsmodellen dokumenteras på ett ändamålsenligt sätt av respektive affärsenhet. Ekonomi och Riskhantering ska behandla den för att klargöra hurdana effekter den kan ha på bokföringen (inkl. effekterna på ECL). En förändring i målet för ett företags affärsmodell måste genomföras före den dag då klassificeringen ändras.

Ändringen i klassificeringen ska tillämpas prospektivt från ändringsdagen för klassificeringen. Ändringsdagen för klassificeringen är den första dagen i den rapporteringsmånad som följer efter det att beslutet om att ändra klassificeringen har fattats. Tidigare rapportperioder justeras inte retroaktivt.

I följande tabell presenteras effekterna på bokföringen av ändringarna av olika klassificeringar.

Ursprunglig värderings-kategori	Ny värderings-kategori	Bokföringseffekt
Upplupet anskaffningsvärde	FVTPL	Det verkliga värdet fastställs på ändringsdagen för klassificeringen. Den vinst eller förlust som eventuellt uppkommer av differensen mellan det tidigare upplupna anskaffningsvärdet och det verkliga värdet redovisas i resultatet.
FVTPL	Upplupet anskaffningsvärde	Det verkliga värdet på ändringsdagen för klassificeringen blir ett nytt redovisat bruttovärde. Den effektiva räntan fastställs på basis av det verkliga värdet på ändringsdagen för klassificeringen.
Upplupet anskaffningsvärde	FVOCI	Den vinst eller förlust som eventuellt uppkommer av differensen mellan det tidigare upplupna anskaffningsvärdet och det verkliga värdet redovisas i övrigt totalresultat. Beloppet av den effektiva räntan och de förväntade kreditförlusterna justeras inte till följd av att klassificeringen har ändrats.
FVOCI	Upplupet anskaffningsvärde	Det verkliga värdet på ändringsdagen för klassificeringen blir ett nytt upplupet anskaffningsvärde. Den vinst eller förlust som tidigare redovisats i övrigt totalresultat ska dock tas bort från det egna kapitalet

		och redovisas som en justering av det verkliga värdet för en finansiell tillgångspost på ändringsdagen för klassificeringen. Beloppet av den effektiva räntan och de förväntade kreditförlusterna justeras inte till följd av att klassificeringen har ändrats.
FVTPL	FVOCI	Det verkliga värdet på ändringsdagen för klassificeringen blir ett nytt bokfört värde. Den effektiva räntan fastställs på basis av det verkliga värdet på ändringsdagen för klassificeringen.
FVOCI	FVTPL	Det verkliga värdet på ändringsdagen för klassificeringen blir ett nytt bokfört värde. Den vinst eller förlust som tidigare redovisats i övrigt totalresultat ska överföras som en justering som beror på ändringen i klassificeringen från eget kapital till resultatet på ändringsdagen för klassificeringen.

Egenskaperna hos kassaflödena

Då OP Företagsbanken Abp:s affärsmodell är en annan än handel, bedömer OP Företagsbanken Abp om avtalsenliga kassaflöden är förenliga med ett grundläggande lånearrangemang eller inte. I ett grundläggande lånearrangemang består de avtalsenliga kassaflödena endast av betalningar av kapitalbelopp och ränta på det utestående kapitalbeloppet ("SPPI"), och ersättning för pengars tidsvärde, kreditrisk, utlåningsrisker samt en vinstmarginal är oftast de mest betydande delarna av räntan. Största delen av OP Företagsbanken Abp:s finansiella tillgångar består av grundläggande lånearrangemang.

Alla krediter som OP Företagsbanken Abp beviljat privatkunder och en del av företagskundernas krediter innehåller en möjlighet till återbetalning i förtid. Villkoren motsvarar dock

grundläggande lånearrangemang, eftersom beloppet för förtida inlösen representerar ett avtalsenligt nominellt belopp och upplupen (men ännu inte reglerad) avtalsenlig ränta, vilket kan inbegripa ytterligare ersättning för förtida uppsägning av avtalet.

För skuldebrevens del testas egenskaperna hos kassaflödena med Bloombergs SPPI-verktyg. Resultatet från verktyget leder till att SPPI-testet antingen godkänns eller förkastas utan ytterligare undersökningar (resultaten pass/fail) eller till att kassaflödesegenskaperna före klassificeringsbeslutet undersöks enligt OP:s interna anvisningar (resultat "further review required"). Metoden identifierar ur avtalsvillkoren flera olika element som inverkar på om SPPI-definitionen uppfylls eller inte.

Då de avtalsenliga kassaflödena är exponerade för t.ex. förändringar i aktiekurser eller låntagarens ekonomiska resultat, är det inte fråga om ett grundläggande lånearrangemang, och sådana finansiella tillgångar ska värderas via resultatet. Typiska exempel på det här är olika fondplaceringar som inte uppfyller definitionen på eget kapital enligt IAS 32 i emittentens bokslut.

Inbäddade derivat som ingår i de finansiella tillgångarna skiljs inte åt från värdavtalet utan de beaktas i den totala bedömningen av avtalsenliga kassaflöden.

Om affärsmodellen för förvaltningen av finansiella tillgångar ändras, kan det bli nödvändigt att omklassificera de finansiella tillgångarna. Omklassificeringen tillämpas framåtriktat från dagen för omklassificeringen. Sådana förändringar förväntas ske synnerligen sällan.

4.3.2 Egetkapitalinstrument

Egetkapitalinstrument är instrument som innebär en residual rätt i ett företags tillgångar efter avdrag för alla dess skulder. Oftast utgörs egetkapitalinstrumenten av aktieplaceringar.

Egetkapitalinstrument värderas senare till verkligt värde via resultatet.

4.3.3 Modifiering av avtalsenliga kassaflöden

Ändringar i betalningsplanen utgör åtgärder inom normala kundrelationer, men förekommer också i fall där kundens betalningsförmåga har försämrats. Då måste ett anstånd – till exempel amorteringsfrihet – ges till lånevillkoren på grund av den försvagade betalningsförmågan för en begränsad tid. Vanligtvis omförhandlas de avtalsenliga kassaflödena för lån i sådana fall, eller så modifieras de på något annat sätt så att lånen inte tas bort från balansräkningen. Utvecklingen för ändringarna i betalningsplaner rapporteras regelbundet till ledningen som en proaktiv mätare för kundernas betalningsförmåga.

Om ändringarna i lånevillkoren är betydande eller om ett lån annars omförhandlas, tar OP Företagsbanken Abp bort det ursprungliga lånet ur balansräkningen och redovisar samtidigt det nya, ändrade lånet i balansräkningen. I sådana fall ska

modifieringens datum behandlas som det första redovisningstillfället för lånet vid tillämpning av nedskrivningskraven på det modifierade lånet. Det här innebär vanligtvis att man värderar förlustreserven till ett belopp som motsvarar 12 månaders förväntade kreditförluster. OP Företagsbanken Abp klassificerar orsakerna till ändringen och svårighetsgraderna med en intern klassificering som följer upp om det vid borttagningen ur balansräkningen har funnits bevis för att det modifierade lånet är kreditförsämrat vid första redovisningstillfället. I så fall redovisas lånet som en utgiven kreditförsämrad finansiell tillgång. Det här skulle till exempel kunna inträffa i en situation där det föreligger en betydande modifiering av en nödlidande tillgång.

I övriga fall tas finansiella tillgångar bort från balansräkningen då de avtalsenliga rättigheterna till kassaflödena från den finansiella tillgången upphör eller då OP Företagsbanken Abp överför den finansiella tillgången till en annan part, och överföringen uppfyller villkoren för borttagande från balansräkningen.

4.4 Nedskrivningar

Förväntade kreditförluster beräknas på basis av alla balansposter som värderas till upplupet anskaffningsvärde och verkligt värde via fonden för verkligt värde (övriga än egetkapitalinstrument) samt låneåtaganden och finansiella garantiavtal utanför balansräkningen. Förväntade kreditförluster ska redovisas varje balansdag och de ska beskriva:

- ett objektivt och sannolikhetsvägt belopp som bestäms genom att utvärdera ett intervall av möjliga utfall,
- pengarnas tidsvärde, och
- rimliga och verifierbara uppgifter som är tillgängliga utan onödiga kostnader eller insatser på balansdagen för tidigare händelser, nuvarande förhållanden och prognoser för framtida ekonomiska förutsättningar.

4.4.1 Klassificering av avtal i tre nedskrivningssteg

Avtalen klassificeras i tre steg. De olika stegen beskriver hur en kredits kvalitet försvagats efter det första redovisningstillfället.

- Steg 1: avtal, vars kreditrisk inte har ökat betydligt från det första redovisningstillfället och för vilka beräknas ECL för 12 månader.
- Steg 2: avtal, vars kreditrisk inte har ökat betydligt från det första redovisningstillfället och för vilka beräknas ECL för hela löptiden.
- Steg 3: fallerande avtal, för vilka också beräknas ECL för hela löptiden.

Dessutom omfattas avtal som vid det första redovisningstillfället beviljats som kreditförsämrade alltid under hela löptiden av beräkningen av förväntad förlust (POCI).

Definition på fallissemang (default)

OP Företagsbanken Abp tillämpar för kalkyleringen enligt standarden IFRS 9 samma definition på fallissemang som

tillämpas i de interna kreditriskmodellerna (IRB). Fallissemang bedöms med OP Företagsbanken Abp:s interna klassificeringssystem för betalningsbeteendet. För privatkunderna tillämpas definitionen på fallissemang för varje avtal medan granskningen av företagskunderna sker kundgruppsspecifikt. En kund klassificeras som insolvent då det är sannolikt att kunden inte betalar sina kreditförpliktelser helt och hållet utan att OP Företagsbanken Abp vidtar åtgärder (t.ex. realiserar säkerheter), eller senast då en betalning som hör till de finansiella tillgångarna är försenad i mer än 90 dagar.

Definitionen på fallissemang baserar sig på artikel 178 i Europaparlamentet och rådets förordning EU nr 575/2013 (CRR).

Kundens fallissemang upphör då den inte längre uppfyller definitionen på fallissemang. Efter det återförs betalningsbeteendeklassen med 6 månaders fördröjning.

Betydande ökning av kreditrisker

De förväntade kreditförlusterna beräknas avtalsenligt antingen för 12 månader eller för hela löptiden beroende på om instrumentets kreditrisk på balansdagen har ökat betydligt sedan det första redovisningstillfället eller inte. En betydligt ökning i kreditrisken bedöms med såväl kvalitativa som kvantitativa kriterier. Exponeringar med anstånd betraktas som ett kvalitativt kriterium. De övriga kvalitativa kriterierna består av olika mätare av kreditrisk (t.ex. kovenantbrott) och de beaktas i klassificeringsmodellerna eller i bedömningen av klassen för betalningsbeteendet.

OP Företagsbanken Abp har för att fastställa betydande ökonomiska förändringar av kreditrisken inkluderat relativa och absoluta tröskelvärden och beaktat alla rimliga och verifierbara uppgifter.

En kvantitativ förändring bedöms under hela löptiden med PD-tal (PD-kurva) utifrån en relativ förändring. Ursprunglig PD-kurva för hela löptiden beräknas vid den tidpunkt då krediten beviljats med beaktande av makroekonomiska faktorer. Efter det fastställs den naturliga godtagbara variationsbredden för när kreditrisken inte anses ha ökat märkbart under lånets återstående löptid. En godtagbar variationsbredd har modellerats separat för privatkunder och företagskunder. Resultatet är en s.k. tröskelvärdeskurva, som man varje balansdag jämför med PD-kurvan för den del av löptiden som då återstår: om tröskelvärdet överskrider, har kreditrisken ökat betydligt och för krediten redovisas en kreditförlust som beräknats för kreditens hela löptid. Utöver den här gränsen för relativ förändring krävs att det skett en försämring i ratingklassen från det första redovisningstillfället för att övergången till beräkning av ECL för hela löptiden inte ska ske enbart på grund av tid. Dessutom tillämpas på de svagaste ratingklasserna den absoluta gränsen för ratingklasser.

Utöver de kriterier som nämns ovan har kreditrisken för en finansiell tillgång ökat betydligt efter det första redovisningstillfället, om de avtalsenliga betalningarna är försenade mer än 30 dagar.

Då OP Företagsbanken Abp bedömer om kreditrisken ökat betydligt har den inte tillämpat övergångsbestämmelsen om motbevisbar presumtion enligt standarden IFRS 9 på avtal, för vilka det inte är möjligt att beräkna ett ursprungligt PD för hela löptiden utan orimliga kostnader och arbetsinsatser.

OP Företagsbanken Abp följer regelbundet upp hur effektivt de kriterier som nämns ovan upptäcker att kreditrisken har ökat betydligt innan avtalsenliga betalningar har varit förfallna mer än 30 dagar samt att avtal i regel inte överförs från nedskrivningssteg 1 direkt till nedskrivningssteg 3, och vidtar de kalibreringar som behövs i sättet att beräkna den relativa förändringen.

4.4.2 Beräkningsmetoder

Förväntade kreditförluster beräknas i regel systembaserat och avtalsspecifikt med metoden för sannolikheten för fallissemang/förlust vid fallissemang (PD/LGD-metoden) för alla privatkunders och företagskunders åtaganden.

Dessutom används för de största företagsexponeringarna i steg 3 en kassaflödesbaserad ECL-beräkningsmetod som baseras på bedömningar från egna medarbetare.

4.4.2.1 PD/LGD-metoden

De förväntade kreditförlusterna beräknas för varje avtal med modellerade riskparametrar och formeln $\text{PD} \times \text{loss given default (LGD)} \times \text{exposure at default (EAD)}$ för alla portföljer och de beskriver förväntningarna av framtida kreditförluster på balansdagen. PD beskriver sannolikheten för fallissemang i enlighet med definitionen för fallissemang nedan. LGD beskriver förlusten vid fallissemang, och den påverkas bl.a. av beloppet och typen av säkerheter och olika garantier. EAD beskriver exponeringsbeloppet vid fallissemang medräknat den exponering som ingår i balansräkningen (kapital och upplupen ränta) samt det förväntade syftet för poster utanför balansräkningen vid fallissemang.

ECL beräknas utifrån tre olika scenarier. Riskparametrarna PD, LGD och EAD beräknas på årsplanet i varje scenario. De årliga ECL-talen diskonteras på balansdagen, och med talen för de olika scenarierna beräknas ett ECL som viktats med sannolikheter. Som diskonteringsfaktor används avtalets effektiva ränta eller en uppskattning av det. Avtalets återstående löptid är begränsad till högst 30 år i beräkningarna.

Modellerna för sannolikheten för fallissemang under ett avtals hela löptid (lifetime PD) har upprättats separat för privatkunder och företagskunder. Centralt för PD-modellerna är avtalets ratingklass, kreditens ålder (privatkunder) samt modellens undersegment som bestäms för företagskunder utifrån en klassificeringsmodell och för privatkunder utifrån produkttyp. Dessutom är PD-estimatet beroende av makroekonomiska faktorer och prognoserna för dem i de olika scenarierna.

Modellen för förlusten vid fallissemang (lifetime LGD) består av tre komponenter: 1) sannolikheten för återhämtning från

fallissemang, 2) återbäring från skulder med säkerhet och 3) återbäring från skulder utan säkerhet. De olika komponenternas värden beror främst på produkttyp, bransch (företag) och säkerhetstyp. De makroekonomiska faktorerna och prognoserna för dem påverkar de två första komponenterna.

Avtalets ansvar vid fallissemang för hela löptiden (lifetime EAD) består beroende på produkttyp av avtalsenliga kassaflöden, förväntad kapacitet, sannolikheten för återbetalning i förtid samt en löptidsmodell.

Hur avtals giltighetstid fastställs

Ett avtals giltighetstid består för skuldebrevslån av avtalets löptid som beaktar de låneamorteringar som följer av betalningsplanen. Modellen för återbetalning i förtid tillämpas på skuldebrevslån med säkerhet (exkl. fallerade), men den minskar inte löptiden för avtalet utan beaktas som en del av avtalets EAD.

Revolverande krediter (t.ex. kreditkort) utgörs av avtal som gäller tills vidare. För dem har upprättats modeller med en förväntad löptid. Löptiden i modellen beror på produkttyp och ratingklass. Den är i snitt ca 15 år.

Framtidsinriktad information

I beräkningsmodellen inkluderas framtidsinriktad information och makroekonomiska scenarier. OP Företagsbanken Abp:s ekonomer uppdaterar de makroekonomiska scenarierna kvartalsvis, och de är de samma som också annars används i OP Företagsbanken Abp:s ekonomiska årsplanering. De makroekonomiska prognoserna omfattar 5 år och de har extrapolerats till 30 år med produktionsfunktioner. De makroekonomiska faktorer som använts är: BNP-tillväxt, arbetslöshetsgrad, ökning i investeringar, inflation, förändring i inkomstnivå och 12 mån. euribor. Dessutom används bostadsprisindex i LGD-modellerna. De scenarier som används är tre: bas, stark och svag. Sannolikheten för fallissemang har beräknats också för scenarierna.

Det ingår en stor mängd osäkerhet i att upprätta makroekonomiska prognoser och att projicera dem mot framtiden ända upp till 30 år. De faktiska resultaten kan därför avvika betydligt från prognoserna. OP Företagsbanken Abp har analyserat att förhållandet mellan komponenterna för de riskparametrar som används i ECL-kalkyleringen och förändringarna i makroekonomiska faktorer inte är lineärt. De makroekonomiska prognoserna påvisar därmed OP Företagsbanken Abp: bästa uppfattning om vilka scenarier och resultat som är möjliga.

4.4.3.2 Den kassaflödesbaserade ECL-metoden som baseras på bedömningar från egna medarbetare

För de största företagsexponeringarna i steg 3, vilka omfattas av R-ratingmodellen beräknas ECL som en kundspecifik bedömning från egna medarbetare med en kassaflödesbaserad metod. De egna medarbetarnas bedömningar upprättas i samband med rating- eller kreditbeslut.

Den framtidsinriktade information som ska utnyttjas vid beräkningen utgör en del av den kreditvärdighetsbedömning och den ratingframställan som kreditanalytikern upprättat för företaget. I dem ska man ta ställning till hur marknaden, konkurrensläget och det förväntade kassaflödet kommer att utveckla sig.

I beräkningen beaktas också scenarier som beskriver förändringar i de makroekonomiska variablerna (stark, bas och svag), och kundens viktade förväntade kreditförlust beräknas utifrån dem.

Då scenarierna byggs upp utnyttjar man de scenarier som använts i PD/LGD-modellen.

Då en kund som omfattas av en kundspecifik ECL-bedömning från egna medarbetare inte längre uppfyller kriterierna för fallissemang, och kunden i samband med ratingprocessen har identifierats och klassificerats som en "icke nödlidande" motpart, omfattas kunden inte längre av den här metoden. Kunden börjar i stället omfattas av beräkningen av förväntade kreditförluster enligt den normala PD/LGD-modellen efter en provotid på tre månader.

4.4.3. Nedskrivningar av skuldebrev

Den förväntade förlusten för skuldebrev som värderas till verkligt värde via fonden för verkligt värde resultatförs och justerar fonden för verkligt värde.

OP Företagsbanken Abp använder två olika modeller för att beräkna den förväntade förlusten för skuldebrev. Den primära modellen är Bloombergs modell. Bloombergs modell stöder dock inte alla obligationer från början av 2018, så på de obligationslån som Bloombergs modell inte stöder vid respektive tidpunkt för fastställande av ECL tillämpas OP:s egen ratingbaserade modell.

4.4.3.1 Bloombergs modell

De förväntade kreditförlusterna beräknas köppostspecifikt med formeln $PD \times LGD \times EAD$ för alla portföljer och de beskriver förväntningarna av framtida kreditförluster på balansdagen.

Som grund för sannolikheten för fallissemang (PD) används för börsnoterade bolag Mertons distance-to-default (DD)-modell, vars resultat ändras till PD-värde på basis av modellens historiska utfall.

Talet justeras med nyckeltal som tagits från bolagens bokslutsuppgifter och som beskriver balansräkningens stabilitet, likviditetsrisk och resultatkapacitet. Nyckeltalen har normaliserats enligt den uppskattade effekten av posterna utanför balansräkningen.

Då det gäller privata bolag baserar sig PD-modelleringen på nyckeltal som samlats in ur de bokslutsuppgifter som finns tillgängliga och den genomsnittliga risk som modellerats för sektorn.

Definitionen på fallissemang motsvarar den definition på fallissemang som de internationella tillsynsmyndigheterna

kräver och den omfattar konkurser, uteblivna betalningar, problematiska omstruktureringar och statlig tvångsinlösen.

LGD-modellens återhämtningsandel baserar sig på de historiska återhämtningsandelarna för fallissemang. Återhämtningsandelen fastställs utifrån köpesumman för den fallerande fordran och i den beaktas företrädesrätten till betalningar, emittentens kreditvärdighet, branschens karaktär, konjunkturcykel, säkerhetstyp, område osv.

4.4.3.2 Den ratingbaserade modellen

I modellen används köpposters ratingar för såväl förvärvstidpunkten som rapporttidpunkten och de konverteras till PD-tal. I första hand används medelvärden för externa ratingar, i andra hand interna ratingar då externa ratingar inte finns.

PD-talen motsvarar de historiska fallissemang som realiserats för varje ratingklass enligt tidsperiod från den tidpunkt då ratingen fastställts. De historiska data som de korrelationer som fastställts baserar sig på är omfattande och härstammar från en lång tidsperiod. LGD motsvarar också det historiska utfall som undersökts enligt placeringsslag/säkerhetsslag (senioritet, covered bond-status). De värderas inte separat enligt emittent eller placering. Eftersom externa ratingar i stället för PD mäter den totala kreditrisken (ECL), inverkar LGD i deras fall endast på hur ECL fördelas mellan PD- och LGD-komponenterna.

4.4.3.3 Klassificering av skuldebrev i nedskrivningssteg

I båda beräkningsmodellerna konstateras med enhetliga kriterier att kreditrisken ökat betydligt, likaså överföringarna till steg 3.

Till steg 2 överförs placeringar, vars PD för ett år har fördubblats i den grad att förändringen räknat i procentenheter är minst 0,2, har en exponering med anstånd eller vars betalningar varit förfallna till betalning i mer än 30 dagar. I steg 3 klassificeras placeringar i anslutning till emittenter som fallerat, om betalningarna varit förfallna till betalning i mer än 90 dagar eller om kunden är en problemkund.

4.4.4 Nedskrivning av poster utanför balansräkningen

En stor del av de produkter som OP Företagsbanken Abp tillhandahåller har en uttagsmån, en limit eller något annat låneåtagande utanför balansräkningen antingen som standard eller åtminstone under någon del av kretsloppet. Till exempel omfattar revolverande krediter, till exempel kreditkort och konton med kredit, både ett lån och ett outnyttjat åtagande. Dessutom är OP Företagsbanken Abp säljart i olika garantier såsom finansieringsgarantier samt andra handelsgarantier eller myndighetsgarantier, på vilka tillämpas reglerna för nedskrivning enligt standarden IFRS 9. För låneåtaganden och finansiella garantiavtal ska det datum då OP Företagsbanken Abp blir avtalspart till det oåterkalleliga åtagandet anses vara dagen för det första redovisningstillfället vid tillämpningen av nedskrivningskraven. Därmed beaktas vid beräkningen av den förväntade förlusten endast poster som binder OP Företagsbanken Abp.

För de här posterna beräknas den förväntade förlusten med samma principer som för krediter. En betydlig ökning av kreditrisken bedöms på samma grunder. För sådana produkter beviljas EAD, som förutser exponeringsbelopp vid fallissemang. I den ingår såväl en bruksgrad som en konverteringsfaktor. Dessutom tillämpas en löptidsmodell på de avtal som gäller tills vidare. I modellen beaktas de fall där OP Företagsbanken Abp har en avtalsenlig möjlighet att kräva återbetalning och ta tillbaka det outnyttjade åtagandet, men det begränsar inte exponeringen för kreditförluster till avtalets avtalsenliga uppsägningstid.

4.4.5 Redovisning av förväntade kreditförluster

I regel redovisas för förväntade kreditförluster en förlustreserv som avdrag på lånets bokförda värde på ett separat konto. Då det är fråga om låneåtaganden och finansiella garantiavtal, redovisas förlustreserver som avsättningar. Om en produkt omfattar både en lånedel (dvs. en finansiell tillgång) och en outnyttjad låneåtagandedel (dvs. ett låneåtagande) och OP Företagsbanken Abp inte kan identifiera de förväntade kreditförlusterna för låneåtagandedelen separat från de för den finansiella tillgångsdelen, ska förväntade kreditförluster på låneåtagandet redovisas tillsammans med förlustreserven för den finansiella tillgången.

4.4.6 Bortskrivning

En bortskrivning av en slutlig kreditförlust är ett borttagande från balansräkningen. Om det inte finns några rimliga förväntningar på att återvinna en finansiell tillgång helt eller delvis, redovisas den slutliga kreditförlusten genom att direkt minska dess redovisade bruttovärde.

Ett lån bortskrivas ur balansräkningen då säkerheterna är realiserade eller då konkursboets slutsammantråde har hållits, skuldsaneringen eller företagssaneringen har upphört eller då indrivningen har upphört. Betalningar som erhålls efter bortskrivningen bokförs som korrigeringar av nedskrivningar av fordringar.

4.5 Likvida medel

Likvida medel består av kontanta medel och på anfordran betalbara fordringar på kreditinstitut.

4.6 Klassificering och efterföljande värdering av finansiella skulder

Finansiella skulder innefattar insättningar och övriga skulder till kreditinstitut och kunder samt emitterade skuldebrev och övriga finansiella skulder.

Finansiella skulder värderas till upplupet anskaffningsvärde med effektivräntemetoden med undantag av derivatkskulder som värderas till verkligt värde via resultatet. Som skulder som innehas för handel klassificeras skyldigheter att till en motpart leverera värdepapper som har sålts men som inte innehas vid försäljningstidpunkten (blankning).

OP Företagsbanken Abp har inte vid det första redovisningstillfället identifierat finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultatet.

Finansiella skulder (eller en del av en finansiell skuld) tas bort ur balansräkningen då skulden är utsläckt, dvs. när den förpliktelse som är angiven i avtalet fullgörs, annulleras eller upphör.

Om OP Företagsbanken Abp byter finansiella skulder mellan de ursprungliga långivarna med villkor som i allt väsentligt är olika, ska bytet redovisas som en utsläckning av den gamla finansiella skulden. De utgifter eller arvoden som uppkommer genom det här redovisas som en del av vinsten eller förlusten för utsläckningen. Om bytet eller modifieringen inte redovisas som utsläckning ska det upplupna anskaffningsvärdet för den modifierade finansiella skulden räknas om genom att diskontera de avtalsenliga kassaflödena med den ursprungliga effektiva räntesatsen. Förändringarna i det upplupna anskaffningsvärdet för finansiella tillgångar värderas via resultatet. Skuldens redovisade värde justeras med uppkomna utgifter eller arvoden och de skrivs av över återstående löptid för den ändrade skulden. OP Företagsbanken Abp har inte bytt finansiella skulder i de nuvarande finansiella skulderna.

4.7 Nettnig

Finansiella tillgångar och skulder kvittas i balansräkningen, om OP Företagsbanken Abp vid granskningstidpunkten har en kvittningsrätt som kan verkställas lagligt i normal affärsrörelse samt i fall av försummelse, insolvens och konkurs och den har för avsikt att fullgöra prestationerna genom kvittning. I balansräkningen kvittas OTC-räntederivat som clearas via centrala motparter, och som clearas i den dagliga clearingprocessen med London Clearing House.

5. Redovisningsprinciper för finansiella instrument jämförelseåret 2017

De redovisningsprinciper för finansiella instrument som gäller jämförelseåret 2017 presenteras i det här avsnittet.

5.1 Värdenedgång hos finansiella tillgångar 2017

Vid slutet av varje rapportperiod bedöms huruvida det finns objektiva belägg för att värdet har sjunkit på en post bland finansiella tillgångar som inte redovisas till verkligt värde via resultaträkningen. Värdet på en finansiell tillgångspost har sjunkit, om det finns objektiva belägg på en värdenedgång till följd av en eller flera händelser efter det första redovisningstillfället av tillgångsposten och det här enligt tillförlitliga bedömningar inverkar på kassaflödet från de finansiella tillgångarna i framtiden.

Som objektiva belägg på en värdenedgång kan betraktas bl.a.:

- en betydande försvagning av en emittents resultat, rating, omslutning, betalningsbeteende eller

affärsplaner samt negativa förändringar i emittentens ekonomiska omvärld eller verksamhetsmiljö

- ett bona fide-anbud att köpa samma eller identiska placeringar på marknaden under anskaffningsvärdet
- händelser eller omständigheter som avsevärt försvagar en emittents verksamhetsmöjligheter och fortlevnad (going concern), t.ex. negativa kassaflöden från verksamheten, otillräckliga kapital, litet driftskapital
- en gäldenärs konkurs eller annan ekonomisk omstrukturering blir sannolik
- en gäldenärs avtalsbrott
- en eftergift som beviljats en gäldenär
- en nedskrivning som bokförts tidigare
- den aktiva marknaden för ett finansiellt instrument har upphört

För egetkapitalinstruments del är dessutom en väsentlig eller långvarig värdenedgång under anskaffningsvärdet ett objektiva belägg på en värdenedgång.

De nedskrivningar som bokförts för värdenedgångar beskrivs närmare i samband med de olika klasserna av finansiella instrument.

5.2 Avtal om köp och försäljning av värdepapper 2017

Inköpspriset för värdepapper som har köpts på ömsesidigt bindande återförsäljningsvillkor tas i balansräkningen upp som fordran i balansposter enligt motparten. Differensen mellan inköps- och återförsäljningspriset periodiseras som räntetäkt på avtalets löptid.

Försäljningspriset för värdepapper som har sålts på ömsesidigt bindande återköpsvillkor tas upp som finansiell skuld i balansposter enligt motparten. Differensen mellan försäljningspriset och återköpspriset periodiseras som räntekostnad på avtalets löptid.

5.3 Kategorisering och redovisning av finansiella instrument 2017

De finansiella tillgångarna och skulderna kategoriseras i samband med det första redovisningstillfället i följande klasser: finansiella tillgångar och skulder som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen, lån och övriga fordringar, investeringar som hålls till förfall, finansiella tillgångar som kan säljas samt övriga finansiella skulder. Klassificeringen beror på för vilket syfte ifrågavarande finansiella tillgångar och skulder har förvärvats. Köp och försäljning av finansiella tillgångar och skulder som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen, investeringar som hålls till förfall och finansiella tillgångar som kan säljas redovisas i balansräkningen på avslutsdagen, dvs. den dag man förbinder sig att köpa eller sälja en post som hör till de här finansiella tillgångarna eller skulderna. Skuldebrev som kategoriserats i klassen Lån och övriga fordringar redovisas som finansiella tillgångar på avslutsdagen och givna lån redovisas enligt den dag då kunden tar ut lånet.

Finansiella tillgångar och skulder kvittas i balansräkningen, om OP Företagsbanken Abp vid granskningstidpunkten har en kvittningsrätt som kan verkställas lagligt i normal affärsrörelse samt i fall av försummelser, insolvens och konkurs och den har för avsikt att fullgöra prestationerna genom kvittning. I balansräkningen kvittas OTC-räntederivat som clearas via centrala motparter, och som clearas i den dagliga clearingprocessen med London Clearing House.

Finansiella tillgångar tas bort från balansräkningen när den avtalsenliga rätten till kassaflödena från en post bland de finansiella tillgångarna löper ut eller då rättigheterna har överförts till en annan part så att riskerna och förmånerna med innehavet har överförts i väsentlig omfattning. Finansiella skulder tas bort från balansräkningen då skyldigheterna på basis av dem har uppfyllts och de har löpt ut.

5.4 Finansiella tillgångar och skulder för handel 2017

Finansiella tillgångar som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen delas upp i två underkategorier som är finansiella tillgångar som innehas för handel och finansiella tillgångar som vid första redovisningstillfället kategoriserats som poster värderade via resultaträkningen. Finansiella tillgångar som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen består av finansiella skulder som innehas för handel.

Alla finansiella tillgångar och skulder som på kort sikt anses ge ränte-, pris- eller kursintäkter eller inbäddade derivat som inte kan avskiljas från värdavtalet, kategoriserar som finansiella tillgångar eller skulder som innehas för handel. Skulder som innehas för handel är skyldigheter att till en motpart leverera värdepapper som har sålts men som inte innehas vid försäljningstidpunkten (blankning).

I finansiella tillgångar och skulder som innehas för handel ingår också icke-säkrande derivat.

De finansiella tillgångar och skulder som innehas för handel bokförs i balansräkningen till verkligt värde och förändringar i det verkliga värdet bokförs på resultatposten Nettointäkter från värdepappershandel.

5.5 Finansiella tillgångar som vid första redovisningstillfället kategoriserats som poster värderade till verkligt värde via resultatet 2017

Som finansiella tillgångar som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen kategoriserar sådana finansiella tillgångar som vid första redovisningstillfället oåterkalleligt definieras som sådana. Sådana finansiella tillgångar värderas i balansräkningen till verkligt värde, och förändringarna i det verkliga värdet liksom realisationsvinster och realisationsförluster, räntetäkter och räntekostnader samt utdelningar redovisas i resultaträkningen.

Som finansiella tillgångar som vid första redovisningstillfället kategoriserats som poster värderade till verkligt värde via resultaträkningen kategoriserar de obligationslån som

administreras och för vilka resultatet värderas i enlighet med koncernens riskhanteringsprinciper till verkligt värde för att en så korrekt och tidsenlig bild som möjligt ska fås av placeringsverksamheten. Rapporteringen till koncernens ledning sker till verkligt värde.

Arten av rörelsen är placeringsverksamhet på längre sikt, varför de finansiella tillgångarna redovisas separat från de finansiella tillgångar som innehas för handel.

Till kategorin finansiella tillgångar som redovisats till verkligt värde via resultaträkningen hör också sådana sammansatta instrument i vilka man inte separat kan fastställa det verkliga värdet av ett inbäddat derivat. De här finansiella tillgångarna värderas i balansräkningen till verkligt värde, och förändringar i det verkliga värdet redovisas i resultaträkningen på posten Nettointäkter från värdepappershandel.

5.6 Lån och övriga fordringar 2017

Med finansiella tillgångar som kategoriserar som lån och övriga fordringar avses finansiella tillgångar som inte är derivat med ett fastställt eller fastställbart kassaflöde och som inte noteras på en aktiv marknad.

Lån och övriga fordringar bokförs vid första redovisningstillfället till anskaffningsvärdet, som är det verkliga värdet för det vederlag som getts, med tillägg av de transaktionskostnader som direkt kan allokera till dem. Efter det första redovisningstillfället värderas lån och övriga fordringar enligt upplupet anskaffningsvärde med effektivräntemetoden.

Nedskrivningar av lån och övriga fordringar bokförs individuellt och gruppvis. Nedskrivningar beräknas individuellt, om beloppet av kundens åtaganden är betydande. I övrigt beräknas nedskrivningar gruppvis.

En nedskrivning bokförs då det finns objektiva belägg för att hela fordran inte kommer att kunna drivas in. Värdet av en fordran har försämrats om det uppskattade nuvärdet av det framtida kassaflödet från fordran – med beaktande av säkerheten – är mindre än summan av det bokförda värdet av krediten och kreditens obetalda räntor. Det framtida kassaflödet diskonteras med kreditens ursprungliga effektiva ränta. Om krediten har rörlig ränta, används den avtalsenliga räntan vid granskningstidpunkten som diskonteringsränta. Storleken på den nedskrivning som resultatförs utgörs av differensen mellan lånets bokförda värde och det lägre nuvärdet av framtida kassaflöde.

Processen för bedömning av nedskrivningar sker i två steg. Nedskrivningarna bedöms individuellt för lån och fordringar. Om en individuell nedskrivning inte behöver göras för finansiella tillgångar som hör till lån och fordringar, hör de till gruppvisa nedskrivningar. Som gruppvisa nedskrivningar bokförs de förluster som uppkommit men ännu inte rapporterats och som ännu inte kan hänföras till ett bestämt kundlån. En gruppvis nedskrivning baserar sig på en statistisk modell som används för att beräkna det ekonomiska kapitalkravet. Myndigheternas gränser för kapitaltäckningen

och den långsiktiga konjunkturanpassningen har upplöst för de PD- och LGD-estimat som används i modellen för det ekonomiska kapitalkravet för att estimaten bättre ska motsvara det nuvarande konjunkturskedet. I modellen värderas tidpunkten för den händelse som ger upphov till en förlust med en s.k. uppkomstperiod. Uppkomstperioden baserar sig kundsegmentvis på OP Gruppens nedskrivningsprocess. Uppkomstperioden pågår från den händelse som förorsakar förlusten till den individuella nedskrivningsprövningen av krediten. Dessutom har fordringarna i modellen grupperats i klasser kundsegmentvis enligt hur deras kreditriskegenskaper sammanfaller.

En gruppvis nedskrivning beräknas kundsegmentvis på basis av den förväntade förlusten. Dessutom beaktas i beräkningen uppkomstperioden samt de diskonterade nuvärdena på säkerheterna.

Om betalningsplanen för en kredit ändras, klassificeras orsaken till ändringen och allvarlighetsgraden med en intern skala. En del ändringar i betalningsplanerna sker inom hanteringen av kundrelationer och de beror inte på att kundens betalningsförmåga har försvagats. De här ändringarna inverkar inte på bokföringen av nedskrivningar. I vissa fall ges eftergifter i fråga om lånevillkoren på grund av att kunders betalningsförmåga försämrats, t.ex. amorteringsfrihet för en begränsad tid eller andra omstruktureringar av krediter, för att trygga kundens betalningsförmåga och begränsa kreditrisken hos åtagandena. Sådana omförhandlade krediter rapporteras som problemfordringar. Ändringar i betalningsplaner som beror på att kundens betalningsförmåga har försvagats inverkar tillsammans med de övriga kriterierna försvagande på kundens ratingklass och ökar därmed beloppet på den gruppvisa nedskrivningen. Dessutom inverkar de på hur krediterna styrs till den individuella nedskrivningsprövningen. Om kunden har följt den nya betalningsplanen och ingen individuell nedskrivning bokförts för kundens åtaganden, avskrivs den ur klassen problemfordringar efter två år. Utvecklingen för ändringarna i betalningsplaner rapporteras regelbundet till ledningen som en proaktiv mätare för kundernas betalningsförmåga.

Både individuella och gruppvisa nedskrivningar redovisas på separata nedskrivningskonton som bokförs som avdrag från balansposten för fordringar. Nedskrivningarna bokförs i resultaträkningen på posten Nedskrivningar av fordringar. Efter nedskrivningen fortsätter räntan att intäktsföras på det nedskrivna beloppet.

Ett lån tas bort ur balansräkningen då indrivningsåtgärderna har slutförts eller då lånevillkoren ändras väsentligt (t.ex. återfinansiering). Betalningar som erhålls efter bortskrivningen bokförs som korrigeringar av nedskrivningar av fordringar. Om det finns objektiva belägg för att betalningsförmågan hos en kund har förbättrats, bedöms beloppet av de tidigare bokförda nedskrivningarna på nytt, och de förändringar som den förbättrade betalningsförmågan medför bokförs i resultaträkningen.

5.7 Investeringar som hålls till förfall 2017

Investeringar som hålls till förfall är finansiella tillgångar som inte är derivat med ett fastställt eller fastställbart kassaflöde och som har förvärvats med avsikt att hållas till förfall. Investeringar som hålls till förfall upptas vid första redovisningstillfället i bokföringen till verkligt värde, med tillägg av transaktionsutgifterna. Senare behandlas de i bokföringen till det upplupna anskaffningsvärdet med effektivräntemetoden.

Nedskrivningar av investeringar som hålls till förfall granskas enligt samma principer som nedskrivningar av lån och fordringar. Som nedskrivning av skuldebrev bokförs differensen mellan skuldebrevens bokförda värde och det lägre nuvärdet av framtida kassaflöde.

Ur klassen finansiella tillgångar som hålls till förfall säljs placeringar endast i de undantagsfall som nämns i standarden IAS 39.

Nedskrivningar av investeringar som hålls till förfall granskas enligt samma principer.

5.8 Finansiella tillgångar som kan säljas 2017

Som finansiella tillgångar som kan säljas klassificeras finansiella tillgångar som inte är derivat och som inte har inkluderats i de ovan nämnda kategorierna av finansiella tillgångar men som kanske säljs före förfallodagen. Finansiella tillgångar som kan säljas består av skuldebrev samt aktier och andelar.

Finansiella tillgångar som kan säljas bokförs vid köptidpunkten i balansräkningen till anskaffningsvärdet, dvs. det verkliga värdet av det vederlag som betalats för dem utökat med de transaktionsutgifter som direkt kan riktas till förvärvet. Finansiella tillgångar som kan säljas värderas till verkligt värde i balansräkningen.

Då det verkliga värdet inte kan fastställas tillförlitligt, värderas aktier och andelar som är nödvändiga för verksamheten samt andra icke noterade aktier och andelar till anskaffningsvärdet. Värdeförändringar bokförs bland eget kapital i Fonden för verkligt värde, varifrån de tillsammans med realisationsvinsten eller realisationsförlusten bokförs på resultatposten Nettointäkter från finansiella tillgångar som kan säljas, då tillgångsposten tas bort från balansräkningen eller det har konstaterats att dess värde har sjunkit. Ränteintäkter och utdelningar redovisas i resultaträkningen.

I fråga om finansiella tillgångar som kan säljas betraktas som objektiva belägg på värdeförändring för skuldebrevs del till exempel en avsevärd negativ förändring i emittentens rating eller för ett egetkapitalinstruments del en betydlig eller långvarig nedgång under anskaffningsvärdet i dess verkliga värde.

Om ett egetkapitalinstruments marknadsvärde ytterligare sjunker efter att en nedskrivning gjorts, redovisas en nedskrivning i resultaträkningen.

Om det verkliga värdet av ett nedskrivet skuldebrev som kategoriserats som finansiella tillgångar som kan säljas senare stiger, och det finns objektiva belägg för att värdestegringen ansluter sig till en händelse efter nedskrivningen, återförs nedskrivningen och redovisas i resultaträkningen. Om det verkliga värdet av ett egetkapitalinstrument senare stiger, redovisas värdestegringen på eget kapital.

Ränteintäkter och utdelningar för finansiella tillgångar som kan säljas redovisas i resultaträkningen.

Differensen mellan det nominella värdet och anskaffningsvärdet av obligationslån med fast ränta periodiseras enligt effektivräntemetoden bland ränteintäkter på lånets uppskattade löptid.

5.9 Aktier och andelar i ägarintresseföretag och företag som hör till samma koncern

Aktier och andelar samt andra egetkapitalinstrument i ägarintresseföretag samt i företag som hör till samma koncern upptas till anskaffningsvärdet, eller om värdet av posten på bokslutsdagen till följd av nedskrivning konstateras vara lägre än anskaffningsvärdet, till anskaffningsvärdet minskat med nedskrivningen.

Nedskrivningarna bokförs på resultatposten Nedskrivningar av övriga finansiella tillgångar.

5.10 Likvida medel 2017

Likvida medel består av kontanta medel och på anfordran betalbara fordringar på kreditinstitut.

5.11 Övriga tillgångar 2017

Övriga tillgångar består av på anfordran betalbara betalningsförmedlingsfordringar, fordringar på olika utredningskonton, marginalkontofordringar i anslutning till derivatinstrument samt alla andra fordringar som inte kan tas upp i någon lämplig balanspost, t.ex. olika kund- och hyresfordringar samt fordringar i anslutning till försäkringsersättningar.

5.12 Övriga finansiella skulder 2017

I kategorin Övriga finansiella skulder upptas övriga finansiella skulder än finansiella skulder som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen. Övriga finansiella skulder är insättningar och övriga skulder till kreditinstitut och kunder samt emitterade skuldebrev och övriga finansiella skulder. Övriga finansiella skulder redovisas i balansräkningen på likviddagen och behandlas i bokföringen till det upplupna anskaffningsvärdet efter det första redovisningstillfället.

Differensen mellan det nominella värdet och anskaffningsvärdet av obligationslån med fast ränta periodiseras bland räntekostnader enligt effektivräntemetoden på lånets löptid.

5.13 Övriga skulder 2017

Övriga skulder består främst av betalningsförmedlingsskulder, leverantörsskulder och skulder i anslutning till värdepappershandel.

5.14 Derivatinstrument

Derivaten klassificeras som säkrande och icke-säkrande derivat. Både icke-säkrande och säkrande derivat redovisas alltid i balansräkningen till verkligt värde. Den ackumulerade räntan på icke-säkrande ränteswappar upptas bland räntorna och motsvarande resultatregleringsräntor upptas i förutbetalda kostnader och upplupna kostnader. Värdeförändringar i icke-säkrande ränte-, kredit-, valuta-, aktie- och råvaruderivat redovisas på resultatposten Nettointäkter från värdepappershandel. Positiva värdeförändringar och premier som betalats för derivatinstrument redovisas som tillgångar på posten Derivatinstrument, och negativa värdeförändringar och premier som erhållits för derivatinstrument redovisas på posten Derivatinstrument och andra skulder som innehas för handel.

Det verkliga värdet på OTC-räntederivat som clearas via centrala motparter clearas dagligen med kontantbetalning. I balansräkningen kvittas de här clearade derivaten och de syns som nettot av förändringen i kontanta medel. Övriga derivat redovisas i balansräkningen enligt bruttoprincipen, varvid de positiva värdeförändringarna redovisas bland Derivatinstrument under tillgångar och de negativa bland Derivatinstrument under skulder.

Riskhanteringen har upprättat metoder och interna principer för när ett finansiellt instrument kan kategoriseras som säkrande.

I enlighet med säkringsprinciperna kan koncernens moderbolag OP Företagsbanken Abp tillämpa säkring av ränterisken, valutakursrisken och prisrisken enligt metoden för verkligt värde eller säkring av kassaflödet. Med säkring av kassaflödet skyddas mot fluktuationer i det framtida kassaflödet och med säkringen till verkligt värde skyddas mot förändringar i det verkliga värdet på säkringsobjektet.

OP Företagsbanken Abp har derivatinstrument som de facto skyddar mot ekonomiska risker men som inte uppfyller de här kriterierna.

De s.k. inbäddade derivat som hör till emitterade strukturerade lån avskiljs från värdavtalet och värderas i balansräkningen till verkligt värde. Förändringar i det verkliga värdet av de här inbäddade derivaten och säkringsinstrumenten redovisas bland Räntenetto.

5.15 Säkringsredovisning

Med säkringsredovisning verifieras att förändringar i det verkliga värdet av ett säkringsinstrument som står i säkringsförhållande upphäver det verkliga värdet av det

säkrade objektet eller förändringen i kassaflödet helt eller delvis. Sambandet mellan säkringsinstrumenten och de säkrade instrumenten dokumenteras formellt. Dokumentation innehåller uppgifter om principerna för riskhantering, säkringsstrategin och de metoder som tillämpas för att påvisa hur effektiv säkringen är. Effektiviteten hos säkringen påvisas vid den tidpunkt då säkringen äger rum och under säkringsperioden genom att jämföra förändringarna i de verkliga värdena eller kassaflödet av säkringsinstrumenten och de säkrade posterna med varandra. Säkringen anses vara effektiv då förändringarna i det verkliga värdet eller kassaflödet för säkringsinstrumentet eliminerar 80–125 procent av förändringen i det verkliga värdet eller kassaflödet för det kontrakt eller den position som utgör säkringsobjekt.

5.15.1 Säkringsredovisning enligt metoden för verkligt värde

Säkringen av ränterisken enligt verkligt värde gäller långfristiga skulder med fast ränta (egna emissioner), enskilda obligationslåneportföljer och kreditportföljer samt enskilda krediter. Som säkringsinstrument används ränteswappar samt ränte- och valutaswappar.

Förändringar i verkligt värde för derivatinstrument som dokumenterats som säkring av verkligt värde och som är effektiva som säkring resultatförs. Också tillgångs- och skuldposter som utgör säkringsobjekt värderas under säkringstiden i fråga om den säkrade risken till verkligt värde och förändringarna i verkligt värde resultatförs. I säkringsredovisning av verkligt värde redovisas värdeförändringar i säkringsinstrumentet och det säkrade instrumentet i Räntenettet.

I säkringsredovisning av verkligt värde redovisas värdeförändringar i säkringsinstrumentet och den säkrade posten på resultatposterna räntenetto och nettointäkter från värdepappershandel. Den eventuella ineffektivitet som säkringsförhållandet förorsakar kan uppkomma av att kassaflödena för säkringsinstrumentet och den säkrade posten uppkommer vid olika tidpunkter och den redovisas på motsvarande sätt på de poster som nämns ovan.

5.15.2 Säkringsredovisning enligt metoden för kassaflöde

Med säkring av kassaflöde säkras räntekassaflödet från skuldebrevslån med rörlig ränta eller andra tillgångar och skulder med rörlig ränta. Dessutom används säkring av kassaflöde för att skydda framtida ränteflöden från kreditstocken enligt räntebindning. Som säkringsinstrument används bl.a. ränteswappar.

Derivatinstrument som har dokumenterats som kassaflödessäkring och som är effektiva i säkringen värderas till verkligt värde. Den effektiva säkringens andel av förändringen i verkligt värde tas upp bland övrigt totalresultat i rapporten över totalresultat. Den eventuella ineffektivitet som säkringsförhållandet förorsakar kan uppkomma av att kassaflödena för säkringsinstrumentet och den säkrade posten uppkommer vid olika tidpunkter och den resultatförs i

räntenetto. Förändringarna i verkligt värde bland eget kapital tas upp i resultatet för den räkenskapsperiod under vilken det kassaflöde som är föremål för säkringen intäktsförs.

6. Leasingobjekt

Tillgångar som leasats ut och förskott på leasingobjekt redovisas bland det oavskrivna anskaffningsvärdet och redovisas i balansposten Leasingobjekt. Leasingobjekten avskrivs i regel enligt annuitetsmetoden.

Intäkterna från tillgångar som leasats ut med leasingavtal redovisas minskade med avskrivningar enligt plan av leasingobjekten i resultaträkningen på Nettointäkter från leasingverksamhet. På den här posten redovisas dessutom nedskrivningar av leasingobjekt, realisationsvinster och realisationsförluster för leasingtillgångar, provisioner som tagits ut av kunder och övriga intäkter och kostnader som direkt följer av leasingavtal. Övriga intäkter och kostnader som följer av leasingverksamhet redovisas i den resultatpost som motsvarar arten hos respektive intäkt- eller kostnadspost.

7. Immateriella tillgångar

Immateriella tillgångar värderas till anskaffningsvärdet efter avdrag för avskrivningar och nedskrivningar. Avskrivningarna kostnadsförs inom en uppskattad brukstid som för dataprogram och licenser är 2–10 år och för övriga immateriella tillgångar i regel 5 år. Tillgångarnas nyttjandetid justeras vid varje bokslut.

Sådana utvecklingsutgifter som avses i 5 kap. 8 § i bokföringslagen aktiveras, om de väntas generera inkomst under flera räkenskapsperioder. De aktiverade utvecklingsutgifterna ska avskrivas enligt plan under sin verkningstid. Om verkningstiden inte kan bedömas på ett tillförlitligt sätt, ska utvecklingsutgifterna avskrivas under högst tio år.

Avskrivningar enligt plan och nedskrivningar av immateriella tillgångar bokförs på resultatposten Avskrivningar och nedskrivningar av materiella och immateriella tillgångar.

8. Materiella tillgångar

8.1 Förvaltningsfastigheter

En förvaltningsfastighet är ett markområde och/eller en byggnad eller en del av en byggnad som innehas för att generera hyresintäkter och/eller värdestegring på egendomen. Till förvaltningsfastigheter räknas också sådana fastigheter som i liten utsträckning (mindre än fem procent av ytan) används av ägarföretaget eller dess personal.

Förvaltningsfastigheterna tas i balansräkningen upp till anskaffningsvärdet minskat med avskrivningar enligt plan och nedskrivningar. Uppskrivningar kan göras för markområden och aktier och andelar i fastighetssammanslutningar, om deras sannolika överlåtelsevärde på bokslutsdagen bestående är

större än det ursprungliga anskaffningsvärdet. Utgifter som uppkommer efter den ursprungliga anskaffningen aktiveras endast om det är sannolikt att fastigheten ger större ekonomisk nytta än vad som ursprungligen har beräknats.

Om det sannolika överlåtelsepriset för en förvaltningsfastighet bestående är lägre än det bokförda värdet, avskrivs differensen mellan det bokförda värdet och det sannolika överlåtelsepriset under den räkenskapsperiod då värdeminskningen konstateras.

Det verkliga värdet av affärs-, kontors- och industrifastigheter som klassificerats som förvaltningsfastigheter fastställs i regel direkt enligt avkastningsvärdesmetoden som grundar sig på kapitalisering. Förvaltningsfastigheter under byggnad kan redovisas till verkligt värde endast om deras verkliga värde kan bestämmas tillförlitligt. Det verkliga värdet av mark-, vatten- och skogsområden samt bostäder beräknas i regel enligt affärsvärdesmetoden. Redovisningen av nedskrivningar grundar sig på hur bestående och väsentliga de är.

Förvaltningsfastigheternas intäkter, kostnader, realisationsvinster och realisationsförluster, avskrivningar enligt plan och nedskrivningar redovisas på resultatposten Nettointäkter från förvaltningsfastigheter.

8.2 Övriga fastigheter

Med övriga fastigheter avses de rörelsefastigheter som är i bankens eget bruk som kontor eller lager eller andra motsvarande lokaler eller som används av personalen för boende eller rekreation eller annat dylikt, samt aktier i fastighetssammanslutningar som berättigar till besittning av sådana lokaler. Till rörelsefastigheter räknas också sådana fastigheter i direkt innehav av vilka en del är uthyrda, men den uthyrda delen inte kan säljas separat, och andelen i eget bruk är över fem procent av ytan. Aktier i ett vanligt fastighetsbolag räknas som aktier i en rörelsefastighet om minst fem procent av de utrymmen som bolaget äger är i eget bruk.

Då balansvärdet för rörelsefastigheter fastställs utgår man från tillgångens värde i relation till den förväntade inkomsten från den ordinarie affärsrörelsen. Byggnaderna tas i balansräkningen upp till anskaffningsvärdet minskat med avskrivningar enligt plan. Aktier i fastighetssammanslutningar samt mark-, vatten- och skogsområden upptas till anskaffningsvärdet. Utgifterna för fastigheternas grundförbättringar aktiveras och redovisas som kostnader med avskrivningar enligt plan.

För rörelsefastigheters del bedöms i samband med varje bokslut om det finns några tecken på att värdet på någon fastighet har minskat. Tecken på en värdeminskning utgörs av att marknadsvärdet minskat betydligt, tecken på inkurans eller fysisk skada. Om de intäkter som i framtiden sannolikt inflyter från en fastighet i eget bruk bedöms bestående vara mindre än den oavskrivna utgiftsresten, ska differensen kostnadsföras som en nedskrivning.

Fastigheterna kan skrivas upp om motposterna har redovisats i uppskrivningsfonden. Uppskrivningar avskrivs inte. Utgifterna

för fastigheternas grundförbättringar aktiveras och redovisas som kostnader med avskrivningar enligt plan.

Intäkter från och realisationsvinster på rörelsefastigheter redovisas på resultatposten Övriga rörelseintäkter samt kostnader och realisationsförluster på resultatposten Övriga rörelsekostnader. Avskrivningar enligt plan och nedskrivningar bokförs på resultatposten Avskrivningar och nedskrivningar av materiella och immateriella tillgångar.

8.3 Övriga materiella tillgångar

Materiella tillgångar värderas till anskaffningsvärdet minskat med avskrivningar och nedskrivningar. Tillgångarna avskrivs linjärt under den uppskattade nyttjandetiden. För markområden görs inga avskrivningar enligt plan.

Utgifter som uppkommer efter den ursprungliga anskaffningen av en tillgång aktiveras i tillgångens bokförda värde endast, om det är sannolikt att tillgången ger större ekonomisk nytta än vad som ursprungligen har beräknats.

De uppskattade nyttjandetiderna är i huvuddrag följande:

Byggnader	30–50 år
Maskiner och inventarier	4–10 år
ADB-utrustning	3–5 år
Bilar	6 år
Övriga materiella tillgångar	5–10 år

En tillgångs restvärde och nyttjandetid kontrolleras vid varje bokslut och vid behov justeras de i enlighet med förändringarna i förväntningarna på ekonomisk nytta.

Avskrivningar enligt plan och nedskrivningar av tillgångar redovisas på resultatposten Avskrivningar och nedskrivningar av materiella och immateriella tillgångar. Intäkter från och realisationsvinster på rörelsefastigheter redovisas på resultatposten Övriga rörelseintäkter samt kostnader och realisationsförluster på resultatposten Övriga rörelsekostnader.

9. Ersättningar till anställda

9.1 Pensionsersättningar

Det lagstadgade pensionsskyddet för de anställda vid OP Företagsbanken Abp har skötts av pensionskassan OP-Eläkekassa och tilläggspensionsskyddet av pensionsstiftelsen OP-Eläkesäätio. Pensionsstiftelsen har inte tagit emot nya medlemmar sedan 1.7.1991. Förvaltningskostnaderna redovisas på resultatposten Personalkostnader. Pensionsåtagandena är i sin helhet täckta.

Representantskapet vid OP-Eläkekassa, som förvaltar det lagstadgade arbetspensionsskyddet för OP Företagsbanken Abp:s personal, beslöt 2018 att överföra pensionsansvaret till

Ömsesidiga Pensionsförsäkringsbolaget Ilmarinen. Överföringen verkställdes i slutet av 2018. Den extra återbetalningen av solvenskapital redovisas under pensionskostnader bland personalkostnaderna i resultaträkningen för 2018.

9.2 Ledningens långfristiga ersättningar

OP Företagsbanken Abp har ett kortfristigt och ett långfristigt ersättningssystem för ledningen, enligt vilket de personer som omfattas av respektive system kan få en ersättning antingen enbart i kontanter eller i form av en kombination av ett referensinstrument som OP Andelslags förvaltningsråd eller den ersättningskommitté som det utsett bestämt och kontanter. Ersättningen betalas efter en s.k. intjänings- och kvalifikationsperiod för den arbetsprestation som utförts. Det uppskattade maximibeloppet för ersättningssystemet beräknas vid den tidpunkt då systemet beviljats. De belopp som kostnadsförs periodiseras bland personalkostnaderna och upplupna kostnader för den period då de uppkommit.

Beloppet av de ersättningar som realiserats i enlighet med de mål som nåtts granskas kvartalsvis. De eventuella effekterna av justeringarna på de ursprungliga uppskattningsarna resultatförs som personalkostnader, och en motsvarande korrigerings görs bland upplupna kostnader.

9.3 Personalfonden

OP Företagsbanken Abp hör till OP-Personalfonden som är gemensam för OP Gruppen. Till fonden betalas enligt på förhand fastställda principer en vinstpremie beroende på hur målen uppnås. Vinstpremieandelarna som betalas till fonden redovisas på resultatposten Löner och arvoden, och motposten redovisas som upplupna kostnader.

10. Avsättningar

En avsättning redovisas i resultaträkningen och balansräkningen på basis av en förpliktelse, om förpliktelsen härrör från en inträffad händelse och det är sannolikt att förpliktelsen kommer att realiseras, men förfallotidpunkten eller beloppet är ovissa. Dessutom måste förpliktelsen basera sig på antingen en informell eller en legal förpliktelse gentemot någon utomstående. Om det är möjligt att få ersättning av en tredje part för en del av en förpliktelse, redovisas ersättningen som en separat tillgångspost, men först då det i praktiken är säkert att ersättningen fås.

11. Myndighetsavgifter

OP Företagsbanken Abp betalar olika myndighetsavgifter. Verket för finansiell stabilitet ansvarar för insättningsgarantin. Europeiska centralbanken ansvarar för banktillsynen. Finansinspektionen ansvarar för förfarande- och makrotillsynen. EU:s resolutionsnämnd (Single Resolution Board, SRB) ansvarar för resolutionen. Myndighetsavgifterna redovisas bland övriga rörelsekostnader enligt prestationsprincipen.

Stabilitetsavgift

Stabilitetsavgifter samlas in till den europeiska resolutionsfonden (Single Resolution Fund, SRF) fram till 2023 så att fondens målnivå på minst 1 procent av de insättningar som ska ersättas uppnås. Resolutionsfonden förvaltas av EU:s resolutionsnämnd, som också fattar beslut om stabilitetsavgifternas belopp. SRF ska säkerställa att finanssektorn finansierar stabiliseringen av finansieringssystemet. Stabilitetsavgiften bestäms på basis av bankens betydelse och riskprofil.

Insättningsgarantiavgift

De medel som samlats in till den gamla insättningsgarantifonden överstiger för närvarande EU-kraven om insättningsgarantis nivå. Med stöd av stadgarna betalar den gamla insättningsgarantifonden de insättningsgarantiavgifter som tillskrivs var och en av dess medlemsbanker till den nya insättningsgarantifonden i samma proportion som respektive medlemsbank under årens lopp har betalat avgiften till den gamla insättningsgarantifonden. Insättningsgarantifonden fastställer avgiften för OP Gruppen men debiterar den direkt från den gamla insättningsgarantifonden. Insättningsgarantiavgiften medförde ingen kostnadseffekt för OP Företagsbanken Abp för 2018.

Förvaltningsavgift till verket för finansiell stabilitet

Förvaltningsavgiften till Verket för finansiell stabilitet baserar sig på samma beräkningsmetod som tillsynsavgiften till Finansinspektionen.

Finansinspektionens tillsynsavgift

Finansinspektionens tillsynsavgift består av en proportionell avgift som beräknas enligt balansomslutningen samt av en fast grundavgift.

Europeiska centralbankens tillsynsavgift

OP Gruppen, inklusive OP Företagsbanken Abp, lyder under Europeiska centralbankens (ECB) tillsyn. ECB:s tillsynsavgift bestäms på basis av bankens betydelse och riskprofil. ECB påför tillsynsavgiften OP Gruppens centralinstitut som fördelar den på OP Gruppens medlemsbanker.

12. Kapitallån

Kapitallån antecknas i en separat post i balansräkningen under Efterställda skulder. I kapitallånsanalysen räknas kapitallånen som primärkapital. Ränta får betalas på ett kapitallån inom ramen för de utdelningsbara tillgångarna.

13. Bokslutsdispositioner

I avskrivningsdifferensen för de ackumulerade bokslutsdispositionerna i balansräkningen ingår den

ackumulerade differensen mellan de avskrivningar som gjorts och avskrivningarna enligt plan. I reserverna ingår de frivilliga bokslutsdispositioner som gjorts och som skattelagstiftningen tillåter. Ett exempel är den kreditförlustreservering som bl.a. näringskattelagen tillåter för inlåningsbankerna. Enligt lagen får en inlåningsbank dra av en under skatteåret gjord kreditförlustreservering, vars belopp är högst 0,6 procent av summan av fordringarna vid skatteårets utgång.

Det sammanlagda beloppet av oupplösta kreditförlustreserveringar som gjorts under skatteåret och tidigare får dock inte överstiga 5 procent av summan av fordringarna vid skatteårets utgång.

Ökningar och minskningar i de avskrivningar som gjorts, avskrivningar enligt plan och reserver redovisas i resultaträkningen under bokslutsdispositioner. I resultaträkningen och balansräkningen ingår den uppskjutna skatteskulden också i bokslutsdispositionerna.

14. Inkomstskatt

I resultaträkningens skatter ingår de skatter som grundar sig på räkenskapsperiodens beskattningsbara inkomst, skatter från tidigare räkenskapsperioder och den uppskjutna skattekostnaden eller skatteintäkten i OP Företagsbanken Abp.

Den uppskjutna skatteskulden räknas på alla temporära skillnader mellan det bokförda värdet och beskattningsvärdet av tillgångarna och skulderna. Den uppskjutna skattefordran räknas på alla avdragbara temporära skillnader mellan det bokförda värdet och beskattningsvärdet som ingår i bokslutet och på de i beskattningen fastställda förlusterna. Om det till följd av den inlutna beskattningsbara inkomsten är sannolikt att fordran kan användas, redovisas den.

De uppskjutna skatteskulderna och -fordringarna kvittas. De uppskjutna skatteskulderna och -fordringarna räknas enligt den skattesats som antas gälla då den temporära differensen upplöses. Om den uppskjutna skatten beror på balansposter som inte redovisas i resultaträkningen, redovisas inte heller förändringar i den uppskjutna skatten i resultaträkningen utan i eget kapital.

15. Principer för intäktsföring

Ränteintäkter och -kostnader på tillgångs- och skuldposter med ränta redovisas med effektivräntemetoden. Också räntor på sådana fordringar för vilka det finns förfallna betalningar som inte skötts intäktsförs. Differensen mellan anskaffningsvärdet av en fordran och fordrans nominella värde periodiseras bland ränteintäkter och differensen mellan skuldbeloppet och dess nominella värde periodiseras bland räntekostnader.

Provisionsintäkter och -kostnader för tjänster redovisas i samband med att en tjänst utförs. För sådana engångsprovisioner som gäller flera år och som eventuellt

måste återbetalas senare, intäktsförs endast den andel som gäller räkenskapsperioden.

Utdelningar intäktsförs i regel då bolagsstämman vid det bolag som betalar utdelningen har beslutat om utdelningen.

16. Åtaganden utanför balansräkningen

Som åtaganden utanför balansräkningen behandlas åtaganden för kunders räkning till förmån för tredje part, såsom garantier och olika garantiförbindelser samt oåterkalleliga åtaganden till förmån för kunder, såsom bindande tilläggskreditarrangemang, kreditlöften, outnyttjade kreditlimiter samt teckningsförbindelser för värdepapper.

Åtaganden för kunders räkning till förmån för tredje part redovisas som åtaganden utanför balansräkningen till det belopp som garantin i respektive fall högst motsvarar. Oåterkalleliga åtaganden till förmån för kunder bokförs till det belopp som man som mest kan bli tvungen att betala för dem.

17. Ibruktagning av standarden IFRS 9, 1.1.2018

OP Företagsbanken Abp tog 1.1.2018 i bruk de delar av standarden IFRS 9 "Finansiella instrument" som ingår i Finansinspektionens föreskrifter och anvisningar (2/2016) samt de övriga ändringar som följer av att standarden IFRS 9 trätt i kraft 1.1.2018. Ur OP Företagsbanken Abp:s synvinkel var den mest betydande ändringen att nedskrivningarna för krediter som beviljats redovisas degressivare än tidigare, på basis av förväntade kreditförluster. Standarden IFRS 9 förorsakar också ändringar i redovisningsprinciperna, justeringar i beloppet av de fordringar som tidigare har redovisats i balansräkningen och i klassificeringen av finansiella instrument. Justeringarna i bokförda värden redovisas bland ackumulerade vinstmedel i den ingående balansen på omklassificeringsdagen.

Tabell över förändringarna i nedskrivningarna av fordringar 1.1.2018

Nedskrivningar av fordringar

Balansposter, milj. €	Nedskrivningar av fordringar	Omvärdering	Förväntade kreditförluster
	(IAS 39) 31.12.2017		(IFRS 9) 1.1.2018
Fordringar på allmänheten och offentlig sektor	210		246
Skuldebrev			2
Poster utanför balansräkningen			
Låneåtaganden			3
Borgen och garantier			1
Totalt			252

OP Företagsbanken Abp fortsatte säkringsredovisningen i enlighet med standarden IAS 39 efter övergången till standarden IFRS 9. Uppgifterna för jämförelseperioden justerades inte för bokslutet 2018. De ändringar i bokslutsnoterna som tillämpningen av standarden IFRS 9 medför redovisas endast för räkenskapsperioden 2018.

individuella och gruppvisa nedskrivningarna av fordringar 31.12.2017, 210 miljoner euro, upplöstes i ackumulerade vinstmedel.

Dessutom påverkades beloppet av eget kapital 1.1.2018 av värderingsdifferenser till följd av omklassificeringen av finansiella tillgångar och uppskjutna skatter.

Ibruktagningen av standarden IFRS 9 minskade OP Företagsbanken Abp:s eget kapital med 34 miljoner euro 1.1.2018. Minskningen i det egna kapitalet 1.1.2018 till följd av förväntade kreditförluster var 252 miljoner euro. De

Förändringar i eget kapital, milj. €	Aktiekapital	Fonden för verkligt värde	Övriga fonder	Ackumulerade vinstmedel	Totalt
Eget kapital 31.12.2017	428	79	1019	1172	2698
Upplösning av tidigare nedskrivningsreservering enligt IAS 39				210	210
Ny ECL enligt IFRS 9		2		-252	-250
Effekten av omklassificeringar enligt IFRS 9					
Värdering till verkligt värde					
Fonden för verkligt värde för placeringar som kan säljas upplöses i vinstmedel		-3		3	0
Investeringar som hålls till förfall					
Poster, vars värdering ändras till verkligt värde via fonden för verkligt värde		-1			-1
Upplupet anskaffningsvärde					
Poster, vars värdering ändras till verkligt värde via resultatet				2	2
Nettoförändring i uppskjutna skatter		1		6	6
Eget kapital 1.1.2018	428	77	1019	1141	2664

Egetkapitalinstrument och fondplaceringar klassificerades tidigare bland finansiella tillgångar som kan säljas. Egetkapitalinstrument klassificerades i enlighet med standarden IFRS 9 som tillgångar som värderas till verkligt värde via resultatet. Värderingsvinster/-förluster för de finansiella tillgångar som kan säljas, vilka tidigare redovisats i fonden för verkligt värde, överfördes 1.1.2018 till ackumulerade vinstmedel.

OP Företagsbanken Abp:s likviditetsreservportfölj klassificerades tidigare som finansiella instrument som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen, som kan säljas, som hålls till förfall samt som lån och fordringar. Eftersom OP Företagsbanken Abp:s affärsmodell för likviditetsportföljen är att samla det avtalsenliga kassaflödet samt försäljningen, klassificeras hela portföljen till verkligt värde via fonden för verkligt värde. Affärsmodellen baserar sig på mekanismer för hantering av portföljen samt tidigare praxis.

OP Företagsbanken Abp innehar en mindre mängd konvertibla skuldebrevslån, perpetuallån och kapitallån, för vilka det avtalsenliga kassaflödet inte består enbart av betalningar av kapital och ränta på återstående kapital. De uppfyller därmed inte det s.k. SPPI-testet, varför de ska värderas till verkligt värde via resultatet.

OP Företagsbanken Abp:s skuldebrev som tidigare skulle hållas till förfall, klassificeras vid övergången bland poster som redovisas till verkligt värde via fonden för verkligt värde.

Noter till OP Företagsbanken Abp:s bokslut

Innehållsförteckning

Noter till resultaträkningen

1. Ränteintäkter och räntekostnader
2. Nettointäkter från leasingverksamhet
3. Intäkter från egetkapitalinstrument
4. Provisionsintäkter och -kostnader
5. Nettointäkter från värdepappershandel och valutaverksamhet
6. Nettointäkter från finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via fonden för verkligt värde (Nettointäkter från finansiella tillgångar som kan säljas)
7. Nettoresultat av säkringsredovisning
8. Nettointäkter från förvaltningsfastigheter
9. Övriga rörelseintäkter
10. Avskrivningar och nedskrivningar av materiella och immateriella tillgångar
11. Övriga rörelsekostnader
12. Förväntade kreditförluster från finansiella tillgångar värderade till upplupet anskaffningsvärde poster utanför balansräkningen samt förväntade kreditförluster och nedskrivningar för andra finansiella tillgångar
13. Intäkter, rörelsevinst samt tillgångar och skulder per affärsområde

Noter till balansräkningen

14. Fordringar på kreditinstitut
15. Fordringar på allmänheten och offentlig sektor
16. Tillgångar som leasats med finansiella leasingavtal
17. Skuldebrev
18. Förlustreserv
19. Aktier och andelar
20. Derivatinstrument
21. Immateriella tillgångar och materiella tillgångar och förändringar under räkenskapsperioden
22. Övriga tillgångar
23. Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter
24. Uppskjutna skattefordringar och skatteskulder
25. Skuldebrev emitterade till allmänheten
26. Övriga skulder
27. Avsättningar
28. Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter
29. Efterställda skulder
30. Eget kapital
31. Bundet och fritt eget kapital samt utdelningsbara medel
32. Löptidsfördelning för finansiella tillgångar och skulder enligt återstående löptid
33. Klassificering i balansräkningen
34. Klassificering av finansiella instrument värderade till verkligt värde enligt värderingsmetod
35. Tillgångs- och skuldposter i inhemsk och utländsk valuta

Övriga noter

36. Rörliga ersättningar
37. Ställda säkerheter
38. Pensionsåtaganden
39. Finansiell leasing och övriga leasingåtaganden
40. Åtaganden utanför balansräkningen
41. Övriga ansvarsförbindelser och åtaganden vid slutet av räkenskapsperioden
42. Personal och personer i ledande ställning samt närstående
43. Innehav i andra företag
44. Ländervisa uppgifter
45. Notariatverksamhet

Noter till resultaträkningen

Noter angående företag under tillsyn som hör till koncernen

Not 1. Ränteintäkter och räntekostnader

Milj. €	2018	2017
Ränteintäkter		
Fordringar på kreditinstitut	36	43
Fordringar på allmänheten och offentlig sektor	332	324
Skuldebrev	100	113
Derivatinstrument	677	716
Handel	787	826
Säkringsredovisning	-110	-110
av vilka säkring av kassaflödet	3	5
Övriga	7	9
Totalt	1 152	1 205
av vilka ränteintäkter bokförda för nedskrivningar av fordringar	1	1
varav ränteintäkter från finansiella tillgångar som bokförts i steg 3	0	
Räntekostnader		
Skulder till kreditinstitut	139	117
Skulder till allmänheten och offentlig sektor	-3	-4
Skuldebrev emitterade till allmänheten	173	200
Derivatinstrument och övriga skulder som innehas för handel	543	594
Efterställda skulder	46	46
Övriga	7	9
Totalt	905	962

Ränteintäkter som erhållits från och räntekostnader som utbetalats till dotter- och intresseföretag inom samma koncern

Milj. €	2018		2017	
	Dotter-företag	Intresse-företag	Dotter-företag	Intresse-företag
Ränteintäkter	13		9	
Räntekostnader	5		4	

Not 2. Nettointäkter från leasingverksamhet

Milj. €	2018	2017
Hyresintäkter	317	295
Avskrivningar enligt plan	-291	-270
Realisationsvinster och -förluster (netto) på leasingtillgångar	1	1
Provisionsintäkter	2	2
Övriga direkta intäkter	0	0
Övriga direkta kostnader	-4	-5
Totalt	24	23

Not 3. Intäkter från egetkapitalinstrument

Milj. €	2018	2017
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultatet	8	
Som kan säljas		8
Företag inom samma koncern	195	200
Totalt	203	208

Not 4. Provisionsintäkter och -kostnader

Milj. €	2018	2017
Provisionsintäkter		
Utlåningsprovisioner	41	40
Inlåningsprovisioner	1	0
Betalningsförmedlingsprovisioner	22	24
Förvaltningsprovisioner	13	13
Avgifter för juridiska tjänster	0	0
Courtage	16	19
Emissionsprovisioner	7	11
Garantiprovisioner	13	12
Övriga	14	13
Totalt	128	132
Provisionskostnader		
Utbetalda expeditionsavgifter	2	5
Värdepappersförmedling och emissioner	5	6
Provisionsåterbäringar för aktier	4	5
Övriga	101	82
Totalt	111	98

Not 5. Nettointäkter från värdepappershandel och valutaverksamhet

Nettointäkter från värdepappershandel och valutaverksamhet 2018

Milj. €	Realisations- vinster och -förluster	Förändringar i verkligt värde	Övriga intäkter	Totalt
Skuldebrev	-3	-2		-5
Aktier och andelar	16			16
Övriga	-2	1		-1
Derivatinstrument		68	55	124
Skulder som innehas för handel	0	0		0
Nettointäkter från värdepappershandel totalt	10	68	55	133
Nettointäkter från valutaverksamhet				33
Nettointäkter från värdepappershandel och valutaverksamhet totalt				167

Nettointäkter från värdepappershandel och valutaverksamhet 2017

Milj. €	Realisations- vinster och -förluster	Förändringar i verkligt värde	Övriga intäkter	Totalt
Skuldebrev	-2	-1		-4
Aktier och andelar	0			0
Övriga	-1	3		2
Derivatinstrument		87	50	137
Skulder som innehas för handel	0	0		0
Nettointäkter från värdepappershandel totalt	-3	89	50	135
Nettointäkter från valutaverksamhet				37
Nettointäkter från värdepappershandel och valutaverksamhet totalt				172

Not 6. Nettointäkter från finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via fonden för verkligt värde (Nettointäkter från finansiella tillgångar som kan säljas)

Milj. €	2018	2017
Skuldebrev		
Realisationsvinster och -förluster	-2	20
Överförs till räkenskapsperioden från fonden för verkligt värde	23	0
Totalt	21	20
Aktier och andelar		
Realisationsvinster och -förluster		0
Nedskrivningar		0
Totalt		0
Nettointäkter från finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via fonden för verkligt värde totalt	21	
Nettointäkter från finansiella tillgångar som kan säljas totalt		20

Not 7. Nettoresultat av säkringsredovisning

Milj. €	2018	2017
Nettoresultat av säkringsinstrument	4	16
Nettoresultat av säkringsobjekt	-4	-17
Totalt	0	-1

Not 8. Nettointäkter från förvaltningsfastigheter

Milj. €	2018	2017
Hysesintäkter och utdelningar		0
Realisationsvinster		6
Övriga intäkter	0	
Hyeskostnader		-2
Realisationsförluster		-3
Totalt	0	2

Not 9. Övriga rörelseintäkter

Milj. €	2018	2017
Hysesintäkter från rörelsefastigheter	0	0
Intäkter för centralbankstjänster	4	5
Övriga	22	24
Totalt	26	29

Not 10. Avskrivningar och nedskrivningar av materiella och immateriella tillgångar

Milj. €	2018	2017
Avskrivningar enligt plan	14	13
Nedskrivningar	4	
Totalt	18	13

Not 11. Övriga rörelsekostnader

Milj. €	2018	2017
Hyreskostnader	2	2
Kostnader för rörelsefastigheter	0	0
Övriga	40	25
Totalt	42	27

OP Gruppens interna tjänstebiteringar har överförts till övriga kostnader.

Not 12. Förväntade kreditförluster från finansiella tillgångar värderade till upplupet anskaffningsvärde, poster utanför balansräkningen samt förväntade kreditförluster och nedskrivningar för andra finansiella tillgångar

31.12.2018, Milj. €	Brutto	Återföringar	Resultatförda
Förväntade kreditförluster från finansiella till upplupet anskaffningsvärde och poster utanför balansräkningen			
Fordringar på allmänheten och offentlig sektor	2	0	2
Bortskrivningar	21		21
Återföringar av fordringar som avskrivits	0		0
Totalt	23	0	23
Förväntade kreditförluster och nedskrivningar totalt	23	0	23

31.12.2017, Milj. €	Individuella nedskrivningar brutto	Gruppvisa nedskrivningar brutto	Avräknade belopp	Resultatförda
Nedskrivningar av krediter och andra				
Fordringar på allmänheten och	44	4	-36	12
Totalt	44	4	-36	12
Nedskrivningar totalt	44	4	-36	12

Not 13. Intäkter, rörelsevinst samt tillgångar och skulder per affärsområde

31.12.2018, Milj. €	Företagskunder	Centralbanken	Övrig	Totalt
Intäkter*	616	32	170	817
Rörelsevinst	301	2	163	466
Tillgångar	23 542	37 885	1 316	62 743
Skulder	13 737	43 447	1 450	58 635
Antal anställda	624	53	16	693

31.12.2017, Milj. €	Företagskunder	Centralbanken	Övrig	Totalt
Intäkter*	580	69	179	828
Rörelsevinst	331	24	174	529
Tillgångar	21 096	38 115	1 281	60 492
Skulder	13 665	41 322	1 513	56 499
Antal anställda	593	50	17	660

* Intäkterna innehåller följande resultatposter: räntenetto, intäkter från egetkapitalinstrument, provisionsintäkter, nettointäkter från värdepappershandel och valutaverksamhet, nettointäkter från finansiella skulder som kan säljas, nettointäkter från sättningsredovisning, nettointäkter från förvaltningsfastigheter och övriga rörelseintäkter sammanräknade.

Noter till balansräkningen

Not 14. Fordringar på kreditinstitut

Milj. €	31.12.2018	31.12.2017
Betalbara på anfordran		
Insättningar	1 054	571
Övriga	58	178
Totalt	1 112	749
Övriga än betalbara på anfordran		
OP Gruppens institut	5 605	5 509
Övriga	3 005	3 035
Totalt	8 610	8 544
Fordringar på kreditinstitut totalt	9 722	9 293
av vilka efterställda		22

OP Företagsbanken Abp har inga andra fordringar på centralbanker än fordringar betalbara på anfordran.

Not 15. Fordringar på allmänheten och offentlig sektor

Milj. €	31.12.2018	Förlustreserv 31.12.2018	31.12.2017
Fordringar på allmänheten och offentlig sektor			
Företag och bostadssammanslutningar	14 000	-231	12 930
Finansiella företag (inkl. försäkringsföretag)	711	0	687
Offentlig sektor	701	0	377
Hushållens ideella organisationer	350	-3	322
Hushåll	1 945	-9	1 707
Utlandet	3 149	-6	2 747
Gruppvisa nedskrivningar	-5		-28
Totalt	20 851	-249	18 742
av vilka efterställda	11		10

I balansposten ingår krediter för 0,00 miljoner euro, på vilka inte intäktsförs ränta (0,00). Problemfordringarna har redovisats i koncernens noter "Fordringar på kreditinstitut och kunder samt problemfordringar".

Nedskrivningar av krediter

Nedskrivningar vid räkenskapsperiodens början	11	248
+ Individuella nedskrivningar under räkenskapsperioden	1	9
+/- Gruppvisa nedskrivningar under räkenskapsperioden	1	4
- Individuella nedskrivningar som återförts under räkenskapsperioden	-1	-4
för vilka tidigare gjorts individuella nedskrivningar	0	-32
Nedskrivningar vid räkenskapsperiodens slut	12	225

För fordringarna har bokförts slutliga kreditförluster för 21 miljoner euro (35).

Not 16. Tillgångar som leasats med finansiella leasingavtal

Milj. €	31.12.2018	31.12.2017
Förskottsbetalningar	33	38
Maskiner och inventarier	984	869
Fast egendom och byggnader	415	399
Övriga tillgångar	45	53
Totalt	1 478	1 359

Not 17. Skuldebrev

Skuldebrev belåningsbara i centralbanker och övriga skuldebrev 31.12.2018

Milj. €	Belånings-bara i central-banker	Övriga skuldebrev	Totalt	Av vilka efterställda
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultatet	108	451	558	43
Innehas för handel	108	439	547	32
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat	11 321	918	12 239	
Totalt	11 429	1 368	12 797	43

Skuldebrev belåningsbara i centralbanker och övriga skuldebrev 31.12.2017

Milj. €	Belånings-bara i central-banker	Övriga skuldebrev	Totalt	Av vilka efterställda
Finansiella tillgångar som redovisas till verkligt värde via resultaträk	70	561	631	40
Som kan säljas	10 965	919	11 884	12
Som hålls till förfall	41	9	51	
Totalt	11 077	1 489	12 566	52

Noterade och övriga skuldebrev 31.12.2018

Milj. €	Noterade	Övriga	Totalt
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultatet	244	314	558
Innehas för handel	233	314	547
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat	12 056	183	12 239
Totalt	12 300	497	12 797

Noterade och övriga skuldebrev 31.12.2017

Milj. €	Noterade	Övriga	Totalt
Finansiella tillgångar som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen	205	426	631
Som kan säljas	11 706	178	11 884
Som hålls till förfall	51		51
Totalt	11 962	604	12 566

Skuldebrev enligt instrumentkategori, Milj. €	31.12.2018	Förlustreserv 31.12.2018	31.12.2017
Finansiella tillgångar som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen			
Kommuncertifikat	17		39
Företagscertifikat	273		345
Bankcertifikat	0		8
Övriga obligationslån	268		239
Totalt	558		631
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat (Som kan säljas)			
Bankcertifikat	0		0
Konvertibla skuldebrev			0
Övriga obligationslån	12 239	3	11 884
Totalt	12 239	3	11 884
Värderade till upplupet anskaffningsvärde (Som hålls till förfall)			
Övriga obligationslån			51
Totalt			51

31.12.2018 löpte alla skuldebrev med ränta i OP Företagsbanken Abp:s bokföring.

Not 18. Förlustreserv

Milj. €	Fordringar på kunder och åtaganden utanför balansräkningen			Totalt
	Steg 1 12 mån.	Steg 2 hela giltighetstiden	Steg 3 hela giltighetstiden	
Förlustreserv 1.1.2018	1	0		2
Överföringar från steg 1 till steg 2	0	0		0
Överföringar från steg 2 till steg 1	0	0		0
Ökningar till följd av utgivning och förvärv	1	0		1
Minskning till följd av borttagande från balansräkningen	-1	0		-1
Förändringar i riskparametrar	0			0
Förändringar till följd av uppdatering av skattningsmetod	0			0
Nettoresultateffekt totalt	1	0		1
Förlustreserv 31.12.2018	3	0		3

Not 19. Aktier och andelar

31.12.2018, Milj. €	Noterade	Övriga	Totalt
Aktier och andelar			
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultatet		12	12
Innehas för handel		12	12
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat		0	0
Aktier och andelar i företag som hör till samma koncern		1 025	1 025
Totalt		1 037	1 037
31.12.2017, Milj. €	Noterade	Övriga	Totalt
Aktier och andelar			
Som kan säljas		11	11
Aktier och andelar i företag som hör till samma koncern		1 025	1 025
Totalt		1 036	1 036
Milj. €		31.12.2018	31.12.2017
Aktier och andelar sektorvis			
Icke-finansiella företag och bostadssammanslutningar		4	4
Finansiella institut och försäkringsbolag		1 021	1 018
Aktier och andelar i företag som hör till samma koncern		12	15
Totalt		1 037	1 036

Not 20. Derivatinstrument

Säkringsinstrument – säkring av verkligt värde 2018

Milj. €	Nominellt värde/återstående löptid			Totalt	Verkligt värde	
	Under 1 år	1–5 år	>5 år		Positivt	Negativt
Räntederivat	2 539	17 454	9 679	29 671	45	30
Ränteswappar	2 539	17 454	9 679	29 671	45	30
Valutaderivat	422	1 799	475	2 696	91	179
Ränte- och valutaswappar	422	1 799	475	2 696	91	179

Säkringsinstrument – säkring av kassaflödet 2018

Milj. €	Nominellt värde/återstående löptid			Totalt	Verkligt värde	
	Under 1 år	1–5 år	>5 år		Positivt	Negativt
Räntederivat	100			100		
Ränteswappar	100			100		
Valutaderivat	6 843			6 843	35	39
Valutaterminer	6 843			6 843	35	39

Derivatinstrument som innehas för handel 2018

Milj. €	Nominellt värde/återstående löptid			Totalt	Verkligt värde	
	Under 1 år	1–5 år	>5 år		Positivt	Negativt
Räntederivat	41 512	77 030	69 471	188 013	2 362	1 851
Futur- och terminskontrakt	3 850	3 280		7 129		
Optionskontrakt	16 571	31 172	16 171	63 913	475	298
Köpta	8 713	14 772	9 750	33 234	330	131
Utfärdade	7 858	16 400	6 421	30 679	145	167
Ränteswappar	21 091	42 579	53 300	116 971	1 887	1 553
Valutaderivat	21 776	4 986	2 930	29 691	892	904
Termiskontrakt	18 044	631	2	18 676	136	137
Optionskontrakt	1 033	86		1 119	4	5
Köpta	496	41		537	3	2
Utfärdade	537	45		582	1	3
Ränte- och valutaswappar	2 699	4 269	2 928	9 896	751	761
Aktiederivat	131			490	30	20
Optionskontrakt		3		3		
Köpta		3		3		
Övriga swappar	131	349	8	487	30	20
Övriga derivat	94	201	2	299	8	17
Termiskontrakt	16	1		18		4
Optionskontrakt				2		
Köpta	1			1		
Utfärdade	1			1		
Övriga swappar	63	10		73	4	4
Kreditderivat	15	189	2	206	4	9

Värdet på den underliggande tillgången för räntederivat är instrumentens nominella värde, för valutaderivat instrumentens motvärde i euro för inköpsvalutan vid bokslutstidpunkten och för aktiederivat aktiernas sannolika värde vid bokslutstidpunkten. Värdena uppges i brutto. Andelen upplupna räntor redovisas bland förutbetalda kostnader och upplupna kostnader.

Derivatinstrumentens kreditmotvärde 2018

Milj. €	Säkringsinstrument		Instrument för handel
	Säkring av verkligt värde	Säkring av kassaflödet	
Räntederivat	518	1	4 258
Optionskontrakt			851
Köpta			773
Utfärdade			78
Ränteswappar	518	1	3 407
Valutaderivat	223	106	1 563
Terminskontrakt		106	352
Optionskontrakt			12
Köpta			12
Ränte- och valutaswappar	223		1 200
Aktiederivat			66
Optionskontrakt			66
Övriga swappar			66
Övriga derivat			17
Terminskontrakt			2
Övriga swappar			12
Kreditderivat			4

Säkringsinstrument – säkring av verkligt värde 2017

Milj. €	Nominellt värde/återstående löptid			Totalt	Verkligt värde	
	Under 1 år	1–5 år	>5 år		Positivt	Negativt
Räntederivat	2 323	17 126	6 740	26 189	254	310
Ränteswappar	2 323	17 126	6 740	26 189	254	310
Valutaderivat	517	1 958	319	2 794	35	265
Ränte- och valutaswappar	517	1 958	319	2 794	35	265

Säkringsinstrument – säkring av kassaflödet 2017

Milj. €	Nominellt värde/återstående löptid			Totalt	Verkligt värde	
	Under 1 år	1–5 år	>5 år		Positivt	Negativt
Räntederivat	200	100		300	4	
Ränteswappar	200	100		300	4	
Valutaderivat	5 794			5 794	32	67
Valutatermins	5 794			5 794	32	67

Derivatinstrument som innehas för handel 2017

Milj. €	Nominellt värde/återstående löptid			Totalt	Verkligt värde	
	Under 1 år	1–5 år	>5 år		Positivt	Negativt
Räntederivat	28 831	72 518	69 050	170 399	2 935	2 664
Futur- och terminskontrakt	1 615	1 000		2 615	1	1
Optionskontrakt	8 250	24 672	14 270	47 192	461	321
Köpta	4 171	11 115	7 871	23 157	446	14
Utfärdade	4 078	13 557	6 399	24 034	15	307
Ränteswappar	18 966	46 846	54 780	120 592	2 474	2 343
Valutaderivat	30 973	7 288	2 496	40 756	915	855
Terminskontrakt	28 243	263	23	28 530	206	197
Optionskontrakt	671	93		764	4	4
Köpta	342	45		387	4	
Utfärdade	329	48		377		4
Ränte- och valutaswappar	2 059	6 932	2 472	11 463	705	654
Aktiederivat	82	380		462	41	9
Optionskontrakt	5	3		8	1	
Köpta	5	3		8	1	
Övriga swappar	77	377		454	40	9
Övriga derivat	290	212	10	513	34	33
Terminskontrakt	24	1		25	0	4
Övriga swappar	238	31		269	25	22
Kreditderivat	28	181	10	219	9	6

Värdet på den underliggande tillgången för räntederivat är instrumentens nominella värde, för valutaderivat instrumentens motvärde i euro för inköpsvalutan vid bokslutstidpunkten och för aktiederivat aktiernas sannolika värde vid bokslutstidpunkten. Värdena uppges i brutto. Andelen upplupna räntor redovisas bland förutbetalda kostnader och upplupna kostnader.

Derivatinstrumentens kreditmotvärde 2017

Milj. €	Säkringsinstrument		Instrument för handel
	Säkring av verkligt värde	Säkring av kassaflödet	
Räntederivat	441	5	4 237
Optionskontrakt			706
Köpta			637
Utfärdade			70
Ränteswappar	441	5	3 531
Valutaderivat	162	88	1 759
Terminskontrakt		88	491
Optionskontrakt			10
Köpta			10
Ränte- och valutaswappar	162		1 258
Optionskontrakt			77
Köpta			2
Övriga swappar			75
Övriga derivat			65
Terminskontrakt			2
Övriga swappar			55
Kreditderivat			9

I den här noten uppges derivatinstrumenten dock i brutto. Nettningen skulle minska kreditmotvärdet på OP Företagsbanken Abp:s derivat med 4 330 miljoner euro (4 495).

Not 21. Immateriella tillgångar och materiella tillgångar och förändringar under räkenskapsperioden

Immateriella tillgångar

Milj. €	31.12.2018	31.12.2017
ADB-kostnader	40	37
Övriga immateriella tillgångar	6	22
Totalt	45	58

Materiella tillgångar

31.12.2018, Milj. €	Rörelsefastigheter	Förvaltningsfastigheter	
		Bokfört värde	Verkligt värde
Fastighetsinnehav			
Mark- och vattenområden		0	0
Byggnader	0		
Aktier och andelar i fastighetssammanslutningar	2	0	0
Totalt	2	0	0

Övriga materiella tillgångar

2

31.12.2017, Milj. €	Rörelsefastigheter	Förvaltningsfastigheter	
		Bokfört värde	Verkligt värde
Fastighetsinnehav			
Mark- och vattenområden		0	0
Byggnader	0		
Aktier och andelar i fastighetssammanslutningar	2	0	0
Totalt	2	0	0

Övriga materiella tillgångar

3

Förändringar i immateriella och materiella tillgångar under räkenskapsperioden

Milj. €	Goodwill	Övriga immateriella tillgångar	Förvaltningsfastigheter	Rörelsefastigheter	Övriga materiella tillgångar
Anskaffningsvärde 1.1.2018	12	162	1	3	50
+ ökning under räkenskapsperioden		5		0	0
- minskning under räkenskapsperioden				0	-1
- avskrivningar enligt plan under räkenskapsperioden		-14		0	0
-/+ nedskrivningar och återföringar under räkenskapsperioden				0	
+ ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar som gäller minskningar och överföringar vid början av räkenskapsperioden					0
- ackumulerade avskrivningar vid början av räkenskapsperioden	-12	-104		-1	-48
- ackumulerade nedskrivningar vid början av räkenskapsperioden			-1	0	
+/- uppskrivningar och återföringar under räkenskapsperioden		-4			
Bokfört värde 31.12.2018	0	45	0	2	2

Milj. €	Goodwill	Övriga immateriella tillgångar	Förvaltningsfastigheter	Rörelsefastigheter	Övriga materiella tillgångar
Anskaffningsvärde 1.1.2017	12	149	12	3	51
+ ökning under räkenskapsperioden		14			1
- minskning under räkenskapsperioden			-10		-2
- avskrivningar enligt plan under räkenskapsperioden		-13		0	0
-/+ nedskrivningar och återföringar under räkenskapsperioden			2		
+ ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar som gäller minskningar och överföringar vid början av räkenskapsperioden					0
- ackumulerade avskrivningar vid början av räkenskapsperioden	-12	-91		-1	-48
- ackumulerade nedskrivningar vid början av räkenskapsperioden			-3	0	
Bokfört värde 31.12.2017	0	58	0	2	3

Not 22. Övriga tillgångar

Milj. €	31.12.2018	31.12.2017
Försäljningsfordringar för värdepapper	20	16
Betalningsförmedlingsfordringar	16	22
Derivatinstrument	6	2
Marginalfordringar för derivatinstrument	3	11
Försäljningsfordringar	199	208
Utsläppsrätter	21	18
Övriga	507	580
Totalt	771	856

Posten "Övriga" under Övriga tillgångar innehåller 458 miljoner euro i CSA-säkerhetsfordringar (543).

Not 23. Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

Milj. €	31.12.2018	31.12.2017
Räntor		
Räntefordringar	300	320
Förutbetalda räntekostnader	2	2
Totalt	302	322
Övriga		
Övriga upplupna intäkter	0	0
Övriga förutbetalda kostnader	40	12
Totalt	40	12
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter totalt	343	334

Not 24. Uppskjutna skattefordringar och skatteskulder

31.12.2018, Milj. €	Uppskjutna skattefordringar	Uppskjutna skatteskulder	Netto
Periodiseringsskillnader	14	0	14
Övriga temporära skillnader	2	2	1
Totalt	17	2	15
31.12.2017, Milj. €	Uppskjutna skattefordringar	Uppskjutna skatteskulder	Netto
Periodiseringsskillnader	8	0	8
Övriga temporära skillnader		20	-20
Totalt	8	20	-12

De uppskjutna skattefordringar och skatteskulder som beror på övriga temporära skillnader är uppskjutna skattefordringar och skatteskulder som bokförts på värderingsresultaten för finansiella tillgångar som kan säljas och för värderingsresultaten för derivat som säkrar kassaflödet och som har bokförts som eget kapital i fonden för verkligt värde.

Uppskrivningar 31.12.2018

Det ingår inga uppskrivningar i balansräkningen (-).

Ackumulerade bokslutsdispositioner

31.12.2018, Milj. €	Balansvärde	Uppskjutna skatteskulder	Netto
Avskrivningsdifferens	244	49	196
Reserver	1 215	243	972
Totalt	1 460	292	1 168

31.12.2017, Milj. €	Balansvärde	Uppskjutna skatteskulder	Netto
Avskrivningsdifferens	204	41	163
Reserver	1 091	218	873
Totalt	1 295	259	1 036

Avskrivningsdifferensen och reserverna har bokförts i balansräkningen utan avdrag för uppskjuten skatt.

Not 25. Skuldebrev emitterade till allmänheten

Milj. €	Bokfört värde 31.12.2018	Nominellt värde 31.12.2018	Bokfört värde 31.12.2017	Nominellt värde 31.12.2017
Bankcertifikat	105	105	83	83
Obligationslån	10 154	10 145	9 752	9 745
Övriga	10 162	10 173	7 034	7 039
Totalt	20 420	20 423	16 869	16 866

Not 26. Övriga skulder

Milj. €	31.12.2018	31.12.2017
Betalningsförmedlingsskulder	824	740
Leverantörsskulder för köpta värdepapper	21	36
Marginalkontoskulder för derivatinstrument		0
Övriga	514	746
Totalt	1 359	1 522

Posten "Övriga" under Övriga skulder innehåller 490 miljoner euro i CSA-säkerhetsfordringar (412).

Not 27. Avsättningar

Milj. €	Omstrukturering	Totalt
1.1.2018		
Ökning av avsättningar	6	6
31.12.2018	6	6

Avsättningen för omstrukturering uppkommer av kostnader för personalminskningar.

Not 28. Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

Milj. €	31.12.2018	31.12.2017
Räntor		
Ränteskulder	333	343
Förutbetalda ränteintäkter	4	4
Totalt	337	347
Övriga		
Övriga förutbetalda intäkter		0
Skuld för semesterlöner	8	7
Skatteskulder		8
Övriga upplupna kostnader	18	21
Totalt	26	37
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter totalt	362	383

Not 29. Efterställda skulder

Milj. €	Bokfört värde 31.12.2018	Nominellt värde 31.12.2018	Bokfört värde 31.12.2017	Nominellt värde 31.12.2017
Kapitallån	88	90	138	140
Debenturlån	1 259	1 210	1 274	1 216
Totalt	1 347	1 300	1 412	1 356

Perpetualer och debenturer

1. Ett debenturlån på 100 miljoner CHF (motvärde i euro 89 miljoner) som är ett 10-årigt bulletlån, förfaller 14.7.2021. På lånet betalas fast ränta 3,375 % p.a.
2. Ett debenturlån på 100 miljoner euro som är ett 10-årigt bulletlån, förfaller 14.9.2021. På lånet betalas fast ränta 5,25 % p.a.
3. Ett debenturlån på 500 miljoner euro, som är ett 10-årigt bulletlån, förfaller 22.8.2022. Enligt lånevillkoren har emittenten möjlighet till förtida återinlösen av lånet i en situation där lånekapitalet inte längre kan räknas till bankens supplementära kapital. På lånet betalas fast ränta 5,75 % p.a.
4. Ett debenturlån på 10 miljarder Japanska yen (motvärde i euro 79 miljoner) som är ett 10-årigt bulletlån, förfaller 3.7.2025. Enligt lånevillkoren har emittenten möjlighet till förtida återinlösen av lånet i en situation där lånekapitalet inte längre kan räknas till bankens supplementära kapital. Låneräntan är rörlig JPY Libor + 0,735%.
5. Ett debenturlån på 3 500 miljoner SEK (motvärde i euro 341 miljoner) som är ett 10-årigt non-call 5-lån, möjligt säga upp till återbetalning 25.8.2020, förfaller 25.8.2025. Enligt lånevillkoren har emittenten möjlighet till förtida återinlösen av lånet i en situation där lånekapitalet inte längre kan räknas till bankens supplementära kapital. Låneräntan är rörlig Stibor + 1,60%.
6. Ett debenturlån på 100 miljoner euro, som är ett 10-årigt bulletlån, förfaller 25.9.2025. Enligt lånevillkoren har emittenten möjlighet till förtida återinlösen av lånet i en situation där lånekapitalet inte längre kan räknas till bankens supplementära kapital. På lånet betalas fast ränta 2,405 % p.a.

Lånen har emitterats på den internationella kapitalmarknaden.

Dessutom har OP Företagsbanken Abp emitterat en avkastningsdebentur på sammanlagt 0,8 miljoner euro i anslutning till ersättningar för OP Gruppens ledning.

Kapitallån

Kapitallån som likställs med primärkapital

1) Ett kapitallån på 50 miljoner euro

Lånet är ett perpetuallån utan räntedifferentiering, men har ett räntetak på 8 procent. Lånet emitterades 31.3.2005 och låneräntan var 6,5 % det första året. Därefter är räntan CMS 10 år + 0,1 %. Räntan betalas årligen 11.4. Om räntan inte kan betalas för en ränteperiod, förfaller räntebetalningsskyldigheten för ränteperioden. Lånet kan förfalla till betalning med Finansinspektionens tillstånd årligen på räntans förfallodag från och med 11.4.2010. Hela lånekapitalet ska återbetalas på en gång.

2) Ett kapitallån på 40 miljoner euro

Ett perpetuallån med rörlig 3 mån. euribor + 1,25 %. Räntan på lånet betalas kvartalsvis 28.2, 30.5, 30.8 och 30.11. Om räntan inte kan betalas för en ränteperiod, förfaller räntebetalningsskyldigheten för ränteperioden. Lånet kan förfalla till betalning med Finansinspektionens tillstånd på räntans förfallodag från och med 30.11.2010. Hela lånekapitalet ska återbetalas på en gång.

Av de här lånen är lånet 1 hybrid.

OP Företagsbanken Abp har inga överträdelser av lånevillkoren varken beträffande kapital, ränta eller övriga villkor. Differensen mellan lånens nominella och bokförda värde beror på ränterisikvärderingen i säkringen av verkligt värde.

Not 30. Eget kapital

Milj. €	Eget kapital 1.1.2018	IFRS 9 1.1.2018	Ökningar	Minskningar	Eget kapital 31.12.2018
Eget kapital totalt	2 698				2 649
Aktiekapital	428				428
Överkursfond	524				524
Övriga bundna fonder	242				157
Reservfond	164				164
Fonden för verkligt värde	79	-2		84	-7
Värdering till verkligt värde	77	-2		82	-7
Säkring av kassaflödet	2			2	0
Fria fonder	331				331
Fonden för inbetalt fritt eget kapital	308				308
Övriga fonder	23				23
Balanserad vinst eller förlust	1 172	-31		211	931
Räkenskapsperiodens vinst eller förlust			278		278

Förändringar i fonden för verkligt värde

Milj. €	Vid början av räkenskaps- perioden, 1.1.2018	IFRS 9 1.1.2018	Ökningar	Minskningar	Överförda till resultat- räkningen	Vid slutet av räkenskaps- perioden, 31.12.2018
Skuldebrev	75	0	3	105	23	-7
Uppskjuten skatt	-19	0	21			2
Aktier och andelar	2	-2				0
Uppskjuten skatt	0	0	0			0
Övriga	2		1	3		0
Säkring av kassaflödet	3		1	3		0
Uppskjuten skatt	-1		0			0
Totalt	79	-2	25	108	23	-7

Milj. €	Eget kapital 1.1.2017	Ökningar	Minskningar	Eget kapital 31.12.2017
Eget kapital totalt	2 474			2 698
Aktiekapital	428			428
Överkursfond	524			524
Övriga bundna fonder	212	30	0	242
Reservfond	164			164
Fonden för verkligt värde	48	30		79
Värdering till verkligt värde	43	34		77
Säkring av kassaflödet	6		4	2
Fria fonder	331			331
Fonden för inbetalt fritt eget kapital	308			308
Övriga fonder	23			23
Balanserad vinst eller förlust	979		201	778
Räkenskapsperiodens vinst eller förlust		394		394

Förändringar i fonden för verkligt värde

Milj. €	Vid början av räkenskaps- perioden, 1.1.2017	Ökningar	Minskningar	Överförda till resultat- räkningen	Vid slutet av räkenskaps- perioden, 31.12.2017
Skuldebrev	41	42		0	75
Uppskjuten skatt	-10		8		-19
Aktier och andelar	1	0	0		2
Uppskjuten skatt	0		0		0
Övriga	6	1	4		2
Säkring av kassaflödet	7		4		3
Uppskjuten skatt	-1	1			-1
Totalt	48	43	13	0	79

Not 31. Bundet och fritt eget kapital samt utdelningsbara medel

Milj. €	31.12.2018	31.12.2017
Eget kapital		
Bundet eget kapital	1 109	1 194
Fritt eget kapital	1 540	1 504
Eget kapital totalt	2 649	2 698
Utdelningsbara medel		
Fritt eget kapital	1 540	1 504
Aktiverade utvecklingskostnader	-45	-58
Utdelningsbara medel totalt	1 495	1 445

Not 32. Löptidsfördelning för finansiella tillgångar och skulder enligt återstående löptid

31.12.2018, Milj. €	Under 3 mån.	3-12 mån.	1-5 år	5-10 år	över 10 år
Skuldebrev belåningsbara i centralbanker	158	412	6 542	4 314	2
Fordringar på kreditinstitut	4 311	2 327	2 936	148	
Fordringar på allmänheten och offentlig sektor	3 746	2 571	11 306	1 988	1 240
Skuldebrev	240	275	715	136	3
Tillgångar totalt	8 456	5 584	21 499	6 586	1 245
Skulder till kreditinstitut och centralbanker	2 344	456	7 120	5 637	19
Skulder till allmänheten och offentlig sektor	15 082	814	167	468	
Skuldebrev emitterade till allmänheten	7 412	4 251	7 044	1 364	350
Efterställda skulder		90	1 077	179	
Skulder totalt	24 838	5 611	15 408	7 648	369

31.12.2017, Milj. €	Under 3 mån.	3-12 mån.	1-5 år	5-10 år	över 10 år
Skuldebrev belåningsbara i centralbanker	59	721	7 171	2 870	255
Fordringar på kreditinstitut	2 691	3 147	3 252	181	22
Fordringar på allmänheten och offentlig sektor	3 355	2 086	10 400	1 675	1 225
Skuldebrev	219	237	857	175	
Tillgångar totalt	6 324	6 191	21 681	4 901	1 503
Skulder till kreditinstitut och centralbanker	3 337	190	5 513	4 977	18
Skulder till allmänheten och offentlig sektor	16 959	1 379	219	493	
Skuldebrev emitterade till allmänheten	5 255	3 759	6 821	736	299
Efterställda skulder		140	1 098	174	
Skulder totalt	25 551	5 468	13 651	6 379	317

Andra än tidsbundna insättningar ingår i löptidsklassen "under 3 mån".

Not 33. Klassificering i balansräkningen

31.12.2018, Milj. €	Upplupet anskaffningsvärde	Tillgångar värderade till verkligt värde via resultatet*	Som kan säljas	Säkrings- instrument	Bokfört värde totalt
Kontanta medel och tillgodohavanden på centralbanker	12 217				12 217
Fordringar på kreditinstitut och centralbanker	9 722				9 722
Derivatinstrument		3 276		187	3 463
Fordringar på kunder	22 329				22 329
Skuldebrev		558	12 239		12 797
Aktier och andelar		12	1 025		1 037
Övriga fordringar	1 178	0			1 178
Tillgångar totalt	45 446	3 846	13 264	187	62 743

31.12.2018, Milj. €	Skulder värderade till verkligt värde via resultatet*	Upplupet anskaffningsvärde	Säkrings- instrument	Bokfört värde totalt
Skulder till kreditinstitut		15 575		15 575
Finansiella skulder för handel (exkl. derivat)	0			0
Derivatinstrument	2 776		264	3 040
Skulder till kunder		16 531		16 531
Skuldebrev emitterade till allmänheten		20 420		20 420
Efterställda skulder		1 347		1 347
Övriga skulder		3 181		3 181
Skulder totalt	2 776	57 054	264	60 094

31.12.2017, Milj. €	Lån och fordringar	Som hålls till förfall	Tillgångar som redovisats till verkligt värde via resultaträkningen*	Som kan säljas	Säkringsinstrument	Bokfört värde totalt
Kontanta medel och tillgodohavanden på centralbanker	12 816					12 816
Fordringar på kreditinstitut och centralbanker	9 293					9 293
Derivatinstrument			3 282		143	3 425
Fordringar på kunder	20 061					20 061
Skuldebrev		51	631	11 884		12 566
Aktier och andelar				1 036		1 036
Övriga fordringar	1 294		0			1 294
Tillgångar totalt	43 465	51	3 913	12 920	143	60 492

31.12.2017, Milj. €	Skulder som redovisats till verkligt värde via resultaträkningen*	Övriga skulder	Säkringsinstrument	Bokfört värde totalt
Skulder till kreditinstitut		14 035		14 035
Finansiella skulder för handel (exkl. derivat)	1			1
Derivatinstrument	2 824		391	3 215
Skulder till kunder		19 050		19 050
Skuldebrev emitterade till allmänheten		16 869		16 869
Efterställda skulder		1 412		1 412
Övriga skulder		3 212		3 212
Skulder totalt	2 825	54 579	391	57 795

* Posterna värderade till verkligt värde via resultatet omfattar poster som innehas för handel (för handel), poster värderade till verkligt värde via resultatet (finansiella tillgångar som vid första redovisningstillfället kategoriserats som poster värderade till verkligt värde via resultaträkningen) och förvaltningsfastigheter.

Skuldebrev emitterade till allmänheten har behandlats i bokföringen till det upplupna anskaffningsvärdet. Det verkliga värdet på de här skuldebrevens uppskattats med hjälp av den information som fanns att få från marknaden och etablerade värderingsmetoder var vid slutet av december 102 miljoner euro (227) större än det bokförda värdet. Efterställda skulder har behandlats till det upplupna anskaffningsvärdet. Det verkliga värdet av efterställda skulder är större än det upplupna anskaffningsvärdet, men fastställandet av tillförlitliga verkliga värden är osäkert.

Not 34. Klassificering av finansiella instrument värderade till verkligt värde enligt värderingsmetod

Finansiella instrument som värderats till verkligt värde i balansräkningen 31.12.2018, Milj. €				
	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Tillgångar				
Tillgångar värderade till verkligt värde via resultatet	88	169	302	559
Derivatinstrument	0	57	3 406	3 463
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via fonden för verkligt värde	9 762	3 339	163	13 264
Tillgångar totalt	9 850	6 914	522	17 286
Skulder				
Derivatinstrument	10	2 987	44	3 040
Skulder totalt	10	2 987	44	3 040
Finansiella instrument som värderats till verkligt värde i balansräkningen 31.12.2017, Milj. €				
	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Tillgångar				
Tillgångar som redovisats till verkligt värde via resultaträkningen	106	116	409	631
Derivatinstrument	1	3 293	131	3 425
Som kan säljas	8 468	4 155	297	12 920
Tillgångar totalt	8 575	7 564	838	16 977
Skulder				
Derivatinstrument	5	3 118	92	3 215
Skulder totalt	5	3 118	92	3 215

Nivåerna för verkligt värde

Nivå 1: Noterade marknadspris

De poster som klassificerats till Nivå 1 består av aktier som noterats vid de största börserna, företags, staters och finansiella instituts noterade skuldinstrument och börsderivat. Det verkliga värdet för ifrågakvarande instrument bestäms på basis av noteringar från fungerande marknader.

Nivå 2: Värderingsmetoder som baserar sig på indata som kan observeras

Värderingsmetoder som baserar sig på tillförlitliga kalkylparametrar. Med verkligt värde för instrument som klassificerats till Nivå 2 avses det värde som kan härledas ur marknadsvärdet för det finansiella instrumentets delar eller för motsvarande finansiella instrument eller ett värde som kan beräknas med värderingsmodeller och -metoder som allmänt godtas på finansmarknaden, om ett marknadsvärde kan bestämmas tillförlitligt med dem. Till den här nivån har i OP Företagsbanken Abp klassificerats OTC-derivat, företags, staters och finansiella instituts noterade skuldinstrument som inte klassificerats till Nivå 1, köp- och återköpsavtal (repo) samt värdepapper som lånats ut eller lånats in.

Nivå 3: Värderingsmetoder som baserar sig på indata som kan inte observeras

Värderingsmetoder, vilkas kalkylparametrar innehåller särskild osäkerhet. Instrument som klassificerats till Nivå 3 värderas med prissättningsmodeller, vilkas kalkylparametrar innehåller osäkerhet. Dessutom klassificerats till Nivå 3 skuldinstrument för vilka det på värderingsdagen på marknaden finns endast några eller inga noteringar. I ifrågakvarande balansklass ingår de mest komplicerade OTC-derivaten samt sådana derivat med lång löptid där den marknadsdata som använts för värderingen har extrapolerats, vissa private equity-investeringar, olikvida lån, strukturerade lån inkl. värdepapperiserade lån och strukturerade skuldebrev samt hedge-fonder. Det verkliga värdet i Nivå 3 består ofta av prisuppgifter från utomstående.

Milj. €	31.12.2018	31.12.2017
Periodens nettointäkter på nivå 3		
Realiserade nettointäkter	-134	17
Orealiserade nettointäkter	-26	-14
Nettointäkter totalt	-161	3

Derivaten i Nivå 3 består av derivat som strukturerats för kundernas behov, så marknadsrisken har täckts med ett motsvarande derivatinstrument. Den öppna marknadsrisken har ingen effekt på resultatet. Derivaten i Nivå 3 hänför sig till strukturerade obligationslån som Pohjola emitterat där avkastningen är beroende av värdeutvecklingen i ett inbäddat derivat. Värdeförändringen i de här inbäddade derivaten har inte redovisats i tabellen ovan. Dessutom har till Nivå 3 klassificerats derivat med lång löptid, för vilka den marknadsdata som använts för värderingen har extrapolerats.

Not 35. Tillgångs- och skuldposter i inhemsk och utländsk valuta

			Varav	
	Inhemsk valuta	Utländsk valuta	Dotter- företag	Intresse- företag
31.12.2018, Milj. €				
Fordringar på kreditinstitut	9 602	120		
Fordringar på allmänheten och offentlig sektor	20 243	608	679	
Skuldebrev	12 269	528		
Derivatinstrument	3 343	119	1	
Övriga tillgångar	15 815	95	1 221	
Tillgångar totalt	61 272	1 471	1 901	
Skulder till kreditinstitut och centralbanker	14 896	679		
Skulder till allmänheten och offentlig sektor	15 690	841	246	0
Skuldebrev emitterade till allmänheten	11 788	8 632	34	
Derivatinstrument och skulder som innehas för handel	2 944	96	4	
Efterställda skulder	837	510		
Övriga skulder	1 653	68	1	
Skulder totalt	47 809	10 825	285	0

	Varav			
	Inhemsk valuta	Utländsk valuta	Dotter-företag	Intresse-företag
31.12.2017, Milj. €				
Fordringar på kreditinstitut	8 981	312		
Fordringar på allmänheten och offentlig sektor	18 021	721	501	
Skuldebrev	11 954	611		
Derivatinstrument	3 280	145	5	
Övriga tillgångar	16 374	92	1 230	
Tillgångar totalt	58 610	1 882	1 736	
Skulder till kreditinstitut och centralbanker	12 948	1 087		
Skulder till allmänheten och offentlig sektor	18 028	1 021	342	1
Skuldebrev emitterade till allmänheten	9 767	7 102	37	
Derivatinstrument och skulder som innehas för handel	3 100	116	8	
Efterställda skulder	897	515		
Övriga skulder	1 782	135	1	
Skulder totalt	46 523	9 976	388	1

Övriga noter

Not 36. Rörliga ersättningar

Personalfonden

OP Företagsbanken Abp hör till OP Gruppens personalfond. Vinstpremieandelarna som betalas till OP Gruppens personalfond baserade sig 2018 på följande mål som uppnåddes: OP Gruppens resultat före skatt med vikten 60 %, digital kommunikation med vikten 20 %, NPS för kundmöten med vikten 15 % och NPS för varumärket med vikten 5 %. För beloppet av premieöverföringen till personalfonden har för 2018 reserverats ca 1,7 % (3,2 %) av lönesumman för fondens medlemmar. År 2018 bokfördes premier för totalt 0,5 miljoner euro (1,1).

Långfristiga ersättningssystem

OP Gruppens ersättningssystem iakttar bestämmelserna i finansbranschen och baserar sig på OP Gruppens strategiska mål.

I OP Gruppens principer som gäller rörliga ersättningar beaktas gruppens riskposition och riskhanteringsmetoder. Intjäningsmätarnas mål har dimensionerats så att de inte uppmuntrar till för stor risktagning. De långfristiga rörliga ersättningarna baserar sig på hur OP Gruppen når de strategiska målen på grupplanen medan de kortfristiga rörliga ersättningarna baserar sig på hur ett bolag eller en affärsenhet som ingår gruppen når sina mål. Ersättningsarnas högsta belopp är begränsade i alla system.

Det långfristiga programmet

Ledningens långfristiga ersättningssystem omfattar cheferna och de personer i separat angivna nyckelpositioner som bolagets styrelse har angett. Systemet består av successiva tre år långa intjäningsperioder.

Ersättningen för intjäningsperioden 1.1.2014–31.12.2016 betalas ut efter uppskovstiden i tre lika stora poster före slutet av juni under åren 2018–2020. Ersättningen för intjäningsperioden 1.1.2017–31.12.2019 betalas i fyra lika stora poster under 2020–2023.

Kostnaderna för systemet periodiseras från början av intjäningsperioden till utbetalningstidpunkten (rättighetens uppkomstperiod) i personalkostnader och en motsvarande skuld bokförs bland upplupna kostnader. Den skuld som bokförts för systemen var totalt 0,4 miljoner euro (0,7) 31.12.2018.

De kortfristiga ersättningssystemen

I det kortfristiga ersättningsprogrammet är intjäningsperioden ett kalenderår och ersättningen betalas i pengar. Det kortfristiga ersättningssystemet omfattar hela OP Gruppens personal.

I OP Centralinstitutet anger gemensamma mätare maximibeloppet för de kortfristiga ersättningar som kan betalas. De gemensamma mätarna är OP Gruppens resultat före skatt (vikt 50 %), OP Gruppens operativa kostnader (vikt 25 %) och OP Gruppen NPS för möten (vikt 25 %). Affärsrörelserna/funktionerna fastställer för resultatkortens mål som härletts ur årsplanen.

Kostnaderna för systemet periodiseras från början av intjäningsperioden till utbetalningstidpunkten (rättighetens uppkomstperiod) i personalkostnader och en motsvarande skuld bokförs bland upplupna kostnader.

Den skuld som bokförts för systemen var totalt 4,8 miljoner euro (3,1) 31.12.2018.

Uppskjutande av betalningen av rörliga ersättningar

Bestämmelser om betalningen av rörliga ersättningar finns i kreditinstitutslagen (610/2014). Om en person på basis av sina arbetsuppgifter är klassificerad i en grupp, vars yrkesmässiga verksamhet kan förorsaka företaget en betydande risk ("person som kan påverka riskprofilen"), ska utbetalningen av den rörliga ersättningen i vissa fall skjutas upp under tre år.

Till de personer som kan påverka riskprofilen hör i OP Gruppen bl.a. verkställande direktörerna och andra personer som deltar i att leda verksamheten, övriga personer vilkas verksamhet har en väsentlig betydelse för företagets riskposition, den interna kontrollen samt övriga särskilt utsedda personer eller särskilda grupper.

Kostnader som bokförts för rörliga ersättningar *

Milj. €	2018	2017
Personalfonden	1	1
Kortfristiga program	5	3
Långfristiga program:		
Programmet 2011–2013		0
Programmet 2014–2016	0	0
Programmet 2017–2019	0	0
Totalt	6	5

* Utan sociala kostnader

Not 37. Ställda säkerheter

Milj. €	31.12.2018	31.12.2017
Egendom som ställts som säkerhet för egna skulder och förbindelser		
Övriga	5 775	5 662
Ställda säkerheter totalt	5 775	5 662
Derivatskulder med säkerhet	887	864
Övriga skulder med säkerhet	4 032	4 057
Skulder med säkerhet totalt*	4 919	4 921

* Dessutom har det i centralbanken pantsatts obligationslån för ett säkerhetsvärde på 5,1 miljarder euro. Av dem utgör 1,5 miljarder euro säkerhet för den dagsinterna limiten. Obligationslånen kan tas ut utan förhandstillstånd av centralbanken, och de ingår därför inte i tabellen ovan.

Egendom som ställts för egen räkning av andra skäl består av säkerheter som krävs för att upprätthålla likviditeten.

Not 38. Pensionsåtaganden

Milj. €	31.12.2018	31.12.2017
Direkt åtagande till följd av pensionsförbindelser	3	3

Det lagstadgade pensionsskyddet för bankens personal är ordnat genom pensionskassan OP-Eläkekassa och tilläggspensionsskyddet genom pensionsstiftelsen OP-Eläkesäätö. Stiftelsen har inte tagit emot nya medlemmar efter 30.6.1991. Bankens pensionsåtaganden är till fullo täckta.

Not 39. Finansiell leasing och övriga leasingåtaganden
De viktigaste uppsägnings- och inlösningsvillkoren i avtalen

OP Företagsbanken Abp har inga betydande leasing- och andra hyresåtaganden. Avtalen gäller i huvudsak personalens leasingbilar och leasingtiden är 3 år.

Not 40. Åtaganden utanför balansräkningen

Milj. €	För dotter- företag	För intresse- företag	För andra	Totalt
Åtaganden utanför balansräkningen 31.12.2018			8 359	8 359
Åtaganden för kunders räkning till förmån för tredje part			2 593	2 593
Garantier och panter			2 328	
Övriga			265	
Oåterkalleliga åtaganden till förmån för kunder			5 766	5 766
Kreditlöften			5 257	
Övriga			509	

Milj. €	För dotter- företag	För intresse- företag	För andra	Totalt
Åtaganden utanför balansräkningen 31.12.2017			8 389	8 389
Åtaganden för kunders räkning till förmån för tredje part			2 374	2 374
Garantier och panter			2 015	
Övriga			359	
Oåterkalleliga åtaganden till förmån för kunder			6 015	6 015
Kreditlöften			5 495	
Övriga			520	

Not 41. Övriga ansvarsförbindelser och åtaganden vid slutet av räkenskapsperioden

OP Företagsbanken Abp:s åtaganden i kapitalinvesteringsfonder uppgick vid slutet av året till 4,7 (5,0) miljoner euro. Ovan nämnda åtaganden ingår i åtagandena i not 42.

Kundmedlen i anslutning till förmedlingsverksamheten uppgick till 4,3 (-1,0) miljoner euro, och de ingår i balansposten Skulder till allmänheten och offentlig sektor.

Leverantörsskulder i anslutning till förmedlingsverksamheten uppgick till 126,1 (75,0) miljoner euro och försäljningsfordringarna till 121,8 (75,3) miljoner euro.

Not 42. Personal och personer i ledande ställning samt närstående

Antalet anställda i genomsnitt 20	Antal i genomsnitt	Förändring under räkenskapsperioden
Fast anställda på heltid	607	28
Fast anställda på deltid	30	9
Visstidsanställda	49	-4
Totalt	686	33

Löner och arvoden för personer i ledande ställning 2018	Löner och arvoden, miljoner euro
Styrelseledamöterna samt verkställande direktören och dennas ställföreträdare	
Jouko Pölönen (1.1.–30.4.2018)	0
Katja Keitaanniemi (6.8.–31.12.2018)	0
	0

Styrelseledamöterna har inte under räkenskapsperioden 2018 fått månads- eller mötesarvoden.

Till verkställande direktör Jouko Pölönen betalades för perioden 1.1.–30.4.2018 löner och arvoden för 239 556 euro.*

* I beloppet ingår 48 832 euro i kortfristiga ersättningar för 2017.

Hannu Jaatinen arbetade vid sidan av sin egen tjänst som verkställande direktör under perioden 1.5.–5.8.2018 och fick ingen separat lön för det.

Till verkställande direktör Katja Keitaanniemi betalades för perioden 6.8.–31.12.2018 löner och arvoden för 161 295 euro.

Uppsägningstiden i verkställande direktörens tjänsteförhållande är sex månader. Enligt tjänsteavtalet ska bolaget utöver lön för uppsägningstiden betala verkställande direktören ett avgångsvederlag som motsvarar lön för sex (6) månader, om bolaget säger upp verkställande direktören eller om verkställande direktören säger upp eller häver avtalet av en orsak som beror på bolaget. Om verkställande direktörens anställning upphör av orsaker som beror på bolaget, har verkställande direktören också rätt till ersättningar enligt de kortfristiga och långfristiga ersättningssystemen för det år då anställningen upphör, om intjäningskriterierna och förutsättningarna för utbetalning enligt villkoren för systemen uppfylls. Enligt bolagets styrelses beslut iakttagas OP Företagsbanken OP Gruppens långfristiga ersättningssystem för ledningen. OP Gruppens gemensamma ersättningssystem för ledningen består av successiva treåriga intjäningsperioder. Systemet omfattar verkställande direktören och andra personer som styrelsen fastställt. Ersättningarna enligt det långfristiga systemet 2014–2016 betalas ut 2018–2020 och ersättningarna enligt systemet 2017–2019 betalas ut 2020–2023.

Verkställande direktören ingår i OP Andelslags direktion i sin egenskap av affärsrörelsedirektör för OP Gruppens Bankrörelse. Verkställande direktörens pensionsålder bestäms enligt pensionslagarna. Pensionsförmånerna bestäms i enlighet med pensionslagarna och OP Gruppens egna pensionssystem. Verkställande direktören omfattas av lagen om pension för arbetstagare ArPL, och har därmed ett pensionsskydd som baseras på tjänstgöringstid och arbetsinkomster enligt det som bestämts i lagen. Dessutom hör verkställande direktören till tilläggs pensionssystemet för direktionen vid OP Andelslag.

Krediter, garantier och säkerheter som beviljats personer i ledande ställning 31.12.2018

OP Företagsbanken Abp hade inte beviljat krediter eller garantier till ledamöter av styrelsen 31.12.2018 eller 31.12.2017.

Pensionsåtaganden

Pensionsåtaganden har inte gjorts för personer i ledande ställning. Pensionsåtaganden har inte heller gjorts för personer som tidigare har varit i ledande ställning.

Arvoden till revisorerna, euro	2018	2017
Revision	130 168	131 050
Skatterådgivning	8 297	40 716
Övriga tjänster	103 609	111 222
Totalt	242 074	282 988

Kostnaderna för andra tjänster än revisionstjänster som KPMG Oy Ab utfört uppgick till totalt 111 906 (151 938) euro.

Närstående

Till OP Företagsbanken Abp:s närstående hör ledamöterna och suppleanterna i styrelsen, verkställande direktören och verkställande direktörens ställföreträdare, revisorerna och revisorssuppleanterna eller den person i revisionsammanslutningens anställning som har huvudansvaret för revisionen samt deras makar eller personer med vilka de lever i ett äktenskapsliknande förhållande och deras minderåriga barn. Dessutom hör till närståendekretsen OP Andelslag, som innehar 100 % av OP-Livförsäkrings Ab. Närståendetransaktionerna består av betalda löner och arvoden samt sedvanliga affärstransaktioner med företag som ingår i OP Gruppen.

Transaktioner som baserar sig på ägande, Milj.	2018	2017
Krediter och övriga fordringar	0	0
Inlåning och övriga skulder	-427	-436
Ränteintäkter och -kostnader, netto	0	-2
Utdelningar	0	0
Provisionsintäkter och -kostnader, netto	0	0
Övriga rörelseintäkter och -kostnader, netto	14	15

Inga betydande förväntade kreditförluster har redovisats för posterna.

Not 43. Innehav i andra företag

Dotterföretag, 31.12.2018	Innehav, %	Eget kapital	Räkenskapsperiodens vinst eller förlust
OP Försäkring Ab Helsingfors	100	312	122
A-Försäkring Ab Helsingfors	100	68	2
Kaivokadun PL-Hallinto Oy Helsingfors	100	5	0
OP Finance AS Estland	100	9	2
"OP Finance" SIA Lettland	100	12	2
UAB "OP Finance" Litauen	100	14	4

Ägarintresseföretag, 31.12.2018	Innehav, %	Eget kapital	Räkenskapsperiodens vinst eller förlust
Finnmezzanine Rahasto III B Helsingfors	49,49	0	-1

Uppgifter för ägarintresseföretag per 31.12.2017. OP Företagsbanken Abp har inget innehav i företag där OP Företagsbanken Abp:s ansvar skulle vara obegränsat.

Not 44. Ländervisa uppgifter

OP Företagsbanken Abp har filialer med bankrörelse i Estland, Lettland och Litauen. Dessutom har OP Företagsbanken Abp dotterbolag som bedriver finansbolagsverksamhet i Estland, Lettland och Litauen. OP Försäkring Ab har ett dotterbolag som bedriver skadeförsäkringsrörelse i Estland. Dotterbolaget har filialer i Lettland och Litauen.

Namn		Hemort
OP Corporate Bank plc Estonia	filial	Estland
OP Corporate Bank plc Latvia	filial	Lettland
OP Corporate Bank plc Lithuania	filial	Litauen
OP Finance AS	dotterbolag	Estland
"OP Finance" SIA	dotterbolag	Lettland
UAB "OP Finance"	dotterbolag	Litauen

Uppgifter om finansiell ställning, Milj. €	Estland	Lettland	Litauen	31.12.2018 Totalt
Den sammanlagda avkastningen av affärsverksamheten	11	10	16	36
Den sammanlagda vinsten eller förlusten före skatt	4	3	7	14
Den sammanlagda inkomstskatten under räkenskapsperioden	0	0	1	1
 Antal anställda totalt i personarbetsår	 127	 75	 92	 294

Uppgifter om finansiell ställning, Milj. €	Estland	Lettland	Litauen	31.12.2017 Totalt
Den sammanlagda avkastningen av affärsverksamheten	42	22	29	94
Den sammanlagda vinsten eller förlusten före skatt	9	2	8	19
Den sammanlagda inkomstskatten under räkenskapsperioden		0	1	1
 Antal anställda totalt i personarbetsår	 170	 104	 124	 399

Not 45. Notariatverksamhet

OP Företagsbanken Abp erbjuder allmänheten placeringstjänster samt förvars- och förvaltningstjänster. OP Företagsbanken Abp innehar inte tillgångar på basis av diskretionär kapitalförvaltning eller andra avtal.

Noter angående företag under tillsyn som hör till koncernen

OP Företagsbanken Abp:s moderbolag är OP Andelslag och OP Företagsbankskoncernens uppgifter konsolideras i OP Andelslags koncernbokslut. En kopia av OP Andelslags bokslut kan fås på adressen Gebhardsplatsen 1, 00510 Helsingfors.

OP Företagsbanken Abp konsolideras i OP Företagsbankskoncernen. En kopia av OP Företagsbankskoncernen s bokslut kan fås på internetadressen www.op.fi eller från bolagets kontor på adressen Gebhardsplatsen 1, 00510 Helsingfors.

Bokslut och verksamhetsberättelse, underskrifter

Helsingfors den 5 februari 2019

Timo Ritakallio
ordförande

Tony Vepsäläinen

Vesa Aho

Tiia Tuovinen

Jarmo Viitanen

Katja Keitaanniemi
verktällande direktör

Revisionsanteckning

Över utförd revision har idag avgetts en revisionsberättelse.

Helsingfors den 13 februari 2019

KMPG Oy Ab
Revisionssammanslutning

Raija-Leena Hankonen
CGR

Detta dokument på svenska är en översättning av den ursprungligt finska revisionsberättelsen. Endast den finska originala revisionsberättelsen är juridiskt bindande.

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i OP Företagsbanken Abp

Revision av bokslutet

Uttalande

Vi har utfört en revision av bokslutet för OP Företagsbanken Abp (fo-nummer 0199920-7) för räkenskapsperioden 1.1–31.12.2018. Bokslutet omfattar koncernens balansräkning, resultaträkning, rapport över totalresultatet, rapport över förändringarna i eget kapital, rapport över kassaflöden och noter till bokslutet inklusive en sammanfattning av betydelsefulla redovisningsprinciper samt moderbolagets balansräkning, resultaträkning, finansieringsanalys och noter till bokslutet.

Enligt vår uppfattning

- ger koncernbokslutet en rättvisande bild av koncernens ekonomiska ställning och av resultatet av dess verksamhet och kassaflöden för året i enlighet med internationella redovisningsstandarder (IFRS), så som de antagits av EU,
- ger bokslutet en rättvisande bild av moderbolagets ekonomiska ställning samt av resultatet av dess verksamhet i enlighet med i Finland ikraftvarande stadganden gällande upprättande av bokslut och det uppfyller de lagstadgade kraven.

Våra uttalanden i denna rapport är förenliga med innehållet i den kompletterande rapport som överlämnats till moderbolagets styrelse.

Grund för uttalandet

Vi har utfört vår revision i enlighet med god revisionssed i Finland. Vårt ansvar enligt god revisionssed beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar för revisionen av bokslutet*.

Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernföretagen enligt de etiska kraven i Finland som gäller den av oss utförda revisionen och vi har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa.

Andra tjänster än revisionstjänster som tillhandahållits moderbolaget och koncernbolagen är enligt vår bästa kunskap och övertygelse i enlighet med bestämmelserna för dylika tjänster i Finland och vi har inte tillhandahållit förbjudna tjänster som avses i revisorsförordningens 537/2014 artikel 5.1. De andra tjänster än revisionstjänster som vi tillhandahållit framgår ur not 11 till koncernbokslutet.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Materialitet

Den tillämpande materialiteten påverkar omfattningen av revisionen. Materialiteten har bestämts på basen professionellt omdöme och styr valet av revisionsåtgärder, tidpunkten för och omfattningen av revisionen samt bedömningen av noterade felaktigheter i förhållandet till bokslutet som helhet. Nivån på den av oss bestämda materialiteten baserar sig på vår bedömning av storleken av felaktigheter som ensamma eller tillsammans rimligen kan anses inverka på ekonomiska beslut som användare av bokslutet gör. Vi har också tagit i betraktande felaktigheter och/eller potentiella felaktigheter vilka på grund av kvalitativa faktorer enligt vår uppfattning är materiella för användarna av bokslutet.

För revisionen särskilt betydelsefulla områden

Särskilt betydelsefulla områden för revisionen är de områden som enligt vår professionella bedömning var de mest betydelsefulla för räkenskapsperiodens revision. Dessa områden behandlades inom ramen för revisionen av, och i vårt ställningstagande till bokslutet som helhet, men vi ger inga separata uttalanden om

dessas områden. De viktigaste bedömda riskerna för väsentliga felaktigheter som avses i EU förordningens 537/2014 artikel 10.2c är inkluderade i beskrivningarna av för revisionen särskilt betydelsefulla områden nedan.

Vid vår revision har vi beaktat risken att ledningen förbigår kontroller. Detta har omfattat en bedömning av om det finns indikationer på ledningens medvetna förhållande till dessa, vilket kan medföra en väsentlig risk för felaktigheter till följd av oegentligheter.

FÖR REVISIONEN SÄRSKILT BETYDELSEFULLA OMRÅDEN

HUR IFRÅGAVARANDE OMRÅDEN BEAKTATS I REVISIONEN

Fordringar på kunder (Koncernbokslutsnoter 1, 3, 4, 12, 18 och 45)

— Fordringar på kunder totalt 22,4 miljarder euro är den mest väsentliga balansposten i OP Företagsbankens koncernbokslut och utgör 33,5 % av balansomslutningen. Ränteintäkterna från fordringarna uppgick till totalt 0,3 miljarder euro.— OP Företagsbanken har från och med 1.1.2018 tillämpat IFRS 9 Finansiella instrument –standarden på nedskrivningar av fordringar. I och med övergången har man övergått från att boka individuella- och gruppvisa nedskrivningar till att boka förväntade kreditförluster i enlighet med IFRS 9 –standard.— Kalkylen av förväntade kreditförluster inbegriper antaganden, uppskattningar samt företagsledningens bedömningar, som hänför sig till bland annat sannolikheten och beloppet av förväntade kreditförluster och definitionen av betydande ökning i kreditrisken.— Som en följd av det höga balansvärdet, ibruktagandet av IFRS 9 –standard, kalkylmodellernas komplexitet samt de bedömningar som krävs av företagsledningen gällande värderingen är fordringar ett område av särskild betydelse för revisionen.	— Vi har bedömt hur anvisningarna gällande kreditgivning har följts och utvärderat kontroller och principer hänförliga till bokföring och övervakning av räntor och fordringar. Vi har i vår granskning av kreditstocken utnyttjat data-analyser.— Gällande ibruktagandet av IFRS 9 –standard har vi utvärderat kalkylmodellerna för de förväntade kreditförlusterna och i beräkningen använda centrala antaganden samt testat kontroller hänförliga till beräkningsprocessen för förväntade kreditförluster och kreditriskmodellerna. KPMGs IFRS- och finanseringsspecialister har deltagit i revisionen.— Våra granskningsåtgärder har även inkluderat analys av ränteintäkterna i förhållande till lånefordringarnas och räntemarginalernas utveckling.— Utöver detta har vi utvärderat sakligheten av OP Företagsbankens bokslutsnoter gällande fordringar och förväntade kreditförluster inklusive uppgifterna gällande ibruktagandet av IFRS 9 standarden.

Finansiella tillgångar och derivatinstrument (koncernsbokslutets noter 1, 3, 7, 17, 19, 26 och 56)

- Balansvärdet på finansiella tillgångar uppgår till 16,4 miljarder euro och innehåller främst placeringar som redovisas till verkligt värde. Värdet på derivatinstrument under tillgångar uppgår till 3,5 miljarder euro och derivatinstrument under skulder till 3,0 miljarder euro och innehåller derivat för handel och säkringsändamål. Derivatinstrument värderas till verkligt värde i bokslutet.
- Det verkliga värdet på finansiella instrument fastställs på basen av prisnoteringar på fungerande marknader eller med hjälp av OP Företagsbankens egna värderingsmodeller då tillgång till marknadsnoteringar inte finns. Fastställandet av verkligt värde på finansiella tillgångar och derivatinstrument är en bedömningsfråga speciellt gällande instrument för vilka det inte finns offentliga marknadsnoteringar.
- Ibrukttagandet av IFRS 9 Finansiella instrument –standarden den 1.1.2018 innebar förändringar i klassificeringen och värderingen av finansiella tillgångar och skulder. De mest betydande förändringarna i klassificeringen hänför sig till verkligt värde via resultatet.
- Då värdet på finansiella tillgångar och derivatpositionerna är betydande och värderingen av illikvida placeringar kräver estimat och bedömningar gjorda av företagsledningen har värderingen av ifrågavarande poster definierats som ett för revisionen särskilt betydelsefullt område.
- Vi har utvärderat sakligheten av OP Företagsbankens bokslutsprinciper och värderingsmetoder samt testat interna kontroller hänförliga till finansiella tillgångar och till värderingsprocessen av derivatinstrument bland annat med hjälp av data-analyser.
- Bland våra granskningsåtgärder har även ingått en bedömning av nettointäkterna för finansiella tillgångar i förhållande till marknadsutvecklingen och placeringsportföljens sammansättning.
- Vi har bedömt den redovisningsmässiga behandlingen av derivatinstrument i förhållande till kraven i IFRS standarderna. Gällande den ibruktagna IFRS 9 – standarden har vi bedömt principerna för klassificering av finansiella instrument och stickprovvis testat klassificeringen.
- Vi har i samband med bokslutsgranskningen jämfört de för finansiella tillgångar och derivatinstrument använda verkliga värdena med marknadsnoteringar och övriga externa priskällor.
- Vi har även utvärderat av OP Företagsbanken tillämpade nedskrivningsprinciper och -metoder för placeringar.
- Härtill har vi bedömt sakligheten av bokslutsnoterna för finansiella tillgångar och derivatinstrument, inklusive uppgifterna gällande ibrukttagandet av IFRS 9 standarden.

Försäkringsskuld (koncernsbokslutets noter 1, 5 och 28)

- Försäkringsskulden i OP Företagsbankens balansräkning uppgår till 3,1 miljarder euro och den fastställs med hjälp av olika försäkringstekniska antaganden och beräkningsmetoder.
- Beräkningen av försäkringsskulden baserar sig på kombinerad information från flera olika informationssystem. Databaserna är omfattande och systemen behandlar stora mängder data.
- Försäkringsskuldens ränterisk hanteras med hjälp av derivat- och ränteinstrument vilka i bokslutet värderas till verkligt värde.
- På grund av försäkringsskuldens väsentlighet och de komplicerade försäkringstekniska beräkningsmodellerna förknippade med fastställandet av skulden är försäkringsskulden ett område av särskild betydelse för revisionen.
- Våra granskningsåtgärder har innefattat en bedömning av principerna för bokföring och beräkning av försäkringsskulden. Våra aktuarie-experters har utvärderat sakligheten av de antaganden och beräkningsmetoder som använts vid beräkningen av försäkringsskulden och jämfört antagandena med utvecklingen inom branschen samt marknadsinformation.
- I revisionen har vi kartlagt den interna kontrollen gällande basdata som används vid beräkningen av försäkringsskulden. Vi har även utvärderat sakligheten av kontrollerna gällande beräkningen av försäkringsskulden samt jämfört dessa med i branschen allmänt använda metoder.
- Vi har utvärderat effektiviteten av försäkringsskuldens räntesäkringar samt sakligheten av säkringsinstrumentens redovisning.
- Härtill har vi bedömt sakligheten av bokslutsnoterna hänförliga till försäkringsskulden.

Den finansiella rapporteringens kontrollomgivning och informationssystem

- OP Företagsbanken har utlokaliserat en betydande del av sina finansiella rapporteringsprocesser och IT-system till moderbolaget OP Andelslag och dess dotterbolag.
- De för bokslutets uppgörande viktigaste funktionerna inom OP Företagsbanken är beroende av informationsteknologi. Informationssystemens roll är central för såväl kontinuitets- och incidenthantering som för säkerställande av en korrekt finansiell rapportering. Den till den
- Vi har bildat oss en uppfattning om de informationssystem och kontrollomgivningen som är förknippade med den finansiella rapporteringen. Vi har testat funktionen av kontrollerna för den finansiella rapporteringen.
- Granskningen har likaså omfattat övervakningen och hanteringen av centrala informations- och transaktionsflöden, förändringshantering och systemens gränssnitt samt utlagd IT verksamhet.

finansiella rapporteringen hänförliga IT-kontrollomgivningen och enskilda IT-systems applikationskontroller har en avgörande betydelse för revisionens inriktning.

- Eftersom OP Företagsbankens bokslut baserar sig på stora transaktionsflöden från ett flertal system har den finansiella rapporteringens systemmiljö bedömts som ett område av särskild betydelse för revisionen.
- Under räkenskapsåret 2018 har IT granskningen fokuserat på system som har en central betydelse för bokslutssiffrorna samt på utvärdering av processen för administration av användarrättigheter för system som är centrala för den finansiella rapporteringen.
- Granskningsåtgärderna har i betydande grad omfattat substansgranskning och data-analyser för den finansiella rapporteringens olika delområden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar för bokslutet

Styrelsen och verkställande direktören ansvarar för upprättandet av bokslutet och för att koncernbokslutet ger en rättvisande bild enligt internationella redovisningsstandards (IFRS), så som de antagits av EU och för att bokslutet ger en rättvisande bild i enlighet med i Finland ikraftvarande stadganden gällande upprättande av bokslut samt uppfyller de lagstadgade kraven. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta ett bokslut som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av bokslutet ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av moderbolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om man avser att likvidera moderbolaget eller koncernen, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Revisorns ansvar för revisionen av bokslutet

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida bokslutet som helhet innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i bokslutet.

Som del av en revision enligt god revisionssed använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- Identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i bokslutet, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- Skaffar vi oss en förståelse av den del av moderbolagets eller koncernens interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.

- Utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i ledningens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- Drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av bokslutet. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om moderbolagets eller koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i bokslutet om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om bokslutet. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett moderbolag eller en koncern inte längre kan fortsätta verksamheten.
- Utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i bokslutet, däribland upplysningarna, och om bokslutet återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.
- Inhämtar vi tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis avseende den finansiella informationen för enheterna eller affärsaktiviteterna inom koncernen för att göra ett uttalande avseende koncernbokslutet. Vi ansvarar för styrning, övervakning och utförande av koncernrevisionen. Vi är ensamt ansvariga för vårt uttalande.

Vi kommunicerar med dem som har ansvar för bolagets styrning avseende, bland annat, revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den, samt betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat under revisionen.

Vi förser också dem som har ansvar för bolagets styrning med en bekräftelse om att vi har följt relevanta yrkesetiska krav avseende oberoende, och kommunicerar alla relationer och andra förhållanden som rimligen kan påverka vårt oberoende samt i tillämpliga fall tillhörande motåtgärder.

Av de frågor som kommuniceras med dem som har ansvar för bolagets styrning fastställer vi vilka frågor som varit de mest betydelsefulla för räkenskapsperiodens revision och som därför utgör de för revisionen särskilt betydelsefulla områdena. Vi beskriver dessa områden i revisionsberättelsen såvida inte lagar eller andra författningar förhindrar upplysning om frågan eller när, i ytterst sällsynta fall, vi bedömer att en fråga inte ska kommuniceras i revisionsberättelsen på grund av att de negativa konsekvenserna av att göra det rimligen skulle väntas vara större än allmänintresset av denna kommunikation.

Övriga rapporteringsskyldigheter

Uppgifter om revisionsuppdraget

Vi har fungerat som av bolagstämman vald revisor från och med 2002 oavbrutet i 17 år.

Övrig information

Styrelsen och verkställande direktören ansvarar för den övriga informationen. Övrig information omfattar informationen i verksamhetsberättelsen. Vårt uttalande om bokslutet täcker inte övrig information.

Vår skyldighet är att läsa informationen i verksamhetsberättelsen i samband med revisionen av bokslutet och i samband med detta göra en bedömning av om det finns väsentliga motstridigheter mellan informationen i verksamhetsberättelsen och bokslutet eller den uppfattning vi har inhämtat under revisionen eller om informationen i verksamhetsberättelsen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter. Det är ytterligare vår skyldighet att bedöma om verksamhetsberättelsen har upprättats enligt gällande bestämmelser om upprättande av verksamhetsberättelse.

Enligt vår uppfattning är uppgifterna i verksamhetsberättelsen och bokslutet enhetliga och verksamhetsberättelsen har upprättats i enlighet med bestämmelserna om upprättande av verksamhetsberättelse.

Om vi utgående från vårt arbete drar slutsatsen att det förekommer en väsentlig felaktighet i informationen i verksamhetsberättelsen bör vi rapportera detta. Vi har ingenting att rapportera gällande detta.

Helsingfors den 13 februari 2018

KPMG OY AB

RAIJA-LEENA HANKONEN
CGR